

Službeni list

Europske unije

L 90

Hrvatsko izdanje

Zakonodavstvo

Godište 65.

18. ožujka 2022.

Sadržaj

II. *Nezakonodavni akti*

UREDBE

- ★ Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/439 od 20. listopada 2021. o dopuni Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda kojima se pobliže određuje metodologija koju nadležna tijela primjenjuju kada procjenjuju ispunjavaju li kreditne institucije i investicijska društva zahtjeve za primjenu pristupa zasnovanog na internim rejting-sustavima ⁽¹⁾ 1
- ★ Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/440 od 16. ožujka 2022. o izmjeni Priloga I. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/605 o utvrđivanju posebnih mjera za kontrolu afričke svinjske kuge ⁽¹⁾ 67
- ★ Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/441 od 17. ožujka 2022. o izmjeni priloga V. i XIV. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/404 u pogledu unosa za Ujedinjenu Kraljevinu i Sjedinjene Američke Države na popisima trećih zemalja iz kojih je odobren ulazak u Uniju pošiljaka peradi, zametnih proizvoda peradi te svježeg mesa peradi i pernate divljači ⁽¹⁾ 105

ODLUKE

- ★ Odluka Vijeća (EU) 2022/442 od 21. veljače 2022. o odobravanju otvaranja pregovora s Islandom, Kraljevinom Norveškom, Švicarskom Konfederacijom i Kneževinom Lihtenštajnom s ciljem sklapanja sporazumâ između Europske unije i tih zemalja o dodatnim pravilima u vezi s Instrumentom za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike, u okviru Fonda za integrirano upravljanje granicama 116
- ★ Odluka Vijeća (EU) 2022/443 od 3. ožujka 2022. o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije u okviru Zajedničkog odbora EGP-a u vezi s izmjenom Priloga IV. (Energija) Sporazumu o EGP-u (Direktiva o energetskej učinkovitosti zgrada) ⁽¹⁾ 118

⁽¹⁾ Tekst značajan za EGP.

HR

Akti čiji su naslovi tiskani običnim slovima su oni koji se odnose na svakodnevno upravljanje poljoprivrednim pitanjima, a općenito vrijede ograničeno razdoblje.

Naslovi svih drugih akata tiskani su masnim slovima, a prethodi im zvjezdica.

★ Odluka Komisije (EU) 2022/444 od 28. lipnja 2021. o programu državnih potpora SA.49414 (2020/C) (ex 2019/NN) koju je provela Francuska u korist upravitelja infrastrukturnim objektima za skladištenje prirodnog plina (priopćeno pod brojem dokumenta C(2021) 4494) ⁽¹⁾	122
★ Odluka Komisije (EU) 2022/445 od 15. ožujka 2022. o izmjeni Priloga Monetarnom sporazumu između Europske unije i Kneževine Andore	163
★ Odluka Komisije (EU) 2022/446 od 15. ožujka 2022. o izmjeni Priloga Monetarnom sporazumu između Europske unije i Republike San Marina	180
★ Odluka (EU) 2022/447 Europske središnje banke od 8. ožujka 2022. o izmjeni Odluke 2011/15/EU o otvaranju računa za obradu plaćanja povezanih s kreditima EFSF-a državama članicama čija je valuta euro (ESB/2022/10)	197

⁽¹⁾ Tekst značajan za EGP.

II.

(Nezakonodavni akti)

UREDBE

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2022/439

od 20. listopada 2021.

o dopuni Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda kojima se pobliže određuje metodologija koju nadležna tijela primjenjuju kada procjenjuju ispunjavaju li kreditne institucije i investicijska društva zahtjeve za primjenu pristupa zasnovanog na internim rejting-sustavima

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 ⁽¹⁾, a posebno članak 144. stavak 2. treći podstavak, članak 173. stavak 3. treći podstavak i članak 180. stavak 3. treći podstavak te uredbe,

budući da:

- (1) U skladu s Uredbom (EU) br. 575/2013 nadležna tijela dužna su procijeniti ispunjava li institucija u svakom trenutku sve zahtjeve za primjenu pristupa zasnovanog na internim rejting-sustavima („IRB pristup“), neovisno o njihovu stupnju značajnosti. Stoga se ta obveza ne odnosi samo na procjenu prvog zahtjeva institucije za odobrenje za primjenu rejting-sustava radi izračuna kapitalnih zahtjeva, nego i na: procjenu svih dodatnih zahtjeva institucije za odobrenje za primjenu rejting-sustava uvedenih u skladu s njezinim odobrenim planom za postupno uvođenje IRB pristupa, procjenu zahtjeva za značajne promjene internih pristupa za koje je institucija dobila odobrenje u skladu s člankom 143. stavkom 3. te uredbe i Delegiranom uredbom Komisije (EU) br. 529/2014 ⁽²⁾, izmjene IRB pristupa o kojima je potrebno obavijestiti u skladu s člankom 143. stavkom 4. Uredbe (EU) br. 575/2013 i Delegiranom uredbom (EU) br. 529/2014, kontinuiranu provjeru IRB pristupa za koji je institucija dobila odobrenje, u skladu s člankom 101. stavkom 1. Direktive 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾, procjenu zahtjeva za odobrenje za povratak na primjenu manje sofisticiranih pristupa u skladu s člankom 149. Uredbe (EU) br. 575/2013. Nadležna tijela trebala bi primjenjivati iste kriterije na sve te aspekte procjene usklađenosti sa zahtjevima za primjenu IRB pristupa. Stoga bi se pravila kojima se utvrđuje ta metodologija procjene trebala primjenjivati na sve te slučajeve kako bi metodologije procjene nadležnih tijela bile usklađene i kako bi se izbjegao rizik od regulatorne

⁽¹⁾ SL L 176, 27.6.2013., str. 1.

⁽²⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) br. 529/2014 od 12. ožujka 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za procjenu značaja proširenja i promjena pristupa zasnovanog na internim rejting-sustavima i naprednog pristupa (SL L 148, 20.5.2014., str. 36.).

⁽³⁾ Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.).

arbitraže.

- (2) Metodologija procjene trebala bi obuhvaćati neobvezne i obvezne metode koje nadležna tijela trebaju primjenjivati te kriterije na temelju kojih trebaju provoditi provjere.
- (3) Kako bi se u cijeloj Uniji osigurala dosljedna procjena usklađenosti sa zahtjevima koje treba ispuniti za primjenu IRB pristupa, nadležna tijela pri toj procjeni trebaju primjenjivati jednake metode. Stoga je potrebno utvrditi skup metoda koje će primjenjivati sva nadležna tijela. Međutim, zbog prirode procjene modelâ te njihove raznolikosti i posebnosti nadležna tijela trebala bi pri primjeni tih metoda koristiti i svoje diskrecijsko pravo nadzora ovisno o konkretnim modelima koji se ispituju. Metodologijom procjene u ovoj Uredbi trebalo bi odrediti minimalne kriterije koje će nadležna tijela primjenjivati pri procjeni usklađenosti sa zahtjevima za primjenu IRB pristupa i uvesti obvezu za nadležna tijela da provjeravaju sve druge relevantne kriterije potrebne u tu svrhu. Nadalje, u određenim slučajevima u kojima je nadležno tijelo nedavno provelo procjene sličnih rejting-sustava u istoj kategoriji izloženosti, primjereno je dopustiti da nadležno tijelo ne provodi ponovno procjenu, već iskoristi rezultate tih prethodnih procjena ako korištenjem svojeg diskrecijskog prava utvrdi da se ti rezultati nisu bitno promijenili. Time bi se trebala izbjeći složenost, nepotrebno opterećenje i dvostruki posao.
- (4) Kada nadležna tijela procjenjuju ispunjava li određena institucija zahtjeve za primjenu IRB pristupa za druge potrebe osim prvog zahtjeva za odobrenje, trebala bi primjenjivati samo ona pravila koja su relevantna za opseg procjene za te druge potrebe i u svakom bi pojedinom slučaju kao polazište trebala koristiti zaključke iz prethodnih procjena.
- (5) Ako se procjena odnosi na zahtjeve za izdavanje odobrenja iz članka 20. stavka 1. točke (a) Uredbe (EU) br. 575/2013, primjenjuju se provedbeni tehnički standardi iz stavka 8. tog članka u vezi s postupkom zajedničkog odlučivanja.
- (6) Nadležna tijela dužna su provjeriti ispunjava li institucija posebne regulatorne zahtjeve za primjenu IRB pristupa, ocijeniti ukupnu kvalitetu rješenja, sustava i pristupa koje institucija primjenjuje te zahtijevati stalna poboljšanja i prilagodbe promijenjenim okolnostima kako bi se postigla stalna usklađenost s tim zahtjevima. Pri takvoj će procjeni nadležna tijela u velikoj mjeri trebati koristiti svoje diskrecijsko pravo. Pravilima za metodologiju procjene trebalo bi se, s jedne strane, omogućiti nadležnim tijelima da iskoriste svoje diskrecijsko pravo da prema potrebi provedu dodatne provjere uz one navedene u ovoj Uredbi te, s druge strane, osigurati usklađenost i usporedivost nadzornih praksi u različitim jurisdikcijama. Iz istih bi razloga nadležna tijela trebala imati potrebnu fleksibilnost da primijene najprikladniju neobveznu metodu ili bilo koju drugu metodu potrebnu za provjeru određenih zahtjeva, uzimajući u obzir, među ostalim, značajnost vrsta izloženosti obuhvaćenih svakim rejting-sustavom, složenost modela, posebnosti situacije, konkretno rješenje koje je institucija primijenila, kvalitetu dokaza koje je institucija dostavila i sredstva koja su im na raspolaganju. Nadalje, iz istih bi razloga nadležna tijela u slučaju sumnje u ispunjenje zahtjeva za primjenu IRB pristupa trebala moći provesti potrebna dodatna ispitivanja i provjere u skladu s načelom proporcionalnost, uzimajući u obzir prirodu, veličinu i složenost poslovanja i strukture institucije.

- (7) Kako bi se osigurala dosljednost i sveobuhvatnost procjene ukupnog IRB pristupa, u slučaju naknadnih zahtjeva za izdavanje odobrenja na temelju odobrenog plana institucije za postupno uvođenje, nadležna tijela trebala bi svoju procjenu temeljiti barem na pravilima o testu upotrebljivosti i testu iskustva, raspoređivanju u rejting-kategorije ili skupove izloženosti, rejting-sustavima i kvantifikaciji rizika jer se ti aspekti procjene odnose na svaki pojedini rejting-sustav IRB pristupa.
- (8) Kako bi se procijenila prikladnost zahtjeva za primjenu IRB pristupa, potrebno je provjeriti sve rejting-sustave i povezane postupke u kojima je institucija delegirala zadaće, aktivnosti ili funkcije osmišljavanja, primjene i validacije rejting-sustava trećoj strani ili je od vanjskog prodavatelja nabavila rejting-sustav ili podatke iz zajedničkog skupa podataka. Osobito bi trebalo provjeriti jesu li u instituciji provedene prikladne kontrole i je li dostupna potpuna dokumentacija. Nadalje, budući da je upravljačko tijelo institucije u konačnici odgovorno za delegirane postupke i učinkovitost rejting-sustava nabavljenih od vanjskog prodavatelja, trebalo bi provjeriti poznaje li sama institucija dovoljno dobro delegirane postupke i kupljene rejting-sustave. Nadležna bi tijela stoga sve delegirane zadaće, aktivnosti i funkcije te rejting-sustave nabavljene od vanjskih prodavatelja trebala procjenjivati na sličan način kao kada je IRB pristup u potpunosti razvijen internim procesima institucije.
- (9) Kako bi se spriječilo da institucije tijekom duljeg razdoblja samo djelomično dovrše postupno uvođenje IRB pristupa, nadležna tijela trebala bi provjeriti prikladnost roka za provedbu takozvanog „plana uvođenja”, poštovanje tog roka i nužnost izmjena tog plana uvođenja. Trebalo bi provjeriti je li za sve izloženosti obuhvaćene planom uvođenja precizno utvrđen razuman najdulji rok za uvođenje IRB pristupa.
- (10) Važno je procijeniti pouzdanost funkcije validacije, a time i neovisnost o jedinici za kontrolu kreditnog rizika, cjelovitost, učestalost i prikladnost metoda i postupaka te pouzdanost postupka izvještavanja kako bi se provjerilo procjenjuju li se rejting-sustavi objektivno i jesu li ograničeni poticaji za prikrivanje nedostataka i slabosti modela. Kada provjeravaju je li neovisnost o funkciji validacije na prikladnoj razini, nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir veličinu i složenost institucije.
- (11) Budući da su rejting-sustavi okosnica IRB pristupa i da njihova kvaliteta može znatno utjecati na razinu kapitalnih zahtjeva, učinkovitost rejting-sustava trebalo bi redovito preispitivati. Uzimajući u obzir da se procjene parametara rizika moraju preispitati barem jednom godišnje, da bi nadležna tijela i funkcija unutarnje revizije trebali redovito procjenjivati rejting-sustave te da je za obavljanje te zadaće potrebno sudjelovanje funkcije validacije, primjereno je provjeriti provodi li se najmanje jednom godišnje validacija učinkovitosti rejting-sustava koji se primjenjuju na značajne portfelje i retroaktivno testiranje svih drugih rejting-sustava.
- (12) Sva područja IRB pristupa trebaju biti djelotvorno obuhvaćena unutarnjim revizijama. Međutim, trebalo bi provjeriti upotrebljavaju li se resursi unutarnje revizije učinkovito, s naglaskom na najrizičnijim područjima. Važna je određena fleksibilnost, posebno u slučaju institucija koje primjenjuju više rejting-sustava. Stoga bi nadležna tijela trebala provjeriti provode li se godišnja preispitivanja kako bi se utvrdila područja koja zahtijevaju temeljitija preispitivanja tijekom godine.
- (13) Kako bi se osigurala minimalna razina usklađenosti područja primjene rejting-sustava (takozvani „test upotrebljivosti”), nadležna tijela trebala bi provjeriti jesu li rejting-sustavi uključeni u relevantne postupke institucije u okviru opsežnijih postupaka upravljanja rizicima, odobravanja plasmana i procesa donošenja odluka, internog raspoređivanja kapitala i funkcija korporativnog upravljanja. Budući da su to osnovna područja u kojima je za provedbu internih procesa potrebna primjena parametara rizika, ako se parametri rizika primijenjeni u tim područjima i oni primijenjeni za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva razlikuju, trebalo bi provjeriti jesu li te razlike opravdane.

- (14) U pogledu zahtjeva za provedbu testa iskustva, kada procjenjuju jesu li rejting-sustavi koje je institucija primjenjivala prije nego što je podnijela zahtjev za primjenu IRB pristupa bili „u velikoj mjeri u skladu” sa zahtjevima za primjenu IRB pristupa, nadležna tijela trebala bi osobito provjeriti je li rejting-sustav barem tri godine prije primjene IRB pristupa primjenjivan u internim procesima institucije za mjerenje rizika i upravljanje rizicima te je li za taj rejting-sustav provedeno praćenje, interna validacija i unutarnja revizija. Takvo je pobliže utvrđivanje metodologije procjene potrebno kako bi se osigurala minimalna razina usklađenosti. Nadležna tijela trebala bi provjeriti jesu li rejting-sustavi uvedeni barem u najosnovnijim područjima primjene kako bi se osiguralo da ih institucije učinkovito primjenjuju te da su osoblje i uprava upoznati s tim parametrima i da dobro razumiju njihov značaj i slabosti. Konačno, praćenje, validacija i unutarnja revizija u razdoblju stjecanja iskustva trebali bi pokazati jesu li rejting-sustavi bili u skladu s osnovnim zahtjevima za primjenu IRB pristupa i jesu li se postupno poboljšali s vremenom.
- (15) Postupak raspoređivanja izloženosti u rejting-kategorije ili skupove izloženosti treba biti neovisan kada je riječ o izloženostima koje nisu prema stanovništvu jer je u tom postupku obično potrebna stručna prosudba. U slučaju izloženosti prema stanovništvu postupak raspoređivanja obično je posve automatski te se temelji na objektivnim informacijama o dužniku i njegovim transakcijama. Ispravnost postupka raspoređivanja osigurava se pravilnim uvođenjem rejting-sustava u IT sustave i postupke institucije. Međutim, ako se dopuste korekcije, u rejting-procesu nužna je stručna prosudba. Prema tome, budući da su osobe odgovorne za odobravanje ili obnavljanje plasmana obično sklone raspodijeliti ih u više rejting-kategorije radi povećanja prodaje i obujma kredita, ako se unose korekcije, među ostalim u slučaju izloženosti prema stanovništvu, trebalo bi provjeriti je li dodjelu odobrio pojedinac ili odbor neovisan o osobama odgovornima za odobravanje ili obnavljanje plasmana.
- (16) Ako su rejtinzi dodijeljeni prije više od 12 mjeseci ili ako dodjela nije bila pravovremeno preispitana u skladu s politikom institucije, nadležna tijela trebala bi provjeriti jesu li provedene konzervativne prilagodbe izračuna rizikom ponderirane imovine. Više je razloga za to. Moguće je da procjena rizika nije točna ako je rejting zastario ili se temelji na zastarjelim informacijama. Osobito, ako se položaj dužnika pogoršao u posljednjih 12 mjeseci, to se ne odražava u rejtingu te je rizik podcijenjen. Usto, u skladu s općim pravilom o procjeni parametara rizika, ako se ta procjena temelji na nedovoljnim podacima ili pretpostavkama, trebalo bi primijeniti veću maržu konzervativnosti. Isto bi pravilo trebalo primijeniti na postupak raspoređivanja izloženosti u rejting-kategorije ili skupove izloženosti, tj. ako u postupku raspoređivanja nije uzeto u obzir dovoljno informacija, trebalo bi primijeniti dodatnu konzervativnost u izračunu pondera rizika. Metodu primjene dodatne konzervativnosti u izračunu pondera rizika ne bi trebalo pobliže utvrditi jer institucija može izravno prilagoditi rejting, procjenu parametara rizika ili pondera rizika. Prilagodba bi trebala biti proporcionalna duljini razdoblja u kojem su rejting ili informacije na kojima se rejting temelji zastarjeli.
- (17) Institucije su dužne dokumentirati specifične definicije statusa neispunjavanja obveza i gubitka koje primjenjuju te dokazati njihovu usklađenost s definicijama iz Uredbe (EU) br. 575/2013. Pri procjeni te usklađenosti nadležna tijela trebala bi provjeriti imaju li institucije jasne politike kojima se određuje kada je dužnik ili proizvod klasificiran u statusu neispunjavanja obveza. Te politike trebaju biti u skladu s općim načelima o utvrđivanju nastanka statusa neispunjavanja obveza. EBA je donijela Smjernice o primjeni definicije statusa neispunjavanja obveza na temelju članka 178. Uredbe (EU) br. 575/2013. Te bi politike trebale biti dio postupaka i sustava upravljanja rizicima institucije jer se Uredbom (EU) br. 575/2013 osobito propisuje da interni rejtinzi, uključujući raspoređivanje u rejting-kategoriju statusa neispunjavanja obveza, imaju ključnu ulogu u upravljanju rizicima i drugim internim procesima institucije, što bi nadležna tijela također trebala provjeriti.
- (18) Interni procesi institucije, kvantifikacija parametara rizika i izračun kapitalnih zahtjeva temelje se na informacijama o ispunjavanju obveza dužnika te o izloženostima u statusu neispunjavanja obveza i izloženostima bez tog statusa. Stoga postupak utvrđivanja dužnika u statusu neispunjavanja obveza, kao i postupak njihove reklasifikacije u status ispunjavanja obveza trebaju biti jednako pouzdani i djelotvorni. Nadležna tijela trebala bi se uvjeriti da se razboritim postupkom reklasifikacija sprječava da se dužnici reklasificiraju u status ispunjavanja obveza ako institucija očekuje da će za izloženost uskoro ponovno nastupiti status neispunjavanja obveza.

- (19) Kako bi nadležna tijela stekla dosljedan i točan uvid u rejting-sustave koje institucija primjenjuje te poboljšanje rejting-sustava tijekom vremena, trebaju procijeniti cjelovitost registra postojećih i prethodnih verzija rejting-sustava institucije („registar rejting-sustava”). Uzimajući u obzir činjenicu da se zahtjevi za provedbu testa iskustva odnose na tri godine koje prethode razmatranju zahtjeva za odobrenje internog modela i da nadležna tijela trebaju redovito, a barem svake tri godine, provoditi opće preispitivanje internog modela, primjereno je da provjere obuhvaća li takav registar rejting-sustava barem verzije internih modela koje je institucija primjenjivala prethodne tri godine.
- (20) Stručna prosudba potrebna je u različitim fazama razvoja i primjene rejting-sustava. Razumnom primjenom stručne prosudbe može se povećati kvaliteta modela i točnost njegovih predviđanja. Međutim, stručna prosudba trebala bi podlijegati kontroli budući da se njome subjektivno mijenjaju procjene na temelju prethodnog iskustva. Nadležna tijela stoga bi trebala provjeriti je li primjena stručne prosudbe opravdana njezinim pozitivnim doprinosom točnosti predviđanja. Stoga velik broj korekcija rezultata modela može upućivati na to da neke važne informacije nisu uključene u rejting-sustav. Prema tome, nadležna tijela trebala bi provjeriti analiziraju li institucije redovito broj korekcija i njihovu opravdanost te jesu li sve uočene slabosti modela prikladno uzete u obzir pri njegovoj provjeri.
- (21) Nadležna tijela u svakom bi pojedinom slučaju trebala procijeniti je li institucija u svojim procjenama parametara rizika primijenila dovoljnu maržu konzervativnosti. Tom maržom konzervativnosti trebalo bi uzeti u obzir sve utvrđene nedostatke u podacima ili metodama upotrijebljenima pri kvantifikaciji rizika i povećanu neizvjesnost koja bi mogla biti posljedica, primjerice, promjena politika kreditiranja ili naplate. Ako institucija prestane ispunjavati zahtjeve za primjenu IRB pristupa, nadležna tijela trebala bi provjeriti ispunjava li ta institucija zahtjev za pravovremeni ispravak rejting-sustava. Marža konzervativnosti ne bi se trebala upotrebljavati kao alternativa ispravljanju modela i osiguravanju njihove potpune usklađenosti sa zahtjevima Uredbe (EU) br. 575/2013.
- (22) Kada je riječ o kvantifikaciji rizika, poželjno je da procjene PD-a ostanu relativno stabilne tijekom vremena kako bi se izbjegla prekomjerna cikličnost kapitalnih zahtjeva. Nadležna tijela trebala bi provjeriti temelje li se procjene PD-a na dugoročnom prosjeku godišnjih stopa statusa neispunjavanja obveza. Osim toga, budući da bi regulatorni kapital trebao pomoći institucijama da se održe u stresnim uvjetima, u procjenama rizika trebalo bi uzeti u obzir moguće pogoršanje ekonomskih uvjeta čak i u vrijeme prosperiteta. Naposljetku, kad god je neizvjesnost povećana zbog nedostatnih podataka, nadležna tijela trebala bi provjeriti je li primijenjena dodatna marža konzervativnosti. Ako duljina dostupnih vremenskih serija ne obuhvaća očekivanu varijabilnost stopa statusa neispunjavanja obveza, trebalo bi primijeniti odgovarajuće metode kako bi se uzeli u obzir podaci koji nedostaju.
- (23) Procjena LGD-a temelji se na prosječnom ostvarenom LGD-u ponderiranom brojem statusa neispunjavanja obveza. Ako je vrijednost izloženosti relevantan činitelj rizika, trebalo bi je razmotriti uz druge potencijalne činitelje rizika za odvajanje ili diferencijaciju rizika LGD-a kako bi se osiguralo da se parametar izračunava za homogene skupove izloženosti ili rejting-kategorije proizvoda. Nadležna tijela trebala bi provjeriti primjenjuje li se taj pristup na odgovarajući način jer se njime osigurava dosljednost s izračunom parametra PD-a i svrhovita primjena formule za izračun pondera rizika. U Uredbi (EU) br. 575/2013 razlikuje se metoda procjene LGD-a za pojedinačne izloženosti u svrhu izračuna izloženosti ponderiranih rizikom od prosječnih procjena LGD-a izračunatih na razini portfelja. Za razliku od pojedinačne procjene LGD-a, donja granica LGD-a za izloženosti prema stanovništvu osigurane nekretninama, primijenjena na razini cjelokupnog portfelja, definirana je kao prosječni LGD ponderiran izloženošću. Kako bi se osigurala prikladne razine parametara rizika za izloženosti osigurane nekretninama, nadležna tijela trebala bi provjeriti primjenjuju li se donje granice LGD-a na pravilan način.
- (24) Izloženosti u statusu neispunjavanja obveza koje su nakon povratka u status ispunjavanja obveza ubrzo reklasificirane u status neispunjavanja obveza trebalo bi tretirati kao izloženosti u statusu neispunjavanja obveza od samog početka nastanka statusa neispunjavanja obveza jer je najvjerojatnije da se njihova privremena reklasifikacija u status ispunjavanja obveza temeljila na nepotpunim informacijama o stvarnom položaju dužnika. Stoga postupanje s višestrukim statusima neispunjavanja obveza kao samo jednim statusom neispunjavanja obveza bolje prikazuje stvarnu povijest nastanka statusa neispunjavanja obveza. Nadležna tijela stoga bi trebala provjeriti

tretiraju li se u procjeni parametara rizika višestruki statusi neispunjavanja obveza istog dužnika u kratkom vremenskom razdoblju kao samo jedan status neispunjavanja obveza. Nadalje, kada bi se višestruke statuse neispunjavanja obveza istog dužnika tretiralo kao zasebne statuse neispunjavanja obveza, to bi moglo dovesti do znatnih pogrešaka u procjenama parametara rizika jer bi više stope statusa neispunjavanja obveza dovele do viših procjena PD-a. S druge strane, LGD bi bio podcijenjen jer bi se prvi statusi neispunjavanja obveza dužnika tretirali kao slučajevi oporavka bez povezanog gubitka, iako je institucija pretrpjela gubitak. Osim toga, zbog povezanosti procjena PD-a i LGD-a te kako bi se osigurala realistična procjena očekivanoga gubitka, tretman višestrukih statusa neispunjavanja obveza pri procjeni PD-a i LGD-a trebao bi biti dosljedan.

- (25) Opseg informacija dostupnih instituciji u pogledu izloženosti u statusu neispunjavanja obveza znatno se razlikuje od opsega informacija o prihodonosnim izloženostima. Konkretno, za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza dostupna su dva dodatna činitelja rizika, odnosno vrijeme u statusu neispunjavanja obveza i realizirane naplate. Stoga procjena LGD-a provedena prije nastanka statusa neispunjavanja obveza nije dovoljna jer bi se u procjenama rizika trebali uzeti u obzir svi značajni činitelji rizika. Osim toga, za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza već je poznato kakvi su ekonomski uvjeti bili u trenutku nastanka statusa neispunjavanja obveza. Nadalje, LGD za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza trebao bi odražavati zbroj očekivanih gubitaka u postojećim ekonomskim uvjetima i mogućih neočekivanih gubitaka koji bi mogli nastati u razdoblju naplate. Stoga bi nadležna tijela trebala provjeriti je li LGD za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza („LGD u statusu neispunjavanja obveza”) procijenjen izravno ili kao zbroj najbolje procjene očekivanoga gubitka („EL_{BE}”) i uvećanja koje obuhvaća neočekivani gubitak koji bi mogao nastati u razdoblju naplate. Neovisno o primijenjenom pristupu, u procjeni LGD-a u statusu neispunjavanja obveza trebale bi se uzeti u obzir informacije o vremenu u statusu neispunjavanja obveza i naplatama realiziranim do trenutka procjene te razmotriti moguće pogoršanje ekonomskih uvjeta tijekom očekivanog trajanja postupka naplate.
- (26) U slučaju institucija koje upotrebljavaju vlastite procjene LGD-a interni zahtjevi za upravljanje kolateralima trebali bi biti općenito usklađeni sa zahtjevima iz trećeg dijela glave II. poglavlja 4. odjeljka 3. Uredbe (EU) br. 575/2013. Nadležna tijela trebala bi se usredotočiti na zahtjeve vrednovanja kolaterala i pravne sigurnosti jer je važno osigurati redovito i pouzdano vrednovanje kolaterala koje odražava stvarnu tržišnu vrijednost u trenutačnim tržišnim uvjetima. Učestalost i prirodu naknadnog vrednovanja trebalo bi prilagoditi vrsti kolaterala jer zastarjela ili netočna procjena može dovesti do podcjenjivanja rizika koji se odnosi na kreditne izloženosti. Ključno je i osigurati da kolateral ima pravni učinak i da je provediv u svim relevantnim područjima sudske nadležnosti. U suprotnom bi se izloženost trebala smatrati neosiguranom. Ako se prizna u kvantifikaciji rizika, takav kolateral može dovesti do podcjenjivanja rizika.
- (27) Nadležna tijela trebala bi provjeriti smatra li se za potrebe naprednog IRB pristupa, tj. ako se provode vlastite procjene LGD-a, da su davatelji jamstva prihvatljivi ako im je rejting dodijeljen u skladu s rejting-sustavom koji je odobren u skladu s IRB pristupom. I drugi davatelji jamstva mogu biti prihvatljivi ako su klasificirani kao institucija, središnja država ili središnja banka ili trgovačko društvo koje ima kreditnu procjenu VIPKR-a i ako jamstvo ispunjava zahtjeve iz trećeg dijela glave II. poglavlja 4. odjeljka 3. Uredbe (EU) br. 575/2013, koji se primjenjuju i na standardizirani pristup.
- (28) Pri procjeni procesa raspoređivanja izloženosti u kategorije trebalo bi utvrditi posebne zahtjeve za provjeru koju nadležna tijela provode za raspoređivanje izloženosti u kategoriju izloženosti prema stanovništvu zbog povlaštenog tretmana takvih izloženosti u smislu izračuna iznosa izloženosti ponderiranih rizikom. Neke kategorije izloženosti definirane su na temelju karakteristika transakcije, a druge na temelju vrste dužnika. Tako mogu postojati izloženosti koje ispunjavaju kriterije više od jedne kategorije izloženosti. Nadležna tijela stoga bi trebala provjeriti primjenjuje li institucija ispravan redoslijed klasificiranja kako bi se osiguralo dosljedno i nedvosmisleno raspoređivanje izloženosti u kategorije izloženosti.

- (29) Nadležna tijela trebala bi provjeriti uzimaju li se rezultati testiranja otpornosti na stres u obzir u postupcima upravljanja rizicima i kapitalom jer se uključivanjem tih rezultata u procese donošenja odluke osigurava da se scenariji i njihov učinak na kapitalne zahtjeve osmišljavaju i primjenjuju na smislen način te da se pri upravljanju institucijom uzimaju u obzir aspekti kapitalnih zahtjeva koji se odnose na budućnost.
- (30) Institucije koje upotrebljavaju vlastite procjene LGD-a i konverzijskih faktora trebale bi za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva izračunati efektivno dospijeće izloženosti u skladu s IRB pristupom. U slučaju obnovljivih izloženosti institucija je izložena riziku u razdoblju duljem od datuma otplate tekućeg povlačenja sredstava jer dužnik može ponovno povući dodatne iznose. Stoga bi nadležna tijela trebala provjeriti da se izračun efektivnog dospijeća obnovljivih izloženosti temelji na datumu isteka proizvoda.
- (31) Razliku između iznosa očekivanoga gubitka, s jedne strane, i ispravaka vrijednosti za kreditni rizik, dodatnih vrijednosnih usklađenja i ostalih smanjenja regulatornog kapitala („manjak pri primjeni IRB pristupa”), s druge strane, trebalo bi na agregiranoj razini zasebno izračunati za portfelj izloženosti u statusu neispunjavanja obveza i za portfelj izloženosti koje nisu u statusu neispunjavanja obveza. Odvajanje izloženosti u statusu neispunjavanja obveza od izloženosti u statusu ispunjavanja obveza potrebno je kako bi se osiguralo da se negativni iznosi dobiveni izračunom za portfelj u statusu neispunjavanja obveza ne upotrebljavaju za prijeboj pozitivnih iznosa dobivenih izračunom za portfelj izloženosti koje nisu u statusu neispunjavanja obveza. Osim toga, ukupni je izračun u skladu s općim konceptom regulatornog kapitala prema kojem bi regulatorni kapital trebao biti u potpunosti dostupan za pokrivanje neočekivanih gubitaka u slučaju insolventnosti institucije. Budući da su iznosi ispravaka vrijednosti za kreditni rizik, dodatnih vrijednosnih usklađenja i ostalih smanjenja regulatornog kapitala uključenih u izračun manjka pri primjeni IRB pristupa već odbijeni od regulatornog kapitala kako bi se pokrili očekivani gubici („EL”), njihov višak u ukupnom EL-u u potpunosti je dostupan za pokrivanje gubitaka utvrđenih za sve izloženosti u statusu neispunjavanja obveza. Stoga bi nadležna tijela trebala provjeriti jesu li prilagodbe regulatornog kapitala na temelju manjka pri primjeni IRB pristupa pravilno izračunate i primijenjene.
- (32) Nepouzdana, netočna, nepotpuna ili zastarjela podaci mogu dovesti do pogrešaka u procjeni rizika i izračunu kapitalnih zahtjeva. Nadalje, kada se upotrebljavaju u postupcima upravljanja rizicima institucije, takvi podaci mogu dovesti i do loših odluka o kreditima i upravljanju. Kako bi se osigurala pouzdanost i visoka kvaliteta podataka, infrastruktura i postupci prikupljanja i pohrane podataka trebali bi biti dobro dokumentirani i sadržavati potpun opis obilježja i izvora podataka kako bi se osigurala njihova pravilna upotreba u internim procesima i procesima izračuna kapitalnih zahtjeva. Stoga bi nadležna tijela trebala provjeriti kvalitetu i dokumentiranje podataka upotrijebljenih u postupku procjene parametara rizika, raspoređivanju izloženosti u rejting-kategorije ili skupove izloženosti te u izračunu kapitalnih zahtjeva.
- (33) Kvaliteta podataka te točnost procjene rizika i izračuna kapitalnih zahtjeva uvelike ovise o pouzdanosti IT sustava koji se upotrebljavaju u primjeni IRB pristupa. Nadalje, kontinuitet i dosljednost postupaka upravljanja rizicima i izračuna kapitalnih zahtjeva mogu se osigurati samo ako su IT sustavi koji se upotrebljavaju u te svrhe sigurni, zaštićeni i pouzdani te ako je IT infrastruktura dovoljno stabilna. Stoga nadležna tijela trebaju provjeriti pouzdanost IT sustava institucije i stabilnost IT infrastrukture.
- (34) Nadležna tijela trebala bi provjeriti upotrebljavaju li se, u mjeri u kojoj je to moguće, nepreklapajuće opservacije povrata za izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja za razvoj i validaciju internih modela za izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja. Nepreklapajuće opservacije omogućuju veću kvalitetu predviđanja jer je svaka opservacija jednako važna i jer te opservacije nisu blisko povezane.
- (35) Za primjenu IRB pristupa potrebno je odobrenje nadležnih tijela, a sve se značajne promjene tog pristupa moraju odobriti. Stoga bi nadležna tijela trebala provjeriti osigurava li se internim procesom upravljanja, a posebno internim procesom odobravanja takvih promjena, uvođenje samo promjena koje su u skladu s Uredbom (EU) br. 575/2013 i Delegiranom uredbom (EU) br. 529/2014 te, u tom kontekstu, dosljednost klasifikacije promjena kako bi se izbjegla regulatorna arbitraža.

- (36) Odredbe ove Uredbe usko su povezane jer se sve odnose na aspekte metodologije procjene koje nadležna tijela trebaju primjenjivati kada procjenjuju ispunjava li institucija zahtjeve za primjenu IRB pristupa. Kako bi se osigurala međusobna usklađenost odredaba, koje bi istodobno trebale stupiti na snagu, te kako bi se osobama na koje se te odredbe primjenjuju omogućio cjelovit pregled i koordiniran pristup tim odredbama, poželjno je sve regulatorne tehničke standarde koji se odnose na metodologiju procjene IRB pristupa propisanu Uredbom (EU) br. 575/2013 objediniti u jednoj uredbi.
- (37) Ova se Uredba temelji na nacrtu regulatornih tehničkih standarda koji je Komisiji dostavilo Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo.
- (38) Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo provelo je otvoreno javno savjetovanje o nacrtu regulatornih tehničkih standarda na kojem se temelji ova Uredba, analiziralo je moguće povezane troškove i koristi te zatražilo mišljenje Interesne skupine za bankarstvo osnovane u skladu s člankom 37. Uredbe (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

POGLAVLJE 1.

Opće odredbe o metodologiji procjene

Članak 1.

Procjena usklađenosti sa zahtjevima za primjenu pristupa zasnovanog na internim rejting-sustavima

1. Nadležna tijela primjenjuju ovu Uredbu za procjenu usklađenosti institucije sa zahtjevima za primjenu pristupa zasnovanog na internim rejting-sustavima („IRB pristup”) kako slijedi:
- (a) za potrebe procjene prvih zahtjeva za odobrenje primjene IRB pristupa predviđenih člankom 144. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela primjenjuju sve odredbe ove Uredbe;
- (b) za potrebe procjene zahtjeva za odobrenje proširenja IRB pristupa u skladu s odobrenim planom za postupno uvođenje predviđenim člankom 148. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela primjenjuju poglavlja 4., 5., 7. i 8. te sve druge dijelove ove Uredbe koji su relevantni za taj zahtjev;
- (c) za potrebe procjene zahtjeva za prethodno odobrenje izmjena iz članka 143. stavka 3. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela primjenjuju sve dijelove ove Uredbe koji su relevantni za te izmjene;
- (d) za potrebe procjene izmjena rejting-sustava i pristupa internih modela za izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja o kojima je dostavljena obavijest u skladu s člankom 143. stavkom 4. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela primjenjuju sve dijelove ove Uredbe koji su relevantni za te izmjene;
- (e) za potrebe kontinuirane provjere primjene IRB pristupa u skladu s člankom 101. Direktive 2013/36/EU nadležna tijela primjenjuju sve dijelove ove Uredbe koji su relevantni za tu provjeru;
- (f) za potrebe procjene zahtjeva za odobrenje za povratak na primjenu manje sofisticiranih pristupa u skladu s člankom 149. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela primjenjuju članke od 6. do 8. ove Uredbe.

⁽⁴⁾ Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.).

2. Osim kriterija utvrđenih u odredbama ove Uredbe navedenima u stavku 1., nadležna tijela provjeravaju sve ostale relevantne kriterije potrebne za procjenu usklađenosti sa zahtjevima za primjenu IRB pristupa.

Članak 2.

Metode koje primjenjuju nadležna tijela

1. Za potrebe procjene prvih zahtjeva za odobrenje primjene IRB pristupa nadležna tijela primjenjuju sve obvezne metode navedene u ovoj Uredbi. Mogu primjenjivati i druge metode navedene u ovoj Uredbi u skladu sa stavkom 7. i sve druge metode u skladu sa stavkom 8.

2. Za potrebe procjene zahtjeva za odobrenje proširenja IRB pristupa u skladu s planom za postupno uvođenje nadležna tijela primjenjuju sve obvezne metode iz poglavlja 4., 5., 7. i 8. Mogu primjenjivati i druge metode navedene u ovoj Uredbi u skladu sa stavkom 7. i sve druge metode u skladu sa stavkom 8.

3. Za potrebe procjene zahtjeva za prethodno odobrenje izmjena IRB pristupa nadležna tijela preispituju dokumentaciju o izmjenama koju su institucije dužne dostaviti u skladu s člankom 8. Delegirane uredbe (EU) br. 529/2014. Mogu primjenjivati i sve metode navedene u ovoj Uredbi u skladu sa stavkom 7. i sve druge metode u skladu sa stavkom 8.

4. Za potrebe procjene izmjena rejting-sustava i pristupa internih modela za izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja o kojima je dostavljena obavijest nadležna tijela preispituju dokumentaciju o izmjenama koju su institucije dužne dostaviti u skladu s člankom 8. Delegirane uredbe (EU) br. 529/2014 i mogu primjenjivati sve metode navedene u ovoj Uredbi u skladu sa stavkom 7. i sve druge metode u skladu sa stavkom 8.

5. Za potrebe kontinuirane provjere primjene IRB pristupa nadležna tijela mogu primjenjivati sve metode navedene u ovoj Uredbi u skladu sa stavkom 7. i sve druge metode u skladu sa stavkom 8.

6. Za potrebe procjene zahtjeva za povratak na primjenu manje sofisticiranih pristupa nadležna tijela mogu primjenjivati sve metode iz poglavlja 2. ove Uredbe u skladu sa stavkom 7. i sve druge metode u skladu sa stavkom 8.

7. Ako je ovom Uredbom predviđena neobvezna primjena metoda, nadležna tijela mogu primjenjivati bilo koju od tih metoda koja je prikladna i primjerena vrsti, veličini i stupnju složenosti poslovne i organizacijske strukture institucije, uzimajući u obzir:

- (a) značajnost vrsta izloženosti obuhvaćenih rejting-sustavima;
- (b) složenost rejting-modela i parametara rizika i njihove primjene.

8. Osim metoda navedenih u ovoj Uredbi, nadležna tijela mogu primjenjivati i druge metode koje su prikladne i primjerene vrsti, veličini i stupnju složenosti poslovne i organizacijske strukture institucije ako je to potrebno za procjenu usklađenosti sa zahtjevima za primjenu IRB pristupa.

9. Pri primjeni metoda navedenih u ovoj Uredbi nadležna tijela mogu uzeti u obzir rezultate nedavnih procjena koje su provela sama ili koje su provela druga nadležna tijela ako te procjene ispunjavaju oba sljedeća uvjeta:

- (a) procjena se u cijelosti ili djelomično temeljila na obveznim metodama;
- (b) predmet procjene bio je isti ili sličan rejting-sustav u istoj kategoriji izloženosti.

Članak 3.

Kvaliteta dokumentacije

1. Kako bi provjerila ispunjava li institucija zahtjev u pogledu dokumentacije iz članka 144. stavka 1. točke (e) Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju ispunjava li dokumentacija rejting-sustava kako je definiran u članku 142. stavku 1. točki 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 („rejting-sustavi”) sljedeće uvjete:

- (a) dovoljno je detaljna i točna da se može učinkovito koristiti;
- (b) odobrena je na primjerenom razini rukovodstva institucije;
- (c) u svakom dokumentu sadržava barem zapis o vrsti dokumenta, autoru, osobi koja ga je pregledala, osobi koja ga je odobrila, vlasniku, datumima izrade i odobrenja, broju verzije i povijesti izmjena dokumenta;
- (d) omogućuje trećim stranama da ispitaju i potvrde funkcioniranje rejting-sustava te posebno da ispitaju i potvrde sljedeće:
 - i. dokumentacija o dizajnu rejting-sustava dovoljno je detaljna kako bi trećim stranama omogućila razumijevanje razloga za odabir svih aspekata rejting-sustava, među ostalim pretpostavki, matematičkih formula i, u slučaju stručne prosudbe, odluka, te procedura za razvoj rejting-sustava;
 - ii. dokumentacija rejting-sustava dovoljno je detaljna kako bi trećim stranama omogućila da razumiju funkcioniranje, ograničenja i ključne pretpostavke svakog rejting-modela i svakog parametra rizika te da ponove razvoj modela;
 - iii. dokumentacija rejting-procesa dovoljno je detaljna kako bi trećim stranama omogućila da razumiju metodu raspoređivanja izloženosti u rejting-kategorije ili skupove izloženosti i njihovo stvarno raspoređivanje u rejting-kategorije ili skupove izloženosti te ponove proces raspoređivanja.

2. Za potrebe stavka 1. nadležno tijelo provjerava ima li institucija politike kojima su utvrđeni posebni standardi za dokumentaciju kojima se osigurava sljedeće:

- (a) interna dokumentacija dovoljno je detaljna i točna;
- (b) određene osobe ili jedinice dužne su osigurati da dokumentacija bude potpuna, dosljedna, točna, ažurirana, odobrena kao primjerena te zaštićena;
- (c) institucija prikladno dokumentira svoje politike, procedure i metodologije povezane s primjenom IRB pristupa.

Članak 4.

Sudjelovanje trećih strana

1. Kako bi procijenilo usklađenost sa zahtjevom iz članka 144. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 da rejting-sustavi budu zadovoljavajući i dosljedni, ako je institucija trećoj strani delegirala zadaće, aktivnosti ili funkcije povezane s dizajnom, uvođenjem i validacijom svojih rejting-sustava ili je od treće strane kupila rejting-sustav ili podatke iz zajedničkog skupa podataka, nadležno tijelo provjerava otežava li to delegiranje ili kupnja primjenu ove Uredbe i provjerava:

- (a) sudjeluje li više rukovodstvo institucije definirano u članku 3. stavku 1. točki 9. Direktive 2013/36/EU („više rukovodstvo”) te upravljačko tijelo institucije ili odbor koji je to upravljačko tijelo imenovalo aktivno u nadzoru i donošenju odluka o zadaćama, aktivnostima ili funkcijama delegiranim trećoj strani ili o rejting-sustavima nabavljenima od trećih strana;
- (b) poznaje li i razumije li osoblje institucije u dovoljnoj mjeri zadaće, aktivnosti ili funkcije koje su delegirane trećim stranama te strukturu podataka i rejting-sustava nabavljenih od trećih strana;

- (c) je li osiguran kontinuitet eksteraliziranih funkcija ili procesa, među ostalim izradom primjerenih planova za nepredvidive situacije;
- (d) jesu li unutarnja revizija ili druge vrste kontrole zadaća, aktivnosti i funkcija delegiranih trećim stranama ograničeni ili spriječeni sudjelovanjem treće strane;
- (e) je li nadležnom tijelu omogućen puni pristup svim relevantnim informacijama.

2. Ako je u zadaće razvoja rejting-sustava i procjene rizika za instituciju uključena treća strana, nadležno tijelo provjerava:

- (a) jesu li ispunjeni zahtjevi iz stavka 1. točaka od (a) do (e);
- (b) obavlja li dotična treća strana aktivnosti validacije povezane s tim rejting-sustavima i provodi li te procjene rizika;
- (c) dostavlja li treća strana instituciji informacije potrebne za obavljanje tih aktivnosti validacije.

3. Ako se za potrebe razvoja rejting-sustava i procjene parametara rizika institucija koristi podacima iz zajedničkog skupa podataka više institucija, a treća strana razvija rejting-sustav, ta treća strana može instituciji pomoći u njezinim aktivnostima validacije obavljanjem onih zadaća validacije za koje je potreban pristup podacima iz zajedničkog skupa podataka.

4. Za potrebe primjene stavaka 1., 2. i 3. nadležna tijela primjenjuju sve sljedeće metode:

- (a) provjeravaju sporazume s trećom stranom i druge relevantne dokumente u kojima su navedene zadaće treće strane;
- (b) pribavljaju pisane izjave od relevantnog osoblja institucije ili treće strane kojoj je delegirana zadaća, aktivnost ili funkcija ili obavljaju razgovor s njima;
- (c) pribavljaju pisane izjave od višeg rukovodstva ili upravljačkog tijela institucije ili treće strane kojoj je delegirana zadaća, aktivnost ili funkcija ili od odbora institucije koji je imenovalo upravljačko tijelo ili obavljaju razgovor s njima;
- (d) prema potrebi provjeravaju druge relevantne dokumente institucije ili treće strane.

Članak 5.

Privremena neusklađenost sa zahtjevima za primjenu IRB pristupa

Za potrebe primjene članka 146. točke (a) Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležno tijelo:

- (a) provjerava je li plan institucije za pravodobno ponovno uspostavljanje usklađenosti dovoljan za otklanjanje neusklađenosti i jesu li utvrđeni rokovi razumni, uzimajući u obzir sve sljedeće navedeno:
 - i. značajnost neusklađenosti;
 - ii. opseg mjera potrebnih za ponovno uspostavljanje usklađenosti;
 - iii. sredstva kojima institucija raspolaže;
- (b) redovito prati napredak u provedbi plana institucije za pravodobno ponovno uspostavljanje usklađenosti;
- (c) primjenom metodologija procjene iz ove Uredbe provjerava usklađenost institucije s relevantnim zahtjevima nakon provedbe plana.

POGLAVLJE 2.

Metodologija procjene planova za postupno uvođenje i trajnog izuzeća od primjene standardiziranog pristupa*Članak 6.***Opće odredbe**

1. Kako bi procijenila ispunjava li institucija uvjete za primjenu IRB pristupa iz članka 148. Uredbe (EU) br. 575/2013 i uvjete za trajno izuzeće od primjene IRB pristupa iz članka 150. te uredbe, nadležna tijela provjeravaju oboje od navedenoga:

- (a) jesu li početno pokriće i plan institucije za postupno uvođenje IRB pristupa prikladni, u skladu s člankom 7.;
- (b) jesu li kategorije izloženosti, vrste izloženosti ili poslovne jedinice u kojima se primjenjuje standardizirani pristup prihvatljive za trajno izuzeće od primjene IRB pristupa.

2. Za potrebe provjere iz stavka 1. nadležna tijela primjenjuju sve sljedeće metode:

- (a) provjeravaju plan institucije za postupno uvođenje IRB pristupa;
- (b) provjeravaju relevantne interne politike i procedure institucije, uključujući metode izračuna udjela izloženosti za koje bi se postupno uveo IRB pristup i izloženosti na koje bi se primjenjivalo trajno izuzeće od primjene IRB pristupa;
- (c) provjeravaju uloge i odgovornosti jedinica i upravljačkih tijela uključenih u raspoređivanje pojedinačnih izloženosti prema IRB pristupu ili prema standardiziranom pristupu;
- (d) provjeravaju relevantne zapisnike sa sastanaka internih tijela institucije, među ostalim upravljačkog tijela, ili odborâ;
- (e) provjeravaju relevantne nalaze funkcije unutarnje revizije ili drugih kontrolnih funkcija institucije;
- (f) provjeravaju relevantne izvještaje o rezultatima mjera koje je institucija poduzela kako bi uklonila nedostatke i smanjila rizike otkrivene tijekom revizija;
- (g) pribavljaju pisane izjave od relevantnog osoblja i višeg rukovodstva institucije ili obavljaju razgovor s njima.

3. Za potrebe provjere iz stavka 1. nadležna tijela mogu:

- (a) provjeriti funkcionalnu specifikaciju IT sustava koji se upotrebljavaju u procesu raspoređivanja pojedinačnih izloženosti prema IRB pristupu ili prema standardiziranom pristupu;
- (b) provesti ispitivanje uzoraka i provjeriti dokumente povezane s karakteristikama dužnika te odobravanjem i obnavljanjem plasmana uključenih u uzorak;
- (c) provjeriti druge relevantne dokumente institucije.

*Članak 7.***Postupno uvođenje IRB pristupa**

1. Pri procjeni početnog pokrića i plana institucije za postupno uvođenje IRB pristupa u skladu s člankom 148. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:

- (a) obuhvaća li plan za postupno uvođenje barem sljedeće:
 - i. specifikaciju opsega primjene svakog rejting-sustava i vrsta izloženosti koje se ocjenjuju s pomoću svakog pojedinog rejting-modela;

- ii. planirane datume primjene IRB pristupa za svaku vrstu izloženosti;
 - iii. informacije o ukupnim vrijednostima izloženosti u trenutku procjene i iznosima izloženosti ponderiranim rizikom izračunatima u skladu s pristupom primijenjenim u trenutku procjene na svaku vrstu izloženosti;
- (b) obuhvaća li plan za postupno uvođenje sve izloženosti institucije i, prema potrebi, njezina matičnog društva te sve izloženosti društava kćeri institucije, osim ako se izloženosti procjenjuju u skladu s člankom 8.;
 - (c) planira li se uvođenje u skladu s člankom 148. stavkom 1. drugim i trećim podstavkom Uredbe (EU) br. 575/2013;
 - (d) ako je instituciji odobrena primjena IRB pristupa za sve kategorije izloženosti, primjenjuje li IRB pristup na izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja, osim u slučajevima navedenima u članku 148. stavku 5. Uredbe (EU) br. 575/2013;
 - (e) jesu li redosljed i rokovi za uvođenje IRB pristupa određeni na temelju stvarnih mogućnosti institucije, uzimajući u obzir raspoloživost podataka, rejting-sustave i razdoblja stjecanja iskustva iz članka 145. Uredbe (EU) br. 575/2013, i koriste li se selektivno u svrhu postizanja smanjenih kapitalnih zahtjeva;
 - (f) daje li se redosljedom uvođenja IRB pristupa prednost uvođenju tog pristupa za kreditne izloženosti povezane s osnovnom djelatnošću institucije;
 - (g) je li određen konačan rok za uvođenje IRB pristupa za svaku vrstu izloženosti i poslovne jedinice i je li taj rok razuman s obzirom na prirodu i opseg aktivnosti institucije.

2. Nadležna tijela utvrđuju je li rok iz stavka 1. točke (g) razuman na temelju svega sljedećeg navedenog:

- (a) složenosti poslovanja institucije, među ostalim poslovanja matičnog društva i njegovih društava kćeri;
- (b) broja poslovnih jedinica i poslovnih linija institucije te, prema potrebi, njezina matičnog društva i društava kćeri;
- (c) broja i složenosti rejting-sustava koje trebaju uvesti svi subjekti obuhvaćeni planom za postupno uvođenje;
- (d) planova za uvođenje rejting-sustava u društvima kćerima u trećim zemljama u kojima postoje znatne pravne ili druge poteškoće u odobravanju IRB modela;
- (e) dostupnosti točnih, primjerenih i potpunih vremenskih serija;
- (f) operativne sposobnosti institucije za razvoj i uvođenje rejting-sustava;
- (g) prethodnog iskustva institucije u upravljanju određenim vrstama izloženosti.

3. Kada procjenjuju usklađenost institucije s planom za postupno uvođenje IRB pristupa koji su odobrila u skladu s člankom 148. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela mogu smatrati izmjene redosljeda i rokova primjerenima samo ako je ispunjen jedan ili više sljedećih uvjeta:

- (a) znatno se izmijenilo poslovno okruženje, posebno u smislu izmjene strategije, spajanja i stjecanja;
- (b) znatno su se izmijenili relevantni regulatorni zahtjevi;
- (c) nadležno tijelo ili funkcija unutarnje revizije ili validacije utvrdili su značajne slabosti u rejting-sustavima;
- (d) elementi iz stavka 2. znatno su se izmijenili ili bilo koji od elemenata iz stavka 2. nije na odgovarajući način uzet u obzir u odobrenom planu za postupno uvođenje IRB pristupa.

Članak 8.

Uvjeti za trajno izuzeće od primjene IRB pristupa

1. Pri procjeni usklađenosti institucije s uvjetima za trajno izuzeće od primjene standardiziranog pristupa u odnosu na izloženosti iz članka 150. stavka 1. točaka (a) i (b) Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:

- (a) procjenjuje li institucija i uzima li u obzir raspoloživost podataka iz vanjskih izvora za reprezentativne druge ugovorne strane;
- (b) procjenjuje li se trošak institucije za razvoj rejting-sustava za druge ugovorne strane u relevantnoj kategoriji izloženosti na temelju veličine institucije te prirode i opsega njezinih aktivnosti;
- (c) procjenjuje li se operativna sposobnost institucije za razvoj i uvođenje rejting-sustava na temelju prirode i opsega aktivnosti institucije.

2. Pri procjeni usklađenosti institucije s uvjetima za trajno izuzeće od primjene standardiziranog pristupa u odnosu na izloženosti iz članka 150. stavka 1. točke (c) Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju je li institucija provjerila i uzela u obzir barem jedno od sljedećeg:

- (a) jesu li izloženosti, uključujući broj portfelja i poslovnih linija kojima se zasebno upravlja, dovoljno homogene da omoguće razvoj stabilnog i pouzdanog rejting-sustava;
- (b) je li iznos izloženosti ponderiran rizikom izračunan u skladu sa standardiziranim pristupom znatno viši od očekivanog iznosa izloženosti ponderiranog rizikom izračunatog u skladu s IRB pristupom;
- (c) odnose li se izloženosti na poslovnu jedinicu ili poslovnu liniju institucije koju se planira obustaviti;
- (d) uključuju li izloženosti portfelje koji podliježu proporcionalnoj konsolidaciji društava kćeri u djelomičnom vlasništvu u skladu s člankom 18. Uredbe (EU) br. 575/2013.

3. Pri procjeni usklađenosti institucije s uvjetima za trajno izuzeće od primjene standardiziranog pristupa nadležna tijela provjeravaju prati li institucija redovito usklađenost sa zahtjevima iz članka 150. Uredbe (EU) br. 575/2013.

POGLAVLJE 3.

METODOLOGIJA PROCJENE ZA FUNKCIJU VALIDACIJE INTERNIH PROCJENA I INTERNOG UPRAVLJANJA TE NADZOR INSTITUCIJE

ODJELJAK 1.

Opće odredbe

Članak 9.

Opće odredbe

1. Kako bi procijenila ispunjava li institucija zahtjeve koji se odnose na interno upravljanje, uključujući one koji se odnose na više rukovodstvo i upravljačko tijelo, interno izvještavanje, kontrolu kreditnog rizika i unutarnju reviziju, nadzor i validaciju, nadležna tijela provjeravaju sve sljedeće navedeno:

- (a) pouzdanost sustava, mehanizama i procesa validacije rejting-sustava institucije i primjerenost osoblja odgovornog za validaciju („funkcija validacije”) u skladu s člankom 144. stavkom 1. točkama (c) i (f), člankom 174. točkom (d), člankom 185. i člankom 188. Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu sljedećeg:
- i. neovisnosti funkcije validacije, u skladu s člankom 10.;
 - ii. cjelovitosti i učestalosti primjene procesa validacije, u skladu s člankom 11.;
 - iii. prikladnosti metoda i procedura funkcije validacije, u skladu s člankom 12.;
 - iv. pouzdanosti procesa izvještavanja i procesa za uzimanje u obzir zaključaka, nalaza i preporuka validacije u skladu s člankom 13.;
- (b) interno upravljanje i nadzor institucije, uključujući jedinicu za kontrolu kreditnog rizika i unutarnju reviziju institucije, kako je navedeno u člancima 189., 190. i 191. Uredbe (EU) br. 575/2013, u pogledu sljedećeg:
- i. uloge višeg rukovodstva i upravljačkog tijela, u skladu s člankom 14.;
 - ii. izvještavanja rukovodstva, u skladu s člankom 15.;
 - iii. jedinice za kontrolu kreditnog rizika, u skladu s člankom 16.;
 - iv. unutarnje revizije, u skladu s člankom 17.
2. Za potrebe provjere iz stavka 1. nadležna tijela primjenjuju sve sljedeće metode:
- (a) provjeravaju relevantne interne politike i procedure institucije;
 - (b) provjeravaju relevantne zapisnike sa sastanaka internih tijela institucije, među ostalim upravljačkog tijela, ili odbora;
 - (c) provjeravaju relevantne izvještaje o rejting-sustavima te sve zaključke i odluke donesene na temelju tih izvještaja;
 - (d) provjeravaju relevantne izvještaje o aktivnostima funkcija kontrole kreditnog rizika, unutarnje revizije, nadzora i validacije koje priprema osoblje odgovorno za svaku od tih funkcija ili bilo koja druga kontrolna funkcija institucije te zaključke, nalaze i preporuke tih funkcija;
 - (e) pribavljaju pisane izjave od relevantnog osoblja i višeg rukovodstva institucije ili obavljaju razgovor s njima.
3. Za procjenu funkcije validacije, osim metoda iz stavka 2., nadležna tijela primjenjuju sve sljedeće metode:
- (a) provjeravaju uloge i odgovornosti svih članova osoblja uključenih u funkciju validacije;
 - (b) provjeravaju prikladnost i primjerenost godišnjeg plana rada u području validacije;
 - (c) provjeravaju priručnike za validaciju koje upotrebljava funkcija validacije;
 - (d) provjeravaju proces kategorizacije nalaza i relevantnih preporuka prema njihovoj značajnosti;
 - (e) provjeravaju dosljednost zaključaka, nalaza i preporuka funkcije validacije;
 - (f) provjeravaju ulogu funkcije validacije u internoj proceduri odobravanja rejting-sustava i sve povezane izmjene;
 - (g) provjeravaju akcijski plan za svaku relevantnu preporuku kako je odobren na primjerenom razini rukovodstva i rezultate njegove provedbe.

4. Za procjenu jedinice za kontrolu kreditnog rizika iz članka 144. stavka 1. točke (c) i članka 190. Uredbe (EU) br. 575/2013, uz zahtjeve iz stavka 2., nadležna tijela primjenjuju i sve sljedeće metode:

- (a) provjeravaju uloge i odgovornosti svih relevantnih članova osoblja i višeg rukovodstva jedinice za kontrolu kreditnog rizika;
- (b) provjeravaju relevantne izvještaje koje su jedinica za kontrolu kreditnog rizika i više rukovodstvo podnijeli upravljačkom tijelu ili odboru koje je imenovalo to tijelo.

5. Za procjenu unutarnje revizije ili druge usporedive neovisne jedinice koja obavlja poslove revizije iz članka 191. Uredbe (EU) br. 575/2013, uz zahtjeve iz stavka 2., nadležna tijela primjenjuju sve sljedeće metode:

- (a) provjeravaju relevantne uloge i odgovornosti svih relevantnih članova osoblja koji sudjeluju u unutarnjoj reviziji;
- (b) provjeravaju prikladnost i primjerenost godišnjeg plana rada u području unutarnje revizije;
- (c) provjeravaju relevantne revizijske priručnike i programe rada te nalaze i preporuke uključene u relevantne izvještaje o reviziji;
- (d) provjeravaju akcijski plan za svaku relevantnu preporuku kako je odobren na primjerenom razini rukovodstva i rezultate njegove provedbe.

6. Osim primjene metoda navedenih u stavku 2., nadležna tijela mogu provjeriti druge relevantne dokumente institucije za potrebe provjere iz stavka 1.

ODJELJAK 2.

Metodologija za procjenu funkcije validacije

Članak 10.

Neovisnost funkcije validacije

1. Pri procjeni neovisnosti funkcije validacije za potrebe članka 144. stavka 1. točke (f), članka 174. točke (d), članka 185. i članka 188. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju ispunjava li jedinica odgovorna za funkciju validacije ili, ako nema zasebne jedinice nadležne samo za funkciju validacije, osoblje koje obavlja funkciju validacije sve sljedeće uvjete:

- (a) funkcija validacije neovisna je o osoblju i upravljačkoj funkciji koji su odgovorni za odobravanje ili obnavljanje plasmana i za dizajn ili razvoj modela;
- (b) osoblje koje obavlja funkciju validacije razlikuje se od osoblja odgovornog za dizajn i razvoj rejting-sustava te od osoblja odgovornog za funkciju kontrole kreditnog rizika;
- (c) izravno odgovara višem rukovodstvu.

2. Za potrebe stavka 1., ako je jedinica odgovorna za funkciju validacije organizacijski odvojena od jedinice za kontrolu kreditnog rizika i ako svaka jedinica odgovara različitim članovima višeg rukovodstva, nadležna tijela provjeravaju sljedeće:

- (a) ima li funkcija validacije prikladne resurse za obavljanje svojih zadaća, uključujući iskusno i kvalificirano osoblje;
- (b) jesu li primici članova osoblja i višeg rukovodstva odgovornih za funkciju validacije povezani s obavljanjem zadaća koje se odnose na kontrolu kreditnog rizika ili na odobravanje ili obnavljanje plasmana.

3. Za potrebe stavka 1., ako je jedinica odgovorna za funkciju validacije organizacijski odvojena od jedinice za kontrolu kreditnog rizika, a obje jedinice odgovaraju istom članu višeg rukovodstva, nadležna tijela provjeravaju sve sljedeće navedeno:

- (a) ima li funkcija validacije prikladne resurse za obavljanje svojih zadaća, uključujući iskusno i kvalificirano osoblje;
- (b) jesu li primici članova osoblja i višeg rukovodstva odgovornih za funkciju validacije povezani s obavljanjem zadaća koje se odnose na kontrolu kreditnog rizika ili na odobravanje ili obnavljanje plasmana;
- (c) je li uspostavljen proces donošenja odluka kojim se osigurava da više rukovodstvo institucije na odgovarajući način uzima u obzir zaključke, nalaze i preporuke funkcije validacije;
- (d) vrši li se neprimjeren utjecaj na zaključke, nalaze i preporuke funkcije validacije;
- (e) donose li se i provode li se pravodobno sve potrebne korektivne mjere za uzimanje u obzir zaključaka, nalaza i preporuka funkcije validacije;
- (f) procjenjuje li redovito unutarnja revizija ispunjavanje uvjeta iz točaka od (a) do (e).

4. Za potrebe stavka 1., ako nema zasebne jedinice odgovorne za funkciju validacije, nadležna tijela provjeravaju sve sljedeće navedeno:

- (a) ima li funkcija validacije prikladne resurse za obavljanje svojih zadaća, uključujući iskusno i kvalificirano osoblje;
- (b) jesu li primici članova osoblja i višeg rukovodstva odgovornih za funkciju validacije povezani s obavljanjem zadaća koje se odnose na kontrolu kreditnog rizika ili na odobravanje ili obnavljanje plasmana;
- (c) je li uspostavljen proces donošenja odluka kojim se osigurava da više rukovodstvo institucije na odgovarajući način uzima u obzir zaključke, nalaze i preporuke funkcije validacije;
- (d) vrši li se neprimjeren utjecaj na zaključke, nalaze i preporuke funkcije validacije;
- (e) donose li se i provode li se pravodobno sve potrebne korektivne mjere za uzimanje u obzir zaključaka, nalaza i preporuka funkcije validacije;
- (f) procjenjuje li redovito unutarnja revizija ispunjavanje uvjeta iz točaka od (a) do (e);
- (g) postoji li djelotvorna podjela između osoblja koje obavlja funkciju validacije i osoblja koje obavlja druge zadaće;
- (h) je li institucija globalna ili druga sistemski važna institucija u smislu članka 131. Direktive 2013/36/EU.

5. Pri procjeni neovisnosti funkcije validacije nadležna tijela procjenjuju i jesu li odluke institucije u pogledu organizacije funkcije validacije iz stavaka 2., 3. i 4. prikladne s obzirom na prirodu, veličinu i opseg institucije te složenost rizika svojstvenih njezinu poslovnom modelu.

Članak 11.

Cjelovitost i učestalost procesa validacije

1. Pri procjeni cjelovitosti funkcije validacije za potrebe zahtjeva iz članka 144. stavka 1. točke (f), članka 174. točke (d), članka 185. i članka 188. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:

- (a) je li institucija utvrdila i dokumentirala cijeli proces validacije za sve rejting-sustave;
- (b) provodi li institucija s primjerenom učestalošću proces validacije iz točke (a).

2. Pri procjeni cjelovitosti procesa validacije iz stavka 1. točke (a) nadležna tijela provjeravaju:
 - (a) provjerava li funkcija validacije kritički sve aspekte specifikacije internih rejtinga i parametara rizika, uključujući procedure za prikupljanje i pročišćavanje podataka, odabir metodologije i strukture modela, te proces odabira varijabli;
 - (b) preispituje li funkcija validacije prikladnost primjene internih rejtinga i parametara rizika u IT sustavima te dosljednost primjene definicija rejting-kategorija i skupova izloženosti u svim odjelima i zemljopisnim područjima institucije;
 - (c) preispituje li funkcija validacije učinkovitost rejting-sustava uzimajući u obzir barem diferencijaciju i kvantifikaciju rizika, stabilnost internih rejtinga i parametara rizika te specifikaciju modela;
 - (d) preispituje li funkcija validacije sve izmjene koje se odnose na interne rejtinge i parametre rizika te značajnost tih izmjena u skladu s Delegiranom uredbom (EU) br. 529/2014 te primjenjuje li dosljedno vlastite zaključke, nalaze i preporuke.
3. Kada procjenjuju provodi li se proces validacije iz stavka 1. točke (b) dovoljno često, nadležna tijela provjeravaju provodi li se taj proces redovito za sve rejting-sustave institucije u skladu s godišnjim planom rada i:
 - (a) provode li se najmanje jednom godišnje za sve rejting-sustave procesi propisani člankom 185. točkom (b) i člankom 188. točkom (c) Uredbe (EU) br. 575/2013 („retroaktivno testiranje”);
 - (b) provodi li se najmanje jednom godišnje za rejting-sustave koji se primjenjuju na značajne vrste izloženosti provjera učinkovitosti rejting-sustava iz stavka 2. točke (c).
4. Ako institucija zatraži odobrenje za primjenu internih rejtinga i parametara rizika rejting-sustava ili odobrenje za značajne izmjene internih rejtinga i parametara rizika rejting-sustava, nadležna tijela provjeravaju je li institucija provela validaciju iz stavka 2. točaka (a), (b) i (c) prije nego što se rejting-sustav upotrijebi za izračun kapitalnih zahtjeva i za potrebe internog upravljanja rizicima.

Članak 12.

Prikladnost metoda i procedura funkcije validacije

Pri procjeni prikladnosti metoda i procedura validacije za potrebe zahtjeva iz članka 144. stavka 1. točke (f), članka 174. točke (d), članka 185. i članka 188. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju omogućuje li se tim metodama i procedurama dosljedna i smisljena procjena učinkovitosti internog rejting-sustava i sustava procjene rizika te provjeravaju:

- (a) jesu li metode i procedure validacije primjerene za procjenu točnosti i dosljednosti rejting-sustava;
- (b) jesu li metode i procedure validacije primjerene vrsti, stupnju složenosti i opsegu primjene rejting-sustava institucije i dostupnosti podataka;
- (c) jesu li u metodama i procedurama validacije jasno određeni ciljevi, standardi i ograničenja validacije, opisani svi validacijski testovi, skupovi podataka i procesi pročišćavanja podataka, utvrđeni izvori podataka i referentna razdoblja te fiksni ciljevi i dopuštena odstupanja za definirane pokazatelje za početnu odnosno redovitu validaciju;
- (d) primjenjuju li se primijenjene metode validacije dosljedno tijekom vremena, a posebno provedena testiranja, referentni skup podataka koji se upotrebljava za validaciju i odgovarajuće pročišćavanje podataka;
- (e) uključuju li metode validacije retroaktivno testiranje i uspoređivanje s referentnim vrijednostima u skladu s člankom 185. točkom (c) i člankom 188. točkom (d) Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (f) uzima li se metodama validacije, posebno u pogledu procjene PD-a, u obzir način na koji se u internim rejtingima i parametrima rizika vodi računa o poslovnim ciklusima i sličnim promjenama u gospodarskom okružju koje su utjecale na nastanak statusa neispunjavanja obveza.

Članak 13.

Pouzdanost procesa izvještavanja i procesa za uzimanje u obzir zaključaka, nalaza i preporuka validacije

Pri procjeni pouzdanosti procesa izvještavanja i procesa za uzimanje u obzir zaključaka, nalaza i preporuka validacije, za potrebe zahtjeva iz članka 144. stavka 1. točke (f), članka 174. točke (d), članka 185. i članka 188. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:

- (a) utvrđuju li se i opisuju li se u izvještajima o validaciji primijenjene metode validacije, provedena testiranja, upotrijebljeni referentni skup podataka i odgovarajući procesi pročišćavanja podataka te navode li se u izvještajima rezultati tih testiranja, zaključci validacije, nalazi i odgovarajuće preporuke;
- (b) priopćavaju li se zaključci, nalazi i preporuke iz izvještaja o validaciji izravno višem rukovodstvu i upravljačkom tijelu institucije ili odboru koji je ono imenovalo;
- (c) odražavaju li se zaključci, nalazi i preporuke iz izvještaja o validaciji u izmjenama i poboljšanjima dizajna internih rejtinga i procjena rizika, među ostalim u situacijama opisanima u prvoj rečenici članka 185. točke (e) i članka 188. točke (e) Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (d) odvija li se proces donošenja odluka institucije na primjerenom razini rukovodstva.

ODJELJAK 3.

Metodologija za procjenu internog upravljanja i nadzora

Članak 14.

Uloga višeg rukovodstva i upravljačkog tijela

Pri procjeni korporativnog upravljanja institucijom u smislu članka 189. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:

- (a) jesu li proces donošenja odluka institucije, njezina hijerarhija, linije izvještavanja i razine odgovornosti jasno utvrđeni u internoj dokumentaciji institucije i dosljedno navedeni u zapisnicima njezinih internih tijela;
- (b) odobravaju li upravljačko tijelo ili odbor koji je ono imenovalo i više rukovodstvo barem sljedeće značajne aspekte rejting-sustava:
 - i. sve relevantne politike koje se odnose na dizajn i uvođenje rejting-sustava i primjenu IRB pristupa, uključujući politike koje se odnose na sve značajne aspekte procesa dodjele rejtinga, procjene parametara rizika i validacije;
 - ii. sve relevantne politike upravljanja rizicima, uključujući one koje se odnose na IT infrastrukturu i izradu planova za nepredvidive situacije;
 - iii. parametre rizika svih rejting-sustava koji se primjenjuju u internim procesima upravljanja rizicima i u izračunu kapitalnih zahtjeva;
- (c) utvrđuje li službenom odlukom upravljačko tijelo ili odbor koji je ono imenovalo odgovarajuću organizacijsku strukturu za ispravnu primjenu rejting-sustava;
- (d) odobrava li službenom odlukom upravljačko tijelo ili odbor koji je ono imenovalo specifikaciju prihvatljive razine rizika, uzimajući u obzir interni rejting-sustav institucije;
- (e) poznaje li više rukovodstvo dobro sve rejting-sustave institucije, njihov dizajn i funkcioniranje, zahtjeve za primjenu IRB pristupa i pristup koji institucija primjenjuje kako bi ispunila te zahtjeve;

- (f) izvještava li više rukovodstvo upravljačko tijelo ili odbor koji je ono imenovalo o svim važnim promjenama ili izuzećima od uspostavljenih politika koje značajno utječu na funkcioniranje rejting-sustava institucije;
- (g) može li više rukovodstvo kontinuirano osiguravati dobro funkcioniranje rejting-sustava;
- (h) poduzima li više rukovodstvo odgovarajuće mjere ako se kontrolom kreditnog rizika, validacijom, unutarnjom revizijom ili bilo kojom drugom kontrolnom funkcijom utvrde slabosti rejting-sustava.

Članak 15.

Izveštavanje rukovodstva

Pri procjeni prikladnosti izvještavanja rukovodstva iz članka 189. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:

- (a) uključuje li izvještavanje rukovodstva informacije o svim sljedećim elementima:
 - i. profilu rizičnosti dužnika ili izloženosti po rejting-kategorijama;
 - ii. migraciji između rejting-kategorija;
 - iii. procjeni relevantnih parametara rizika po rejting-kategorijama;
 - iv. usporedbi ostvarenih stopa statusa neispunjavanja obveza i, ako institucija primjenjuje vlastite procjene, ostvarenih LGD-ova i konverzijskih faktora s procijenjenim vrijednostima;
 - v. pretpostavkama i rezultatima testiranja otpornosti na stres;
 - vi. učinkovitosti rejting-procesa, područjima koja je potrebno poboljšati i statusu svih aktivnosti poduzetih za otklanjanje prethodno identificiranih nedostataka u rejting-sustavima;
 - vii. izvještajima o validaciji;
- (b) jesu li oblik i učestalost izvještavanja rukovodstva prikladni s obzirom na značaj i vrstu informacija te razinu koju korisnik izvještaja zauzima u hijerarhiji, uzimajući u obzir organizacijsku strukturu institucije;
- (c) olakšava li izvještavanje rukovodstva višem rukovodstvu praćenje kreditnog rizika ukupnog portfelja izloženosti na koje se primjenjuje IRB pristup;
- (d) je li izvještavanje rukovodstva razmjerno vrsti, veličini i stupnju složenosti poslovne i organizacijske strukture institucije.

Članak 16.

Jedinica za kontrolu kreditnog rizika

1. Pri procjeni internog upravljanja i nadzora institucije u odnosu na jedinicu za kontrolu kreditnog rizika iz članka 190. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:
 - (a) jesu li jedinica ili jedinice za kontrolu kreditnog rizika odvojene i neovisne o osoblju i upravljačkim funkcijama odgovornima za odobravanje ili obnavljanje plasmana;
 - (b) jesu li jedinica ili jedinice za kontrolu kreditnog rizika funkcionalne i sposobne za obavljanje svojih zadaća.
2. Za potrebe provjere iz stavka 1. točke (a) nadležna tijela provjeravaju:
 - (a) jesu li jedinica ili jedinice za kontrolu kreditnog rizika zasebne organizacijske strukture unutar institucije;
 - (b) jesu li voditelj jedinice za kontrolu kreditnog rizika ili voditelji takvih jedinica članovi višeg rukovodstva;

- (c) je li funkcija upravljanja kreditnim rizikom organizirana uzimajući u obzir načela iz članka 76. stavka 5. Direktive 2013/36/EU;
- (d) jesu li članovi osoblja i višeg rukovodstva koji su odgovorni za jedinicu ili jedinice za kontrolu kreditnog rizika odgovorni i za odobravanje ili obnavljanje plasmana;
- (e) odgovaraju li viši rukovoditelji jedinice ili jedinica za kontrolu kreditnog rizika i jedinica odgovornih za odobravanje ili obnavljanje plasmana različitim članovima upravljačkog tijela institucije ili odbora koje je ono imenovalo;
- (f) jesu li primici članova osoblja i višeg rukovodstva odgovornih za jedinicu ili jedinice za kontrolu kreditnog rizika povezani s obavljanjem zadaća koje se odnose na odobravanje ili obnavljanje plasmana.

3. Za potrebe provjere iz stavka 1. točke (b) nadležna tijela provjeravaju:

- (a) jesu li jedinica ili jedinice za kontrolu kreditnog rizika razmjerne vrsti, veličini i stupnju složenosti poslovne i organizacijske strukture institucije, a posebno složenosti rejting-sustava i njihove primjene;
- (b) imaju li jedinica ili jedinice za kontrolu kreditnog rizika prikladne resurse te iskusno i kvalificirano osoblje za obavljanje svih relevantnih aktivnosti;
- (c) jesu li jedinica ili jedinice za kontrolu kreditnog rizika odgovorne za dizajn ili odabir, primjenu, nadzor i funkcioniranje rejting-sustava, kako je propisano u drugoj rečenici članka 190. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013, te uključuju li odgovornosti te jedinice ili tih jedinica odgovornosti navedene u članku 190. stavku 2. te uredbe;
- (d) izvještavaju li jedinica ili jedinice za kontrolu kreditnog rizika redovito više rukovodstvo o učinkovitosti rejting-sustava, područjima koja je potrebno poboljšati te statusu svih aktivnosti poduzetih za otklanjanje prethodno identificiranih nedostataka.

Članak 17.

Unutarnja revizija

1. Pri procjeni internog upravljanja i nadzora institucije u odnosu na unutarnju reviziju ili drugu usporedivu neovisnu jedinicu koja obavlja poslove revizije, kako je navedeno u članku 191. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju:

- (a) provjerava li unutarnja revizija ili druga usporediva neovisna jedinica koja obavlja poslove revizije najmanje jednom godišnje sljedeće:
 - i. sve rejting-sustave institucije;
 - ii. djelovanje funkcije kontrole kreditnog rizika;
 - iii. funkcioniranje procesa odobravanja plasmana;
 - iv. djelovanje funkcije interne validacije;
- (b) olakšava li provjera iz točke (a) da se u godišnjem planu rada utvrde područja za koja je potrebna detaljna provjera usklađenosti sa svim zahtjevima koji se primjenjuju na IRB pristup iz članaka od 142. do 191. Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (c) je li unutarnja revizija ili druga usporediva neovisna jedinica koja obavlja poslove revizije funkcionalna i sposobna za obavljanje svojih zadaća.

2. Za potrebe provjere iz stavka 1. točke (c) nadležna tijela provjeravaju:

- (a) dostavlja li unutarnja revizija ili druga usporediva neovisna jedinica koja obavlja poslove revizije dovoljno informacija višem rukovodstvu i upravljačkom tijelu institucije o usklađenosti rejting-sustava sa svim primjenjivim zahtjevima za IRB pristup;
- (b) je li unutarnja revizija ili druga usporediva neovisna jedinica koja obavlja poslove revizije razmjerna vrsti, veličini i stupnju složenosti poslovne i organizacijske strukture institucije, a posebno složenosti rejting-sustava i njihove primjene;

- (c) ima li unutarnja revizija ili druga usporediva neovisna jedinica koja obavlja poslove revizije prikladne resurse te iskusno i kvalificirano osoblje za obavljanje svih relevantnih aktivnosti;
- (d) je li unutarnja revizija ili druga usporediva neovisna jedinica koja obavlja poslove revizije uključena u bilo koji aspekt funkcioniranja rejting-sustava koje provjerava u skladu sa stavkom 1. točkom (a);
- (e) je li unutarnja revizija ili druga usporediva neovisna jedinica koja obavlja poslove revizije neovisna o članovima osoblja i rukovodstva koji su odgovorni za odobravanje ili obnavljanje plasmana i odgovara li izravno višem rukovodstvu;
- (f) jesu li primici članova osoblja i višeg rukovodstva odgovornih za funkciju unutarnje revizije povezani s obavljanjem zadaća koje se odnose na odobravanje ili obnavljanje plasmana.

POGLAVLJE 4.

METODOLOGIJA PROCJENE ZA TEST UPOTREBLJIVOSTI I TEST ISKUSTVA

Članak 18.

Opće odredbe

1. Kako bi procijenila ispunjava li institucija zahtjeve u pogledu primjene rejting-sustava za potrebe članka 144. stavka 1. točke (b), članka 145., članka 171. stavka 1. točke (c), članka 172. stavka 1. točke (a), članka 172. stavka 1. točke (c), članka 172. stavka 2. i članka 175. stavka 3. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju:
 - (a) imaju li interni rejtinzi i procjene vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza i gubitaka rejting-sustava koji se upotrebljavaju u izračunu regulatornog kapitala bitnu ulogu u upravljanju rizicima, odobravanju plasmana i procesu donošenja odluka u skladu s člankom 19.;
 - (b) imaju li interni rejtinzi i procjene vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza i gubitaka rejting-sustava koji se upotrebljavaju u izračunu regulatornog kapitala bitnu ulogu u procesu internog raspoređivanja kapitala u skladu s člankom 20.;
 - (c) imaju li interni rejtinzi i procjene vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza i gubitaka rejting-sustava koji se upotrebljavaju u izračunu regulatornog kapitala bitnu ulogu u funkcijama korporativnog upravljanja u skladu s člankom 21.;
 - (d) jesu li podaci i procjene koje institucija upotrebljava u izračunu regulatornog kapitala i podaci koji se upotrebljavaju za interne potrebe usklađeni, a ako postoje odstupanja, jesu li ona u potpunosti dokumentirana i razumna;
 - (e) jesu li rejting-sustavi u velikoj mjeri u skladu sa zahtjevima iz članaka od 169. do 191. Uredbe (EU) br. 575/2013 i je li ih institucija primjenjivala najmanje tri godine prije primjene IRB pristupa, kako je utvrđeno u članku 145. Uredbe (EU) br. 575/2013, u skladu s člankom 22.
2. Za potrebe procjene iz stavka 1. nadležna tijela primjenjuju sve sljedeće metode:
 - (a) provjeravaju relevantne interne politike i procedure institucije;
 - (b) provjeravaju relevantne zapisnike internih tijela institucije, među ostalim upravljačkog tijela, ili odbora koji sudjeluju u upravljanju kreditnim rizikom;
 - (c) provjeravaju dodjelu ovlasti za donošenje odluka o izloženostima, priručnike za upravljanje kreditima i sustave komercijalnih kanala;
 - (d) provjeravaju analizu odobravanja plasmana koju je institucija provela i podatke o odbijenim zahtjevima za kredit, uključujući sve sljedeće navedeno:
 - i. odluke o izloženostima koje odstupaju od kreditne politike institucije („iznimke”);
 - ii. slučajeve u kojima se na temelju stručne prosudbe odstupilo od ulaznih podataka ili rezultata rejting-sustava („korekcije”) i obrazloženja tih korekcija;

- iii. izloženosti kojima nije dodijeljen rejting i razloge zbog kojih to nije učinjeno;
 - iv. neautomatske odluke i pragove;
 - (e) provjeravaju politike institucije u pogledu restrukturiranja kredita;
 - (f) provjeravaju dokumentirano redovito izvještavanje o kreditnom riziku;
 - (g) provjeravaju dokumentaciju o izračunu internog kapitala institucije i internog raspoređivanja kapitala prema vrstama rizika, društvima kćerima i portfeljima;
 - (h) provjeravaju relevantne nalaze funkcije unutarnje revizije ili drugih kontrolnih funkcija institucije;
 - (i) provjeravaju izvještaje o rezultatima mjera koje je institucija poduzela kako bi uklonila nedostatke i smanjila rizike otkrivene tijekom relevantnih revizija;
 - (j) pribavljaju pisane izjave od relevantnog osoblja i višeg rukovodstva institucije ili obavljaju razgovor s njima.
3. Za potrebe procjene iz stavka 1. nadležna tijela mogu primijeniti i bilo koju od sljedećih dodatnih metoda:
- (a) provjeriti dokumentaciju sustavâ ranog upozoravanja;
 - (b) provjeriti metodologiju ispravaka vrijednosti za kreditni rizik i dokumentiranu analizu njezine usklađenosti s izračunom kapitalnih zahtjeva;
 - (c) provjeriti dokumentiranu analizu profitabilnosti institucije prilagođene za rizik;
 - (d) provjeriti politike institucije u pogledu određivanja cijena;
 - (e) provjeriti procedure za naplatu duga;
 - (f) provjeriti priručnike za planiranje i izvještaje o operativnom planiranju troškova rizika;
 - (g) provjeriti politiku primitaka i zapisnike odbora za primitke;
 - (h) provjeriti druge relevantne dokumente institucije.

Članak 19.

Test upotrebljivosti u upravljanju rizicima, procesu donošenja odluka i odobravanja plasmana

1. Kada procjenjuju imaju li interni rejtingi i procjene vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza i gubitaka rejting-sustava koji se upotrebljavaju u izračunu kapitalnih zahtjeva bitnu ulogu u upravljanju rizicima i procesu donošenja odluka institucije te u njezinu procesu odobravanja plasmana, kako se zahtijeva člankom 144. stavkom 1. točkom (b) Uredbe (EU) br. 575/2013, u pogledu raspoređivanja u rejting-kategorije ili skupove izloženosti u skladu s člankom 171. stavkom 1. točkom (c) i člankom 171. stavkom 2. te uredbe, u pogledu raspoređivanja izloženosti u skladu s člankom 172. stavkom 1. točkama (a), (b) i (c) te uredbe i u pogledu dokumentacije rejting-sustava u skladu s člankom 175. stavkom 3. te uredbe, nadležna tijela provjeravaju:

- (a) je li broj izloženosti bez rejtinga i sa zastarjelim rejtingzima značajan;
- (b) imaju li ti interni rejtingi i procjene vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza i gubitaka važnu ulogu, posebno:
 - i. kada se donose odluke o odobrenju, odbijanju, restrukturiranju i obnovi kreditnog proizvoda;
 - ii. kada se izrađuje politika kreditiranja jer utječu na maksimalna ograničenja izloženosti, tehnike smanjenja rizika i potrebna kreditna poboljšanja ili bilo koji drugi aspekt općeg profila kreditnog rizika institucije;
 - iii. kada se provodi proces praćenja dužnika i izloženosti.

2. Ako institucije upotrebljavaju interne rejtinge i procjene vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza i gubitaka u bilo kojem od sljedećih područja, nadležna tijela procjenjuju kako se tom upotrebom doprinosi tome da ti rejtingi i procjene imaju bitnu ulogu u procesima upravljanja rizicima i donošenja odluka institucije te u odobravanju plasmana, kako je navedeno u stavku 1.:

- (a) određivanje cijene za svaki kreditni proizvod ili za svakog dužnika;
- (b) sustavi ranog upozoravanja koji se upotrebljavaju za upravljanje kreditnim rizikom;
- (c) utvrđivanje i provedba politika i procesa naplate;
- (d) izračun ispravaka vrijednosti za kreditni rizik ako je to u skladu s primjenjivim računovodstvenim okvirom;
- (e) raspodjela ili delegiranje nadležnosti upravljačkog odbora za proces odobravanja plasmana internim odborima, višem rukovodstvu i osoblju.

Članak 20.

Test upotrebljivosti u internom raspoređivanju kapitala

1. Kada procjenjuju imaju li interni rejtingi i procjene vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza i gubitaka rejting-sustava koji se upotrebljavaju u izračunu kapitalnih zahtjeva bitnu ulogu u raspoređivanju internog kapitala institucije kako je navedeno u članku 144. stavku 1. točki (b) Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela procjenjuju imaju li ti rejtingi i procjene važnu ulogu u:

- (a) procjeni iznosa internog kapitala koji institucija smatra prikladnim za pokriće vrste i razine rizika kojem je izložena ili bi mogla biti izložena, kako je navedeno u članku 73. Direktive 2013/36/EU;
- (b) raspoređivanju internog kapitala prema vrstama rizika, društvima kćerima i portfeljima.

2. Ako institucije uzimaju u obzir interne rejtinge i procjene vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza i gubitaka u svrhu izračuna troškova rizika institucije za potrebe operativnog planiranja, nadležna tijela procjenjuju kako uzimanje tih elemenata u obzir doprinosi tome da ti rejtingi i procjene imaju bitnu ulogu u raspoređivanju internog kapitala institucije.

Članak 21.

Test upotrebljivosti u funkcijama korporativnog upravljanja

1. Kada procjenjuju imaju li interni rejtingi i procjene vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza i gubitaka rejting-sustava koji se upotrebljavaju u izračunu kapitalnih zahtjeva bitnu ulogu u funkcijama korporativnog upravljanja institucije kako je navedeno u članku 144. stavku 1. točki (b) Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela procjenjuju imaju li ti rejtingi i procjene važnu ulogu u:

- (a) izvještavanju rukovodstva;
- (b) praćenju kreditnog rizika na razini portfelja.

2. Ako institucije uzimaju u obzir interne rejtinge i procjene vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza i gubitaka u bilo kojem od sljedećih područja, nadležna tijela procjenjuju kako uzimanje tih elemenata u obzir doprinosi tome da ti rejtingi i procjene imaju bitnu ulogu u funkcijama korporativnog upravljanja institucije iz stavka 1.:

- (a) planiranje unutarnje revizije;
- (b) oblikovanje politika primitaka.

Članak 22.

Test iskustva

1. Kada procjenjuju je li institucija primjenjivala rejting-sustave u velikoj mjeri u skladu sa zahtjevima iz članaka od 169. do 191. Uredbe (EU) br. 575/2013 najmanje tri godine prije primjene IRB pristupa za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva, kako je navedeno u članku 145. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju:

- (a) jesu li ti rejting-sustavi primjenjivani u procesima upravljanja rizicima i donošenja odluka institucije te procesima odobravanja plasmana iz članka 19. stavka 1. točke (b);
- (b) je li dostupna odgovarajuća dokumentacija o učinkovitom funkcioniranju rejting-sustava za te tri godine, posebno u pogledu odgovarajućih izvještaja o praćenju, validaciji i reviziji.

2. Za potrebe procjene zahtjeva za odobrenje proširenja IRB pristupa u skladu s planom za postupno uvođenje, stavak 1. primjenjuje se i ako se proširenje odnosi na izloženosti koje su značajno različite u odnosu na opseg postojeće primjene u tolikoj mjeri da se ne može razumno pretpostaviti da je postojeće iskustvo dovoljno za ispunjavanje zahtjeva iz članka 145. stavaka 1. i 2. Uredbe (EU) br. 575/2013 u odnosu na dodatne izloženosti, kako je utvrđeno u članku 145. stavku 3. Uredbe (EU) br. 575/2013.

POGLAVLJE 5.

METODOLOGIJA PROCJENE ZA RASPOREĐIVANJE IZLOŽENOSTI U REJTING-KATEGORIJE ILI SKUPOVE IZLOŽENOSTI

Članak 23.

Opće odredbe

1. Kako bi procijenila ispunjava li institucija zahtjeve u pogledu raspoređivanja dužnika ili izloženosti u rejting-kategorije ili skupove izloženosti iz članaka 169., 171., 172. i 173. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju sljedeće:

- (a) prikladnost definicija, procesa i kriterija koje institucija primjenjuje za raspoređivanje ili provjeru raspoređivanja izloženosti u rejting-kategorije ili skupove izloženosti, uključujući tretman korekcija, u skladu s člankom 24.;
- (b) cjelovitost procesa dodjele rejtinga kako je navedeno u članku 173. Uredbe (EU) br. 575/2013, uključujući neovisnost procesa dodjele rejtinga i njegovih provjera, u skladu s člankom 25.

2. Za potrebe provjere iz stavka 1. nadležna tijela primjenjuju sve sljedeće metode:

- (a) provjeravaju relevantne interne politike i procedure institucije;
- (b) provjeravaju uloge i odgovornosti jedinica odgovornih za odobravanje i obnavljanje plasmana i jedinica odgovornih za raspoređivanje izloženosti u rejting-kategorije ili skupove izloženosti;
- (c) provjeravaju relevantne zapisnike sa sastanaka internih tijela institucije, među ostalim upravljačkog tijela, ili odborâ;
- (d) provjeravaju interne izvještaje institucije koji se odnose na provedbu procesa raspoređivanja;
- (e) provjeravaju relevantne nalaze funkcije unutarnje revizije ili drugih kontrolnih funkcija institucije;
- (f) provjeravaju izvještaje o rezultatima mjera koje je institucija poduzela kako bi uklonila nedostatke u procesu raspoređivanja ili provjere raspoređivanja i smanjila rizike otkrivene tijekom revizija;

- (g) pribavljaju pisane izjave od relevantnog osoblja i višeg rukovodstva institucije ili obavljaju razgovor s njima;
 - (h) provjeravaju kriterije koje primjenjuje osoblje odgovorno za stručnu prosudbu prilikom raspoređivanja izloženosti u rejting-kategorije ili skupove izloženosti.
3. Za potrebe provjere iz stavka 1. nadležna tijela mogu primijeniti i bilo koju od sljedećih dodatnih metoda:
- (a) provjeriti funkcionalnu specifikaciju relevantnih IT sustava;
 - (b) provesti ispitivanje uzoraka i provjeriti dokumente povezane s karakteristikama dužnika te odobravanjem i obnavljanjem plasmana uključenih u uzorak;
 - (c) provesti vlastita ispitivanja podataka institucije ili zatražiti od institucije da provede posebna ispitivanja;
 - (d) provjeriti druge relevantne dokumente institucije.

Članak 24.

Definicije, procesi i kriteriji raspoređivanja

1. Pri procjeni prikladnosti definicija, procesa i kriterija koje institucija upotrebljava za raspoređivanje ili provjeru raspoređivanja izloženosti u rejting-kategorije ili skupove izloženosti u skladu s člancima 169., 171., 172. i 173. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju:
- (a) jesu li uspostavljene prikladne procedure i mehanizmi kojima se osigurava dosljedno raspoređivanje dužnika ili proizvoda u odgovarajući rejting-sustav;
 - (b) jesu li uspostavljene prikladne procedure i mehanizmi kojima se osigurava raspoređivanje svake izloženosti institucije u rejting-kategoriju ili skup izloženosti u skladu s rejting-sustavom;
 - (c) za izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama te za izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja, ako institucija primjenjuje PD/LGD pristup iz članka 155. stavka 3. Uredbe (EU) br. 575/2013, jesu li uspostavljene prikladne procedure i mehanizmi kojima se osigurava da su sve izloženosti prema istom dužniku raspoređene u istu rejting-kategoriju dužnika, uključujući izloženosti u različitim poslovnim linijama, odjelima, zemljopisnim područjima, pravnim subjektima unutar grupe i IT sustavima, te kako bi se osigurala pravilna primjena izuzeća od obveze primjene rejting-skale za dužnike koja odražava isključivo kvantifikaciju rizika nastanka statusa neispunjavanja obveza za izloženosti u obliku specijaliziranog financiranja, utvrđenog u članku 170. stavku 2. Uredbe (EU) br. 575/2013, te izuzeća od obveze raspoređivanja svih pojedinačnih izloženosti prema istom dužniku u istu rejting-kategoriju dužnika, utvrđenog u članku 172. stavku 1. točki (e) te uredbe;
 - (d) jesu li definicije i kriteriji koji se upotrebljavaju za raspoređivanje dovoljno detaljni kako bi se osiguralo da ih sve odgovorno osoblje u svim poslovnim linijama, odjelima, zemljopisnim područjima i pravnim subjektima unutar grupe, neovisno o tome koji se IT sustav upotrebljava, jednako shvaća i da dosljedno raspoređuje izloženosti u kategorije ili skupove izloženosti;
 - (e) jesu li uspostavljene prikladne procedure i mehanizmi za dobivanje svih relevantnih informacija o dužnicima i proizvodima;
 - (f) uzimaju li se u obzir sve relevantne, trenutačno dostupne i najnovije informacije;
 - (g) u slučaju izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama te izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja, ako institucija primjenjuje PD/LGD pristup, uzimaju li se u obzir i financijske i nefinancijske informacije;
 - (h) ako nedostaju informacije potrebne za raspoređivanje izloženosti u rejting-kategorije ili skupove izloženosti ili ako te informacije nisu ažurirane, je li institucija utvrdila dopuštena odstupanja za definirane pokazatelje i donijela pravila kako bi se ta činjenica uzela u obzir na odgovarajući i konzervativan način;
 - (i) smatraju li se financijski izvještaji stariji od 24 mjeseca zastarjelima i postupa li se s njima na konzervativan način;
 - (j) je li raspoređivanje u rejting-kategorije ili skupove izloženosti dio procesa odobravanja plasmana, u skladu s člankom 19.;

- (k) jesu li kriteriji za raspoređivanje u rejting-kategorije ili skupove izloženosti usklađeni s internim standardima odobravanja plasmana institucije i njezinom politikom za postupanje s dužnicima i izloženostima koje je ocijenila problematičnima.
2. Za potrebe provjere iz stavka 1. nadležna tijela procjenjuju situacije u kojima se na temelju stručne prosudbe mogu izmijeniti ulazni podaci ili rezultati rejting-sustava u skladu s člankom 172. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 575/2013. Nadležna tijela provjeravaju:
- (a) postoje li dokumentirane politike kojima se utvrđuju razlozi za korekcije i najveći opseg korekcija te određuje u kojim su fazama procesa raspoređivanja dopuštene korekcije;
 - (b) jesu li korekcije dovoljno obrazložene upućivanjem na razloge utvrđene u politikama iz točke (a) i je li to obrazloženje dokumentirano;
 - (c) provodi li institucija redovito analizu performansi izloženosti čiji je rejting korigiran, uključujući analizu korekcija koje je proveo svaki član osoblja koji primjenjuje korekcije te uzimaju li se rezultati te analize u obzir u procesu donošenja odluka na primjerenoj razini rukovodstva;
 - (d) prikuplja li institucija potpune informacije o korekcijama, uključujući informacije prije i nakon korekcija, prati li redovito broj i obrazloženja korekcija te analizira li učinak korekcija na učinkovitost modela;
 - (e) upućuju li broj i obrazloženja korekcija na znatne slabosti rejting-modela.
3. Za potrebe provjere iz stavka 1. nadležna tijela provjeravaju ostvaruje li se definicijama, procesima i kriterijima za raspoređivanje sve sljedeće navedeno:
- (a) utvrđuju se grupe povezanih osoba kako su definirane u Uredbi (EU) br. 575/2013;
 - (b) pri raspoređivanju dužnika u rejting-kategorije uzimaju se u obzir informacije o rejtinzima i statusu neispunjavanja obveza drugih relevantnih subjekata unutar grupe povezanih osoba tako da rejting-kategorije svakog relevantnog subjekta u grupi odražavaju različite situacije svakog relevantnog subjekta i njegove odnose s drugim relevantnim subjektima u grupi;
 - (c) dokumentiraju se i obrazlažu slučajevi u kojima su dužnici raspoređeni u bolju rejting-kategoriju od njihovih matičnih subjekata.

Članak 25.

Cjelovitost procesa dodjele rejtinga

1. Pri procjeni neovisnosti procesa dodjele rejtinga u skladu s člankom 173. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:
- (a) jesu li članovi osoblja i rukovodstva koji su odgovorni za konačno odobravanje dodjele rejtinga ili provjeru raspoređivanja izloženosti u rejting-kategorije ili skupove izloženosti uključeni u ili odgovorni za odobravanje ili obnavljanje plasmana;
 - (b) odgovaraju li viši rukovoditelji jedinica odgovornih za konačno odobravanje dodjele rejtinga ili provjere raspoređivanja izloženosti u rejting-kategorije ili skupove izloženosti i viši rukovoditelji jedinica odgovornih za odobravanje ili obnavljanje plasmana različitim članovima upravljačkog tijela ili relevantnog imenovanog odbora institucije;
 - (c) jesu li primici članova osoblja i rukovodstva odgovornih za konačno odobravanje dodjele rejtinga ili provjere raspoređivanja izloženosti u rejting-kategorije ili skupove izloženosti povezani s obavljanjem zadaća koje se odnose na odobravanje ili obnavljanje izloženosti;
 - (d) primjenjuju li se na korekcije u kategoriji izloženosti prema stanovništvu iste prakse kao one iz točaka (a), (b) i (c).
2. Pri procjeni prikladnosti i učestalosti procesa dodjele rejtinga u skladu s člankom 173. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:
- (a) jesu li prikladnim i detaljnim politikama određeni učestalost provjera i kriteriji za utvrđivanje potrebe za češćim provjerama uzimajući u obzir veću rizičnost dužnika ili problematične izloženosti te primjenjuju li se te politike dosljedno tijekom vremena;

- (b) provodi li se provjera dodjele rejtinga u roku od najviše dvanaest mjeseci nakon odobravanja dodjele rejtinga te jesu li u tom roku izvršene eventualne prilagodbe za koje je tijekom provjere utvrđeno da su potrebne;
- (c) provodi li se provjera dodjele rejtinga kada postanu dostupne nove značajne informacije o dužniku ili izloženosti te izvršavaju li se bez nepotrebne odgode eventualne prilagodbe za koje se tijekom provjere utvrdi da su potrebne;
- (d) je li institucija utvrdila kriterije i procese za procjenu značajnosti novih informacija i naknadne potrebe za ponovnom dodjelom rejtinga te primjenjuju li se ti kriteriji i procesi dosljedno;
- (e) upotrebljavaju li se pri provjeri dodjele rejtinga najnoviji dostupni podaci;
- (f) ako dodjela rejtinga iz praktičnih razloga nije provjerena kako je utvrđeno u točkama od (a) do (e), jesu li uspostavljene prikladne politike za utvrđivanje, praćenje i ispravljanje situacije te jesu li poduzete mjere kako bi se osigurala ponovna usklađenost s točkama od (a) do (e);
- (g) obavještava li se više rukovodstvo redovito o provjerama raspoređivanja izloženosti u rejting-kategorije ili skupove izloženosti i o eventualnim odgodama provjera raspoređivanja iz točke (f);
- (h) postoje li prikladne politike za učinkovito prikupljanje i redovito ažuriranje relevantnih informacija te odražava li se to na odgovarajući način u uvjetima ugovora s dužnicima.

3. Za potrebe provjere iz stavka 2. nadležna tijela procjenjuju vrijednost i broj izloženosti koje nisu provjerene u skladu sa stavkom 2. točkama od (a) do (e) i provjeravaju tretiraju li se te izloženosti na konzervativan način pri izračunu iznosa izloženosti ponderiranih rizikom. Procjena i provjera provode se zasebno za svaki rejting-sustav i svaki parametar rizika.

POGLAVLJE 6.

METODOLOGIJA PROCJENE ZA UTVRĐIVANJE NASTANKA STATUSA NEISPUNJAVANJA OBEVA

Članak 26.

Opće odredbe

1. Kako bi procijenila utvrđuje li institucija sve situacije u kojima se smatra da je nastao status neispunjavanja obveza u skladu s člankom 178. stavcima od 1. do 5. Uredbe (EU) br. 575/2013 i Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2018/171 ⁽⁵⁾, nadležna tijela provjeravaju sve sljedeće navedeno:
 - (a) detaljnu specifikaciju i praktičnu primjenu uvjeta za utvrđivanje stupanja dužnika u status neispunjavanja obveza, u skladu s člankom 27.;
 - (b) pouzdanost i učinkovitost procesa koji institucija primjenjuje za utvrđivanje stupanja dužnika u status neispunjavanja obveza, u skladu s člankom 28.;
 - (c) uvjete i proces koje institucija primjenjuje za reklasifikaciju dužnika iz statusa neispunjavanja obveza u status ispunjavanja obveza, u skladu s člankom 29.
2. Za potrebe provjere iz stavka 1. nadležna tijela primjenjuju sve sljedeće metode:
 - (a) provjeravaju interne kriterije, politike i procedure institucije za utvrđivanje nastanka statusa neispunjavanja obveza („definicija statusa neispunjavanja obveza”) te za tretman izloženosti u statusu neispunjavanja obveza;
 - (b) provjeravaju uloge i odgovornosti jedinica i upravljačkih tijela koji sudjeluju u utvrđivanju stupanja dužnika u status neispunjavanja obveza i upravljanju izloženostima u statusu neispunjavanja obveza;

⁽⁵⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/171 od 19. listopada 2017. o dopuni Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za prag značajnosti za dospjele kreditne obveze (SL L 32, 6.2.2018., str. 1.).

- (c) provjeravaju relevantne zapisnike sa sastanaka internih tijela institucije, među ostalim upravljačkog tijela, ili odbora;
 - (d) provjeravaju relevantne nalaze funkcije unutarnje revizije ili drugih kontrolnih funkcija institucije;
 - (e) provjeravaju izvještaje o rezultatima mjera koje je institucija poduzela kako bi uklonila nedostatke i smanjila rizike otkrivene tijekom relevantnih revizija;
 - (f) pribavljaju pisane izjave od relevantnog osoblja i višeg rukovodstva institucije ili obavljaju razgovor s njima;
 - (g) provjeravaju kriterije koje primjenjuje osoblje odgovorno za neautomatsko raspoređivanje dužnika ili izloženosti u status neispunjavanja obveza te njihovo ponovno raspoređivanje u status ispunjavanja obveza.
3. Za potrebe provjere iz stavka 1. nadležna tijela mogu primijeniti i bilo koju od sljedećih dodatnih metoda:
- (a) provjeriti funkcionalnu specifikaciju IT sustava koji se upotrebljavaju u procesu utvrđivanja stupanja dužnika u status neispunjavanja obveza;
 - (b) provesti ispitivanje uzoraka i provjeriti dokumente povezane s karakteristikama dužnika te odobravanjem i obnavljanjem plasmana uključenih u uzorak;
 - (c) provesti vlastita ispitivanja podataka institucije ili zatražiti od institucije da provede posebna ispitivanja;
 - (d) provjeriti druge relevantne dokumente institucije.

Članak 27.

Uvjeti za utvrđivanje stupanja dužnika u status neispunjavanja obveza

1. Pri procjeni detaljne specifikacije i praktične primjene uvjeta za utvrđivanje stupanja dužnika u status neispunjavanja obveza koje primjenjuje institucija i njihove usklađenosti s člankom 178. stavcima od 1. do 5. Uredbe (EU) br. 575/2013 i Delegiranom uredbom (EU) 2018/171 nadležna tijela provjeravaju:
- (a) postoji li prikladna politika za brojanje dana zakašnjenja, uključujući produženje roka za ispunjenje obveze te odobravanje izmjena i odgoda, obnavljanje plasmana i netiranje postojećih računa;
 - (b) uključuje li definicija statusa neispunjavanja obveza koju institucija primjenjuje barem sve uvjete za utvrđivanje nastanka statusa neispunjavanja obveza iz članka 178. stavaka 1. i 3. Uredbe (EU) br. 575/2013;
 - (c) ako institucija primjenjuje više od jedne definicije statusa neispunjavanja obveza u svojim pravnim subjektima, je li područje primjene svake definicije statusa neispunjavanja obveza jasno određeno i jesu li razlike među definicijama opravdane.
2. Za potrebe provjere iz stavka 1. nadležna tijela procjenjuju primjenjuje li se definicija statusa neispunjavanja obveza u praksi, je li dovoljno detaljna da bi je svi članovi osoblja dosljedno primjenjivali na sve vrste izloženosti te jesu li dovoljno precizno određeni svi sljedeći potencijalni pokazatelji vjerojatnosti da dužnik neće uredno ispuniti svoje obveze:
- (a) nepriznavanje kamatnih prihoda i prihoda od provizija i naknada;
 - (b) događaji koji podrazumijevaju specifične ispravke vrijednosti za kreditni rizik zbog uočenog značajnog pogoršanja kreditne kvalitete;
 - (c) prodaja kreditnih obveza uz značajan ekonomski gubitak;
 - (d) događaji koji podrazumijevaju restrukturiranje;
 - (e) događaji koji podrazumijevaju sličan postupak kao stečaj;
 - (f) druge naznake vjerojatnosti da dužnik neće uredno ispuniti svoje obveze.
3. Nadležna tijela provjeravaju osigurava li se politikama i procedurama da se dužnici ne klasificiraju u status ispunjavanja obveza ako za njih vrijedi bilo koji od uvjeta za utvrđivanje nastanka statusa neispunjavanja obveza.

Članak 28.

Pouzdanost i učinkovitost procesa utvrđivanja stupanja dužnika u status neispunjavanja obveza

1. Pri procjeni pouzdanosti i učinkovitosti procesa utvrđivanja stupanja dužnika u status neispunjavanja obveza u skladu s člankom 178. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:

- (a) jesu li uspostavljene prikladne procedure i mehanizmi kojima se osigurava pravodobno utvrđivanje svakog nastanka statusa neispunjavanja obveza, a posebno prikupljaju li se i ažuriraju relevantne informacije učinkovito i dovoljno učestalo;
- (b) ako se utvrđivanje stupanja dužnika u status neispunjavanja obveza temelji na automatskim procesima, provode li se testovi kojima se provjerava je li IT sustavom ispravno utvrđen status neispunjavanja obveza;
- (c) za potrebe utvrđivanja stupanja dužnika u status neispunjavanja obveza na temelju stručne prosudbe, jesu li kriteriji za procjenu dužnika i uvjeti za utvrđivanje nastanka statusa neispunjavanja obveza dovoljno detaljno utvrđeni u internoj dokumentaciji kako bi svi za to zaduženi članovi osoblja dosljedno utvrđivali nastanak statusa neispunjavanja obveza;
- (d) ako institucija primjenjuje definiciju statusa neispunjavanja obveza na razini dužnika, jesu li uspostavljene prikladne procedure i mehanizmi kojima se osigurava da se nakon utvrđivanja stupanja dužnika u status neispunjavanja obveza svim izloženostima prema tom dužniku dodijeli status neispunjavanja obveza u svim relevantnim sustavima, poslovnim linijama i zemljopisnim područjima institucije i njezinih društava kćeri te, prema potrebi, njezina matičnog društva i njegovih društava kćeri;
- (e) ako je nakon nastanka statusa neispunjavanja obveza za jednu ili više izloženosti prema dužniku dodjela statusa neispunjavanja obveza svim izloženostima prema tom dužniku u skladu s točkom (d) odgođena, uzrokuje li ta odgoda pogreške ili nedosljednosti u upravljanju rizicima, izvještavanju o rizicima, izračunu kapitalnih zahtjeva ili upotrebi podataka u kvantifikaciji rizika.

2. Za potrebe provjere iz stavka 1. nadležna tijela procjenjuju primjenu praga značajnosti definiranog na temelju članka 178. stavka 2. točke (d) Uredbe (EU) br. 575/2013 u definiciji nastanka statusa neispunjavanja obveza i usklađenost tog praga značajnosti s pragom značajnosti za dospjelu kreditnu obvezu koji su odredila nadležna tijela u skladu s Delegiranom uredbom (EU) 2018/171 te provjeravaju:

- (a) jesu li uspostavljene prikladne procedure i mehanizmi kojima se osigurava da se status neispunjavanja obveza dodjeljuje u skladu s člankom 178. stavkom 1. točkom (b) Uredbe (EU) br. 575/2013 na temelju procjene iz članka 178. stavka 2. točke (d) te uredbe i u skladu s pragom značajnosti relevantnim za dospjelu kreditnu obvezu kako su ga odredila nadležna tijela u skladu s Delegiranom uredbom (EU) 2018/171;
- (b) je li proces brojanja dana zakašnjenja usklađen s ugovornim ili pravnim obvezama dužnika, uzimaju li se njime primjereno u obzir djelomična plaćanja i primjenjuje li se dosljedno.

3. U slučaju izloženosti prema stanovništvu, osim provjere iz stavka 1. i procjene iz stavka 2., nadležna tijela provjeravaju:

- (a) ima li institucija jasnu politiku u pogledu primjene definicije nastanka statusa neispunjavanja obveza na izloženosti prema stanovništvu na razini dužnika ili na razini pojedinačnog kreditnog proizvoda;
- (b) je li politika iz točke (a) usklađena s upravljanjem rizicima institucije i primjenjuje li se dosljedno;
- (c) ako institucija primjenjuje definiciju statusa neispunjavanja obveza na razini pojedinačnog kreditnog proizvoda:
 - i. jesu li uspostavljene prikladne procedure i mehanizmi kojima se osigurava da se nakon što se kreditnom proizvodu dodijeli status neispunjavanja obveza, taj proizvod u svim relevantnim sustavima institucije označi kao proizvod u statusu neispunjavanja obveza;
 - ii. ako je dodjela statusa neispunjavanja obveza kreditnom proizvodu u svim relevantnim sustavima u skladu s podtočkom i. odgođena, uzrokuje li odgoda pogreške ili nedosljednosti u upravljanju rizicima, izvještavanju o rizicima, izračunu kapitalnih zahtjeva ili upotrebi podataka u kvantifikaciji rizika.

Članak 29.

Reklasifikacija u status ispunjavanja obveza

1. Pri procjeni pouzdanosti uvjeta i procesa za reklasifikaciju dužnika iz statusa neispunjavanja obveza u status ispunjavanja obveza u skladu s člankom 178. stavkom 5. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:
 - (a) jesu li za svaki uvjet za utvrđivanje nastanka statusa neispunjavanja obveza utvrđeni uvjeti za reklasifikaciju i jesu li utvrđivanje i tretman kreditnih obveza koje podliježu restrukturiranju jasno precizirani;
 - (b) je li reklasifikacija moguća tek nakon što prestanu biti ispunjeni svi uvjeti za utvrđivanje nastanka statusa neispunjavanja obveza i nakon što su ispunjeni svi relevantni uvjeti za reklasifikaciju;
 - (c) utvrđuju li se uvjeti i proces za reklasifikaciju razborito, posebno tako da se njima osigurava da se reklasifikacija u status ispunjavanja obveza ne provodi ako institucija očekuje da kreditna obveza neće biti podmirena u cijelosti ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolaterala.
2. Za potrebe procjene iz stavka 1. nadležna tijela provjeravaju onemogućuje li se politikama i procedurama institucije reklasifikacija dužnika iz statusa neispunjavanja obveza u status ispunjavanja obveza isključivo zbog promjena uvjeta kreditnih obveza, osim ako je institucija utvrdila da se zbog tih promjena više ne smatra vjerojatnim da dužnik neće podmiriti svoje obveze.
3. Nadležna tijela provjeravaju analizu na kojoj je institucija temeljila svoje kriterije za reklasifikaciju. Provjeravaju uzimaju li se analizom u obzir prethodni slučajevi neispunjavanja obveza koje je institucija evidentirala i postotak dužnika u statusu neispunjavanja obveza koji su ubrzo nakon reklasifikacije u status ispunjavanja obveza ponovno stupili u status neispunjavanja obveza.

POGLAVLJE 7.

METODOLOGIJA PROCJENE ZA DIZAJN, OPERATIVNE DETALJE I DOKUMENTACIJU REJTING-SUSTAVA

ODJELJAK 1.

Opće odredbe

Članak 30.

Opće odredbe

1. Kako bi procijenila ispunjava li institucija zahtjeve u pogledu dizajna, upravljanja i dokumentiranja rejting-sustava u skladu s člankom 144. stavkom 1. točkom (e) Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju sve sljedeće navedeno:
 - (a) prikladnost dokumentacije o razlozima za odabir rejting-sustava te njihovu dizajnu i operativnim detaljima, kako je utvrđeno u članku 175. Uredbe (EU) br. 575/2013, u skladu s člancima 31. i 32.;
 - (b) prikladnost strukture rejting-sustava, kako je navedeno u članku 170. Uredbe (EU) br. 575/2013, u skladu s člancima od 33. do 36.;
 - (c) primjenjuje li institucija posebne zahtjeve za statističke modele ili druge mehaničke metode, kako je navedeno u članku 174. Uredbe (EU) br. 575/2013, u skladu s člancima od 37. do 40.
2. Za potrebe provjere iz stavka 1. nadležna tijela primjenjuju sve sljedeće metode:
 - (a) provjeravaju relevantne interne politike institucije;

- (b) provjeravaju tehničku dokumentaciju institucije o metodologiji i procesu razvoja rejting-sustava;
 - (c) provjeravaju priručnike, metodologije i procese razvoja na kojima se temelje rejting-sustavi;
 - (d) provjeravaju zapisnike internih tijela institucije odgovornih za odobravanje rejting-sustava, među ostalim upravljačkog tijela, ili odbora koje je ono imenovalo;
 - (e) provjeravaju izvještaje o učinkovitosti rejting-sustava i preporuke jedinice za kontrolu kreditnog rizika, funkcije validacije, funkcije unutarnje revizije ili bilo koje druge kontrolne funkcije institucije;
 - (f) provjeravaju izvještaje o rezultatima mjera koje je institucija poduzela kako bi uklonila nedostatke i smanjila rizike otkrivene tijekom praćenja, validacija i relevantnih revizija;
 - (g) pribavljaju pisane izjave od relevantnog osoblja i višeg rukovodstva institucije ili obavljaju razgovor s njima.
3. Za potrebe provjere iz stavka 1. nadležna tijela mogu primijeniti bilo koju od sljedećih dodatnih metoda:
- (a) zatražiti i analizirati podatke upotrijebljene u procesu razvoja rejting-sustava;
 - (b) provesti vlastite procjene ili ponoviti procjene koje je institucija provela tijekom razvoja i praćenja rejting-sustava koristeći se relevantnim podacima koje je dostavila institucija;
 - (c) od institucije zatražiti dodatnu dokumentaciju ili analizu odabira metodologije za dizajn rejting-sustava i informacije o dobivenim rezultatima;
 - (d) provjeriti funkcionalnu specifikaciju IT sustava relevantnih za opseg procjene dizajna, operativnih detalja i dokumentacije rejting-sustava;
 - (e) provesti vlastita ispitivanja podataka institucije ili zatražiti od institucije da provede ispitivanja koja predlože;
 - (f) provjeriti druge relevantne dokumente institucije.

ODJELJAK 2.

Metodologija za procjenu dokumentacije o razlozima za odabir rejting-sustava, njihovu dizajnu i operativnim detaljima

Članak 31.

Cjelovitost dokumentacije rejting-sustava

1. Pri procjeni cjelovitosti dokumentacije o dizajnu, operativnim detaljima i razlozima za odabir rejting-sustava u skladu s člankom 144. stavkom 1. točkom (e) i člankom 175. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju je li dokumentacija cjelovita i sadržava li sljedeće:
- (a) opis prikladnosti rejting-sustava i modela koji se primjenjuju u okviru rejting-sustava, uzimajući u obzir značajke portfelja;
 - (b) opis izvora podataka i postupaka pročišćavanja podataka;
 - (c) definicije nastanka statusa neispunjavanja obveza i gubitka;
 - (d) metodološke odabire;
 - (e) tehničke specifikacije modela;
 - (f) slabosti i ograničenja modela te njihove moguće olakotne čimbenike;
 - (g) rezultate testova primjene modela u IT sustavima, posebno informacije o tome je li primjena protekla uspješno i bez pogrešaka;
 - (h) samoprocjenu usklađenosti s regulatornim zahtjevima za pristup zasnovan na internim rejting-sustavima iz članaka od 169. do 191. Uredbe (EU) br. 575/2013.

2. Za potrebe provjere iz stavka 1. točke (a) nadležna tijela provjeravaju:
 - (a) navodi li se u dokumentaciji jasno svrha rejting-sustava i modela;
 - (b) uključuje li dokumentacija opis opsega primjene rejting-sustava i modela koji se primjenjuju u okviru rejting-sustava, tj. kvalitativnu i kvantitativnu specifikaciju vrsta izloženosti obuhvaćenih svakim modelom unutar rejting-sustava, vrstu rezultata svakog modela i upotrebu rezultata;
 - (c) uključuje li dokumentacija objašnjenje načina na koji se informacije dobivene primjenom rejting-sustava i rezultati modela uzimaju u obzir za potrebe procesa upravljanja rizicima, donošenja odluka i odobravanja plasmana, kako je navedeno u članku 19.

3. Za potrebe provjere iz stavka 1. točke (b) nadležna tijela provjeravaju uključuje li dokumentacija:
 - (a) detaljne informacije o svim podacima upotrijebljenima u razvoju modela, uključujući preciznu definiciju sadržaja modela, njegova izvora, formata i kodiranja te, prema potrebi, o isključenju podataka iz modela;
 - (b) sve procedure pročišćavanja podataka, uključujući procedure za isključenje podataka, otkrivanje i obradu netipičnih podataka te prilagodbu podataka, kao i izričito obrazloženje njihove upotrebe i ocjenu njihova učinka.

4. Za potrebe provjere iz stavka 1. točke (c) nadležna tijela provjeravaju jesu li definicije nastanka statusa neispunjavanja obveza i gubitka koje se upotrebljavaju u razvoju modela primjereno dokumentirane, posebno ako se za potrebe specifikacije modela upotrebljavaju druge definicije nastanka statusa neispunjavanja obveza, a ne definicije koje institucija upotrebljava u skladu s člankom 178. Uredbe (EU) br. 575/2013.

5. Za potrebe provjere iz stavka 1. točke (d) nadležna tijela provjeravaju uključuje li dokumentacija:
 - (a) pojedinosti o dizajnu, teoriji, pretpostavkama i logici modela;
 - (b) detaljne opise metodologija modela i njihovih obrazloženja, statističkih tehnika i približnih vrijednosti te, prema potrebi, obrazloženja i pojedinosti o metodama segmentiranja, rezultatima statističkih procesa te dijagnostici i mjerenju prediktivne snage modela;
 - (c) opis uloge stručnjaka iz relevantnih poslovnih područja u razvoju rejting-sustava i rejting-modela, uključujući detaljan opis procesa savjetovanja sa stručnjacima iz relevantnih poslovnih područja o dizajnu rejting-sustava i rejting-modela te rezultate i obrazloženja tih stručnjaka iz relevantnih poslovnih područja;
 - (d) objašnjenje načina kombiniranja statističkog modela i stručne prosudbe radi dobivanja konačnih rezultata modela;
 - (e) objašnjenje načina na koji institucija uzima u obzir nezadovoljavajuću kvalitetu podataka, manjak homogenih skupova izloženosti, promjene poslovnih procesa, gospodarskog ili pravnog okruženja i druge čimbenike povezane s kvalitetom podataka koji mogu utjecati na učinkovitost rejting-sustava ili rejting-modela;
 - (f) opis analiza provedenih za potrebe statističkih modela ili drugih mehaničkih metoda, ovisno o slučaju:
 - i. univarijantna analiza razmatranih varijabli i kriteriji za odabir varijabli;
 - ii. multivarijantna analiza odabranih varijabli i kriteriji za odabir varijabli;
 - iii. procedura dizajniranja konačnog modela, uključujući:
 - konačni odabir varijabli,
 - prilagodbe varijabli koje proizlaze iz multivarijantne analize na temelju stručne prosudbe,

- transformacije varijabli,
- dodjelu pondera varijablama,
- metodu objedinjavanja sastavnih dijelova modela, posebno ako model ima i kvalitativne i kvantitativne sastavnice.

6. Za potrebe provjere iz stavka 1. točke (e) nadležna tijela provjeravaju uključuje li dokumentacija:

- (a) tehničku specifikaciju strukture konačnog modela, uključujući specifikaciju konačnog modela, ulazne sastavnice, uključujući vrstu i format odabranih varijabli te pondere koji se primjenjuju na varijable, i izlazne sastavnice, uključujući vrstu i format izlaznih podataka;
- (b) upućivanja na računalne kodove i alate koji se upotrebljavaju, uključujući IT jezike i programe koji trećoj strani omogućuju reproduciranje konačnih rezultata.

Za potrebe točke (b) treća strana može biti prodavatelj u slučaju modela prodavatelja.

7. Za potrebe provjere iz stavka 1. točke (f) nadležna tijela provjeravaju uključuje li dokumentacija opis slabosti i ograničenja modela, procjenu ispunjenosti ključnih pretpostavki modela i predviđanje situacija u kojima učinkovitost modela može biti ispod očekivanja ili model može postati neprikladan, kao i procjenu značaja slabosti modela i njihovih mogućih olakotnih čimbenika.

8. Za potrebe provjere iz stavka 1. točke (g) nadležna tijela provjeravaju:

- (a) je li u dokumentaciji utvrđen proces koji treba slijediti pri uvođenju novog ili izmijenjenog modela u proizvodno okruženje;
- (b) jesu li u dokumentaciji navedeni rezultati testova primjene rejting-modela u IT sustavima, uključujući potvrdu da je rejting-model koji se primjenjuje u proizvodnom sustavu isti kao model opisan u dokumentaciji i da funkcionira kako je predviđeno.

9. Za potrebe provjere iz stavka 1. točke (h) nadležna tijela provjeravaju provodi li institucija samoprocjenu usklađenosti s regulatornim zahtjevima za primjenu IRB pristupa zasebno za svaki rejting-sustav te preispituje li tu samoprocjenu unutarnja revizija ili druga usporediva neovisna jedinica koja obavlja poslove revizije.

Članak 32.

Registar rejting-sustava

1. Pri procjeni sustava dokumentacije i procedura za prikupljanje i pohranu informacija o rejting-sustavima iz članka 144. stavka 1. točke (e) i članka 175. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju je li institucija uvela i vodi li barem posljednje tri godine registar svih sadašnjih i prošlih verzija rejting-sustava („registar rejting-sustava”).

2. Za potrebe stavka 1. nadležna tijela provjeravaju uključuju li procedure za vođenje registra rejting-sustava evidentiranje sljedećih informacija za svaku verziju:

- (a) opseg primjene rejting-sustava, pri čemu se navodi koja se vrsta izloženosti ocjenjuje s pomoću svakog pojedinog rejting-modela;
- (b) članovi rukovodstva koji su odgovorni za odobravanje i datum internog odobrenja, datum obavještanja nadležnih tijela, datum dobivanja odobrenja od nadležnih tijela, ako je primjenjivo, i datum početka primjene verzije;

- (c) kratak opis eventualnih izmjena u odnosu na prethodnu verziju koja je uzeta u obzir u registru, uključujući opis aspekata rejting-sustava koji su izmijenjeni i upućivanje na dokumentaciju modela;
- (d) kategoriju izmjene dodijeljenu u skladu s Delegiranom uredbom (EU) br. 529/2014 i upućivanje na kriterije za raspoređivanje izmjene u određenu kategoriju.

ODJELJAK 3.

Metodologija za procjenu strukture rejting-sustava

Članak 33.

Činitelji rizika i rejting-kriteriji

1. Pri procjeni činitelja rizika i rejting-kriterija koji se upotrebljavaju u rejting-sustavu za potrebe članka 170. stavka 1. točaka (a), (c) i (e), stavka 3. točke (a) i stavka 4. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju sve sljedeće navedeno:
 - (a) proces odabira relevantnih činitelja rizika i rejting-kriterija, uključujući definiciju potencijalnih činitelja rizika, kriterije za odabir činitelja rizika i odluke o relevantnim činiteljima rizika;
 - (b) usklađenost odabranih činitelja rizika i rejting-kriterija te njihova doprinosa procjeni rizika s očekivanjima poslovnih korisnika rejting-sustava;
 - (c) usklađenost činitelja rizika i rejting-kriterija odabranih na temelju statističkih metoda sa statističkim dokazima o diferencijaciji rizika za svaku rejting-kategoriju ili skup izloženosti.
2. Potencijalni činitelji rizika i rejting-kriteriji koji se analiziraju u skladu sa stavkom 1. točkom (a) uključuju sljedeće informacije, ako su dostupne za pojedinu vrstu izloženosti:
 - (a) rizične karakteristike dužnika, uključujući:
 - i. za izloženosti prema trgovačkim društvima i institucijama: financijske izvještaje, kvalitativne informacije, rizik sektora, rizik zemlje, potporu matičnog društva;
 - ii. za izloženosti prema stanovništvu: financijske izvještaje ili informacije o osobnom dohotku, kvalitativne informacije, informacije o ponašanju, društveno-demografske informacije;
 - (b) rizične karakteristike proizvoda, uključujući vrstu proizvoda, vrstu kolaterala, pravo u redosljedu naplate, omjer kredita i vrijednosti nekretnine;
 - (c) informacije o neurednosti u plaćanju: interne informacije ili informacije iz vanjskih izvora, kao što su kreditni uredi.

Članak 34.

Raspoređivanje dužnika i izloženosti u rejting-kategorije ili skupove izloženosti

1. Pri procjeni raspoređivanja dužnika i izloženosti u rejting-kategorije ili skupove izloženosti svakog rejting-sustava za potrebe članka 170. stavka 1. točaka (b), (d) i (f), stavka 2. i stavka 3. točke (c) Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:
 - (a) je li broj rejting-kategorija i skupova izloženosti dostatan da omogući smislenu diferencijaciju rizika i kvantifikaciju karakteristika gubitka na razini rejting-kategorije ili skupa izloženosti i:
 - i. za izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama te izloženosti u obliku specijaliziranog financiranja, ima li rejting-skala za dužnike barem broj kategorija naveden u članku 170. stavku 1. točki (b) odnosno članku 170. stavku 2. Uredbe (EU) br. 575/2013;
 - ii. za otkupljena potraživanja klasificirana kao izloženosti prema stanovništvu, odražava li grupiranje prodavateljeve uvjete odobravanja tih potraživanja i raznolikost njegovih klijenata;

- (b) je li koncentracija broja izloženosti ili dužnika prekomjerna u bilo kojoj rejting-kategoriji ili skupu izloženosti, što je dopušteno samo ako je takvo raspoređivanje potkrijepljeno uvjerljivim empirijskim dokazima homogenosti rizika tih izloženosti ili dužnika;
- (c) imaju li rejting-kategorije proizvoda ili skupovi izloženosti prema stanovništvu dovoljan broj izloženosti ili dužnika u pojedinačnoj rejting-kategoriji ili skupu izloženosti, osim ako je takvo raspoređivanje potkrijepljeno uvjerljivim empirijskim dokazima da je grupiranje tih izloženosti ili dužnika prikladno ili da se upotrebljavaju izravne procjene parametara rizika za pojedinačne dužnike ili izloženosti kako je navedeno u članku 169. stavku 3. Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (d) imaju li rejting-kategorije proizvoda ili skupovi izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama, ako su dostupni dostatni podaci, premalo izloženosti ili dužnika u pojedinačnoj rejting-kategoriji ili skupu izloženosti, osim ako je raspoređivanje izloženosti ili dužnika potkrijepljeno uvjerljivim empirijskim dokazima da je grupiranje tih izloženosti ili dužnika prikladno ili da se upotrebljavaju izravne procjene parametara rizika za pojedinačne dužnike ili izloženosti kako je navedeno u članku 169. stavku 3. Uredbe (EU) br. 575/2013.
2. Osim provjere iz stavka 1., nadležna tijela procjenjuju, prema potrebi, kriterije koje institucija primjenjuje pri utvrđivanju:
- (a) maksimalnog i minimalnog ukupnog broja rejting-kategorija ili skupova izloženosti;
- (b) udjela izloženosti i dužnika raspoređenih u svaku rejting-kategoriju ili skup izloženosti.
3. Za potrebe stavaka 1. i 2. nadležna tijela uzimaju u obzir sadašnja i prošla zabilježena raspoređivanja broja izloženosti i dužnika te vrijednosti izloženosti, uključujući migraciju izloženosti i dužnika između različitih rejting-kategorija ili skupova izloženosti.

Članak 35.

Diferencijacija rizika

1. Pri procjeni diferencijacije rizika svakog rejting-sustava za potrebe članka 170. stavka 3. točaka (b) i (c) Uredbe (EU) br. 575/2013 za izloženosti prema stanovništvu nadležna tijela provjeravaju sve sljedeće navedeno:
- (a) jesu li alati koji se upotrebljavaju pri procjeni diferencijacije rizika pouzdani i prikladni s obzirom na dostupne podatke te dokazuju li zapisi vremenskih serija podataka o ostvarenim stopama statusa neispunjavanja obveza odnosno stopa gubitka za rejting-kategorije ili skupove izloženosti u različitim ekonomskim uvjetima da je diferencijacija rizika prikladna;
- (b) je li institucija definirala očekivanu učinkovitost rejting-sustava u pogledu diferencijacije rizika s pomoću jasno utvrđenih ciljeva i dopuštenih odstupanja za definirane pokazatelje te alata i mjera za ispravljanje razlika u odnosu na te ciljeve ili dopuštena odstupanja; mogu se definirati zasebni ciljevi i dopuštena odstupanja za početni razvoj i kontinuiranu učinkovitost;
- (c) osigurava li se dovoljna diferencijacija rizika s pomoću ciljeva i dopuštenih odstupanja za definirane pokazatelje te alata i mehanizama koji se primjenjuju za postizanje tih ciljeva i dopuštenih odstupanja.
2. Nadležna tijela stavak 1. primjenjuju i na procjenu diferencijacije rizika za izloženosti koje nisu izloženosti prema stanovništvu u skladu s člankom 170. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 ako je za to dostupna dovoljna količina podataka.

Članak 36.

Homogenost

1. Pri procjeni homogenosti dužnika ili izloženosti raspoređenih u istu rejting-kategoriju ili skup izloženosti za potrebe članka 170. stavka 1. i članka 170. stavka 3. točke (c) Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela procjenjuju sličnost karakteristika dužnika i gubitka povezanog s transakcijama u svakoj rejting-kategoriji ili skupu izloženosti s obzirom na sve sljedeće čimbenike:

- (a) interne rejtinge;
- (b) procjene PD-a;
- (c) ako je primjenjivo, vlastite procjene LGD-a;
- (d) ako je primjenjivo, vlastite procjene konverzijskih faktora;
- (e) ako je primjenjivo, vlastite procjene ukupnih gubitaka.

Za izloženosti prema stanovništvu nadležna tijela procjenjuju te čimbenike za svaki rejting-sustav. Za izloženosti koje nisu izloženosti prema stanovništvu nadležna tijela te čimbenike procjenjuju samo za rejting-sustave za koje je dostupna dovoljna količina podataka.

2. Za potrebe procjene iz stavka 1. nadležna tijela procjenjuju raspon vrijednosti i raspodjelu karakteristika dužnika i gubitka povezanog s transakcijama u svakoj rejting-kategoriji ili skupu izloženosti.

ODJELJAK 4.

Metodologija za procjenu posebnih zahtjeva za statističke modele ili druge mehaničke metode

Članak 37.

Zahtjevi u pogledu podataka

1. Pri procjeni postupka kontrole ulaznih podataka modela u skladu s člankom 174. točkom (b) Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:

- (a) pouzdanost i kvalitetu unutarnjih i vanjskih izvora podataka, raspon podataka dobivenih iz tih izvora i razdoblje na koje se ti izvori odnose;
- (b) postupak spajanja podataka, ako se u model unose podaci iz više izvora;
- (c) obrazloženje i opseg isključenja podataka raščlanjenih prema razlogu za isključenje, pri čemu se navode statistički podaci o udjelu podataka obuhvaćenih svakim isključenjem u ukupnim podacima ako su određeni podaci isključeni iz uzorka za razvoj modela;
- (d) kako se postupa s netočnim podacima i podacima koji nedostaju te s netipičnim i kategoričkim podacima i uzrokuju li promjene vrste kategorizacije pad kvalitete podataka ili strukturne lomove u podacima;
- (e) postupke transformacije podataka, uključujući standardizaciju i druge funkcionalne transformacije, te primjerenost tih transformacija s obzirom na rizik od razvoja modela koji je previše prilagođen tim podacima (*model overfitting*).

2. Pri procjeni reprezentativnosti podataka za razvoj modela u skladu s člankom 174. točkom (c) Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:

- (a) usporedivost rizičnih karakteristika dužnika ili proizvoda koje se odražavaju u podacima za izradu modela s karakteristikama izloženosti obuhvaćenih određenim rejting-modelom;
- (b) usporedivost postojećih standarda odobravanja plasmana i naplate sa standardima primijenjenima u razdoblju na koje se odnosi referentni skup podataka upotrijebljen za modeliranje;
- (c) dosljednost definicije nastanka statusa neispunjavanja obveza tijekom vremena u podacima koji se upotrebljavaju za modeliranje te provjeravaju:
 - i. jesu li uvedene prilagodbe radi usklađivanja s trenutačnom definicijom nastanka statusa neispunjavanja obveza ako je ta definicija izmijenjena u razdoblju promatranja;
 - ii. je li institucija donijela prikladne mjere za osiguravanje reprezentativnosti podataka ako djeluje u nekoliko jurisdikcija u kojima se primjenjuju različite definicije nastanka statusa neispunjavanja obveza;
 - iii. ima li definicija statusa neispunjavanja obveza koja se upotrebljava u specifikaciji modela negativan učinak na strukturu i učinkovitost rejting-modela ako se ta definicija razlikuje od definicije statusa neispunjavanja obveza iz članka 178. Uredbe (EU) br. 575/2013;

- (d) ako se u razvoju modela koriste podaci iz vanjskih izvora ili podaci iz zajedničkog skupa podataka više institucija, relevantnost i prikladnost takvih podataka za izloženosti, proizvode i profil rizičnosti institucije.

Članak 38.

Dizajn modela

Pri procjeni dizajna rejting-modela za potrebe članka 174. točke (a) Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:

- (a) prikladnost modela s obzirom na njegovu konkretnu primjenu;
- (b) analizu koju je institucija provela u pogledu pretpostavki ili pristupa koji su alternativni onima primijenjenima u modelu;
- (c) metodologiju koju je institucija primijenila u razvoju modela;
- (d) razumije li relevantno osoblje institucije u potpunosti mogućnosti i ograničenja modela, a posebno je li u dokumentaciji modela institucije:
 - i. opisano koja su ograničenja modela povezana s ulaznim podacima modela, netočnim pretpostavkama i sastavnicom modela koja se odnosi na obradu podataka te dobivaju li se rezultati modela neautomatski ili u okviru IT sustava;
 - ii. određeno u kojim situacijama učinkovitost modela može biti ispod očekivanja ili model može postati neprikladan te je li u njoj procijenjeno koliko su značajne slabosti modela i koji su njihovi mogući olakotni čimbenici.

Članak 39.

Stručna prosudba

Kada procjenjuju je li statistički model ili druga mehanička metoda dopunjena stručnom prosudbom u skladu s člankom 174. točkom (e) Uredbe (EU) br. 575/2013 i primjenjuje li se stručna prosudba proporcionalno i prikladno u razvoju rejting-modela i u postupku raspoređivanja izloženosti u rejting-kategorije ili skupove izloženosti, nadležna tijela provjeravaju:

- (a) je li način na koji se primjenjuje stručna prosudba opravdan i u potpunosti dokumentiran te je li procijenjen učinak stručne prosudbe na rejting-sustav, ako je moguće i izračunom njezina marginalnog doprinosa učinkovitosti rejting-sustava;
- (b) uzimaju li se u obzir sve informacije koje nisu upotrijebljene u modelu i primjenjuje li se prikladna razina konzervativnosti;
- (c) ako je za raspoređivanje izloženosti u rejting-kategorije ili skupove izloženosti u rejting-sustavu potrebna stručna prosudba u obliku subjektivnih ulaznih podataka ili ako su kreditnom politikom dopuštene korekcije ulaznih podataka ili rezultata modela, je li ispunjeno sve sljedeće navedeno:
 - i. u priručniku za korisnike modela jasno su definirani ulazni podaci i situacije u kojima se ulazni podaci mogu prilagoditi na temelju stručne prosudbe;
 - ii. ograničene su situacije u kojima su ulazni podaci stvarno prilagođeni;
 - iii. u priručniku za korisnike modela jasno su definirane situacije u kojima ulazni podaci ili rezultati rejting-modela mogu biti korigirani i postupci za njihovo korigiranje;
 - iv. jedinica za kontrolu kreditnog rizika ili funkcija validacije redovito pohranjuje i analizira sve podatke o primjeni stručne prosudbe i situacijama u kojima su korigirani ulazni podaci ili rezultati rejting-modela kako bi se utvrdio učinak takvih postupaka na rejting-model;
- (d) je li u svakom rejting-sustavu stručna prosudba prikladno i proporcionalno primijenjena s obzirom na vrstu izloženosti.

*Članak 40.***Učinkovitost modela**

Pri procjeni prediktivne snage modela u skladu s člankom 174. točkom (a) Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju za interne standarde institucije:

- (a) sadržavaju li prikaz pretpostavki i teorije na kojima se temelje pokazatelji koje je institucija odabrala za potrebe procjene učinkovitosti modela;
- (b) određuju li pobliže način primjene pokazatelja, predviđaju li za svaki pokazatelj obveznu ili neobveznu primjenu i kada ih treba primijeniti te osiguravaju li dosljednu primjenu pokazatelja;
- (c) određuju li pobliže uvjete primjenjivosti te prihvatljive pragove i dopuštena odstupanja za pokazatelje, kao i utvrđuju li uzimaju li se statističke pogreške u vrijednostima tih pokazatelja u obzir u postupku procjene i, ako da, kako te, u slučaju izračuna više pokazatelja, utvrđuju li metode objedinjavanja rezultata nekoliko testova u jednu procjenu;
- (d) utvrđuju li postupak kojim se osigurava da se o događajima koji pogoršavaju učinkovitost modela i dovode do prekoračenja pragova iz točke (c) obavijeste odgovarajući članovi višeg rukovodstva koji su za njega zaduženi te da članovi rukovodstva odgovorni za donošenje konačne odluke o uvođenju potrebnih izmjena modela daju jasne smjernice o tumačenju rezultata procjene.

POGLAVLJE 8.

METODOLOGIJA PROCJENE ZA KVANTIFIKACIJU RIZIKA

ODJELJAK 1.

Opće odredbe*Članak 41.***Opće odredbe**

1. Kako bi procijenila ispunjava li institucija zahtjeve za kvantifikaciju parametara rizika, za potrebe članka 144. stavka 1. točke (a) Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju ispunjava li institucija:

- (a) opće zahtjeve za procjenu iz članka 179. Uredbe (EU) br. 575/2013, u skladu s člancima 42., 43. i 44.;
- (b) posebne zahtjeve za procjenu PD-a iz članka 180. Uredbe (EU) br. 575/2013, u skladu s člancima 45. i 46.;
- (c) posebne zahtjeve za vlastitu procjenu LGD-a iz članka 181. Uredbe (EU) br. 575/2013, u skladu s člancima od 47. do 52.;
- (d) posebne zahtjeve za vlastitu procjenu konverzijskih faktora iz članka 182. Uredbe (EU) br. 575/2013, u skladu s člancima od 53. do 56.;
- (e) zahtjeve za procjenu utjecaja jamstava ili kreditnih izvedenica iz članka 183. Uredbe (EU) br. 575/2013, u skladu s člankom 57.;
- (f) zahtjeve za otkupljena potraživanja iz članka 184. Uredbe (EU) br. 575/2013, u skladu s člankom 58.

2. Za potrebe provjere iz stavka 1. nadležna tijela primjenjuju sve sljedeće metode:

- (a) provjeravaju relevantne interne politike institucije;

- (b) provjeravaju tehničku dokumentaciju institucije o relevantnoj metodologiji i postupku procjene;
 - (c) provjeravaju i preispituju relevantne priručnike, metodologije i postupke koji se odnose na procjenu parametara rizika;
 - (d) provjeravaju relevantne zapisnike internih tijela institucije, među ostalim upravljačkog tijela, odbora nadležnog za model ili drugih odbora;
 - (e) provjeravaju izvještaje o učinkovitosti parametara rizika i preporuke jedinice za kontrolu kreditnog rizika, funkcije validacije, funkcije interne revizije ili bilo koje druge kontrolne funkcije institucije;
 - (f) provjeravaju izvještaje o rezultatima mjera koje je institucija poduzela kako bi uklonila nedostatke i smanjila rizike otkrivene tijekom relevantnih revizija, validacija i praćenja;
 - (g) pribavljaju pisane izjave od relevantnog osoblja i višeg rukovodstva institucije ili obavljaju razgovor s njima.
3. Za potrebe provjere iz stavka 1. nadležna tijela mogu primijeniti i bilo koju od sljedećih dodatnih metoda:
- (a) zatražiti dodatnu dokumentaciju ili analizu koja potkrepljuje zašto je institucija odabrala određenu metodologiju i kako su dobiveni rezultati;
 - (b) provesti vlastite procjene parametara rizika ili ponoviti procjene institucije upotrebom relevantnih podataka koje je dostavila ta institucija;
 - (c) zatražiti i analizirati podatke upotrijebljene u procjeni;
 - (d) provjeriti funkcionalnu specifikaciju IT sustava koji su relevantni za opseg procjene;
 - (e) provesti vlastita ispitivanja podataka institucije ili zatražiti od institucije da provede ispitivanja koja predlože;
 - (f) provjeriti druge relevantne dokumente institucije.

ODJELJAK 2.

Metodologija za procjenu općih zahtjeva za kvantifikaciju parametara rizika

Članak 42.

Zahtjevi u pogledu podataka

1. Kada procjenjuju usklađenost s općim zahtjevima za procjenu iz članka 179. Uredbe (EU) br. 575/2013, podatke koji se upotrebljavaju u kvantifikaciji parametara rizika i kvalitetu tih podataka, nadležna tijela provjeravaju:
- (a) cjelovitost kvantitativnih i kvalitativnih podataka te drugih informacija o metodama koje se upotrebljavaju u kvantifikaciji parametara rizika kako bi se osiguralo korištenje sveg relevantnog iskustva i empirijskih dokaza;
 - (b) dostupnost kvantitativnih podataka koji prikazuju raščlambu ostvarenih gubitaka prema čimbenicima za primjenu odgovarajućih parametara rizika iz članka 179. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 575/2013;
 - (c) reprezentativnost podataka upotrijebljenih u procjeni parametara rizika za određene vrste izloženosti;
 - (d) prikladnost broja izloženosti u uzorku i trajanja razdoblja promatranja iz članaka 45., 47. i 53. upotrijebljenih u kvantifikaciji kako bi se osiguralo da su procjene institucije točne i pouzdane;
 - (e) obrazloženje i dokumentaciju svih pročišćavanja podataka, među ostalim svih opservacija isključenih iz procjene i potvrda da ta isključenja ne utječu na kvantifikaciju rizika; posebno za procjene PD-a, obrazloženje i dokumentaciju učinka pročišćavanja podataka na dugoročnu prosječnu stopu statusa neispunjavanja obveza;

- (f) usklađenost skupova podataka upotrijebljenih u procjeni parametara rizika, posebno s obzirom na definiciju nastanka statusa neispunjavanja obveza, tretman statusa neispunjavanja obveza, uključujući višestruke statuse neispunjavanja obveza iz članka 46. stavka 1. točke (b) i članka 49., te sastav uzorka.
2. Za potrebe provjere iz stavka 1. točke (c) nadležna tijela procjenjuju reprezentativnost podataka koji se upotrebljavaju u procjeni parametara rizika za određene vrste izloženosti procjenjujući:
- (a) strukturu izloženosti obuhvaćenih svakim rejting-modelom i različite rizične karakteristike dužnika ili proizvoda te je li trenutni portfelj u potrebnoj mjeri usporediv s portfeljima koji su dio referentnog skupa podataka;
- (b) usporedivost postojećih standarda odobravanja plasmana i naplate sa standardima koji se primjenjuju u razdoblju referentnog skupa podataka;
- (c) dosljednost definicije nastanka statusa neispunjavanja obveza u razdoblju promatranja:
- i. ako je definicija nastanka statusa neispunjavanja obveza izmijenjena u razdoblju promatranja, opis prilagodbi uvedenih radi postizanja potrebne razine usklađenosti s trenutnom definicijom nastanka statusa neispunjavanja obveza;
- ii. ako se definicije nastanka statusa neispunjavanja obveza razlikuju među jurisdikcijama u kojima institucija djeluje, prikladnost mjera i konzervativnosti koje primjenjuje institucija;
- (d) ako se u kvantifikaciji parametara rizika upotrebljavaju podaci iz vanjskih izvora ili podaci iz zajedničkog skupa podataka više institucija, relevantnost i prikladnost tih podataka za izloženosti, proizvode i profil rizičnosti institucije te definicije statusa neispunjavanja obveza;
- (e) ako podaci iz vanjskih izvora ili podaci iz zajedničkog skupa podataka nisu u skladu s internom definicijom nastanka statusa neispunjavanja statusa institucije, opis prilagodbi tih podataka koje je institucija provela kako bi se postigla potrebna razina usklađenosti s internom definicijom nastanka statusa neispunjavanja statusa.
3. Pri procjeni kvalitete podataka iz zajedničkog skupa podataka više institucija koji se upotrebljavaju u kvantifikaciji parametara rizika, nadležna tijela primjenjuju metodologiju procjene iz stavaka 1. i 2. uz provjeru usklađenosti sa zahtjevima iz članka 179. stavka 2. Uredbe (EU) br. 575/2013.

Članak 43.

Provjera procjena

Kada procjenjuju provjeru procjena parametara rizika institucije iz članka 179. stavka 1. točke (c) Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju:

- (a) je li postupkom i godišnjim planom provjere procjena omogućena pravodobna provjera svih procjena;
- (b) jesu li određeni kriteriji za utvrđivanje situacija koje su osnova za češće provjere;
- (c) odražavaju li metodologije i podaci koji se upotrebljavaju u procjeni parametara rizika izmjene u postupku odobravanja plasmana i u sastavu portfelja;
- (d) odražavaju li metodologije i podaci koji se upotrebljavaju u procjeni LGD-a promjene u postupku naplate, vrstama naplate i trajanju postupka naplate;
- (e) odražavaju li metodologije i podaci koji se upotrebljavaju u procjeni konverzijskog faktora promjene u postupku praćenja neiskorištenih iznosa;
- (f) uključuje li skup podataka koji se upotrebljava u procjeni parametara rizika relevantne podatke iz posljednjeg razdoblja promatranja i ažurira li se najmanje jednom godišnje;
- (g) odražavaju li procjene parametara rizika tehnička dostignuća i druge relevantne informacije.

Članak 44.

Marža konzervativnosti

1. Nadležna tijela procjenjuju je li prikladna marža konzervativnosti uključena u vrijednosti parametara rizika koji se upotrebljavaju u izračunu kapitalnih zahtjeva iz članka 179. stavka 1. točke (f) Uredbe (EU) br. 575/2013 u sljedećim situacijama:

- (a) kada se na temelju metoda i podataka ne mogu izvesti dovoljno pouzdane procjene parametara rizika, među ostalim u slučaju velikih pogrešaka u procjenama;
- (b) kada jedinica za kontrolu kreditnog rizika, funkcija validacije ili funkcija unutarnje revizije ili bilo koja druga funkcija institucije utvrdi relevantne nedostatke u metodama, informacijama i podacima;
- (c) kada dođe do relevantnih izmjena u standardima politika odobravanja plasmana ili naplate odnosno izmjena u sklonosti institucije preuzimanju rizika.

2. Nadležna tijela provjeravaju primjenjuju li institucije maržu konzervativnosti umjesto poduzimanja korektivnih mjera na temelju članka 146. Uredbe (EU) br. 575/2013.

ODJELJAK 3.

Metodologija za procjenu posebnih zahtjeva za procjenu PD-a

Članak 45.

Trajanje razdoblja promatranja

Kada procjenjuju trajanje razdoblja promatranja iz članka 180. stavka 1. točke (h) i članka 180. stavka 2. točke (e) Uredbe (EU) br. 575/2013, uzimajući u obzir uvjete iz Delegirane uredbe Komisije (EU) 2017/72 u pogledu regulatornih tehničkih standarda kojima se pobliže određuju uvjeti za izdavanje odobrenja za izuzeće u pogledu podataka ⁽⁹⁾ i izračun jednogodišnjih stopa statusa neispunjavanja obveza na temelju vlastite povijesti nastanka statusa neispunjavanja obveza iz članka 180. stavka 1. točke (e), nadležna tijela provjeravaju:

- (a) traje li razdoblje promatranja barem onoliko koliko je predviđeno zahtjevima iz članka 180. stavka 1. točke (h) i stavka 2. točke (e) Uredbe (EU) br. 575/2013 i, ako je primjenjivo, Delegirane uredbe (EU) 2017/72;
- (b) ako predmetno razdoblje promatranja traje dulje od minimalnog razdoblja koje je u članku 180. stavku 1. točki (h) ili članku 180. stavku 2. točki (e) Uredbe (EU) br. 575/2013 propisano za izvor podataka i ako su podaci iz tog izvora relevantni, upotrebljavaju li se informacije za to dulje razdoblje kako bi se procijenio dugoročni prosjek jednogodišnjih stopa statusa neispunjavanja obveza;
- (c) za izloženosti prema stanovništvu, ako institucija ne pridaje jednaku važnost svim upotrijebljenim povijesnim podacima, je li to opravdano boljim predviđanjima stopa statusa neispunjavanja obveza te je li opravdano primijeniti ponder nula ili vrlo mali ponder na određena razdoblja ili to dovodi do konzervativnijih procjena;
- (d) jesu li standardi odobravanja plasmana i uspostavljeni rejting-sustavi usklađeni te jesu li usporedivi standardi odobravanja plasmana primijenjeni u vrijeme prikupljanja vlastitih podataka o nastanku statusa neispunjavanja obveza ili jesu li izmjene standarda odobravanja plasmana i rejting-sustava uzete u obzir primjenom marže konzervativnosti u skladu s člankom 44. stavkom 1. točkom (c);

⁽⁹⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/72 od 23. rujna 2016. o dopuni Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda kojima se pobliže određuju uvjeti za izdavanje odobrenja za izuzeće u pogledu podataka (SL L 10, 14.1.2017., str. 1.).

- (e) za izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama, jesu li prikladno definirani dužnici koji su visoko zaduženi i dužnici čija se imovina uglavnom sastoji od imovine kojom se trguje iz članka 180. stavka 1. točke (a) Uredbe (EU) br. 575/2013 i jesu li prikladno utvrđena razdoblja stresnih promjena za te dužnike iz navedene odredbe.

Članak 46.

Metoda procjene PD-a

1. Kada procjenjuju metodu procjene PD-a iz članka 180. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju izračunava li se jednogodišnja stopa statusa neispunjavanja obveza za svaku rejting-kategoriju ili skup izloženosti na način koji je u skladu s karakteristikama jednogodišnje stope statusa neispunjavanja obveza definirane u članku 4. stavku 1. točki 78. Uredbe (EU) br. 575/2013 te provjeravaju:

- (a) uključuje li nazivnik jednogodišnje stope statusa neispunjavanja obveza dužnike ili izloženosti koji na početku jednogodišnjeg razdoblja nisu u statusu neispunjavanja obveza, a raspoređeni su u tu rejting-kategoriju ili skup izloženosti;
- (b) uključuje li brojnik jednogodišnje stope statusa neispunjavanja obveza dužnike ili izloženosti iz točke (a) koji su u tom jednogodišnjem razdoblju prešli u status neispunjavanja obveza; smatraju li se višestruki statusi neispunjavanja obveza istog dužnika ili izloženosti, čija je stopa statusa neispunjavanja obveza promatrana tijekom jednogodišnjeg razdoblja, samo jednim statusom neispunjavanja obveza iz članka 49. točke (b) koji je nastao na datum prvog od tih višestrukih statusa neispunjavanja obveza.

2. Nadležna tijela provjeravaju temelji li se procjena PD-a za svaku rejting-kategoriju dužnika odnosno skup izloženosti na višegodišnjem prosjeku jednogodišnjih stopa statusa neispunjavanja obveza.

U tu svrhu provjeravaju je li razdoblje koje je institucija uključila u procjenu višegodišnjeg prosjeka jednogodišnjih stopa statusa neispunjavanja obveza reprezentativno za vjerojatni raspon varijabilnosti stopa statusa neispunjavanja obveza za tu vrstu izloženosti.

3. Ako promatrani podaci upotrijebljeni u procjeni PD-a nisu reprezentativni za vjerojatni raspon varijabilnosti stopa statusa neispunjavanja obveza za određenu vrstu izloženosti, nadležna tijela provjeravaju jesu li ispunjena oba sljedeća uvjeta:

- (a) institucija primjenjuje primjerenu alternativnu metodu za procjenu prosjeka jednogodišnjih stopa statusa neispunjavanja obveza u razdoblju koje je reprezentativno za vjerojatni raspon varijabilnosti stopa statusa neispunjavanja obveza za tu vrstu izloženosti;
- (b) primjenjuje se odgovarajuća marža konzervativnosti ako se nakon primjene primjerene metode iz točke (a) utvrdi da je procjena prosječnih stopa statusa neispunjavanja obveza nepouzdana ili na drugi način ograničena.

4. Za potrebe provjere iz stavka 1. nadležna tijela provjeravaju je li sve od sljedeće navedenog primjereno za predmetnu vrstu izloženosti:

- (a) funkcionalni i strukturni oblik metode procjene;
- (b) pretpostavke na kojima se temelji metoda procjene;
- (c) cikličnost metode procjene;
- (d) trajanje razdoblja promatranja obuhvaćenog u skladu s člankom 45.;
- (e) marža konzervativnosti primijenjena u skladu s člankom 44.;
- (f) stručna prosudba;
- (g) ako je primjenjivo, odabir činitelja rizika.

5. Za izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama, ako su dužnici visoko zaduženi ili se njihova imovina uglavnom sastoji od imovine kojom se trguje iz članka 180. stavka 1. točke (a) Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju odražava li PD performanse odnosne imovine u razdobljima stresnih promjena iz navedene odredbe.

6. Za izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama, ako se institucija koristi rejting-skalom VIPKR-a, nadležna tijela provjeravaju analizu usklađenosti sa zahtjevima iz članka 180. stavka 1. točke (f) Uredbe (EU) br. 575/2013 koju je institucija provela te je li u toj analizi ispitano jesu li vrste izloženosti koje je rangirao VIPKR reprezentativne za vrste izloženosti institucije i razdoblje kreditne procjene koju je proveo VIPKR.

7. Za izloženosti prema stanovništvu, ako institucija izvodi procjene PD-a ili LGD-a iz procjene ukupnih gubitaka te odgovarajuće procjene PD-a ili LGD-a u skladu s člankom 180. stavkom 2. točkom (d) Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju analizu koju je institucija provela u pogledu usklađenosti sa svim relevantnim kriterijima za procjenu PD-a i LGD-a iz članaka od 178. do 184. Uredbe (EU) br. 575/2013.

8. Za izloženosti prema stanovništvu, nadležna tijela provjeravaju analizira li institucija redovito i uzima li u obzir očekivane promjene PD-a tijekom cijelog razdoblja trajanja kreditnih izloženosti („učinci sezoniranja”) iz članka 180. stavka 2. točke (f) Uredbe (EU) br. 575/2013.

9. Kada procjenjuju statističke modele za procjenu PD-a, nadležna tijela primjenjuju, uz metode iz stavaka od 1. do 8., metodologiju za procjenu posebnih zahtjeva za statističke modele ili druge mehaničke metode iz članaka od 37. do 40.

ODJELJAK 4.

Metodologija za procjenu posebnih zahtjeva za vlastitu procjenu LGD-a

Članak 47.

Trajanje razdoblja promatranja

Pri procjeni trajanja razdoblja obuhvaćenog procjenom LGD-a za potrebe članka 181. stavka 1. točke (j) i članka 181. stavka 2. drugog podstavka Uredbe (EU) br. 575/2013 i Delegirane uredbe (EU) 2017/72 („razdoblje promatranja”) nadležna tijela provjeravaju:

- (a) traje li razdoblje promatranja barem onoliko koliko je predviđeno zahtjevima iz članka 181. stavka 1. točke (j) i članka 181. stavka 2. drugog podstavka Uredbe (EU) br. 575/2013 i, ako je primjenjivo, Delegirane uredbe (EU) 2017/72;
- (b) ako predmetno razdoblje promatranja traje dulje od minimalnog razdoblja iz članka 181. stavka 1. točke (j) i članka 181. stavka 2. drugog podstavka Uredbe (EU) br. 575/2013 za izvor podataka i ako su podaci iz tog izvora relevantni za procjenu LGD-a, upotrebljavaju li se informacije za to dulje razdoblje;
- (c) za izloženosti prema stanovništvu, ako institucija ne pridaje jednaku važnost svim upotrijebljenim povijesnim podacima, je li to opravdano boljim predviđanjima stopa gubitka te je li opravdano primijeniti ponder nula ili vrlo mali ponder na određena razdoblja ili to dovodi do konzervativnijih procjena.

Članak 48.

Metoda procjene LGD-a

Kada procjenjuju metodu vlastite procjene LGD-a iz članka 181. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju:

- (a) procjenjuje li institucija LGD po homogenim rejting-kategorijama proizvoda ili po skupovima izloženosti;
- (b) izračunava li se prosječni ostvareni LGD po rejting-kategorijama proizvoda ili po skupovima izloženosti s pomoću prosjeka ponderiranog statusima neispunjavanja obveza;

- (c) upotrebljavaju li se svi zabilježeni statusi neispunjavanja obveza u izvorima podataka, a posebno uzimaju li se za potrebe procjene LGD-a konzervativno u obzir nedovršeni postupci naplate te je li relevantan odabir razdoblja restrukturiranja i metodologija za procjenu dodatnih troškova i naplata nakon i, prema potrebi, tijekom tog razdoblja;
- (d) temelje li se procjene LGD-a za osigurane izloženosti isključivo na procijenjenoj tržišnoj vrijednosti kolaterala ili se njima uzimaju u obzir ostvareni prihodi od prošlih likvidacija i potencijalna nemogućnost institucije da preuzme i realizira svoj kolateral;
- (e) uzimaju li se procjenama LGD-a za osigurane izloženosti u obzir potencijalna smanjenja vrijednosti kolaterala od trenutka procjene LGD-a do konačne naplate;
- (f) uzima li se konzervativno u obzir stupanj povezanosti rizika dužnika i rizika kolaterala te trošak realizacije kolaterala;
- (g) jesu li eventualne nenaplaćene naknade koje su priznate u računu dobiti i gubitka institucije prije nastanka statusa neispunjavanja obveza dodane njezinoj izloženosti i gubitku;
- (h) je li mogućnost budućih povlačenja sredstava nakon nastanka statusa neispunjavanja obveza primjereno uzeta u obzir;
- i. jesu li svi sljedeći aspekti primjereni vrsti izloženosti na koju su primijenjeni:
 - i. funkcionalni i strukturni oblik metode procjene;
 - ii. pretpostavke koje se odnose na metodu procjene;
 - iii. metoda procjene učinka ekonomske recesije;
 - iv. razdoblje trajanja upotrijebljenih nizova podataka;
 - v. marža konzervativnosti;
 - vi. primjena stručne prosudbe;
 - vii. ako je primjenjivo, odabir činitelja rizika.

Članak 49.

Tretman višestrukih statusa neispunjavanja obveza

Za tretman dužnika koji u ograničenom razdoblju više puta prijeđu iz statusa ispunjavanja obveza u status neispunjavanja obveza i obrnuto kako ih definira institucija („višestruki statusi neispunjavanja obveza“), nadležna tijela procjenjuju prikladnost metoda koje primjenjuje institucija i provjeravaju:

- (a) jesu li definirani izričiti uvjeti koje treba ispuniti prije nego što se smatra da je proizvod ponovno u statusu ispunjavanja obveza;
- (b) smatraju li se višestruki statusi neispunjavanja obveza utvrđeni u razdoblju koje je odredila institucija samo jednim statusom neispunjavanja obveza za potrebe procjene LGD-a, pri čemu se datum prvog zabilježenog nastanka statusa neispunjavanja obveza smatra relevantnim datumom nastanka statusa neispunjavanja obveza te se postupak naplate uzima u obzir od tog datuma do završetka postupka naplate nakon posljednjeg zabilježenog statusa neispunjavanja obveza u tom razdoblju;
- (c) je li trajanje razdoblja u kojem su višestruki statusi neispunjavanja obveza priznati kao jedan status neispunjavanja obveza utvrđeno uzimajući u obzir interne politike institucije i analizu povijesti nastanka statusa neispunjavanja obveza;
- (d) tretiraju li se statusi neispunjavanja obveza upotrijebljeni u procjeni PD-a i konverzijskih faktora jednako kao statusi neispunjavanja obveza upotrijebljeni u procjeni LGD-a.

Članak 50.

Primjena procjena LGD-a koje su primjerene ekonomskoj recesiji

Kada procjenjuju je li ispunjen zahtjev za korištenje procjena LGD-a koje su primjerene ekonomskoj recesiji iz članka 181. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju:

- (a) koristi li institucija procjene LGD-a koje su primjerene ekonomskoj recesiji ako su one konzervativnije od dugoročnog prosjeka;
- (b) opravdava li institucija svoj odabir dugoročnim prosjecima i procjenama LGD-a koje su primjerene ekonomskoj recesiji;
- (c) provodi li institucija strog i temeljito dokumentiran postupak za utvrđivanje ekonomske recesije i procjenu njezinih učinaka na stope naplate te za izradu procjena LGD-a koje su primjerene ekonomskoj recesiji;
- (d) uključuje li institucija u procjene LGD-a eventualne negativne povezanosti utvrđene između odabranih ekonomskih pokazatelja i stopa naplate.

Članak 51.

Procjena LGD-a, ELBE-a i UL-a za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza

1. Pri procjeni zahtjeva koji se odnose na procjene LGD-a za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza i za najbolju procjenu očekivanoga gubitka („EL_{BE}”) iz članka 181. stavka 1. točke (h) Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju primjenjuje li institucija jedan od sljedećih pristupa i procjenjuju taj pristup:

- (a) izravnu procjenu LGD-a za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza („LGD u statusu neispunjavanja obveza”) i izravnu procjenu ELBE-a;
- (b) izravnu procjenu ELBE-a i procjenu LGD-a u statusu neispunjavanja obveza kao zbroj ELBE-a i uvećanja zbog neočekivanoga gubitka povezanog s izloženostima u statusu neispunjavanja obveza do kojeg bi moglo doći u razdoblju naplate.

2. Pri procjeni pristupa institucije u skladu sa stavkom 1. nadležna tijela provjeravaju:

- (a) uzimaju li se u metodama procjene LGD-a u statusu neispunjavanja obveza, u obliku izravne procjene ili uvećanja ELBE-a, u obzir mogući dodatni neočekivani gubici u razdoblju naplate, a posebno vodi li se računa o mogućim nepovoljnim promjenama ekonomskih uvjeta tijekom očekivanog trajanja postupka naplate;
- (b) uzimaju li se u metodama procjene LGD-a u statusu neispunjavanja obveza, u obliku izravne procjene ili uvećanja ELBE-a i metodama procjene ELBE-a u obzir informacije o vremenu nastanka statusa neispunjavanja obveza i naplatama koje su dosad izvršene;
- (c) ako institucija provodi izravnu procjenu LGD-a u statusu neispunjavanja obveza, jesu li metode procjene u skladu sa zahtjevima iz članka 47., 48. i 49.;
- (d) je li procjena LGD-a u statusu neispunjavanja obveza viša od ELBE-a ili, ako je LGD u statusu neispunjavanja obveza jednak ELBE-u, jesu li za pojedinačne izloženosti takvi slučajevi ograničeni i opravdava li ih institucija na odgovarajući način;
- (e) uzimaju li se u procjeni ELBE-a u obzir sve trenutačno dostupne i relevantne informacije te posebno vodi li se računa o trenutačnim ekonomskim uvjetima;
- (f) ako specifični ispravci vrijednosti za kreditni rizik premašuju procjene ELBE-a, analiziraju li se i opravdavaju razlike između njih;
- (g) jesu li metode procjene LGD-a u statusu neispunjavanja obveza, u obliku izravne procjene ili uvećanja EL_{BE}-a, i metode procjene EL_{BE}-a jasno dokumentirane.

Članak 52.

Zahtjevi u pogledu upravljanja kolateralima, pravne sigurnosti i upravljanja rizicima

Kada procjenjuju je li institucija utvrdila interne zahtjeve u pogledu upravljanja kolateralima, pravne sigurnosti i upravljanja rizicima iz članka 181. stavka 1. točke (f) Uredbe (EU) br. 575/2013 koji su općenito u skladu s onima iz poglavlja 4. odjeljka 3. te uredbe, nadležna tijela provjeravaju jesu li barem politike i procedure institucije koje se odnose na interne zahtjeve za vrednovanje kolaterala i pravnu sigurnost posve u skladu sa zahtjevima iz trećeg dijela glave II. poglavlja 4. odjeljka 3. Uredbe (EU) br. 575/2013.

ODJELJAK 5.

Metodologija za procjenu posebnih zahtjeva za vlastitu procjenu konverzijskih faktora

Članak 53.

Trajanje razdoblja promatranja

Pri procjeni trajanja razdoblja obuhvaćenog procjenom konverzijskih faktora iz članka 182. stavaka 2. i 3. Uredbe (EU) br. 575/2013 i Delegirane uredbe (EU) 2017/72 („razdoblje promatranja”) nadležna tijela provjeravaju:

- (a) traje li razdoblje promatranja barem onoliko koliko je propisano u članku 182. stavcima 2. i 3. Uredbe (EU) br. 575/2013 i, ako je primjenjivo, Delegiranoj uredbi (EU) 2017/72;
- (b) ako raspoloživi podaci iz nekog izvora obuhvaćaju dulje razdoblje promatranja od minimalnog razdoblja propisanog člankom 182. stavcima 2. i 3. Uredbe (EU) br. 575/2013 i ako su podaci iz tog izvora relevantni za procjenu konverzijskih faktora, upotrebljavaju li se informacije za to dulje razdoblje;
- (c) za izloženosti prema stanovništvu, ako institucija ne pridaje jednaku važnost svim upotrijebljenim povijesnim podacima, je li to opravdano boljim predviđanjima povlačenja raspoloživih sredstava i je li to, ako se na određeno razdoblje primijeni nula ili vrlo mali ponder, opravdano ili dovodi do konzervativnijih procjena.

Članak 54.

Metoda procjene konverzijskih faktora

Kada procjenjuju metodu procjene konverzijskih faktora iz članka 182. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju:

- (a) procjenjuje li institucija procjene konverzijskih faktora po rejting-kategorijama proizvoda ili po skupovima izloženosti;
- (b) izračunavaju li se prosječni ostvareni konverzijski faktori po rejting-kategorijama proizvoda ili po skupovima izloženosti s pomoću prosjeka ponderiranog statusima neispunjavanja obveza;
- (c) upotrebljavaju li se svi zabilježeni statusi neispunjavanja obveza u izvorima podataka u procjeni konverzijskih faktora;
- (d) uzima li se konzervativno u obzir mogućnost dodatnih povlačenja sredstava, osim za izloženosti prema stanovništvu kada su uključene u procjene LGD-a;
- (e) odražavaju li se politike i strategije institucije koje se odnose na računovodstvenu evidenciju, uključujući praćenje limita, i praćenje naplate plasmana u procjeni konverzijskih faktora;
- (f) jesu li svi sljedeći aspekti primjereni za vrstu izloženosti na koju su primijenjeni:
 - i. funkcionalni i strukturni oblik metode procjene;
 - ii. pretpostavke na kojima se temelji metoda procjene;
 - iii. ako je primjenjivo, metoda procjene učinka ekonomske recesije;
 - iv. trajanje razdoblja promatranja u skladu s člankom 53.;
 - v. marža konzervativnosti primijenjena u skladu s člankom 44.;
 - vi. stručna prosudba;
 - vii. ako je primjenjivo, odabir činitelja rizika.

Članak 55.

Primjena procjena konverzijskih faktora koje su primjerene ekonomskoj recesiji

Kada procjenjuju jesu li ispunjeni zahtjevi za primjenu procjena konverzijskih faktora koje su primjerene ekonomskoj recesiji u skladu s člankom 182. stavkom 1. točkom (b) Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju:

- (a) primjenjuje li institucija procjene konverzijskih faktora koje su primjerene ekonomskoj recesiji ako su one konzervativnije od dugoročnog prosjeka;
- (b) opravdava li institucija svoj odabir dugoročnim prosjecima i procjenama konverzijskih faktora koje su primjerene ekonomskoj recesiji;
- (c) provodi li institucija strog i temeljito dokumentiran postupak za utvrđivanje ekonomske recesije i procjenu njezinih učinaka na povlačenje sredstava iz kreditnih limita te za izradu procjena konverzijskih faktora koje su primjerene ekonomskoj recesiji;
- (d) uključuje li institucija u procjene konverzijskih faktora eventualne negativne povezanosti utvrđene između odabranih ekonomskih pokazatelja i povlačenja sredstava iz kreditnih limita.

Članak 56.

Zahtjevi u pogledu politika i strategija za računovodstvenu evidenciju i praćenje naplate plasmana

Za potrebe procjene usklađenosti sa zahtjevima za procjenu konverzijskih faktora iz članka 182. stavka 1. točaka (d) i (e) Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju ima li institucija politike i strategije za računovodstvenu evidenciju i praćenje naplate plasmana te odgovarajuće sustave i procedure za svakodnevno praćenje iznosa izloženosti.

ODJELJAK 6.

Metodologija za procjenu utjecaja jamstava ili kreditnih izvedenica

Članak 57.

Priznavanje davatelja jamstava i jamstava

Kada procjenjuju usklađenost sa zahtjevima za procjenu utjecaja jamstava ili kreditnih izvedenica na parametre rizika iz članka 183. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju:

- (a) je li institucija jasno propisala kriterije kojima se utvrđuju situacije u kojima procjene PD-a ili procjene LGD-a treba prilagoditi kako bi se uzeli u obzir učinci jamstava na smanjenje rizika te primjenjuju li se ti kriteriji dosljedno tijekom vremena;
- (b) ako u prilagodbi iznosa izloženosti ponderiranih rizikom u skladu s člankom 153. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 575/2013 treba upotrijebiti PD pružatelja zaštite, jesu li učinci jamstava na smanjenje rizika uzeti u obzir u procjenama LGD-a ili PD-a dužnika;
- (c) je li institucija jasno propisala kriterije za priznavanje davatelja jamstava i jamstava u svrhu izračunavanja iznosa izloženosti ponderiranih rizikom, posebno s pomoću vlastitih procjena LGD-a ili PD-a;
- (d) dokumentira li institucija kriterije za prilagođavanje vlastitih procjena LGD-a ili PD-a radi uzimanja u obzir utjecaja jamstava;
- (e) priznaje li institucija u vlastitim procjenama LGD-a ili PD-a samo jamstva koja ispunjavaju sljedeće kriterije:
 - i. ako je institucija interno rangirala davatelja jamstva na temelju rejting-sustava koji su nadležna tijela već odobrila za potrebe primjene IRB pristupa, ispunjava li jamstvo zahtjeve iz članka 183. stavka 1. točke (c) Uredbe (EU) br. 575/2013;
 - ii. ako je institucija dobila odobrenje za primjenu standardiziranog pristupa u skladu s člancima 148. i 150. Uredbe (EU) br. 575/2013 za izloženosti prema subjektima kao što je davatelj jamstva, jesu li ispunjena oba sljedeća kriterija:

- davatelj jamstva raspoređen je u kategoriju izloženosti u skladu s člankom 147. Uredbe (EU) br. 575/2013 kao institucija, središnja država, središnja banka ili trgovačko društvo za koje je VIPKR proveo procjenu kreditnog rizika,
 - davatelj jamstva ispunjava zahtjeve iz članaka od 213. do 216. Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (f) institucija ispunjava zahtjeve iz točaka (a) i (e) i za kreditne izvedenice kod kojih je referentni subjekt jedna osoba.

ODJELJAK 7.

Metodologija za procjenu zahtjeva za otkupljena potraživanja

Članak 58.

Procjene parametara rizika za otkupljena potraživanja od trgovačkih društava

1. Kada procjenjuju prikladnost procjena PD-a i LGD-a za otkupljena potraživanja od trgovačkih društava, ako institucija izvodi procjene PD-a ili LGD-a za otkupljena potraživanja od trgovačkih društava iz procjene EL-a u skladu s člankom 160. stavkom 2. i člankom 161. stavkom 1. točkama (e) i (f) te odgovarajuće procjene PD-a ili LGD-a, nadležna tijela provjeravaju:

- (a) je li EL procijenjen na temelju višegodišnjeg prosjeka jednogodišnjih stopa ukupnog gubitka ili drugog primjerenog pristupa;
- (b) je li postupak procjene ukupnog gubitka u skladu s odrednicama LGD-a iz članka 181. stavka 1. točke (a) Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (c) može li institucija na pouzdan način rastaviti procijenjeni EL na PD i LGD;
- (d) u slučaju otkupljenih potraživanja od trgovačkih društava u kojem se primjenjuje članak 153. stavak 6. Uredbe (EU) br. 575/2013, upotrebljavaju li se dostatni podaci iz vanjskih i unutarnjih izvora.

2. Kada procjenjuju prikladnost procjena PD-a i LGD-a za otkupljena potraživanja od trgovačkih društava u slučajevima koji nisu oni iz stavka 1., nadležna tijela:

- (a) procjenjuju te procjene u skladu s člancima od 42. do 52.;
- (b) provjeravaju jesu li ispunjeni zahtjevi iz članka 184. Uredbe (EU) br. 575/2013.

POGLAVLJE 9.

METODOLOGIJA PROCJENE ZA RASPOREĐIVANJE IZLOŽENOSTI U KATEGORIJE IZLOŽENOSTI

Članak 59.

Opće odredbe

1. Kako bi procijenila ispunjava li institucija zahtjev za dosljedno raspoređivanje svake izloženosti u zasebnu kategoriju izloženosti tijekom vremena u skladu s člankom 147. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela procjenjuju sljedeće:

- (a) metodologiju raspoređivanja institucije i njezinu primjenu, u skladu s člankom 60.;
- (b) redoslijed raspoređivanja izloženosti u kategorije izloženosti, u skladu s člankom 61.;
- (c) je li institucija uzela u obzir posebne zahtjeve za kategoriju izloženosti prema stanovništvu, u skladu s člankom 62.

2. Za potrebe procjene iz stavka 1. nadležna tijela primjenjuju sve sljedeće metode:
 - (a) provjeravaju relevantne interne politike, postupke i metodologiju raspoređivanja institucije;
 - (b) provjeravaju relevantne zapisnike internih tijela institucije, među ostalim upravljačkog tijela, ili odbora;
 - (c) provjeravaju relevantne nalaze unutarnje revizije ili drugih kontrolnih funkcija institucije;
 - (d) provjeravaju izvještaje o rezultatima mjera koje je institucija poduzela kako bi uklonila nedostatke i smanjila rizike otkrivene tijekom relevantnih revizija;
 - (e) pribavljaju pisane izjave od relevantnog osoblja i višeg rukovodstva institucije ili obavljaju razgovor s njima;
 - (f) provjeravaju kriterije koje primjenjuje osoblje odgovorno za neautomatsko raspoređivanje izloženosti u kategorije izloženosti.
3. Za potrebe procjene iz stavka 1. nadležna tijela mogu primijeniti i bilo koju od sljedećih dodatnih metoda:
 - (a) provesti ispitivanje uzoraka i provjeriti dokumente povezane s karakteristikama dužnika te odobravanjem i obnavljanjem plasmana;
 - (b) provjeriti funkcionalnu specifikaciju relevantnih IT sustava;
 - (c) usporediti podatke institucije s javno dostupnim podacima, među ostalim s podacima zabilježenima u bazi podataka koju EBA vodi u skladu s člankom 115. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 575/2013 ili u bazi podataka koju vode nadležna tijela;
 - (d) provjeriti poštuje li institucija Provedbenu odluku Komisije 2014/908/EU ⁽⁷⁾ o istovjetnosti nadzornih i regulatornih zahtjeva određenih trećih zemalja i državnih područja za potrebe tretmana izloženosti u skladu s Uredbom (EU) br. 575/2013;
 - (e) provesti vlastita ispitivanja podataka institucije ili zatražiti od institucije da provede ispitivanja koja predlože;
 - (f) provjeriti druge relevantne dokumente institucije.

Članak 60.

Metodologija raspoređivanja i njezina primjena

1. Pri procjeni metodologije raspoređivanja u skladu s člankom 147. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:
 - (a) je li metodologija u potpunosti dokumentirana i je li u skladu sa zahtjevima iz članka 147. Uredbe (EU) br. 575/2013;
 - (b) odražava li metodologija redoslijed raspoređivanja utvrđen u članku 61.;
 - (c) uključuje li metodologija popis regulatornih i nadzornih sustava trećih zemalja koji se smatraju istovjetnima onima koji se primjenjuju u Uniji u skladu s Provedbenom odlukom 2014/908/EU iz članka 107. stavka 4., članka 114. stavka 7., članka 115. stavka 4. i članka 116. stavka 5. Uredbe (EU) br. 575/2013, kada je takva istovjetnost potrebna za raspoređivanje izloženosti u određenu kategoriju.
2. Pri ocjeni primjene metodologije raspoređivanja iz stavka 1. nadležna tijela provjeravaju:
 - (a) jesu li postupci kojima se uređuju unos i transformacija podataka u IT sustavima dovoljno pouzdani kako bi se osiguralo pravilno raspoređivanje svake izloženosti u kategoriju izloženosti;
 - (b) jesu li osoblju odgovornom za raspoređivanje izloženosti dostupni dovoljno detaljni kriteriji kako bi se osiguralo dosljedno raspoređivanje;

⁽⁷⁾ Provedbena odluka Komisije 2014/908/EU od 12. prosinca 2014. o istovjetnosti nadzornih i regulatornih zahtjeva određenih trećih zemalja i državnih područja za potrebe tretmana izloženosti u skladu s Uredbom (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 359, 16.12.2014., str. 155.).

- (c) raspoređuje li u kategorije izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja, kategorije stavki koje predstavljaju sekuritizacijske pozicije i kategorije izloženosti u obliku specijaliziranog financiranja u skladu s člankom 147. stavkom 8. Uredbe (EU) br. 575/2013 osoblje koje je upoznato s uvjetima i relevantnim pojedinostima transakcije prema kojima se određuje kategorija tih izloženosti;
 - (d) provodi li se raspoređivanje na temelju najnovijih dostupnih podataka.
3. Za izloženosti u CIU-ovima, nadležna tijela provjeravaju ulažu li institucije sve napore kako bi odnosne izloženosti rasporedile u prikladne kategorije izloženosti u skladu s člankom 152. Uredbe (EU) br. 575/2013.

Članak 61.

Redoslijed raspoređivanja

Kada procjenjuju raspoređuje li institucija izloženosti u kategorije izloženosti u skladu s člankom 147. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju provodi li se raspoređivanje prema sljedećem redoslijedu:

- (a) prvo, izloženosti koje se mogu klasificirati kao izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja, stavke koje predstavljaju sekuritizacijske pozicije i ostala imovina raspoređuju se u te kategorije u skladu s člankom 147. stavkom 2. točkama (e), (f) i (g) Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (b) drugo, izloženosti koje nisu raspoređene u skladu s točkom (a), a koje se mogu rasporediti u kategorije izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama, izloženosti prema institucijama, izloženosti prema trgovačkim društvima ili izloženosti prema stanovništvu, raspoređuju se u te kategorije u skladu s člankom 147. stavkom 2. točkama (a), (b), (c) i (d) Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (c) treće, sve kreditne obveze koje nisu raspoređene u skladu s točkom (a) ili (b) raspoređuju se u kategoriju izloženosti prema trgovačkim društvima u skladu s člankom 147. stavkom 7. Uredbe (EU) br. 575/2013.

Članak 62.

Posebni zahtjevi za izloženosti prema stanovništvu

1. Pri procjeni raspoređivanja izloženosti u kategoriju izloženosti prema stanovništvu u skladu s člankom 147. stavkom 5. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:

- (a) razlikuje li institucija dosljedno izloženosti prema fizičkim osobama od izloženosti prema MSP-ovima na temelju jasnih kriterija;
- (b) je li institucija za potrebe praćenja usklađenosti s graničnom vrijednosti iz članka 147. stavka 5. točke (a) podtočke ii. Uredbe (EU) br. 575/2013 uspostavila primjerene postupke i mehanizme za:
 - i. utvrđivanje grupa povezanih osoba i objedinjavanje relevantnih izloženosti svake institucija i njezina matičnog društva ili društava kćeri prema toj grupi povezanih osoba;
 - ii. procjenjivanje slučajeva u kojima je prekoračena granična vrijednost;
 - iii. osiguravanje da se izloženost prema MSP-u za koji je prekoračena granična vrijednost bez nepotrebne odgode prerasporedi u kategoriju izloženosti prema trgovačkim društvima.

2. Kada provjeravaju upravlja li se izloženostima prema stanovništvu tako pojedinačno kao izloženostima u kategoriji izloženosti prema trgovačkim društvima u smislu članka 147. stavka 5. točke (c) Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela uzimaju u obzir barem sljedeće sastavnice kreditnog postupka:

- (a) marketinške i prodajne aktivnosti;
- (b) vrstu proizvoda;
- (c) rejting-proces;

- (d) rejting-sustav;
- (e) postupak donošenja odluke o izloženosti;
- (f) metode smanjenja kreditnog rizika;
- (g) postupke praćenja;
- (h) postupak naplate.

3. Kada utvrđuju jesu li ispunjeni kriteriji iz članka 147. stavka 5. točaka (c) i (d) Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela ispituju je li raspoređivanje izloženosti u skladu s poslovnim linijama institucije i načinom na koji se tim izloženostima upravlja.

4. Nadležna tijela provjeravaju je li institucija rasporedila svaku izloženost prema stanovništvu u zasebnu kategoriju izloženosti na koju se primjenjuje relevantni koeficijent korelacije u skladu s člankom 154. stavcima 1., 3. i 4. Uredbe (EU) br. 575/2013:

- (a) za potrebe provjere usklađenosti s člankom 154. stavkom 4. točkama (d) i (e) Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:
 - i. je li volatilnost stopa gubitka za portfelj kvalificiranih obnovljivih izloženosti prema stanovništvu niska u usporedbi s njihovim prosječnim razinama stopa gubitka tako da procijene usporedbu koju je institucija provela u pogledu volatilnosti stopa gubitka za portfelj kvalificiranih obnovljivih izloženosti prema stanovništvu u odnosu na druge izloženosti prema stanovništvu ili druge referentne vrijednosti;
 - ii. je li upravljanje rizicima portfelja kvalificiranih obnovljivih izloženosti prema stanovništvu u skladu s odnosnim rizičnim karakteristikama, među ostalim stopama gubitka;
- (b) za potrebe provjere usklađenosti s člankom 154. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju je li na sve izloženosti za koje se u vlastitim procjenama LGD-a upotrebljava kolateral u obliku nekretnine u skladu s člankom 181. stavkom 1. točkom (f) Uredbe (EU) br. 575/2013 primijenjen koeficijent korelacije iz članka 154. stavka 3. Uredbe (EU) br. 575/2013.

POGLAVLJE 10.

METODOLOGIJA PROCJENE ZA TESTIRANJE OTPORNOSTI NA STRES KOJE SE PROVODI PRI PROCJENI ADEKVATNOSTI KAPITALA

Članak 63.

Opće odredbe

1. Kako bi procijenila jesu li testiranja otpornosti na stres koja institucija provodi pri procjeni vlastite adekvatnosti kapitala odgovarajuća u skladu s člankom 177. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju sve sljedeće navedeno:

- (a) prikladnost metoda koje se primjenjuju pri osmišljavanju testiranja otpornosti na stres, u skladu s člankom 64.;
- (b) pouzdanost organizacije postupka testiranja otpornosti na stres, u skladu s člankom 65.;
- (c) integraciju testiranja otpornosti na stres u postupke upravljanja rizicima i kapitalom, u skladu s člankom 66.

2. Za potrebe procjene iz stavka 1. nadležna tijela primjenjuju sve sljedeće metode:

- (a) provjeravaju interne politike, metode i postupke institucije povezane s osmišljavanjem i provedbom testiranja otpornosti na stres;
- (b) provjeravaju ishode testiranja otpornosti na stres koje je institucija provela;
- (c) provjeravaju uloge i odgovornosti jedinica i upravljačkih tijela uključenih u osmišljavanje, odobravanje i provedbu testiranja otpornosti na stres;

- (d) provjeravaju relevantne zapisnike internih tijela institucije, među ostalim upravljačkog tijela, ili odbora;
 - (e) provjeravaju relevantne nalaze unutarnje revizije ili drugih kontrolnih funkcija institucije;
 - (f) provjeravaju izvještaje o rezultatima mjera koje je institucija poduzela kako bi uklonila nedostatke i smanjila rizike otkrivene tijekom relevantnih revizija;
 - (g) pribavljaju pisane izjave od relevantnog osoblja i višeg rukovodstva institucije ili obavljaju razgovor s njima.
3. Za potrebe procjene iz stavka 1. nadležna tijela mogu primijeniti i bilo koju od sljedećih dodatnih metoda:
- (a) provjeriti funkcionalnu specifikaciju IT sustava koji se koriste pri testiranju otpornosti na stres;
 - (b) zatražiti od institucije da izračun u okviru testiranja otpornosti na stres provede na temelju alternativnih pretpostavki;
 - (c) provesti vlastite izračune u okviru testiranja otpornosti na stres na temelju podataka institucije za određene vrste izloženosti;
 - (d) provjeriti druge relevantne dokumente institucije.

Članak 64.

Prikladnost metoda koje se primjenjuju pri osmišljavanju testiranja otpornosti na stres

1. Pri procjeni prikladnosti metoda koje se primjenjuju pri osmišljavanju testiranja otpornosti na stres koja institucija provodi kada procjenjuje adekvatnost kapitala u skladu s člankom 177. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:
- (a) jesu li testiranja smisljena, razumno konzervativna i mogu li se njima utvrditi učinci ozbiljne, ali moguće ekonomske recesije na ukupne kapitalne zahtjeve institucije za kreditni rizik;
 - (b) obuhvaćaju li testiranja barem sve značajne portfelje na koje se primjenjuje IRB pristup;
 - (c) jesu li metode u odgovarajućoj mjeri usklađene s metodama koje institucija primjenjuje za potrebe testiranja otpornosti na stres u vezi s internim raspoređivanjem kapitala;
 - (d) je li dokumentacija o metodologiji testiranja otpornosti na stres, uključujući podatke iz unutarnjih i vanjskih izvora te informacije o stručnoj prosudbi, dovoljno detaljna kako bi treće strane mogle razumjeti zašto su odabrani određeni scenariji i ponoviti testiranje otpornosti na stres.
2. Za potrebe procjene iz stavka 1. točke (a) nadležna tijela provjeravaju obuhvaćaju li testiranja otpornosti na stres barem sljedeće korake:
- (a) utvrđivanje scenarija, uključujući scenarije ozbiljne, ali moguće ekonomske recesije, i prilagodbu u skladu s člankom 153. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 575/2013 scenarija kojim se predviđa pogoršanje kreditne kvalitete pružatelja zaštite;
 - (b) procjenu učinka utvrđenih scenarija na parametre rizika, migraciju među rejtinzima, očekivane gubitke i izračun kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik institucije;
 - (c) procjenu prikladnosti kapitalnih zahtjeva.
3. Pri procjeni prikladnosti scenarija iz stavka 2. točke (a) nadležna tijela provjeravaju pouzdanost sljedećih metodologija:
- (a) metodologije za utvrđivanje skupine ekonomskih čimbenika;
 - (b) metodologije za izradu scenarija testiranja otpornosti na stres, uključujući ozbiljnost, trajanje i izglednost takvih scenarija;
 - (c) metodologije za predviđanje učinka svakog scenarija na relevantne parametre rizika.

*Članak 65.***Organizacija postupka testiranja otpornosti na stres**

Kada procjenjuju pouzdanost organizacije postupka testiranja otpornosti na stres koji institucija primjenjuje pri procjeni adekvatnosti kapitala u skladu s člankom 177. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju:

- (a) provodi li se testiranje otpornosti na stres redovito, a najmanje jednom godišnje;
- (b) jesu li jasno definirane uloge i odgovornosti jedinice ili jedinica zaduženih za osmišljavanje i provedbu testiranja otpornosti na stres;
- (c) jesu li rezultati testiranja otpornosti na stres odobreni na primjerenoj razini rukovodstva te je li više rukovodstvo pravodobno obaviješteno o tim rezultatima;
- (d) doprinosi li IT infrastruktura efektivno učinkovitosti testiranja otpornosti na stres.

*Članak 66.***Integracija testiranja otpornosti na stres u postupke upravljanja rizicima i kapitalom**

Pri procjeni integracije testiranja otpornosti na stres u postupke upravljanja rizicima i kapitalom institucije za potrebe članka 177. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:

- (a) uzima li institucija u obzir rezultate testiranja otpornosti na stres u svojem procesu donošenja odluka, posebno u pogledu upravljanja rizicima i kapitalom;
- (b) uzima li institucija u obzir rezultate testiranja otpornosti na stres u postupku upravljanja kapitalom i utvrđuje li moguće događaje ili buduće promjene ekonomskih uvjeta za potrebe kapitalnih zahtjeva.

POGLAVLJE 11.

METODOLOGIJA PROCJENE ZA IZRAČUN KAPITALNIH ZAHITJEVA*Članak 67.***Opće odredbe**

1. Kako bi procijenila izračunava li institucija kapitalne zahtjeve primjenom vlastitih parametara rizika za različite kategorije izloženosti u skladu s člankom 110. stavcima 2. i 3., člankom 144. stavkom 1. točkom (g) i člancima od 151. do 168. Uredbe (EU) br. 575/2013 te može li izvještavati u skladu s člankom 430. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju sve sljedeće navedeno:

- (a) pouzdanost sustava koji se upotrebljava za izračun kapitalnih zahtjeva, u skladu s člankom 68.;
- (b) kvalitetu podataka, u skladu s člankom 69.;
- (c) ispravnost primjene metodologije i postupaka za različite kategorije izloženosti, u skladu s člankom 70.;
- (d) organizaciju postupka izračuna kapitalnih zahtjeva, u skladu s člankom 71.

2. Kada je riječ o grupacijama, nadležna tijela u procjeni iz stavka 1. uzimaju u obzir strukturu bankarske grupacije te utvrđene uloge i odgovornosti matične institucije i njezinih društava kćeri.

3. Za potrebe provjere iz stavaka 1. i 2. nadležna tijela primjenjuju sve sljedeće metode:
- (a) provjeravaju interne politike i postupke institucije povezane s postupkom izračuna kapitalnih zahtjeva, uključujući izvore podataka, metode izračuna i kontrole koje se primjenjuju;
 - (b) provjeravaju relevantne uloge i odgovornosti različitih jedinica i internih tijela uključenih u postupak izračuna kapitalnih zahtjeva;
 - (c) provjeravaju relevantne zapisnike internih tijela institucije, među ostalim upravljačkog tijela, ili odborâ;
 - (d) provjeravaju dokumentaciju testiranja u okviru sustava izračuna, uključujući scenarije primijenjene u testiranjima, njihove rezultate i odobrenja;
 - (e) provjeravaju relevantna izvještaje o kontroli, uključujući rezultate usklađivanja podataka iz različitih izvora;
 - (f) provjeravaju relevantne nalaze unutarnje revizije ili drugih kontrolnih funkcija institucije;
 - (g) provjeravaju izvještaje o rezultatima mjera koje je institucija poduzela kako bi uklonila nedostatke i smanjila rizike otkrivene tijekom relevantnih revizija;
 - (h) pribavljaju pisane izjave od relevantnog osoblja i višeg rukovodstva institucije ili obavljaju razgovor s njima.
4. Za potrebe procjene iz stavaka 1. i 2. nadležna tijela mogu primijeniti i bilo koju od sljedećih dodatnih metoda:
- (a) provjeriti funkcionalnu specifikaciju IT sustava koji se koriste pri izračunu kapitalnih zahtjeva;
 - (b) zatražiti od institucije da na licu mjesta izračuna kapitalne zahtjeve za određene vrste izloženosti;
 - (c) provesti vlastito ispitivanje uzoraka u vezi s izračunom kapitalnih zahtjeva na temelju podataka institucije za određene vrste izloženosti;
 - (d) provesti vlastita ispitivanja podataka institucije ili zatražiti od institucije da provede ispitivanja koja predlože;
 - (e) provjeriti druge relevantne dokumente institucije.

Članak 68.

Pouzdanost sustava koji se upotrebljava za izračun kapitalnih zahtjeva

Pri procjeni pouzdanosti sustava institucije za izračun kapitalnih zahtjeva iz članka 144. stavka 1. točke (g) Uredbe (EU) br. 575/2013, uz zahtjeve iz članka od 72. do 75. u pogledu metodologije procjene za upravljanje podacima, nadležna tijela provjeravaju:

- (a) je li institucija provela sveobuhvatna kontrolna ispitivanja kako bi potvrdila da je izračun kapitalnih zahtjeva u skladu s člancima od 151. do 168. Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (b) jesu li ta kontrolna ispitivanja pouzdana, a posebno jesu li izračuni provedeni u okviru sustava koji se upotrebljava za kapitalne zahtjeve usklađeni s izračunima provedenima u alternativnom sustavu izračuna;
- (c) jesu li kontrolna ispitivanja koja provodi institucija dovoljno učestala te provode li se ispitivanja barem u trenutku primjene algoritama za izračun kapitalnih zahtjeva i u svim drugim slučajevima izmjene sustava.

Članak 69.

Kvaliteta podataka

1. Pri procjeni kvalitete podataka koji se upotrebljavaju za izračun kapitalnih zahtjeva iz članka 144. stavka 1. točke (g) Uredbe (EU) br. 575/2013, uz zahtjeve iz članka 73., nadležna tijela provjeravaju mehanizme i postupke koje institucija primjenjuje za utvrđivanje vrijednosti izloženosti sa svim relevantnim karakteristikama, uključujući podatke o parametrima rizika i tehnikama smanjenja kreditnog rizika. Nadležna tijela provjeravaju:

- (a) jesu li parametri rizika sveobuhvatni, među ostalim u slučajevima kada su parametri koji nedostaju zamijenjeni standardnim vrijednostima, te je li u potonjim slučajevima zamjena konzervativna, opravdana i dokumentirana;
- (b) je li raspon vrijednosti parametara u skladu s regulatornim i minimalnim vrijednostima iz članka od 160. do 164. Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (c) jesu li podaci upotrijebljeni u izračunu kapitalnih zahtjeva usklađeni s podacima upotrijebljenima u drugim internim postupcima;
- (d) je li primjena parametara rizika u skladu s karakteristikama izloženosti, a posebno je li dodijeljeni LGD točan i usklađen s vrstom izloženosti i kolaterala upotrijebljenog za osiguravanje izloženosti u skladu s člankom 164. i člankom 230. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (e) je li izračun vrijednosti izloženosti ispravan te, osobito, jesu li sporazumi o netiranju i klasifikacija izvanbilančnih stavki primijenjeni u skladu s člankom 166. Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (f) ako se PD/LGD metoda primjenjuje na izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja, jesu li klasifikacija izloženosti i primjena parametara rizika ispravne u skladu s člankom 165. Uredbe (EU) br. 575/2013.

2. Kada procjenjuju jesu li podaci upotrijebljeni u izračunu kapitalnih zahtjeva usklađeni s podacima upotrijebljenima za interne potrebe u skladu s člancima od 18. do 22. o metodologiji procjene za test upotrebljivosti i test iskustva, nadležna tijela provjeravaju:

- (a) jesu li uspostavljeni prikladni mehanizmi kontrole i usklađivanja kako bi vrijednosti parametara rizika upotrijebljene u izračunu kapitalnih zahtjeva bile u skladu s vrijednostima parametara upotrijebljenima za interne potrebe;
- (b) jesu li uspostavljeni prikladni mehanizmi kontrole i usklađivanja kako bi vrijednost izloženosti za koje se izračunavaju kapitalni zahtjevi bila u skladu s računovodstvenim podacima;
- (c) je li izračun kapitalnih zahtjeva za sve izloženosti uključene u glavnu knjigu institucije sveobuhvatan te je li podjela na izloženosti prema IRB pristupu i izloženosti prema standardiziranom pristupu u skladu s člancima 148. i 150. Uredbe (EU) br. 575/2013.

Članak 70.

Ispravnost primjene metodologije i postupaka za različite kategorije izloženosti

Pri procjeni ispravnosti primjene metodologije i postupaka za izračun kapitalnih zahtjeva iz članka 144. stavka 1. točke (g) Uredbe (EU) br. 575/2013 za različite kategorije izloženosti nadležna tijela provjeravaju:

- (a) je li formula za izračun pondera rizika ispravno primijenjena u skladu s člancima 153. i 154. Uredbe (EU) br. 575/2013, uzimajući u obzir raspoređivanje izloženosti u kategorije izloženosti;
- (b) je li koeficijent korelacije izračunan na temelju karakteristika izloženosti, a posebno je li parametar ukupnih poslovnih prihoda primijenjen na temelju konsolidiranih financijskih informacija;

- (c) ako je iznos izloženosti ponderiran rizikom prilagođen u skladu s člankom 153. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 575/2013, temelji li se ta prilagodba na svim sljedećim čimbenicima:
- i. informacije o PD-u pružatelja zaštite ispravno su primijenjene;
 - ii. PD pružatelja zaštite procijenjen je primjenom rejting-sustava koji su nadležna tijela odobrila u skladu s IRB pristupom;
- (d) je li izračun parametra dospjeća ispravan, a posebno:
- i. je li datum isteka proizvoda upotrijebljen u izračunu parametra dospjeća u skladu s člankom 162. stavkom 2. točkom (f) Uredbe (EU) br. 575/2013;
 - ii. jesu li slučajevi u kojima je parametar dospjeća kraći od godine dana primjereno opravdani i dokumentirani za potrebe članka 162. stavaka 1., 2. i 3. Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (e) jesu li donje granice za prosječni LGD ponderiran visinom izloženosti za izloženosti prema stanovništvu osigurane stambenim i poslovnim nekretninama, koje nisu pokrivene jamstvima središnjih država iz članka 164. stavaka 4. i 5. Uredbe (EU) br. 575/2013, izračunate na agregiranoj razini za sve izloženosti prema stanovništvu osigurane stambenim odnosno poslovnim nekretninama te, ako je prosječni LGD ponderiran visinom izloženosti na agregiranoj razini niži od tih odgovarajućih donjih granica, primjenjuje li institucija dosljedno tijekom vremena relevantne prilagodbe;
- (f) jesu li različiti pristupi ispravno primijenjeni na različite portfelje vlasničkih ulaganja ako i sama institucija u internom procesu upravljanja rizicima koristi različite pristupe u skladu s člankom 155. Uredbe (EU) br. 575/2013, a posebno u pogledu odabira pristupa:
- i. dovodi li do podcjenjivanja kapitalnih zahtjeva;
 - ii. provodi li se dosljedno, među ostalim tijekom vremena;
 - iii. je li opravdan internim praksama upravljanja rizicima;
- (g) ako se primjenjuje jednostavan pristup ponderiranja u skladu s člankom 155. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 575/2013, primjenjuju li se ponderi rizika ispravno, osobito primjenjuje li se ponder rizika od 190 % samo na dostatno diversificirane portfelje, pod uvjetom da je institucija dokazala da je diversifikacijom portfelja znatno smanjen rizik u usporedbi s rizikom pojedinačnih izloženosti u portfelju;
- (h) je li ispravan izračun razlike između iznosa očekivanoga gubitka i ispravaka vrijednosti za kreditni rizik, dodatnih vrijednosnih usklađenja i ostalih smanjenja regulatornoga kapitala u skladu s člankom 159. Uredbe (EU) br. 575/2013, a osobito:
- i. provodi li se izračun zasebno za portfelj izloženosti u statusu neispunjavanja obveza i portfelj izloženosti koje nisu u statusu neispunjavanja obveza;
 - ii. ako se izračunom za portfelj u statusu neispunjavanja obveza dobije negativan iznos, upotrebljava li se taj iznos za prijebaj pozitivnih iznosa dobivenih izračunom za portfelj izloženosti koje nisu u statusu neispunjavanja obveza;
 - iii. umanjuju li se pri izračunu porezni učinci;
- i. primjenjuju li se ispravno razni pristupi za tretman izloženosti u obliku udjela ili dionica u CIU-ovima, a osobito:
- i. razlikuje li institucija ispravno izloženosti u CIU-ovima na koje se primjenjuje pristup odnosnih izloženosti iz članka 152. stavaka 1. i 2. Uredbe (EU) br. 575/2013 od drugih izloženosti u CIU-ovima;
 - ii. ispunjavaju li izloženosti u CIU-ovima tretirane u skladu s člankom 152. stavkom 1. ili 2. Uredbe (EU) br. 575/2013 kriterije iz članka 132. stavka 3. te uredbe;

- iii. ako institucija primjenjuje pristup iz članka 152. stavka 4. Uredbe (EU) br. 575/2013 za izračun prosječnih iznosa izloženosti ponderiranih rizikom, provjeravaju:
- je li vanjski revizor potvrdio točnost izračuna,
 - primjenjuju li se ispravno multiplikacijski faktori iz članka 152. stavka 2. točke (b) podtočaka i. i ii. Uredbe (EU) br. 575/2013,
 - ako institucija izračun iznosa izloženosti ponderiranog rizikom prepusti trećoj strani, ispunjava li ta treća strana zahtjeve iz članka 152. stavka 4. točaka (a) i (b) Uredbe (EU) br. 575/2013.

Članak 71.

Organizacija postupka za izračun kapitalnih zahtjeva

Pri procjeni pouzdanosti postupka za izračun kapitalnih zahtjeva iz članka 144. stavka 1. točke (g) Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:

- (a) je li jasno definirana raspodjela odgovornosti jedinice ili jedinica zaduženih za kontrolu i upravljanje postupkom izračuna, a posebno raspodjela odgovornosti za posebne kontrole koje se provode u svakoj fazi postupka izračuna;
- (b) osigurava li se relevantnim postupcima, među ostalim sigurnosnim postupcima, da se izračun kapitalnih zahtjeva provodi u skladu s člankom 430. Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (c) pohranjuju li se svi ulazni podaci, među ostalim vrijednosti parametara rizika i prethodne verzije sustava, kako bi bilo moguće ponoviti izračun kapitalnih zahtjeva;
- (d) jesu li rezultati izračuna odobreni na primjerenom razini rukovodstva te je li više rukovodstvo pravodobno obaviješteno o mogućim pogreškama ili neprimjerenostima izračuna i mjerama koje treba poduzeti.

POGLAVLJE 12.

METODOLOGIJA PROCJENE ZA UPRAVLJANJE PODACIMA

Članak 72.

Opće odredbe

1. Pri procjeni usklađenosti sa zahtjevima o upravljanju podacima iz članka 144. stavka 1. točke (d) i članka 176. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela procjenjuju sve sljedeće navedeno:

- (a) kvalitetu podataka iz unutarnjih ili vanjskih izvora ili podataka iz zajedničkog skupa podataka, uključujući postupak upravljanja kvalitetom podataka, u skladu s člankom 73.;
- (b) dokumentiranje podataka i izvještavanje o podacima, u skladu s člankom 74.;
- (c) relevantnu IT infrastrukturu, u skladu s člankom 75.

2. Za potrebe procjene iz stavka 1. nadležna tijela primjenjuju sve sljedeće metode:

- (a) provjeravaju politike, metode i postupke upravljanja kvalitetom podataka koji se primjenjuju u IRB pristupu;
- (b) provjeravaju relevantne izvještaje o kvaliteti podataka i njihove zaključke, nalaze i preporuke;

- (c) provjeravaju politike za IT infrastrukturu i postupke upravljanja IT sustavima, uključujući politike planiranja za nepredvidive situacije, koji se odnose na IT sustave primijenjene za potrebe IRB pristupa;
 - (d) provjeravaju relevantne zapisnike internih tijela institucije, među ostalim upravljačkog tijela, ili odbora;
 - (e) provjeravaju relevantne nalaze unutarnje revizije ili drugih kontrolnih funkcija institucije;
 - (f) provjeravaju izvještaje o rezultatima mjera koje je institucija poduzela kako bi uklonila nedostatke i smanjila rizike otkrivene tijekom relevantnih revizija;
 - (g) pribavljaju pisane izjave od relevantnog osoblja i višeg rukovodstva institucije ili obavljaju razgovor s njima.
3. Za potrebe procjene iz stavka 1. nadležna tijela mogu primijeniti i bilo koju od sljedećih dodatnih metoda:
- (a) provesti vlastita ispitivanja podataka institucije ili zatražiti od institucije da provede ispitivanja koja predlože;
 - (b) provjeriti druge relevantne dokumente institucije.

Članak 73.

Kvaliteta podataka

1. Pri procjeni kvalitete podataka iz unutarnjih ili vanjskih izvora ili iz zajedničkog skupa podataka koji su potrebni za učinkovitu potporu procesu mjerenja kreditnog rizika i procesu upravljanja kreditnim rizikom u skladu s člankom 144. stavkom 1. točkom (d) i člankom 176. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:
- (a) cjelovitost vrijednosti u atributima u kojima su potrebne;
 - (b) točnost podataka, kako bi se osiguralo da su podaci bez materijalnih pogrešaka;
 - (c) dosljednost podataka, kako bi se osiguralo da se određeni skup podataka može povezati s različitim izvorima podataka institucije;
 - (d) pravodobnost vrijednosti podataka, kako bi se osiguralo da su vrijednosti ažurirane;
 - (e) jedinstvenost podataka, kako bi se osiguralo da agregirani podaci nisu duplicirani filtrima ili drugim transformacijama izvornih podataka;
 - (f) valjanost podataka, kako bi se osiguralo da se podaci temelje na prikladnom sustavu klasifikacije, koji je dovoljno strog da bi ga se prihvatilo;
 - (g) sljedivost podataka, kako bi se osiguralo lako praćenje povijesti, obrade i lokacije podataka koji se razmatraju.
2. Pri procjeni postupka upravljanja kvalitetom podataka nadležna tijela provjeravaju:
- (a) je li uspostavljeno sve sljedeće navedeno:
 - i. prikladni standardi kvalitete podataka kojima se utvrđuju ciljevi i ukupni opseg postupka upravljanja kvalitetom podataka;
 - ii. prikladne politike, standardi i postupci za prikupljanje, pohranu, migraciju, ažuriranje i upotrebu podataka;
 - iii. praksa kontinuiranog ažuriranja i unaprjeđenja postupka upravljanja kvalitetom podataka;
 - iv. skup kriterija i postupaka za utvrđivanje usklađenosti sa standardima kvalitete podataka, a osobito opći kriteriji i postupak usklađivanja podataka među sustavima i unutar njih, kao i usklađivanja računovodstvenih podataka i podataka zasnovanih na internim rejting-sustavima;
 - v. prikladni postupci za internu procjenu i stalno poboljšanje kvalitete podataka, uključujući postupak izdavanja internih preporuka za rješavanje problema u područjima koja treba poboljšati i postupak primjene tih preporuka prema njihovu značaju i posebno postupak za ispravljanje značajnih odstupanja utvrđenih u postupku usklađivanja podataka;

- (b) je li postupak prikupljanja podataka dovoljno neovisan o postupku upravljanja kvalitetom podataka te ima li, prema potrebi, zasebnu organizacijsku strukturu i osoblje.

Članak 74.

Dokumentiranje podataka i izvještavanje o podacima

1. Pri procjeni dokumentiranja podataka koji su potrebni za učinkovitu potporu procesu mjerenja kreditnog rizika i procesu upravljanja kreditnim rizikom u skladu s člankom 144. stavkom 1. točkom (d) i člankom 176. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela procjenjuju sve sljedeće navedeno:

- (a) specifikaciju skupa baza podataka, a posebno:
- i. opći prikaz baza podataka uključenih u sustave izračuna koji se upotrebljavaju za potrebe IRB pristupa;
 - ii. relevantne izvore podataka;
 - iii. relevantne postupke izvlačenja i transformacije podataka te kriterije koji se primjenjuju u tom pogledu;
 - iv. relevantnu funkcionalnu specifikaciju baza podataka, uključujući njihovu veličinu, datum izrade, rječnike podataka u kojima se navodi sadržaj rubrika i različitih vrijednosti unesenih u te rubrike s jasnim definicijama podatkovnih stavki;
 - v. relevantnu tehničku specifikaciju baza podataka, uključujući vrstu baze podataka, tablice, sustav upravljanja bazama podataka i arhitekturu baza podataka te modele podataka u bilo kojem standardnom načinu zapisivanja modeliranja podataka;
 - vi. relevantne radne postupke i postupke prikupljanja i pohrane podataka;
- (b) politiku upravljanja podacima i raspodjelu odgovornosti, uključujući korisničke profile i vlasnike podataka;
- (c) transparentnost, dostupnost i dosljednost kontrola provedenih u okviru upravljanja podacima.

2. Pri procjeni izvještavanja o podacima nadležna tijela osobito provjeravaju:

- (a) određuju li se njime opseg izvještaja ili provjera, nalazi li, ako je primjenjivo, preporuke za uklanjanje uočenih slabosti ili nedostataka;
- (b) izvještava li se o podacima s primjerenom učestalosti višem rukovodstvu i upravljačkom tijelu institucije i je li razina primatelja kojem se podaci dostavljaju usklađena s organizacijskom strukturom institucije te vrstom i značajem tih podataka;
- (c) izvještava li se o podacima redovito i, prema potrebi, i na *ad hoc* osnovi;
- (d) pružaju li se njime odgovarajući dokazi da je institucija u dovoljnoj mjeri uzela u obzir preporuke i provela ih na odgovarajući način.

Članak 75.

IT infrastruktura

1. Pri procjeni arhitekture IT sustava relevantnih za rejting-sustave institucije i za primjenu IRB pristupa u skladu s člankom 144. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela procjenjuju sve sljedeće navedeno:

- (a) arhitekturu IT sustava, uključujući sve aplikacije, njihova sučelja i interakcije;
- (b) dijagram toka podataka koji prikazuje ključne aplikacije, baze podataka i IT komponente uključene u primjenu IRB pristupa koje se odnose na rejting-sustave;

- (c) određivanje vlasnika IT sustava;
 - (d) kapacitet, skalabilnost i učinkovitost IT sustava;
 - (e) priručnike za IT sustave i baze podataka.
2. Pri procjeni pouzdanosti, sigurnosti i zaštite IT infrastrukture relevantne za rejting-sustave institucije i za primjenu IRB pristupa nadležna tijela provjeravaju:
- (a) može li IT infrastruktura pravodobno, automatski i fleksibilno podržati redovne i izvanredne procese institucije;
 - (b) uzima li se primjereno u obzir rizik od prekida funkcioniranja IT infrastrukture („kvarovi”), rizik od gubitka podataka i rizik od netočnih procjena („pogreške”);
 - (c) je li IT infrastruktura primjereno zaštićena od krađe, prijevare, manipulacije ili sabotiranja podataka ili sustava od strane zlonamjernih osoba unutar ili izvan sustava.
3. Pri procjeni pouzdanosti IT infrastrukture relevantne za rejting-sustave institucije i za primjenu IRB pristupa nadležna tijela provjeravaju:
- (a) provode li se i testiraju li se redovito postupci izrade sigurnosne kopije IT sustava, podataka i dokumentacije;
 - (b) provode li se akcijski planovi za kontinuitet ključnih informacijskih sustava;
 - (c) jesu li utvrđeni i testiraju li se redovito postupci ponovne uspostave IT sustava u slučaju kvara;
 - (d) je li upravljanje korisnicima IT sustava u skladu s relevantnim politikama i postupcima institucije;
 - (e) jesu li uspostavljeni revizijski tragovi za ključne informacijske sustave;
 - (f) upravlja li se izmjenama IT sustava na odgovarajući način i prate li se izmjene svih IT sustava.
4. Kada procjenjuju provjerava li se IT infrastruktura relevantna za rejting-sustave institucije i za primjenu IRB pristupa redovito i na *ad hoc* osnovi, nadležna tijela provjeravaju:
- (a) rezultiraju li redovito praćenje i *ad hoc* provjere preporukama za uklanjanje slabosti ili nedostataka, ako su utvrđeni;
 - (b) priopćavaju li se nalazi i preporuke iz točke (a) višem rukovodstvu i upravljačkom tijelu institucije;
 - (c) postoje li odgovarajući dokazi da je institucija uzela u obzir preporuke i provela ih na odgovarajući način.

POGLAVLJE 13.

Metodologija procjene internih modela za izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja

Članak 76.

Opće odredbe

1. Kada procjenjuju može li institucija razviti i validirati interni model za izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja i rasporediti svaku izloženost u opseg primjene pristupa internih modela za izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja u skladu s člankom 144. stavkom 1. točkama (f) i (h) te člancima 186., 187. i 188. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela procjenjuju sve sljedeće navedeno:
- (a) prikladnost upotrijebljenih podataka, u skladu s člankom 77.;
 - (b) prikladnost modela, u skladu s člankom 78.;

- (c) sveobuhvatnost programa testiranja otpornosti na stres, u skladu s člankom 79.;
 - (d) integritet modela i procesa modeliranja, u skladu s člankom 80.;
 - (e) prikladnost raspoređivanja izloženosti prema pristupu internih modela, u skladu s člankom 81.;
 - (f) prikladnost funkcije validacije, u skladu s člankom 82.
2. Za potrebe procjene iz stavka 1. nadležna tijela primjenjuju sve sljedeće metode:
- (a) provjeravaju relevantne interne politike i postupke institucije;
 - (b) provjeravaju tehničku specifikaciju o metodologiji i postupku razvoja internog modela za izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja;
 - (c) provjeravaju i preispituju relevantne priručnike, metodologije i postupke koji se odnose na razvoj internog modela;
 - (d) provjeravaju uloge i odgovornosti različitih jedinica i internih tijela uključenih u osmišljavanje, validaciju i primjenu internog modela za izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja;
 - (e) provjeravaju relevantne zapisnike internih tijela institucije, među ostalim upravljačkog tijela, ili odbora;
 - (f) provjeravaju relevantne izvještaje o učinkovitosti internih modela za izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja i preporuke jedinice za kontrolu kreditnog rizika, funkcije validacije, funkcije unutarnje revizije ili bilo koje druge kontrolne funkcije institucije;
 - (g) provjeravaju relevantne izvještaje o rezultatima mjera koje je institucija poduzela kako bi uklonila nedostatke i smanjila rizike otkrivene tijekom praćenja, validacija i revizija;
 - (h) pribavljaju pisane izjave od relevantnog osoblja i višeg rukovodstva institucije ili obavljaju razgovor s njima.
3. Za potrebe procjene iz stavka 1. nadležna tijela mogu primijeniti i bilo koju od sljedećih dodatnih metoda:
- (a) zatražiti i analizirati podatke upotrijebljene u postupku razvoja internih modela za izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja;
 - (b) provesti vlastite procjene vrijednosti adherentne riziku ili ponoviti procjene vrijednosti adherentne riziku institucije na temelju relevantnih podataka koje je dostavila institucija;
 - (c) zatražiti dodatnu dokumentaciju ili analizu koja potkrepljuje zašto je odabrana određena metodologija i kako su dobiveni rezultati;
 - (d) provjeriti funkcionalnu specifikaciju IT sustava koji se koriste pri izračunu vrijednosti adherentne riziku;
 - (e) provjeriti druge relevantne dokumente institucije.

Članak 77.

Prikladnost podataka

Pri procjeni prikladnosti podataka koji se koriste za stvarno generiranje distribucije povrata za izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja u skladu s člankom 186. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:

- (a) može li se na temelju tih podataka procijeniti profil rizičnosti izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja institucije;
- (b) jesu li podaci dostatni kako bi omogućili statistički pouzdane procjene gubitka ili su na odgovarajući način prilagođeni radi postizanja realnih odnosno konzervativnih rezultata modela;
- (c) potječu li upotrijebljeni podaci iz vanjskih izvora ili, ako se upotrebljavaju podaci iz unutarnjih izvora, provjerava li ih neovisno relevantna kontrolna funkcija institucije;

- (d) odražavaju li podaci najdulje dostupno razdoblje kako bi se dobila konzervativna procjena potencijalnih gubitaka u relevantnom dugoročnom ili poslovnom ciklusu, a osobito odnose li se na razdoblje značajnog financijskog stresa relevantno za portfelj institucije;
- (e) ako se koriste tromjesečni podaci konvertirani iz podataka za kraće vremenske intervale, je li postupak konverzije podržan empirijskim dokazima te dobro razvijenim i dokumentiranim pristupom koji se primjenjuje konzervativno i dosljedno tijekom vremena;
- (f) je li odabran najdulji vremenski interval koji omogućuje procjenu s intervalom pouzdanosti od 99 % na temelju nepreklapajućih opservacija.

Članak 78.

Prikladnost modela

Kada procjenjuju prikladnost modela koji se upotrebljavaju u procjeni distribucije povrata na vlasnička ulaganja radi izračuna kapitalnih zahtjeva u skladu s člankom 186. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju:

- (a) je li model prikladan za profil rizičnosti i složenost portfelja vlasničkih ulaganja institucije te, ako institucija ima značajna ulaganja koja su izrazito nelinearne prirode, odražava li to model na odgovarajući način;
- (b) je li pridruživanje individualnih pozicija procjenama, tržišnim indeksima i faktorima rizika vjerodostojno, smisleno i konceptualno zdravo;
- (c) jesu li odabrani faktori rizika primjereni te obuhvaćaju li na odgovarajući način opći i specifični rizik;
- (d) objašnjava li model na adekvatan način promjene cijena u prethodnim razdobljima;
- (e) odražava li model veličinu potencijalnih koncentracija i promjene u njihovu sastavu.

Članak 79.

Sveobuhvatnost programa testiranja otpornosti na stres

1. Pri procjeni sveobuhvatnosti programa testiranja otpornosti na stres iz članka 186. točke (g) Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju može li institucija osigurati procjene gubitka u alternativnim nepovoljnim scenarijima i jesu li ti scenariji različiti od scenarija koji se primjenjuju u internom modelu, ali su također izgledni.

2. Za potrebe procjene iz stavka 1. nadležna tijela provjeravaju:

- (a) jesu li alternativni nepovoljni scenariji relevantni za ulaganja institucije, odražavaju li značajne gubitke za instituciju i uzimaju li se njima u obzir učinci koji se ne odražavaju u rezultatima modela;
- (b) upotrebljavaju li se rezultati modela dobiveni u alternativnim nepovoljnim scenarijima u stvarnom upravljanju rizicima za portfelj vlasničkih ulaganja i dostavljaju li se redovito višem rukovodstvu;
- (c) preispituju li se i ažuriraju li se redovito alternativni nepovoljni scenariji.

Članak 80.

Integritet modela i procesa modeliranja

1. Pri procjeni integriteta modela i procesa modeliranja iz članka 187. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela provjeravaju:

- (a) je li interni model potpuno integriran u upravljanje portfeljem vlasničkih ulaganja koja nisu u knjizi trgovanja, u cjelokupni sustav izvještavanja uprave i rukovodstva institucije te u proces upravljanja rizicima institucije, kao i upotrebljava li se za praćenje limita ulaganja i izloženosti riziku na osnovi vlasničkih ulaganja;

- (b) je li jedinica za modeliranje stručna i neovisna o jedinici za upravljanje pojedinačnim ulaganjima.
2. Za potrebe procjene iz stavka 1. točke (a) nadležna tijela provjeravaju:
- (a) sudjeluju li upravljačko tijelo institucije i više rukovodstvo aktivno u procesu kontrole rizika u smislu da su odobrili niz limita ulaganja koji se, među ostalim čimbenicima, temelje na rezultatima internog modela;
 - (b) provjeravaju li izvještaje koje izrađuje jedinica za kontrolu rizika osobe na razini rukovodstva koje imaju dovoljno ovlasti da smanje pozicije i ukupnu izloženost institucije riziku;
 - (c) jesu li izrađeni akcijski planovi za krizne situacije na tržištu koje utječu na aktivnosti unutar područja primjene modela, u kojima su opisani događaji koji ih izazivaju i planirane mjere.
3. Za potrebe procjene iz stavka 1. točke (b) nadležna tijela provjeravaju:
- (a) obavljaju li članovi osoblja i višeg rukovodstva odgovorni za jedinicu za modeliranje zadaće povezane s upravljanjem pojedinačnim ulaganjima;
 - (b) imaju li viši rukovoditelji iz jedinica za modeliranje i jedinica odgovornih za upravljanje pojedinačnim ulaganjima različite linije izvješćivanja na razini upravljačkog tijela institucije ili odbora koji je ono imenovalo;
 - (c) jesu li primici članova osoblja i višeg rukovodstva odgovornih za jedinicu za modeliranje povezani s obavljanjem zadaća koje se odnose na upravljanje pojedinačnim ulaganjima.

Članak 81.

Prikladnost raspoređivanja izloženosti prema pristupu internih modela

Pri procjeni prikladnosti raspoređivanja svih izloženosti u opsegu primjene pristupa za izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja prema pristupu internih modela u skladu s člankom 144. stavkom 1. točkom (h) Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela procjenjuju definicije, procese i kriterije za raspoređivanje ili provjeru raspoređivanja.

Članak 82.

Prikladnost funkcije validacije

Pri procjeni prikladnosti funkcije validacije s obzirom na zahtjeve iz članka 144. stavka 1. točke (f) i članka 188. Uredbe (EU) br. 575/2013 nadležna tijela primjenjuju članke od 10. do 13. i provjeravaju:

- (a) uspoređuje li institucija prvi percentil stvarnih povrata na vlasnička ulaganja s procjenama modela barem na tromjesečnoj osnovi;
- (b) upotrebljava li se za usporedbu iz točke (a) razdoblje promatranja od najmanje godine dana i vremenski interval koji omogućuje izračun prvog percentila na temelju nepreklapajućih opservacija;
- (c) ako je postotak opservacija ispod procijenjenog prvog percentila povrata na vlasnička ulaganja veći od 1 %, je li to primjereno opravdano i je li institucija poduzela odgovarajuće korektivne mjere.

POGLAVLJE 14.

Metodologija procjene za upravljanje izmjenama rejting-sustava*Članak 83.***Opće odredbe**

1. Kada procjenjuju ispunjava li institucija zahtjeve u pogledu upravljanja izmjenama i dokumentiranja izmjena opsega primjene rejting-sustava ili opsega primjene pristupa internih modela za izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja te izmjena rejting-sustava ili pristupa internih modela za izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja u skladu s člankom 143. stavcima 3. i 4. i člankom 175. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležna tijela provjeravaju je li politika institucije koja se odnosi na takve izmjene („politika izmjena”) pravilno provedena i ispunjava li zahtjeve iz članaka od 2. do 5. i članka 8. Delegirane uredbe (EU) br. 529/2014 te Priloga I. toj uredbi.
2. Za potrebe procjene iz stavka 1. nadležna tijela primjenjuju sve sljedeće metode:
 - (a) provjeravaju politiku izmjena koju provodi institucija;
 - (b) provjeravaju relevantne zapisnike internih tijela institucije, među ostalim upravljačkog tijela, odbora nadležnog za model ili drugih odbora;
 - (c) provjeravaju relevantne izvještaje o upravljanju izmjenama rejting-sustava i preporuke jedinice za kontrolu kreditnog rizika, funkcije validacije, funkcije unutarnje revizije ili bilo koje druge kontrolne funkcije institucije;
 - (d) provjeravaju relevantne izvještaje o rezultatima mjera koje je institucija poduzela kako bi ispravila nedostatke i smanjila rizike otkrivene tijekom praćenja, validacija i revizija;
 - (e) pribavljaju pisane izjave od relevantnog osoblja i višeg rukovodstva institucije ili obavljaju razgovor s njima.
3. Za potrebe procjene iz stavka 1. nadležna tijela mogu provjeriti i druge relevantne dokumente institucije.

*Članak 84.***Sadržaj politike izmjena**

Pri procjeni politike izmjena institucije nadležna tijela provjeravaju je li politika izmjena u skladu sa zahtjevima iz Uredbe (EU) br. 575/2013 i s kriterijima iz članaka od 1. do 5. i članka 8. Delegirane uredbe (EU) br. 529/2014 te Priloga I. toj uredbi, kao i predviđa li se tom politikom praktična primjena tih zahtjeva i kriterija te uzima li se u obzir sljedeće:

- (a) odgovornosti, linije izvješćivanja i postupci za interno odobrenje izmjena, vodeći računa o organizacijskim karakteristikama institucije i posebnostima pristupa;
- (b) definicije, metode i, ako je primjenjivo, pokazatelji za klasifikaciju izmjena;
- (c) postupci za utvrđivanje, praćenje i priopćavanje izmjena te podnošenje zahtjeva nadležnim tijelima za odobrenje tih izmjena;
- (d) postupci za uvođenje izmjena, uključujući njihovo dokumentiranje.

POGLAVLJE 15.

ZAVRŠNA ODREDBA

Članak 85.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 20. listopada 2021.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2022/440**od 16. ožujka 2022.****o izmjeni Priloga I. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/605 o utvrđivanju posebnih mjera za kontrolu afričke svinjske kuge****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju izvan snage određenih akata u području zdravlja životinja („Zakon o zdravlju životinja”) ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 71. stavak 3.,

budući da:

- (1) Afrička svinjska kuga zarazna je virusna bolest koja pogađa držane i divlje svinje te može ozbiljno utjecati na populaciju tih životinja i unosnost uzgoja jer uzrokuje poremećaje u premještanjima pošiljaka tih životinja i proizvoda dobivenih od njih unutar Unije te u izvozu u treće zemlje.
- (2) Provedbena uredba Komisije (EU) 2021/605 ⁽²⁾ donesena je u okviru Uredbe (EU) 2016/429 i u njoj se utvrđuju posebne mjere za kontrolu afričke svinjske kuge koje države članice iz njezina Priloga I. („predmetne države članice”) trebaju u ograničenom razdoblju primjenjivati u zonama ograničenja I, II i III iz tog priloga.
- (3) Područja navedena kao zone ograničenja I, II i III u Prilogu I. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/605 temelje se na epidemiološkoj situaciji u pogledu afričke svinjske kuge u Uniji. Prilog I. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/605 zadnji je put izmijenjen Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2022/205 ⁽³⁾ nakon promjene epidemiološke situacije u pogledu te bolesti u Litvi, Poljskoj i Slovačkoj.
- (4) Sve izmjene zona ograničenja I, II i III u Prilogu I. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/605 trebale bi se temeljiti na epidemiološkoj situaciji u pogledu afričke svinjske kuge na područjima zahvaćenima tom bolešću i općoj epidemiološkoj situaciji u pogledu afričke svinjske kuge u predmetnoj državi članici, razini rizika od daljnjeg širenja te bolesti te znanstveno utemeljenim načelima i kriterijima za geografsko određivanje zona u slučaju afričke svinjske kuge te smjernicama Unije dogovorenima s državama članicama u Stalnom odboru za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje, koje su javno dostupne na internetskim stranicama Komisije ⁽⁴⁾. Pri takvim izmjenama trebalo bi uzeti u obzir i međunarodne norme, primjerice Kodeks o zdravlju kopnenih životinja ⁽⁵⁾ Svjetske organizacije za zdravlje životinja, te obrazloženja za određivanje zona koja dostave nadležna tijela predmetnih država članica.
- (5) Od datuma donošenja Provedbene uredbe (EU) 2022/205 zabilježena su nova izbijanja afričke svinjske kuge kod divljih svinja u Italiji i Poljskoj. Osim toga, u određenim zonama koje su navedene kao zone ograničenja III u Bugarskoj i Poljskoj epidemiološka situacija u pogledu držanih svinja poboljšala se zahvaljujući mjerama kontrole bolesti koje te države članice primjenjuju u skladu sa zakonodavstvom Unije.

⁽¹⁾ SL L 84, 31.3.2016., str. 1.

⁽²⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2021/605 od 7. travnja 2021. o utvrđivanju posebnih mjera za kontrolu afričke svinjske kuge (SL L 129, 15.4.2021., str. 1.).

⁽³⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/205 od 14. veljače 2022. o izmjeni Priloga I. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/605 o utvrđivanju posebnih mjera za kontrolu afričke svinjske kuge (SL L 34, 16.2.2022., str. 6.).

⁽⁴⁾ Radni dokument SANTE/7112/2015/Rev. 3 „Načela i kriteriji za geografsko određivanje regionalizacije u pogledu afričke svinjske kuge”. https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/control-measures/asf_en

⁽⁵⁾ Kodeks OIE-a o zdravlju kopnenih životinja, 28. izdanje, 2019. ISBN sveska I.: 978-92-95108-85-1; ISBN sveska II.: 978-92-95108-86-8. <https://www.oie.int/standard-setting/terrestrial-code/access-online/>

- (6) U siječnju 2022. u regiji Pijemont zabilježeno je izbijanje afričke svinjske kuge kod divlje svinje u Italiji. Kao odgovor na taj slučaj donesene su provedbene odluke Komisije (EU) 2022/28 ⁽⁶⁾ i (EU) 2022/62 ⁽⁷⁾. Provedbena odluka (EU) 2022/62 kojom se stavlja izvan snage i zamjenjuje Provedbena odluka (EU) 2022/28 primjenjuje se do 7. travnja 2022. Provedbenom odlukom (EU) 2022/62 predviđaju se uspostava zaražene zone u skladu s člankom 63. Delegirane uredbe (EU) 2020/687 ⁽⁸⁾ i posebne mjere za kontrolu afričke svinjske kuge koje se primjenjuju na zone ograničenja II utvrđene u Provedbenoj uredbi (EU) 2021/605.
- (7) U siječnju, veljači i ožujku 2022. zabilježeno je nekoliko izbijanja afričke svinjske kuge kod divljih svinja u talijanskim regijama Pijemont i Ligurija na područjima koja se trenutačno nalaze u zaraženoj zoni uspostavljenoj u Italiji nakon prvog izbijanja bolesti u siječnju 2022. u skladu s člankom 63. Delegirane uredbe (EU) 2020/687.
- (8) Ta nova izbijanja afričke svinjske kuge kod divljih svinja znače da je stupanj rizika povećan, što bi se trebalo odražavati u Prilogu I. Provedbene uredbe (EU) 2021/605. U skladu s tim, ta područja Italije na kojima su zabilježena ta nedavna izbijanja afričke svinjske kuge, trebalo bi navesti u tom prilogu kao zone ograničenja I i II.
- (9) U ožujku 2022. zabilježeno je jedno izbijanje afričke svinjske kuge kod divlje svinje u regiji Wielkopolskie u Poljskoj, na području koje je u Prilogu I. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/605 trenutačno navedeno kao zona ograničenja I. To novo izbijanje afričke svinjske kuge kod divljih svinja znači da je stupanj rizika povećan, što bi se trebalo odražavati u tom prilogu. U skladu s tim, to područje Poljske na kojem je zabilježeno to nedavno izbijanje afričke svinjske kuge i koje je trenutačno u tom prilogu navedeno kao zona ograničenja I sada bi u tom prilogu trebalo navesti kao zonu ograničenja II umjesto kao zonu ograničenja I, a postojeće granice zone ograničenja I trebalo bi ponovno definirati kako bi se u obzir uzelo to nedavno izbijanje.
- (10) Nakon tih nedavnih izbijanja afričke svinjske kuge kod divljih svinja u Italiji i Poljskoj te uzimajući u obzir trenutačnu epidemiološku situaciju u pogledu afričke svinjske kuge u Uniji, zone određene u tim državama članicama preispitane su i ažurirane. Osim toga, preispitane su i ažurirane postojeće mjere za upravljanje rizicima. Prilog I. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/605 trebao bi odražavati te promjene.
- (11) Osim toga, uzimajući u obzir učinkovitost mjera kontrole bolesti u pogledu afričke svinjske kuge kod držanih svinja u zonama ograničenja III navedenima u Prilogu I. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/605 koje se primjenjuju u Bugarskoj u skladu s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2020/687, a posebno njezinim člancima 22., 25. i 40., te u skladu s mjerama za ublažavanje rizika u pogledu afričke svinjske kuge utvrđenima u Kodeksu OIE-a, određene zone u regijama Lovech, Gabrovo, Montana, Ruse, Shumen, Sliven, Targovishte, Vidin i Burgas u Bugarskoj, koje su trenutačno navedene kao zone ograničenja III u Prilogu I. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/605, sada bi u tom prilogu trebalo navesti kao zone ograničenja II jer tijekom posljednjih dvanaest mjeseci u tim zonama ograničenja III nije bilo izbijanja afričke svinjske kuge kod držanih svinja. Uzimajući u obzir trenutačnu epidemiološku situaciju u pogledu afričke svinjske kuge, te zone ograničenja III sada bi trebalo navesti kao zone ograničenja II.
- (12) Osim toga, uzimajući u obzir učinkovitost mjera kontrole bolesti u pogledu afričke svinjske kuge kod držanih svinja u zonama ograničenja III navedenih u Prilogu I. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/605 koje se primjenjuju u Poljskoj u skladu s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2020/687, a posebno njezinim člancima 22., 25. i 40., te u skladu s mjerama za ublažavanje rizika u pogledu afričke svinjske kuge utvrđenima u Kodeksu OIE-a, određene zone u regijama Dolnośląskie i Warmińsko – Mazurskie u Poljskoj, koje su trenutačno navedene kao zone ograničenja III u Prilogu I. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/605, sada bi u tom prilogu trebalo navesti kao zone ograničenja II jer tijekom posljednjih dvanaest mjeseci u tim zonama ograničenja III nije bilo izbijanja afričke svinjske kuge kod držanih svinja. Uzimajući u obzir trenutačnu epidemiološku situaciju u pogledu afričke svinjske kuge, te zone ograničenja III sada bi trebalo navesti kao zone ograničenja II.

⁽⁶⁾ Provedbena odluka Komisije (EU) 2022/28 od 10. siječnja 2022. o određenim privremenim hitnim mjerama povezanim s afričkom svinjskom kugom u Italiji (SL L 6, 11.1.2022., str. 11.).

⁽⁷⁾ Provedbena odluka Komisije (EU) 2022/62 od 14. siječnja 2022. o određenim privremenim hitnim mjerama povezanim s afričkom svinjskom kugom u Italiji (SL L 10, 17.1.2022., str. 84.).

⁽⁸⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/687 od 17. prosinca 2019. o dopuni Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu pravila za sprečavanje i kontrolu određenih bolesti s popisa (SL L 174, 3.6.2020., str. 64.).

- (13) Kako bi se uzele u obzir nedavne promjene epidemiološke situacije u pogledu afričke svinjske kuge u Uniji i proaktivno odgovorilo na rizike povezane sa širenjem te bolesti, trebalo bi utvrditi dovoljno velike nove zone ograničenja u Bugarskoj, Italiji i Poljskoj te ih navesti kao zone ograničenja I i II u Prilogu I. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/605. Budući da se situacija u pogledu afričke svinjske kuge u Uniji stalno mijenja, pri određivanju tih novih zona ograničenja u obzir je uzeta situacija u okolnim područjima.
- (14) S obzirom na hitnost epidemiološke situacije u Uniji u pogledu širenja afričke svinjske kuge, važno je da izmjene Priloga I. Provedbenoj odluci (EU) 2021/605 utvrđene ovom Provedbenom uredbom stupe na snagu što prije.
- (15) Mjere predviđene u ovoj Uredbi u skladu su s mišljenjem Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Prilog I. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/605 zamjenjuje se tekstem iz Priloga ovoj Uredbi.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 16. ožujka 2022.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN

PRILOG

Prilog I. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/605 zamjenjuje se sljedećim:

„PRILOG I.

ZONE OGRANIČENJA

DIO I.

1. Njemačka

Sljedeće zone ograničenja I u Njemačkoj:

Bundesland Brandenburg:

— Landkreis Dahme-Spreewald:

— Gemeinde Alt Zauche-Wußwerk,

— Gemeinde Byhleguhre-Byhlen,

— Gemeinde Märkische Heide, mit den Gemarkungen Alt Schadow, Neu Schadow, Pretschen, Plattkow, Wittmannsdorf, Schuhlen-Wiese, Bückchen, Kuschkow, Gröditsch, Groß Leuthen, Leibchel, Glietz, Groß Leine, Dollgen, Krugau, Dürrenhofe, Biebersdorf und Klein Leine,

— Gemeinde Neu Zauche,

— Gemeinde Schwielochsee mit den Gemarkungen Groß Liebitz, Guhlen, Mochow und Siegadel,

— Gemeinde Spreewaldheide,

— Gemeinde Straupitz,

— Landkreis Märkisch-Oderland:

— Gemeinde Müncheberg mit den Gemarkungen Müncheberg, Eggersdorf bei Müncheberg und Hoppegarten bei Müncheberg,

— Gemeinde Bliesdorf mit den Gemarkungen Kunersdorf - westlich der B167 und Bliesdorf - westlich der B167

— Gemeinde Märkische Höhe mit den Gemarkungen Reichenberg und Batzlow,

— Gemeinde Wriezen mit den Gemarkungen Haselberg, Frankenfelde, Schulzendorf, Lüdersdorf Biesdorf, Rathsdorf - westlich der B 167 und Wriezen - westlich der B167

— Gemeinde Buckow (Märkische Schweiz),

— Gemeinde Strausberg mit den Gemarkungen Hohenstein und Ruhlsdorf,

— Gemeine Garzau-Garzin,

— Gemeinde Waldsiefersdorf,

— Gemeinde Rehfelde mit der Gemarkung Werder,

— Gemeinde Reichenow-Mögelin,

— Gemeinde Prötzel mit den Gemarkungen Harnekop, Sternebeck und Prötzel östlich der B 168 und der L35,

— Gemeinde Oberbarnim,

— Gemeinde Bad Freienwalde mit der Gemarkung Sonnenburg,

— Gemeinde Falkenberg mit den Gemarkungen Dannenberg, Falkenberg westlich der L 35, Gersdorf und Krüge,

— Gemeinde Höhenland mit den Gemarkungen Steinbeck, Wollenberg und Wölsickendorf,

— Landkreis Barnim:

— Gemeinde Joachimsthal östlich der L220 (Eberswalder Straße), östlich der L23 (Töpferstraße und Templiner Straße), östlich der L239 (Glambecker Straße) und Schorfheide (JO) östlich der L238,

— Gemeinde Friedrichswalde mit der Gemarkung Glambeck östlich der L 239,

- Gemeinde Althüttendorf,
- Gemeinde Ziethen mit den Gemarkungen Groß Ziethen und Klein Ziethen westlich der B198,
- Gemeinde Chorin mit den Gemarkungen Golzow, Senftenhütte, Buchholz, Schorfheide (Ch), Chorin westlich der L200 und Sandkrug nördlich der L200,
- Gemeinde Britz,
- Gemeinde Schorfheide mit den Gemarkungen Altenhof, Werbellin, Lichterfelde und Finowfurt,
- Gemeinde (Stadt) Eberswalde mit der Gemarkungen Finow und Spechthausen und der Gemarkung Eberswalde südlich der B167 und westlich der L200,
- Gemeinde Breydin,
- Gemeinde Melchow,
- Gemeinde Sydower Fließ mit der Gemarkung Grüntal nördlich der K6006 (Landstraße nach Tuchen), östlich der Schönholzer Straße und östlich Am Postweg,
- Hohenfinow südlich der B167,
- Landkreis Uckermark:
 - Gemeinde Passow mit den Gemarkungen Briest, Passow und Schönow,
 - Gemeinde Mark Landin mit den Gemarkungen Landin nördlich der B2, Grünow und Schönermark,
 - Gemeinde Angermünde mit den Gemarkungen Frauenhagen, Mürow, Angermünde nördlich und nordwestlich der B2, Dobberzin nördlich der B2, Kerkow, Welsow, Bruchhagen, Greiffenberg, Günterberg, Biesenbrow, Görlsdorf, Wolletz und Altkünkendorf,
 - Gemeinde Zichow,
 - Gemeinde Casekow mit den Gemarkungen Blumberg, Wartin, Luckow-Petershagen und den Gemarkungen Biesendahlshof und Casekow westlich der L272 und nördlich der L27,
 - Gemeinde Hohenselchow-Groß Pinnow mit der Gemarkung Hohenselchow nördlich der L27,
 - Gemeinde Tantow,
 - Gemeinde Mescherin
 - Gemeinde Gartz (Oder) mit der Gemarkung Geesow sowie den Gemarkungen Gartz und Hohenreinkendorf nördlich der L27 und B2 bis Gartenstraße,
 - Gemeinde Pinnow nördlich und westlich der B2,
- Landkreis Oder-Spree:
 - Gemeinde Storkow (Mark),
 - Gemeinde Spreenhagen mit den Gemarkungen Braunsdorf, Markgrafpieske, Lebbin und Spreenhagen,
 - Gemeinde Grünheide (Mark) mit den Gemarkungen Kagel, Kienbaum und Hangelsberg,
 - Gemeinde Fürstenwalde westlich der B 168 und nördlich der L 36,
 - Gemeinde Rauen,
 - Gemeinde Wendisch Rietz bis zur östlichen Uferzone des Scharmützelsees und von der südlichen Spitze des Scharmützelsees südlich der B246,
 - Gemeinde Reichenwalde,
 - Gemeinde Bad Saarow mit der Gemarkung Petersdorf und der Gemarkung Bad Saarow-Pieskow westlich der östlichen Uferzone des Scharmützelsees und ab nördlicher Spitze westlich der L35,
 - Gemeinde Tauche mit der Gemarkung Werder,
 - Gemeinde Steinhöfel mit den Gemarkungen Jänickendorf, Schönfelde, Beerfelde, Gölsdorf, Buchholz, Tempelberg und den Gemarkungen Steinhöfel, Hasenfelde und Heinersdorf westlich der L36 und der Gemarkung Neuendorf im Sande nördlich der L36,

- Landkreis Spree-Neiße:
 - Gemeinde Peitz,
 - Gemeinde Turnow-Preilack,
 - Gemeinde Drachhausen,
 - Gemeinde Schmogrow-Fehrow,
 - Gemeinde Drehnow,
 - Gemeinde Teichland mit den Gemarkungen Maust und Neuendorf,
 - Gemeinde Dissen-Striesow,
 - Gemeinde Briesen,
 - Gemeinde Spremberg mit den Gemarkungen, Pulsberg, Jessen, Terpe, Bühlow, Groß Buckow, Klein Buckow, Roitz und der westliche Teil der Gemarkung Spremberg, beginnend an der südwestlichen Ecke der Gemarkungsgrenze zu Graustein in nordwestlicher Richtung entlang eines Waldweges zur B 156, dieser weiter in westlicher Richtung folgend bis zur Bahnlinie, dieser folgend bis zur L 48, dann weiter in südwestlicher Richtung bis zum Straßenabzweig Am früheren Stadtbahngleis, dieser Straße folgend bis zur L 47, weiter der L 47 folgend in nordöstlicher Richtung bis zum Abzweig Hasenheide, entlang der Straße Hasenheide bis zum Abzweig Weskower Allee, der Weskower Allee Richtung Norden folgend bis zum Abzweig Liebigstraße, dieser folgend Richtung Norden bis zur Gemarkungsgrenze Spremberg/ Sellessen,
 - Gemeinde Neuhausen/Spree mit den Gemarkungen Kathlow, Haasow, Roggosen, Koppatz, Neuhausen, Frauendorf, Groß Oßnig, Groß Döbern und Klein Döbern und der Gemarkung Roggosen nördlich der BAB 15,
 - Gemeinde Welzow mit den Gemarkungen Proschim und Haidemühl,
- Landkreis Oberspreewald-Lausitz:
 - Gemeinde Hohenbocka,
 - Gemeinde Grünewald,
 - Gemeinde Hermsdorf,
 - Gemeinde Kroppen,
 - Gemeinde Ortrand,
 - Gemeinde Großkmehlen,
 - Gemeinde Lindenau,
 - Gemeinde Senftenberg mit den Gemarkungen Hosena, Großkoschen, Kleinkoschen und Sedlitz,
 - Gemeinde Neu-Seeland mit der Gemarkung Lieske,
 - Gemeinde Tettau,
 - Gemeinde Frauendorf,
 - Gemeinde Guteborn,
 - Gemeinde Ruhland,
- Landkreis Elbe-Elster:
 - Gemeinde Großthiemig,
 - Gemeinde Hirschfeld,
 - Gemeinde Gröden,
 - Gemeinde Schraden,
 - Gemeinde Merzdorf,
 - Gemeinde Röderland mit der Gemarkung Wainsdorf östlich der Bahnlinie Dresden- Berlin,
- Landkreis Prignitz:
 - Gemeinde Groß Pankow mit den Gemarkungen Baek, Tangendorf und Tacken,
 - Gemeinde Karstädt mit den Gemarkungen Groß Warnow, Klein Warnow, Reckenzin, Streesow, Garlin, Dallmin, Postlin, Kribbe, Neuhof, Strehlen und Blüten,

- Gemeinde Pirow mit der Gemarkung Bresch,
- Gemeinde Gülitz-Reetz,
- Gemeinde Putlitz mit den Gemarkungen Lockstädt, Mansfeld und Laaske,
- Gemeinde Triglitz,
- Gemeinde Marienfließ mit der Gemarkung Frehne,
- Gemeinde Kümmernitztal mit der Gemarkungen Buckow, Preddöhl und Grabow,
- Gemeinde Gerdshagen mit der Gemarkung Gerdshagen,
- Gemeinde Meyenburg,
- Gemeinde Pritzwalk mit der Gemarkung Steffenshagen,

Bundesland Sachsen:

- Landkreis Bautzen
 - Gemeinde Arnsdorf, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Burkau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Crostwitz,
 - Gemeinde Cunewalde,
 - Gemeinde Demitz-Thumitz,
 - Gemeinde Doberschau-Gaußig,
 - Gemeinde Elsterheide,
 - Gemeinde Göda,
 - Gemeinde Großharthau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Großpostwitz/O.L.,
 - Gemeinde Hochkirch, sofern nicht bereits der Sperrzone II,
 - Gemeinde Königswartha, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Kubschütz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Lohsa, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Nebelschütz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Neschwitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Neukirch/Lausitz,
 - Gemeinde Obergurig,
 - Gemeinde Oßling,
 - Gemeinde Panschwitz-Kuckau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Puschwitz,
 - Gemeinde Räckelwitz,
 - Gemeinde Radibor, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Ralbitz-Rosenthal,
 - Gemeinde Rammenau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Schmölln-Putzkau,
 - Gemeinde Schwepnitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Sohland a. d. Spree,
 - Gemeinde Spreetal, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Bautzen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Bernsdorf,

- Gemeinde Stadt Bischofswerda, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
- Gemeinde Stadt Elstra, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
- Gemeinde Stadt Hoyerswerda, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
- Gemeinde Stadt Kamenz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
- Gemeinde Stadt Lauta,
- Gemeinde Stadt Radeberg, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
- Gemeinde Stadt Schirgiswalde-Kirschau,
- Gemeinde Stadt Wilthen,
- Gemeinde Stadt Wittichenau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
- Gemeinde Steinigtwolmsdorf,
- Stadt Dresden:
 - Stadtgebiet, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
- Landkreis Meißen:
 - Gemeinde Diera-Zehren,
 - Gemeinde Glaubitz,
 - Gemeinde Hirschstein,
 - Gemeinde Käbschütztal,
 - Gemeinde Klipphausen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Niederau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Nünchritz,
 - Gemeinde Priestewitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Röderaue, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Gröditz,
 - Gemeinde Stadt Großenhain, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Lommatzsch,
 - Gemeinde Stadt Meißen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
 - Gemeinde Stadt Nossen außer Ortsteil Nossen,
 - Gemeinde Stadt Riesa,
 - Gemeinde Stadt Strehla,
 - Gemeinde Stauchitz,
 - Gemeinde Wülknitz,
 - Gemeinde Zeithain,
- Landkreis Sächsische Schweiz-Osterzgebirge:
 - Gemeinde Bannewitz,
 - Gemeinde Dürrröhrsdorf-Dittersbach,
 - Gemeinde Kreischa,
 - Gemeinde Lohmen,
 - Gemeinde Mügglitztal,
 - Gemeinde Stadt Dohna,
 - Gemeinde Stadt Freital,
 - Gemeinde Stadt Heidenau,
 - Gemeinde Stadt Hohnstein,
 - Gemeinde Stadt Neustadt i. Sa.,

- Gemeinde Stadt Pirna,
- Gemeinde Stadt Rabenau mit den Ortsteilen Lübau, Obernaundorf, Oelsa, Rabenau und Spechtritz,
- Gemeinde Stadt Stolpen,
- Gemeinde Stadt Tharandt mit den Ortsteilen Fördergersdorf, Großopitz, Kurort Hartha, Pohrsdorf und Spechtshausen,
- Gemeinde Stadt Wilsdruff,

Bundesland Mecklenburg-Vorpommern:

- Landkreis Vorpommern Greifswald
 - Gemeinde Penkun südlich der Autobahn A11,
 - Gemeinde Nadrense südlich der Autobahn A11,
- Landkreis Ludwigslust-Parchim:
 - Gemeinde Balow mit dem Ortsteil: Balow
 - Gemeinde Barkhagen mit den Ortsteilen und Ortslagen: Altenlinden, Kolonie Lalchow, Plauerhagen, Zarchlin, Barkow-Ausbau, Barkow
 - Gemeinde Blievenstorf mit dem Ortsteil: Blievenstorf
 - Gemeinde Brenz mit den Ortsteilen und Ortslagen: Neu Brenz, Alt Brenz
 - Gemeinde Domsühl mit den Ortsteilen und Ortslagen: Severin, Bergrade Hof, Bergrade Dorf, Zieslütbe, Alt Dammerow, Schlieven, Domsühl, Domsühl-Ausbau, Neu Schlieven
 - Gemeinde Gallin-Kuppentin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Kuppentin, Kuppentin-Ausbau, Daschow, Zahren, Gallin, Penzlin
 - Gemeinde Ganzlin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Dresenow, Dresenower Mühle, Twietfort, Ganzlin, Tönchow, Wendisch Priborn, Liebhof, Gnevsdorf
 - Gemeinde Granzin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Lindenbeck, Greven, Beckendorf, Bahlenrade, Granzin
 - Gemeinde Grabow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Böschungsbereich und angrenzende Ackerfläche an der Alten Elde (angrenzend an die Gemeinden Prislisch und Zierzow)
 - Gemeinde Groß Laasch mit den Ortsteilen und Ortslagen: Waldgebiet zwischen der Ortslage Groß Laasch und der Elde
 - Gemeinde Kremmin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Wiesen- und Ackerflächen zwischen K52, B5 und Bahnlinie Hamburg-Berlin
 - Gemeinde Kritzow mit den Ortsteilen und Ortslagen:
 - Schlemmin, Kritzow
 - Gemeinde Lewitzrand mit dem Ortsteil und Ortslage:
 - Matzlow-Garwitz (teilweise)
 - Gemeinde Lübz mit den Ortsteilen und Ortslagen: Broock, Wessentin, Wessentin Ausbau, Bobzin, Lübz, Broock Ausbau, Riederfelde, Ruthen, Lutheran, Gischow, Burow, Hof Gischow, Ausbau Lutheran, Meyerberg
 - Gemeinde Muchow mit dem Ortsteil und Ortslage: Muchow
 - Gemeinde Neustadt-Glewe mit den Ortsteilen und Ortslagen: Flugplatz mit angrenzendem Waldgebiet entlang der K38 und B191 bis zur A24, Wabel
 - Gemeinde Obere Warnow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Grebbin und Wozinkel, Gemarkung Kossebade teilweise, Gemarkung Herzfeld mit dem Waldgebiet Bahlenholz bis an die östliche Gemeindegrenze, Gemarkung Woeten unmittelbar östlich und westlich der L16
 - Gemeinde Parchim mit den Ortsteilen und Ortslagen: Dargelütz, Neuhof, Kiekindemark, Neu Klockow, Möderitz, Malchow, Damm, Parchim, Voigtsdorf, Neu Matzlow

- Gemeinde Passow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Unterbrütz, Brütz, Welzin, Neu Brütz, Weisin, Charlottenhof, Passow
- Gemeinde Plau am See mit den Ortsteilen und Ortschaften: Reppentin, Gaarz, Silbermühle, Appelburg, Seelust, Plau-Am See, Plötzenhöhe, Klebe, Lalchow, Quetzin, Heidekrug
- Gemeinde Prislich mit den Ortsteilen und Ortschaften: Neese, Werle, Prislich, Marienhof
- Gemeinde Rom mit den Ortsteilen und Ortschaften: Lancken, Stralendorf, Rom, Darze, Paarsch
- Gemeinde Spornitz mit den Ortsteilen und Ortschaften: Dütschow, Primark, Steinbeck, Spornitz
- Gemeinde Stolpe mit den Ortsteilen und Ortschaften: Granzin, Barkow, Stolpe Ausbau, Stolpe
- Gemeinde Werder mit den Ortsteilen und Ortschaften: Neu Benthén, Benthén, Tannenhof, Werder
- Gemeinde Zierzow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Kolbow, Zierzow.

2. Estonija

Sljedeće zone ograničenja I u Estoniji:

- Hiiu maakond.

3. Grčka

Sljedeće zone ograničenja I u Grčkoj:

- in the regional unit of Drama:
 - the community departments of Sidironero and Skaloti and the municipal departments of Livadero and Ksiropotamo (in Drama municipality),
 - the municipal department of Paranesti (in Paranesti municipality),
 - the municipal departments of Kokkinogeia, Mikropoli, Panorama, Pyrgoi (in Prosotsani municipality),
 - the municipal departments of Kato Nevrokopi, Chrysokefalo, Achladea, Vathytopos, Volakas, Granitis, Dasotos, Eksohi, Katafyto, Lefkogeia, Mikrokleisoura, Mikromilea, Ochyro, Pagoneri, Perithorio, Kato Vrontou and Potamoi (in Kato Nevrokopi municipality),
- in the regional unit of Xanthi:
 - the municipal departments of Kimmerion, Stavroupoli, Gerakas, Dafnonas, Komnina, Kariofyto and Neochori (in Xanthi municipality),
 - the community departments of Satres, Thermes, Kotyli, and the municipal departments of Myki, Echinós and Oraio and (in Myki municipality),
 - the community department of Selero and the municipal department of Sounio (in Avdira municipality),
- in the regional unit of Rodopi:
 - the municipal departments of Komotini, Anthochorio, Gratini, Thrylorio, Kalhas, Karydia, Kikidio, Kosmio, Pandrosos, Aigeiros, Kallisti, Meleti, Neo Sidirochori and Mega Doukato (in Komotini municipality),
 - the municipal departments of Ipio, Arriana, Darmeni, Archontika, Fillyra, Ano Drosini, Aratos and the Community Departments Kehros and Organi (in Arriana municipality),
 - the municipal departments of Iasmos, Sostis, Asomatoi, Polyanthos and Amvrosia and the community department of Amaxades (in Iasmos municipality),
 - the municipal department of Amaranta (in Maroneia Sapon municipality),
- in the regional unit of Evros:
 - the municipal departments of Kyriaki, Mandra, Mavroklisi, Mikro Dereio, Protokklisi, Roussa, Goniko, Geriko, Sidirochori, Megalo Derio, Sidiro, Giannouli, Agriani and Petrolofos (in Soufli municipality),

- the municipal departments of Dikaia, Arzos, Elaia, Therapio, Komara, Marasia, Ormenio, Pentalofos, Petrotia, Plati, Ptelea, Kyprinos, Zoni, Fulakio, Spilaio, Nea Vyssa, Kavili, Kastanies, Rizia, Sterna, Ampelakia, Valtos, Megali Doxipara, Neochori and Chandras (in Orestiada municipality),
- the municipal departments of Asvestades, Ellinochori, Karoti, Koufovouno, Kiani, Mani, Sitochori, Alepochori, Asproneri, Metaxades, Vrysika, Doksa, Elafoxori, Ladi, Paliouri and Poimeniko (in Didymoteixo municipality),
- in the regional unit of Serres:
 - the municipal departments of Kerkini, Livadia, Makrynitsa, Neochori, Platanakia, Petritsi, Akritochori, Vyroneia, Gonimo, Mandraki, Megalochori, Rodopoli, Ano Poroia, Katw Poroia, Sidirokastro, Vamvakophyto, Promahonas, Kamaroto, Strymonochori, Charopo, Kastanousi and Chortero and the community departments of Achladochori, Agkistro and Kapnophyto (in Sintiki municipality),
 - the municipal departments of Serres, Elaionas and Oinoussa and the community departments of Orini and Ano Vrontou (in Serres municipality),
 - the municipal departments of Dasochoriou, Irakleia, Valtero, Karperi, Koimisi, Lithotopos, Limnochori, Podismeno and Chrysochorafa (in Irakleia municipality).

4. Latvija

Sljedeće zone ograničenja I u Latviji:

- Dienvidkurzemes novada Vērgales, Medzes, Grobiņas, Nīcas pagasta daļa uz ziemeļiem no apdzīvotas vietas Bernāti, autoceļa V1232, A11, V1222, Bārtas upes, Otaņķu pagasts, Grobiņas pilsēta,
- Ropažu novada Stopiņu pagasta daļa, kas atrodas uz rietumiem no autoceļa V36, P4 un P5, Acones ielas, Dauguļupes ielas un Dauguļupītes.

5. Litva

Sljedeće zone ograničenja I u Litvi:

- Kalvarijos savivaldybė,
- Klaipėdos rajono savivaldybė: Agluonėnų, Dovilų, Gargždų, Priekulės, Vėžaičių, Kretingalės ir Dauparų-Kvietinių seniūnijos,
- Marijampolės savivaldybė,
- Palangos miesto savivaldybė,
- Vilkaviškio rajono savivaldybė.

6. Mađarska

Sljedeće zone ograničenja I u Mađarskoj:

- Békés megye 950950, 950960, 950970, 951950, 952050, 952750, 952850, 952950, 953050, 953150, 953650, 953660, 953750, 953850, 953960, 954250, 954260, 954350, 954450, 954550, 954650, 954750, 954850, 954860, 954950, 955050, 955150, 955250, 955260, 955270, 955350, 955450, 955510, 955650, 955750, 955760, 955850, 955950, 956050, 956060, 956150 és 956160 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Bács-Kiskun megye 600150, 600850, 601550, 601650, 601660, 601750, 601850, 601950, 602050, 603250, 603750 és 603850 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Budapest 1 kódszámú, vadgazdálkodási tevékenységre nem alkalmas területe,
- Csongrád-Csanád megye 800150, 800160, 800250, 802220, 802260, 802310 és 802450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Fejér megye 400150, 400250, 400351, 400352, 400450, 400550, 401150, 401250, 401350, 402050, 402350, 402360, 402850, 402950, 403050, 403450, 403550, 403650, 403750, 403950, 403960, 403970, 404650, 404750, 404850, 404950, 404960, 405050, 405750, 405850, 405950,
- 406050, 406150, 406550, 406650 és 406750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Győr-Moson-Sopron megye 100550, 100650, 100950, 101050, 101350, 101450, 101550, 101560 és 102150 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

- Jász-Nagykun-Szolnok megye 750150, 750160, 750260, 750350, 750450, 750460, 754450, 754550, 754560, 754570, 754650, 754750, 754950, 755050, 755150, 755250, 755350 és 755450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Komárom-Esztergom megye 250150, 250250, 250450, 250460, 250550, 250650, 250750, 251050, 251150, 251250, 251350, 251360, 251650, 251750, 251850, 252250, kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Pest megye 571550, 572150, 572250, 572350, 572550, 572650, 572750, 572850, 572950, 573150, 573250, 573260, 573350, 573360, 573450, 573850, 573950, 573960, 574050, 574150, 574350, 574360, 574550, 574650, 574750, 574850, 574860, 574950, 575050, 575150, 575250, 575350, 575550, 575650, 575750, 575850, 575950, 576050, 576150, 576250, 576350, 576450, 576650, 576750, 576850, 576950, 577050, 577150, 577350, 577450, 577650, 577850, 577950, 578050, 578150, 578250, 578350, 578360, 578450, 578550, 578560, 578650, 578850, 578950, 579050, 579150, 579250, 579350, 579450, 579460, 579550, 579650, 579750, 580250 és 580450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe.

7. Poljska

Sljedeće zone ograničenja I u Poljskoj:

w województwie kujawsko - pomorskim:

- powiat rypiński,
- powiat brodnicki,
- powiat grudziądzki,
- powiat miejski Grudziądz,
- powiat wąbrzeski,

w województwie warmińsko-mazurskim:

- gminy Wielbark i Rozogi w powiecie szczycieńskim,

w województwie podlaskim:

- gminy Wysokie Mazowieckie z miastem Wysokie Mazowieckie, Czyżew i część gminy Kulesze Kościelne położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie wysokomazowieckim,
- gminy Miastkowo, Nowogród, Śniadowo i Zbójna w powiecie łomżyńskim,
- gminy Szumowo, Zambrów z miastem Zambrów i część gminy Kołaki Kościelne położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie zambrowskim,
- gminy Grabowo, Kolno i miasto Kolno, Turośl w powiecie kolneńskim,

w województwie mazowieckim:

- powiat ostrołęcki,
- powiat miejski Ostrołęka,
- gminy Bielsk, Brudzeń Duży, Bulkowo, Drobin, Gąbin, Łąck, Nowy Duninów, Radzanowo, Słupno, Staroźreby i Stara Biała w powiecie płońskim,
- powiat miejski Płock,
- powiat ciechanowski,
- gminy Baboszewo, Dzierżążnia, Joniec, Nowe Miasto, Płońsk i miasto Płońsk, Raciąż i miasto Raciąż, Sochocin w powiecie płońskim,
- powiat sierpecki,
- gmina Biezuń, Lutocin, Siemiątkowo i Żuromin w powiecie zuromińskim,
- część powiatu ostrowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- gminy Dzieżgowo, Lipowiec Kościelny, Mława, Radzanów, Strzegowo, Stupsk, Szreńsk, Szydłowo, Wiśniewo w powiecie mławskim,
- powiat przasnyski,
- powiat makowski,
- powiat pułtuski,

- część powiatu wyszkowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - część powiatu węgrowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - część powiatu wołomińskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - gminy Mokobody i Suchożebry w powiecie siedleckim,
 - gminy Dobrze, Jakubów, Kałuszyn, Stanisławów w powiecie mińskim,
 - gminy Bielany i gmina wiejska Sokołów Podlaski w powiecie sokołowskim,
 - powiat gostyński,
- w województwie podkarpackim:
- powiat jasielski,
 - powiat strzyżowski,
 - część powiatu ropczycko – sędziszowskiego niewymieniona w części II i II załącznika I,
 - gminy Pruchnik, Rokietnica, Roźwienica, w powiecie jarosławskim,
 - gminy Fredropol, Krasiczyn, Krzywca, Przemyśl, część gminy Orły położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77, część gminy Żurawica na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77 w powiecie przemyskim,
 - powiat miejski Przemyśl,
 - gminy Gać, Jawornik Polski, Kańczuga, część gminy Zarzecze położona na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Mlecza w powiecie przeworskim,
 - powiat łańcucki,
 - gminy Trzebownisko, Głogów Małopolski, część gminy Świlcza położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 94 i część gminy Sokołów Małopolski położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 875 w powiecie rzeszowskim,
 - gmina Ranizów w powiecie kolbuszowskim,
 - gminy Brzostek, Jodłowa, miasto Dębica, część gminy wiejskiej Dębica położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr A4 w powiecie dębickim,
- w województwie świętokrzyskim:
- gminy Nowy Korczyn, Solec-Zdrój, Wiślica, część gminy Busko Zdrój położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Siedlawy-Szaniec-Podgaje-Kończkowice w powiecie buskim,
 - powiat kazimierski,
 - powiat skarżyski,
 - część powiatu opatowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - część powiatu sandomierskiego niewymieniona w części II załącznika I,
 - gminy Bogoria, Osiek, Staszów i część gminy Rytwiany położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 764, część gminy Szydłów położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 756 w powiecie staszowskim,
 - gminy Pawłów, Wąchock, część gminy Brody położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 9 oraz na południowy - zachód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 0618T biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania w miejscowości Lipie, drogę biegnącą od miejscowości Lipie do wschodniej granicy gminy i część gminy Mirzec położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 744 biegnącą od południowej granicy gminy do miejscowości Tychów Stary a następnie przez drogę nr 0566T biegnącą od miejscowości Tychów Stary w kierunku północno - wschodnim do granicy gminy w powiecie starachowickim,
 - powiat ostrowiecki,
 - gminy Fałków, Ruda Maleniecka, Radoszyce, Smyków, część gminy Końskie położona na zachód od linii kolejowej, część gminy Stąporków położona na południe od linii kolejowej w powiecie koneckim,
 - gminy Bodzentyn, Bieliny, Łągów, Nowa Słupia, część gminy Raków położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr 756 i 764, w powiecie kieleckim,
 - gminy Działoszyce, Michałów, Pińczów, Złota w powiecie pińczowskim,

- gminy Imielno, Jędrzejów, Nagłowice, Sędziszów, Słupia, Wodzisław w powiecie jędrzejowskim,
 - gminy Moskorzew, Radków, Secemin w powiecie włoszczowskim,
- w województwie łódzkim:
- gminy Łyszkowice, Kocierzew Południowy, Kiernozia, Chąsno, Nieborów, część gminy wiejskiej Łowicz położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 92 biegnącej od granicy miasta Łowicz do zachodniej granicy gminy oraz część gminy wiejskiej Łowicz położona na wschód od granicy miasta Łowicz i na północ od granicy gminy Nieborów w powiecie łowickim,
 - gminy Cielądz, Rawa Mazowiecka z miastem Rawa Mazowiecka w powiecie rawskim,
 - gminy Bolimów, Głuchów, Godzianów, Lipce Reymontowskie, Maków, Nowy Kawęczyn, Skierniewice, Słupia w powiecie skierniewickim,
 - powiat miejski Skierniewice,
 - gminy Mniszków, Paradyż, Sławno i Żarnów w powiecie opoczyńskim,
 - powiat tomaszowski,
 - powiat brzeziński,
 - powiat łaski,
 - powiat miejski Łódź,
 - powiat łódzki wschodni,
 - powiat pabianicki,
 - powiat wieruszowski,
 - gminy Aleksandrów Łódzki, Stryków, miasto Zgierz w powiecie zgierskim,
 - gminy Bełchatów z miastem Bełchatów, Drużbice, Kluki, Rusiec, Szczerców, Zelów w powiecie bełchatowskim,
 - powiat wieluński,
 - powiat sieradzki,
 - powiat zduńskowolski,
 - gminy Aleksandrów, Czarnocin, Grabica, Moszczenica, Ręczno, Sulejów, Wola Krzysztoporska, Wolbórz w powiecie piotrkowskim,
 - powiat miejski Piotrków Trybunalski,
 - gminy Masłowice, Przedbórz, Wielgomłyny i Żytno w powiecie radomszczańskim,
- w województwie śląskim:
- gmina Koniecpol w powiecie częstochowskim,
- w województwie pomorskim:
- gminy Ostaszewo, miasto Krynica Morska oraz część gminy Nowy Dwór Gdański położona na południowy - zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 7, następnie przez drogę nr 7 i S7 biegnącą do zachodniej granicy gminy w powiecie nowodworskim,
 - gminy Lichnowy, Miłoradz, Nowy Staw, Malbork z miastem Malbork w powiecie malborskim,
 - gminy Mikołajki Pomorskie, Stary Targ i Sztum w powiecie sztumskim,
 - powiat gdański,
 - Miasto Gdańsk,
 - powiat tczewski,
 - powiat kwidzyński,
- w województwie lubuskim:
- gmina Lubiszyn w powiecie gorzowskim,
 - gmina Dobiegniew w powiecie strzelecko – drezdeneckim,

w województwie dolnośląskim:

- gminy Dziadowa Kłoda, Międzybórz, Syców, Twardogóra, część gminy wiejskiej Oleśnica położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr S8, część gminy Dobroszyce położona na wschód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy w powiecie oleśnickim,
- gminy Jordanów Śląski, Kobierzyce, Mietków, Sobótka, część gminy Żórawina położona na zachód od linii wyznaczonej przez autostradę A4, część gminy Kąty Wrocławskie położona na południe od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie wrocławskim,
- część gminy Domaniów położona na południowy zachód od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie oławskim,
- gmina Wiązów w powiecie strzelińskim,
- część powiatu średzkiego niewymieniona w części II załącznika I,
- miasto Świeradów Zdrój w powiecie lubańskim,
- gmina Krotoszyce w powiecie legnickim,
- gminy Pielgrzymka, Świerzawa, Złotoryja z miastem Złotoryja, miasto Wojcieszków w powiecie złotoryjskim,
- powiat lwówecki,
- gminy Jawor, Męcinka, Mściwojów, Paszowice w powiecie jaworskim,
- gminy Dobromierz, Strzegom, Żarów w powiecie świdnickim,

w województwie wielkopolskim:

- gminy Koźmin Wielkopolski, Rozdrażew, miasto Sulmierzyce, część gminy Krotoszyn położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 15 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 36, nr 36 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 15 do skrzyżowania z drogą nr 444, nr 444 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 36 do południowej granicy gminy w powiecie krotoszyńskim,
- gminy Brodnica, Dolsk, Śrem w powiecie śremskim,
- gminy Borek Wielkopolski, Piaski, Pogorzela, w powiecie gostyńskim,
- gminy Granowo, Grodzisk Wielkopolski i część gminy Kamieniec położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 308 w powiecie grodziskim,
- gminy Czempin, Kościan i miasto Kościan w powiecie kościańskim,
- gminy Buk, Dopiewo, Komorniki, Kleszczewo, Kostrzyn, Kórnik, Tarnowo Podgórne, Stęszew, Pobiedziska, Mosina, miasto Luboń, miasto Puszczykowo, część gminy Rokietnica położona na południowy zachód od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy gminy w miejscowości Krzyszkowo do południowej granicy gminy w miejscowości Kiekrz oraz część gminy wiejskiej Murowana Goślina położona na południe od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy miasta Murowana Goślina do północno-wschodniej granicy gminy w powiecie poznańskim,
- gmina Kiszkowo i część gminy Kłęcko położona na zachód od rzeki Mała Wełna w powiecie gnieźnieńskim,
- powiat czarnkowsko-trzcianecki,
- gmina Kaźmierz, część gminy Duszniki położona na południowy – wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 306 biegnącą od północnej granicy gminy do miejscowości Duszniki, a następnie na południe od linii wyznaczonej przez ul. Niewierską oraz drogę biegnącą przez miejscowość Niewierz do zachodniej granicy gminy, część gminy Ostroróg położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 186 i 184 biegnące od granicy gminy do miejscowości Ostroróg, a następnie od miejscowości Ostroróg przez miejscowości Piaskowo – Rudki do południowej granicy gminy, część gminy Wronki położona na północ od linii wyznaczonej przez rzekę Wartę biegnącą od zachodniej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 182, a następnie na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr 182 oraz 184 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 182 do południowej granicy gminy, miasto Szamotuły i część gminy Szamotuły położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 306 i drogę łączącą miejscowości Lipnica - Ostroróg do linii wyznaczonej przez wschodnią granicę miasta Szamotuły i na południe od linii kolejowej biegnącej od południowej granicy miasta Szamotuły, do południowo-wschodniej granicy gminy oraz

część gminy Obrzycko położona na zachód od drogi nr 185 łączącej miejscowości Gaj Mały, Słapanowo i Obrzycko do północnej granicy miasta Obrzycko, a następnie na zachód od drogi przebiegającej przez miejscowość Chraplewo w powiecie szamotulskim,

- gmina Budzyń w powiecie chodzieskim,
 - gminy Mieścisko, Skoki i Wągrowiec z miastem Wągrowiec w powiecie wągrowieckim,
 - powiat pleszewski,
 - gmina Zagórów w powiecie słupeckim,
 - gmina Pyzdry w powiecie wrzesińskim,
 - gminy Kotlin, Żerków i część gminy Jarocin położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr S11 i 15 w powiecie jarocińskim,
 - powiat ostrowski,
 - powiat miejski Kalisz,
 - gminy Blizanów, Brzeziny, Żelazków, Godziesze Wielkie, Koźminek, Lisków, Opatówek, Szczytniki, część gminy Stawiszyn położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 25 biegnącą od północnej granicy gminy do miejscowości Zbiersk, a następnie na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Zbiersk – Łyczyn – Petryki biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 25 do południowej granicy gminy, część gminy Ceków-Kolonia położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Młynisko – Morawin – Janków w powiecie kaliskim,
 - gminy Brudzew, Dobra, Kawęczyn, Przykona, Władysławów, Turek z miastem Turek część gminy Tuliszków położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 72 biegnącej od wschodniej granicy gminy do miasta Turek a następnie na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 443 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 72 w mieście Turek do zachodniej granicy gminy w powiecie tureckim,
 - gminy Rzgów, Grodziec, Krzymów, Stare Miasto, część gminy Rychwał położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 25 biegnącą od południowej granicy gminy do miejscowości Rychwał, a następnie na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 443 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 25 w miejscowości Rychwał do wschodniej granicy gminy w powiecie konińskim,
 - powiat kępiński,
 - powiat ostrzeszowski,
- w województwie opolskim:
- gminy Domaszowice, Pokój, część gminy Namysłów położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie namysłowskim,
 - gminy Wołczyn, Kluczbork, Byczyna w powiecie kluczborskim,
 - gminy Praszka, Gorzów Śląski część gminy Rudniki położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 42 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 43 i na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 43 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 42 w powiecie oleskim,
 - gmina Grodków w powiecie brzeskim,
 - gminy Komprachcice, Łubniany, Murów, Niemodlin, Tułowice w powiecie opolskim,
 - powiat miejski Opole,
- w województwie zachodniopomorskim:
- gminy Nowogródek Pomorski, Barlinek, Myślibórz, część gminy Dębno położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 126 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 23 w miejscowości Dębno, następnie na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 23 do skrzyżowania z ul. Jana Pawła II w miejscowości Cychry, następnie na północ od ul. Jana Pawła II do skrzyżowania z ul. Ogrodową i dalej na północ od linii wyznaczonej przez ul. Ogrodową, której przedłużenie biegnie do wschodniej granicy gminy w powiecie myśliborskim,
 - gmina Stare Czarnowo w powiecie gryfińskim,

- gmina Bielice, Kozielice, Pyrzyce w powiecie pyrzyckim,
 - gminy Bierzwonik, Krzęcin, Pełczyce w powiecie choszczeńskim,
 - część powiatu miejskiego Szczecin położona na zachód od linii wyznaczonej przez rzekę Odra Zachodnia biegnącą od północnej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 10, następnie na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 10 biegnącą od przecięcia z linią wyznaczoną przez rzekę Odra Zachodnia do wschodniej granicy gminy,
 - gminy Dobra (Szczecińska), Kołbaskowo, Police w powiecie polickim,
- w województwie małopolskim:
- powiat brzeski,
 - powiat gorlicki,
 - powiat proszowicki,
 - powiat nowosądecki,
 - powiat miejski Nowy Sącz,
 - część powiatu dąbrowskiego niewymieniona w części III załącznika I,
 - część powiatu tarnowskiego niewymieniona w części III załącznika I.

8. Slovačka

Sljedeće zone ograničenja I u Slovačkoj:

- in the district of Nové Zámky: Mužla, Obid, Štúrovo, Nána, Kamenica nad Hronom, Chľaba, Leľa, Bajtava, Salka, Malé Kosihy, Kolta, Jasová, Dubník, Rúbaň, Strekov,
- in the district of Komárno: Bátorové Kosihy, Búč, Kravany nad Dunajom,
- in the district of Veľký Krtíš, the municipalities of Ipeľské Predmostie, Veľká nad Ipľom, Hrušov, Kleňany, Sečianky,
- in the district of Levice, the municipalities of Ipeľské Úľany, Plášťovce, Dolné Túrovce, Stredné Túrovce, Šahy, Tešmak, Pastovce, Zalaba, Malé Ludince, Hronovce, Nýrovce, Želiezovce, Málaš, Čaka,
- the whole district of Krupina, except municipalities included in part II,
- the whole district of Banská Bystrica, except municipalities included in part II,
- in the district of Liptovský Mikuláš – municipalities of Pribylina, Jamník, Svätý Štefan, Kónská, Jakubovany, Liptovský Ondrej, Beňadiková, Vavrišovo, Liptovská Kokava, Liptovský Peter, Dovalovo, Hybe, Liptovský Hrádok, Liptovský Ján, Uhorská Ves, Podtureň, Závažná Poruba, Liptovský Mikuláš, Pavčina Lehota, Demänovská Dolina, Gôtovany, Galovany, Svätý Kríž, Lazisko, Dúbrava, Malatíny, Liptovské Vlchy, Liptovské Kľačany, Partizánska Ľupča, Kráľovská Ľubľa, Zemianska Ľubľa, Východná – a part of municipality north from the highway D1,
- in the district of Ružomberok, the municipalities of Liptovská Lužná, Liptovská Osada, Podsúchá, Ludrová, Štiavnička, Liptovská Štiavnica, Nižný Sliač, Liptovské Sliače,
- the whole district of Banská Štiavnica,
- the whole district of Žiar nad Hronom.

9. Italija

Sljedeće zone ograničenja I u Italiji:

Piedmont Region:

- in the province of Alessandria, the municipalities of Casale Monferrato, Ovigliano, Tortona, Viguzzolo, Ponti, Frugarolo, Bergamasco, Castellar Guidobono, Berzano Di Tortona, Castelletto D'erro, Cerreto Grue, Carbonara Scrivia, Casasco, Carentino, Frascaro, Paderna, Montegioco, Spineto Scrivia, Villaromagnano, Pozzolo Formigaro, Momperone, Merana, Monleale, Terzo, Borgoratto Alessandrino, Casal Cermelli, Montemarzino, Bistagno, Castellazzo Bormida, Bosco Marengo, Spigno Monferrato, Castelspina, Denice, Volpeglino, Alice Bel Colle, Gamalero, Volpedo, Pozzol Groppo, Montechiaro D'acqui, Sarezzano,

- in the province of Asti, the municipalities of Olmo Gentile, Nizza Monferrato, Incisa Scapaccino, Roccaverano, Castel Boglione, Mombaruzzo, Maranzana, Castel Rocchero, Rocchetta Palafea, Castelletto Molina, Castelnuovo Belbo, Montabone, Quaranti, Mombaldone, Fontanile, Calamandrana, Bruno, Sessame, Monastero Bormida, Bubbio, Cassinasco, Serole,

Liguria Region:

- in the province of Genova, the Municipalities of Rovegno, Rapallo, Portofino, Cicagna, Avegno, Montebruno, Santa Margherita Ligure, Favale Di Malvaro, Recco, Camogli, Moconesi, Tribogna, Fascia, Uscio, Gorreto, Fontanigorda, Neirone, Rondanina, Lorsica, Propata,
- in the province of Savona, the municipalities of Cairo Montenotte, Quiliano, Dego, Altare, Piana Crixia, Mioglia, Giusvalla, Albissola Marina, Savona,

Emilia-Romagna Region:

- in the province of Piacenza, the municipalities of Ottone, Zerba,

Lombardia Region:

- in the province of Pavia, the municipalities of Rocca Susella, Montesegale, Menconico, Val Di Nizza, Bagnaria, Santa Margherita Di Staffora, Ponte Nizza, Brallo Di Pregola, Varzi, Godiasco, Cecima.

DIO II.

1. **Bugarska**

Sljedeće zone ograničenja II u Bugarskoj:

- the whole region of Haskovo,
- the whole region of Yambol,
- the whole region of Stara Zagora,
- the whole region of Pernik,
- the whole region of Kyustendil,
- the whole region of Plovdiv, excluding the areas in Part III,
- the whole region of Pazardzhik, excluding the areas in Part III,
- the whole region of Smolyan,
- the whole region of Dobrich,
- the whole region of Sofia city,
- the whole region of Sofia Province,
- the whole region of Blagoevgrad excluding the areas in Part III,
- the whole region of Razgrad,
- the whole region of Kardzhali,
- the whole region of Burgas,
- the whole region of Varna excluding the areas in Part III,
- the whole region of Silistra,
- the whole region of Ruse,
- the whole region of Veliko Tarnovo,
- the whole region of Pleven,
- the whole region of Targovishte,
- the whole region of Shumen,
- the whole region of Sliven,
- the whole region of Vidin,
- the whole region of Gabrovo,
- the whole region of Lovech,

- the whole region of Montana,
- the whole region of Vratza.

2. Njemačka

Sljedeće zone ograničenja II u Njemačkoj:

Bundesland Brandenburg:

- Landkreis Oder-Spree:
 - Gemeinde Grunow-Dammendorf,
 - Gemeinde Mixdorf
 - Gemeinde Schlaubetal,
 - Gemeinde Neuzelle,
 - Gemeinde Neißemünde,
 - Gemeinde Lawitz,
 - Gemeinde Eisenhüttenstadt,
 - Gemeinde Vogelsang,
 - Gemeinde Ziltendorf,
 - Gemeinde Wiesenau,
 - Gemeinde Friedland,
 - Gemeinde Siehdichum,
 - Gemeinde Müllrose,
 - Gemeinde Briesen,
 - Gemeinde Jacobsdorf
 - Gemeinde Groß Lindow,
 - Gemeinde Brieskow-Finkenheerd,
 - Gemeinde Ragow-Merz,
 - Gemeinde Beeskow,
 - Gemeinde Rietz-Neuendorf,
 - Gemeinde Tauche mit den Gemarkungen Stremmen, Ranzig, Trebatsch, Sabrodt, Sawall, Mitweide, Lindenberg, Falkenberg (T), Görsdorf (B), Wulfersdorf, Giesensdorf, Briescht, Kossenblatt und Tauche,
 - Gemeinde Langewahl,
 - Gemeinde Berkenbrück,
 - Gemeinde Steinhöfel mit den Gemarkungen Arensdorf und Demitz und den Gemarkungen Steinhöfel, Hasenfelde und Heinersdorf östlich der L 36 und der Gemarkung Neuendorf im Sande südlich der L36,
 - Gemeinde Fürstenwalde östlich der B 168 und südlich der L36,
 - Gemeinde Diensdorf-Radlow,
 - Gemeinde Wendisch Rietz östlich des Scharmützelsees und nördlich der B 246,
 - Gemeinde Bad Saarow mit der Gemarkung Neu Golm und der Gemarkung Bad Saarow-Pieskow östlich des Scharmützelsees und ab nördlicher Spitze östlich der L35,
- Landkreis Dahme-Spreewald:
 - Gemeinde Jamlitz,
 - Gemeinde Lieberose,
 - Gemeinde Schwielochsee mit den Gemarkungen Goyatz, Jessern, Lamsfeld, Ressen, Speichrow und Zaue,

- Landkreis Spree-Neiße:
 - Gemeinde Schenkendöbern,
 - Gemeinde Guben,
 - Gemeinde Jänschwalde,
 - Gemeinde Tauer,
 - Gemeinde Teichland mit der Gemarkung Bärenbrück,
 - Gemeinde Heinersbrück,
 - Gemeinde Forst,
 - Gemeinde Groß Schacksdorf-Simmersdorf,
 - Gemeinde Neiße-Malxetal,
 - Gemeinde Jämlitz-Klein Düben,
 - Gemeinde Tschernitz,
 - Gemeinde Döbern,
 - Gemeinde Felixsee,
 - Gemeinde Wiesengrund,
 - Gemeinde Spremberg mit den Gemarkungen Groß Luja, Sellessen, Türkendorf, Graustein, Waldesdorf, Hornow, Schönheide, Liskau und der östliche Teil der Gemarkung Spremberg, beginnend an der südwestlichen Ecke der Gemarkungsgrenze zu Graustein in nordwestlicher Richtung entlang eines Waldweges zur B 156, dieser weiter in westlicher Richtung folgend bis zur Bahnlinie, dieser folgend bis zur L 48, dann weiter in südwestlicher Richtung bis zum Straßenabzweig Am früheren Stadtbahngleis, dieser Straße folgend bis zur L 47, weiter der L 47 folgend in nordöstlicher Richtung bis zum Abzweig Hasenheide, entlang der Straße Hasenheide bis zum Abzweig Weskower Allee, der Weskower Allee Richtung Norden folgend bis zum Abzweig Liebigstraße, dieser folgend Richtung Norden bis zur Gemarkungsgrenze Spremberg/ Sellessen,
 - Gemeinde Neuhausen/Spree mit den Gemarkungen Kahsel, Bagenz, Drieschnitz, Gablenz, Laubsdorf, Komptendorf und Sergen und der Gemarkung Roggosen südlich der BAB 15,
- Landkreis Märkisch-Oderland:
 - Gemeinde Bleyen-Genschmar,
 - Gemeinde Neuhardenberg,
 - Gemeinde Golzow,
 - Gemeinde Küstriner Vorland,
 - Gemeinde Alt Tucheband,
 - Gemeinde Reitwein,
 - Gemeinde Podelzig,
 - Gemeinde Gusow-Platkow,
 - Gemeinde Seelow,
 - Gemeinde Vierlinden,
 - Gemeinde Lindendorf,
 - Gemeinde Fichtenhöhe,
 - Gemeinde Lietzen,
 - Gemeinde Falkenhagen (Mark),
 - Gemeinde Zeschdorf,
 - Gemeinde Treplin,
 - Gemeinde Lebus,

- Gemeinde Müncheberg mit den Gemarkungen Jahnsfelde, Trebnitz, Obersdorf, Münchehofe und Hermersdorf,
- Gemeinde Märkische Höhe mit der Gemarkung Ringenwalde,
- Gemeinde Bliesdorf mit der Gemarkung Metzdorf und Gemeinde Bliesdorf – östlich der B167 bis östlicher Teil, begrenzt aus Richtung Gemarkungsgrenze Neutrebbin südlich der Bahnlinie bis Straße „Sophienhof“ dieser westlich folgend bis „Ruesterchegraben“ weiter entlang Feldweg an den Windrädern Richtung „Herrnhof“, weiter entlang „Letschiner Hauptgraben“ nord-östlich bis Gemarkungsgrenze Alttrebbin und Kunersdorf – östlich der B167,
- Gemeinde Bad Freienwalde mit den Gemarkungen Altgietzen, Altranft, Bad Freienwalde, Bralitz, Hohenwutzen, Schiffmühle, Hohensaaten und Neuenhagen,
- Gemeinde Falkenberg mit der Gemarkung Falkenberg östlich der L35,
- Gemeinde Oderaue,
- Gemeinde Wriezen mit den Gemarkungen Altwriezen, Jäckelsbruch, Neugaul, Bearegard, Eichwerder, Rathsdorf – östlich der B167 und Wriezen – östlich der B167,
- Gemeinde Neulewin,
- Gemeinde Neutrebbin,
- Gemeinde Letschin,
- Gemeinde Zechin,
- Landkreis Barnim:
 - Gemeinde Lunow-Stolzenhagen,
 - Gemeinde Parsteinsee,
 - Gemeinde Oderberg,
 - Gemeinde Liepe,
 - Gemeinde Hohenfinow (nördlich der B167),
 - Gemeinde Niederfinow,
 - Gemeinde (Stadt) Eberswalde mit den Gemarkungen Eberswalde nördlich der B167 und östlich der L200, Sommerfelde und Tornow nördlich der B167,
 - Gemeinde Chorin mit den Gemarkungen Brodowin, Chorin östlich der L200, Serwest, Neuehütte, Sandkrug östlich der L200,
 - Gemeinde Ziethen mit der Gemarkung Klein Ziethen östlich der Serwester Dorfstraße und östlich der B198,
- Landkreis Uckermark:
 - Gemeinde Angermünde mit den Gemarkungen Crussow, Stolpe, Gellmersdorf, Neukünkendorf, Bölkendorf, Herzsprung, Schmargendorf und den Gemarkungen Angermünde südlich und südöstlich der B2 und Dobberzin südlich der B2,
 - Gemeinde Schwedt mit den Gemarkungen Criewen, Zützen, Schwedt, Stendell, Kummerow, Kunow, Vierraden, Blumenhagen, Oderbruchwiesen, Enkelsee, Gatow, Hohenfelde, Schöneberg, Flemisdorf und der Gemarkung Felchow östlich der B2,
 - Gemeinde Pinnow südlich und östlich der B2,
 - Gemeinde Berkholz-Meyenburg,
 - Gemeinde Mark Landin mit der Gemarkung Landin südlich der B2,
 - Gemeinde Casekow mit der Gemarkung Woltersdorf und den Gemarkungen Biesendahlshof und Casekow östlich der L272 und südlich der L27,
 - Gemeinde Hohenselchow-Groß Pinnow mit der Gemarkung Groß Pinnow und der Gemarkung Hohenselchow südlich der L27,
 - Gemeinde Gartz (Oder) mit der Gemarkung Friedrichsthal und den Gemarkungen Gartz und Hohenreinkendorf südlich der L27 und B2 bis Gartenstraße,
 - Gemeinde Passow mit der Gemarkung Jamikow,

- Kreisfreie Stadt Frankfurt (Oder),
- Landkreis Prignitz:
 - Gemeinde Berge,
 - Gemeinde Pirow mit den Gemarkungen Hülsebeck, Pirow und Burow,
 - Gemeinde Putlitz mit den Gemarkungen Sagast, Nettelbeck, Porep, Lütendorf, Putlitz, Weitendorf und Telschow,
 - Gemeinde Marienfließ mit den Gemarkungen Jännersdorf, Stepenitz und Krependorf,

Bundesland Sachsen:

- Landkreis Bautzen:
 - Gemeinde Arnsdorf nördlich der B6,
 - Gemeinde Burkau westlich des Straßenverlaufs von B98 und S94,
 - Gemeinde Frankenthal,
 - Gemeinde Großdubrau,
 - Gemeinde Großharthau nördlich der B6,
 - Gemeinde Großnaundorf,
 - Gemeinde Haselbachtal,
 - Gemeinde Hochkirch nördlich der B6,
 - Gemeinde Königswartha östlich der B96,
 - Gemeinde Kubschütz nördlich der B6,
 - Gemeinde Laußnitz,
 - Gemeinde Lichtenberg,
 - Gemeinde Lohsa östlich der B96,
 - Gemeinde Malschwitz,
 - Gemeinde Nebelschütz westlich der S94 und südlich der S100,
 - Gemeinde Neukirch,
 - Gemeinde Neschwitz östlich der B96,
 - Gemeinde Ohorn,
 - Gemeinde Ottendorf-Okrilla,
 - Gemeinde Panschwitz-Kuckau westlich der S94,
 - Gemeinde Radibor östlich der B96,
 - Gemeinde Rammenau westlich der B98,
 - Gemeinde Schwepnitz westlich der S93,
 - Gemeinde Spreetal östlich der B97,
 - Gemeinde Stadt Bautzen östlich des Verlaufs der B96 bis Abzweig S 156 und nördlich des Verlaufs S 156 bis Abzweig B6 und nördlich des Verlaufs der B 6 bis zur östlichen Gemeindegrenze,
 - Gemeinde Stadt Bischofswerda nördlich der B6 und westlich der B98,
 - Gemeinde Stadt Elstra westlich der S94 und südlich der S100,
 - Gemeinde Stadt Großröhrsdorf,
 - Gemeinde Stadt Hoyerswerda südlich des Verlaufs der B97 bis Abzweig B96 und östlich des Verlaufs der B96 bis zur südlichen Gemeindegrenze,
 - Gemeinde Stadt Kamenz westlich der S100 bis zum Abzweig S93, dann westlich der S93,
 - Gemeinde Stadt Königsbrück,
 - Gemeinde Stadt Pulsnitz,

- Gemeinde Stadt Radeberg nördlich der B6,
- Gemeinde Stadt Weißenberg,
- Gemeinde Stadt Wittichenau östlich der B96,
- Gemeinde Steina,
- Gemeinde Wachau,
- Stadt Dresden:
 - Stadtgebiet nördlich der B6,
- Landkreis Görlitz,
- Landkreis Meißen:
 - Gemeinde Ebersbach,
 - Gemeinde Klipphausen östlich der B6,
 - Gemeinde Lampertswalde,
 - Gemeinde Moritzburg,
 - Gemeinde Niederau östlich der B101
 - Gemeinde Priestewitz östlich der B101,
 - Gemeinde Röderaue östlich der B101,
 - Gemeinde Schönfeld,
 - Gemeinde Stadt Coswig,
 - Gemeinde Stadt Großenhain östlich der B101,
 - Gemeinde Stadt Meißen östlich des Straßenverlaufs von B6 und B101,
 - Gemeinde Stadt Radebeul,
 - Gemeinde Stadt Radeburg,
 - Gemeinde Thienendorf,
 - Gemeinde Weinböhla.

Bundesland Mecklenburg-Vorpommern:

- Landkreis Ludwigslust-Parchim:
 - Gemeinde Brunow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Bauerkühl,
 - Brunow (bei Ludwigslust), Klüß, Löcknitz (bei Parchim),
 - Gemeinde Dambeck mit dem Ortsteil und der Ortschaft:
 - Dambeck (bei Ludwigslust),
 - Gemeinde Ganzlin mit den Ortsteilen und Ortschaften: Barackendorf, Hof Retzow, Klein Damerow, Retzow, Wangelin,
 - Gemeinde Gehlsbach mit den Ortsteilen und Ortschaften: Ausbau Darß, Darß, Hof Karbow, Karbow, Karbow-Ausbau, Quaßlin, Quaßlin Hof, Quaßliner Mühle, Vietlütbe, Wahlstorf
 - Gemeinde Groß Godems mit den Ortsteilen und Ortschaften:
 - Groß Godems, Klein Godems,
 - Gemeinde Karrenzin mit den Ortsteilen und Ortschaften: Herzfeld, Karrenzin, Karrenzin-Ausbau, Neu Herzfeld, Repzin, Wulfsahl,
 - Gemeinde Kreien mit den Ortsteilen und Ortschaften: Ausbau Kreien,
 - Hof Kreien, Kolonie Kreien, Kreien, Wilsen,
 - Gemeinde Kritzow mit dem Ortsteil und der Ortschaft: Benzin,
 - Gemeinde Lübz mit den Ortsteilen und Ortschaften: Burow, Gischow, Meyerberg,
 - Gemeinde Möllenbeck mit den Ortsteilen und Ortschaften: Carlshof, Horst, Menzendorf, Möllenbeck,
 - Gemeinde Parchim mit dem Ortsteil und Ortschaft: Slate,

- Gemeinde Rom mit dem Ortsteil und Ortslage: Klein Niendorf,
- Gemeinde Ruhner Berge mit den Ortsteilen und Ortslagen: Dorf Polnitz, Drenkow, Griebow, Jarchow, Leppin, Malow, Malower Mühle, Marnitz, Mentin, Mooster, Poitendorf, Polnitz, Suckow, Tessenow, Zachow,
- Gemeinde Siggelkow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Groß Pankow, Klein Pankow, Neuburg, Redlin, Siggelkow,
- Gemeinde Ziegenderf mit den Ortsteilen und Ortslagen: Drefahl, Meierstorf, Neu Drefahl, Pampin, Platschow, Stresendorf, Ziegenderf.

3. Estonija

Sljedeće zone ograničenja II u Estoniji:

- Eesti Vabariik (välja arvatud Hiiumaa maakond).

4. Latvija

Sljedeće zone ograničenja II u Latviji:

- Aizkraukles novads,
- Alūksnes novads,
- Augšdaugavas novads,
- Ādažu novads,
- Balvu novads,
- Bauskas novads,
- Cēsu novads,
- Dienvidkurzemes novada Aizputes, Cīravas, Lažas, Kalvenes, Kazdangas, Durbes, Dunalkas, Tadaīķu, Vecpils, Bārtas, Sakas, Bunkas, Priekules, Gramzdas, Kalētu, Virgas, Dunikas, Embūtes, Vaiņodes, Gaviezes, Rucavas pagasts, Nīcas pagasta daļa uz dienvidiem no apdzīvotas vietas Bernāti, autoceļa V1232, A11, V1222, Bārtas upes, Aizputes, Durbes, Pāvilostas, Priekules pilsēta,
- Dobeles novads,
- Gulbenes novads,
- Jelgavas novads,
- Jēkabpils novads,
- Krāslavas novads,
- Kuldīgas novads,
- Ķekavas novads,
- Limbažu novads,
- Līvānu novads,
- Ludzas novads,
- Madonas novads,
- Mārupes novads,
- Ogres novads,
- Olaines novads,
- Preiļu novads,
- Rēzeknes novads,
- Ropažu novada Garkalnes, Ropažu pagasts, Stopiņu pagasta daļa, kas atrodas uz austrumiem no autoceļa V36, P4 un P5, Acones ielas, Dauguļupes ielas un Dauguļupītes, Vangažu pilsēta,
- Salaspils novads,
- Saldus novads,
- Saulkrastu novads,

- Siguldas novads,
- Smiltenes novads,
- Talsu novads,
- Tukuma novads,
- Valkas novads,
- Valmieras novads,
- Varakļānu novads,
- Ventspils novads,
- Daugavpils valstspilsētas pašvaldība,
- Jelgavas valstspilsētas pašvaldība,
- Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība,
- Rēzeknes valstspilsētas pašvaldība.

5. Litva

Sljedeće zone ograničenja II u Litvi:

- Alytaus miesto savivaldybė,
- Alytaus rajono savivaldybė,
- Anykščių rajono savivaldybė,
- Akmenės rajono savivaldybė,
- Birštono savivaldybė,
- Biržų miesto savivaldybė,
- Biržų rajono savivaldybė,
- Druskininkų savivaldybė,
- Elektrėnų savivaldybė,
- Ignalinos rajono savivaldybė,
- Jonavos rajono savivaldybė,
- Joniškio rajono savivaldybė,
- Jurbarko rajono savivaldybė,
- Kaišiadorių rajono savivaldybė,
- Kauno miesto savivaldybė,
- Kauno rajono savivaldybė,
- Kazlų rūdos savivaldybė,
- Kelmės rajono savivaldybė,
- Kėdainių rajono savivaldybė,
- Klaipėdos rajono savivaldybė: Judrėnų, Endriejavo ir Veiviržėnų seniūnijos,
- Kupiškio rajono savivaldybė,
- Kretingos rajono savivaldybė,
- Lazdijų rajono savivaldybė,
- Mažeikių rajono savivaldybė,
- Molėtų rajono savivaldybė,
- Pagėgių savivaldybė,
- Pakruojo rajono savivaldybė,
- Panevėžio rajono savivaldybė,
- Panevėžio miesto savivaldybė,

- Pasvalio rajono savivaldybė,
- Radviliškio rajono savivaldybė,
- Rietavo savivaldybė,
- Prienų rajono savivaldybė,
- Plungės rajono savivaldybė,
- Raseinių rajono savivaldybė,
- Rokiškio rajono savivaldybė,
- Skuodo rajono savivaldybės,
- Šakių rajono savivaldybė,
- Šalčininkų rajono savivaldybė,
- Šiaulių miesto savivaldybė,
- Šiaulių rajono savivaldybė,
- Šilutės rajono savivaldybė,
- Širvintų rajono savivaldybė,
- Šilalės rajono savivaldybė,
- Švenčionių rajono savivaldybė,
- Tauragės rajono savivaldybė,
- Telšių rajono savivaldybė,
- Trakų rajono savivaldybė,
- Ukmergės rajono savivaldybė,
- Utenos rajono savivaldybė,
- Varėnos rajono savivaldybė,
- Vilniaus miesto savivaldybė,
- Vilniaus rajono savivaldybė,
- Visagino savivaldybė,
- Zarasų rajono savivaldybė.

6. Mađarska

Sljedeće zone ograničenja II u Mađarskoj:

- Békés megye 950150, 950250, 950350, 950450, 950550, 950650, 950660, 950750, 950850, 950860, 951050, 951150, 951250, 951260, 951350, 951450, 951460, 951550, 951650, 951750, 952150, 952250, 952350, 952450, 952550, 952650, 953250, 953260, 953270, 953350, 953450, 953550, 953560, 953950, 954050, 954060, 954150, 956250, 956350, 956450, 956550, 956650 és 956750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Borsod-Abaúj-Zemplén megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,
- Fejér megye 403150, 403160, 403250, 403260, 403350, 404250, 404550, 404560, 404570, 405450, 405550, 405650, 406450 és 407050 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Hajdú-Bihar megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,
- Heves megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,
- Jász-Nagykun-Szolnok megye 750250, 750550, 750650, 750750, 750850, 750970, 750980, 751050, 751150, 751160, 751250, 751260, 751350, 751360, 751450, 751460, 751470, 751550, 751650, 751750, 751850, 751950, 752150, 752250, 752350, 752450, 752460, 752550, 752560, 752650, 752750, 752850, 752950, 753060, 753070, 753150, 753250, 753310, 753450, 753550, 753650, 753660, 753750, 753850, 753950, 753960, 754050, 754150, 754250, 754360, 754370, 754850, 755550, 755650 és 755750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Komárom-Esztergom megye: 250350, 250850, 250950, 251450, 251550, 251950, 252050, 252150, 252350, 252450, 252460, 252550, 252650, 252750, 252850, 252860, 252950, 252960, 253050, 253150, 253250, 253350, 253450 és 253550 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

- Nógrád megye valamennyi vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Pest megye 570150, 570250, 570350, 570450, 570550, 570650, 570750, 570850, 570950, 571050, 571150, 571250, 571350, 571650, 571750, 571760, 571850, 571950, 572050, 573550, 573650, 574250, 577250, 580050 és 580150 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe.

7. Poljska

Sljedeće zone ograničenja II u Poljskoj:

w województwie warmińsko-mazurskim:

- gminy Kalinowo, Stare Juchy, Prostki oraz gmina wiejska Elk w powiecie elckim,
- powiat elbląski,
- powiat miejski Elbląg,
- powiat gołdapski,
- powiat piski,
- powiat bartoszycki,
- powiat olecki,
- powiat giżycki,
- powiat braniewski,
- powiat kętrzyński,
- powiat lidzbarski,
- gminy Jedwabno, Świętajno, Szczytno i miasto Szczytno, część gminy Dźwierzuty położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 57, część gminy Pasyw położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 53 w powiecie szczycieńskim,
- powiat mrągowski,
- powiat węgorzewski,
- gminy Dobre Miasto, Dywity, Świętki, Jonkowo, Gietrzwałd, Olsztynek, Stawiguda, Jeziorany, Kolno, część gminy Barczewo położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową, część gminy Purda położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 53, część gminy Biskupiec położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 57 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 16 a następnie na północ od drogi nr 16 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 57 do zachodniej granicy gminy w powiecie olsztyńskim,
- powiat miejski Olsztyn,
- powiat nidzicki,
- gminy Kisielice, Susz, Zalewo w powiecie iławskim,
- część powiatu ostródzkiego niewymieniona w części III załącznika I,
- gmina Iłowo – Osada w powiecie działdowskim,

w województwie podlaskim:

- powiat bielski,
- powiat grajewski,
- powiat moniecki,
- powiat sejneński,
- gminy Łomża, Piątница, Jedwabne, Przytuły i Wizna w powiecie łomżyńskim,
- powiat miejski Łomża,
- powiat siemiatycki,
- powiat hajnowski,

- gminy Ciechanowiec, Klukowo, Szepietowo, Kobylin-Borzymy, Nowe Piekuty, Sokoły i część gminy Kulesze Kościelne położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie wysokomazowieckim,
 - gmina Rutki i część gminy Kołaki Kościelne położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie zambrowskim,
 - gminy Mały Płock i Stawiski w powiecie kolneńskim,
 - powiat białostocki,
 - powiat suwalski,
 - powiat miejski Suwałki,
 - powiat augustowski,
 - powiat sokólski,
 - powiat miejski Białystok,
- w województwie mazowieckim:
- gminy Domanice, Korczew, Kotuń, Mordy, Paprotnia, Przesmyki, Siedlce, Skórzec, Wiśniew, Wodynie, Zbuczyn w powiecie siedleckim,
 - powiat miejski Siedlce,
 - gminy Ceranów, Jabłonna Lacka, Kosów Lacki, Repki, Sabnie, Sterdyń w powiecie sokołowskim,
 - powiat łosicki,
 - powiat sochaczewski,
 - powiat zwoleński,
 - powiat kozienicki,
 - powiat lipski,
 - powiat radomski
 - powiat miejski Radom,
 - powiat szydłowiecki,
 - gminy Lubowidz i Kuczbork Osada w powiecie żuromińskim,
 - gmina Wieczfnia Kościelna w powiecie mławskim,
 - gminy Bodzanów, Słubice, Wyszogród i Mała Wieś w powiecie płockim,
 - powiat nowodworski,
 - gminy Czerwińsk nad Wisłą, Naruszewo, Załuski w powiecie płońskim,
 - gminy: miasto Kobylka, miasto Marki, miasto Ząbki, miasto Zielonka, część gminy Tłuszcz ograniczona liniami kolejowymi: na północ od linii kolejowej biegnącej od wschodniej granicy gminy do miasta Tłuszcz oraz na wschód od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy gminy do miasta Tłuszcz, część gminy Jadów położona na północ od linii kolejowej biegnącej od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie wołomińskim,
 - powiat garwoliński,
 - gminy Boguty – Pianki, Brok, Zaręby Kościelne, Nur, Małkinia Górna, część gminy Wąsewo położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 60, część gminy wiejskiej Ostrów Mazowiecka położona na południe od miasta Ostrów Mazowiecka i na południe od linii wyznaczonej przez drogę 60 biegnącą od zachodniej granicy miasta Ostrów Mazowiecka do zachodniej granicy gminy w powiecie ostrowskim,
 - część gminy Sadowne położona na północny- zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową, część gminy Łochów położona na północny – zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie węgrowskim,
 - gminy Brańszczyk, Długosiodło, Rzańnik, Wyszków, część gminy Zabrodzie położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr S8 w powiecie wyszkowskim,
 - gminy Cegłów, Dębe Wielkie, Halinów, Latowicz, Mińsk Mazowiecki i miasto Mińsk Mazowiecki, Mrozy, Siennica, miasto Sulejówek w powiecie mińskim,

- powiat otwocki,
 - powiat warszawski zachodni,
 - powiat legionowski,
 - powiat piaseczyński,
 - powiat pruszkowski,
 - powiat grójecki,
 - powiat grodziski,
 - powiat żyrardowski,
 - powiat białobrzeski,
 - powiat przysuski,
 - powiat miejski Warszawa,
- w województwie lubelskim:
- powiat bialski,
 - powiat miejski Biała Podlaska,
 - gminy Batorz, Godziszów, Janów Lubelski, Modliborzyce w powiecie janowskim,
 - powiat puławski,
 - powiat rycki,
 - powiat łukowski,
 - powiat lubelski,
 - powiat miejski Lublin,
 - powiat lubartowski,
 - powiat łęczyński,
 - powiat świdnicki,
 - gminy Aleksandrów, Biszczka, Józefów, Księżpól, Łukowa, Obsza, Potok Górny, Tarnogród w powiecie biłgorajskim,
 - gminy Dołhobyczów, Mircze, Trzeszczany, Uchanie i Werbkowice w powiecie hrubieszowskim,
 - powiat krasnostawski,
 - powiat chełmski,
 - powiat miejski Chełm,
 - powiat tomaszowski,
 - część powiatu kraśnickiego niewymieniona w części III załącznika I,
 - powiat opolski,
 - powiat parczewski,
 - powiat włodawski,
 - powiat radzyński,
 - powiat miejski Zamość,
 - gminy Adamów, Grabowiec, Komarów – Osada, Krasnobród, Łabunie, Miączyn, Nielisz, Sitno, Skierbieszów, Stary Zamość, Zamość w powiecie zamojskim,
- w województwie podkarpackim:
- część powiatu stalowowolskiego niewymieniona w części III załącznika I,
 - gminy Cieszanów, Horyniec - Zdrój, Narol, Stary Dzików, Oleszyce, Lubaczów z miastem Lubaczów w powiecie lubaczowskim,
 - gminy Medyka, Stubno, część gminy Orły położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77, część gminy Żurawica na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77 w powiecie przemyskim,

- gmina Pilzno w powiecie dębickim,
- gminy Chłopice, Jarosław z miastem Jarosław, Pawłosiów i Wiązownice w powiecie jarosławskim,
- gmina Kamień w powiecie rzeszowskim,
- gminy Cmolas, Dzikowiec, Kolbuszowa, Majdan Królewski i Niwiska powiecie kolbuszowskim,
- powiat leżajski,
- powiat niżański,
- powiat tarnobrzeski,
- gminy Adamówka, Sieniawa, Tryńcza, Przeworsk z miastem Przeworsk, Zarzecze w powiecie przeworskim,
- część gminy Sędziszów Małopolski położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy Ostrów nie wymieniona w części III załącznika I w powiecie ropczycko – sędziszowskim,

w województwie pomorskim:

- gminy Dzierżgoń i Stary Dzierżgoń w powiecie sztumskim,
- gmina Stare Pole w powiecie malborskim,
- gminy Stegny, Sztutowo i część gminy Nowy Dwór Gdański położona na północny - wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 7, następnie przez drogę nr 7 i S7 biegnącą do zachodniej granicy gminy w powiecie nowodworskim,

w województwie świętokrzyskim:

- gmina Tarłów i część gminy Ożarów położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 74 biegnącą od miejscowości Honorów do zachodniej granicy gminy w powiecie opatowskim,
- część gminy Brody położona wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 9 i na północny - wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 0618T biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania w miejscowości Lipie oraz przez drogę biegnącą od miejscowości Lipie do wschodniej granicy gminy i część gminy Mirzec położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 744 biegnącą od południowej granicy gminy do miejscowości Tychów Stary a następnie przez drogę nr 0566T biegnącą od miejscowości Tychów Stary w kierunku północno - wschodnim do granicy gminy w powiecie starachowickim,
- gmina Gowarczów, część gminy Końskie położona na wschód od linii kolejowej, część gminy Stąporków położona na północ od linii kolejowej w powiecie koneckim,
- gminy Dwikozy i Zawichost w powiecie sandomierskim,

w województwie lubuskim:

- gminy Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Kostrzyn nad Odrą, Santok, Witnica w powiecie gorzowskim,
- powiat miejski Gorzów Wielkopolski,
- gminy Drezdenko, Strzelce Krajeńskie, Stare Kurowo, Zwierzyn w powiecie strzelecko – drezdeneckim,
- powiat żarski,
- powiat słubicki,
- gminy Brzeźnica, Iłowa, Gozdnicza, Wymiarki i miasto Żagań w powiecie żagańskim,
- powiat krośnieński,
- powiat zielonogórski
- powiat miejski Zielona Góra,
- powiat nowosolski,
- część powiatu sulęcińskiego niewymieniona w części III załącznika I,

- część powiatu międzyrzeckiego niewymieniona w części III załącznika I,
 - część powiatu świebodzińskiego niewymieniona w części III załącznika I,
 - część powiatu wschowskiego niewymieniona w części III załącznika I,
- w województwie dolnośląskim:
- powiat zgorzelecki,
 - gminy Gaworzycze, Grębocice, Polkowice i Radwanice w powiecie polkowickim,
 - część powiatu wołowskiego niewymieniona w części III załącznika I,
 - powiat lubiński,
 - gmina Malczyce, Miękinia, Środa Śląska, część gminy Kostomłoty położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy Udanin położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4 w powiecie średzkim,
 - gmina Wądroże Wielkie w powiecie jaworskim,
 - powiat miejski Legnica,
 - część powiatu legnickiego niewymieniona w części I i III załącznika I,
 - gmina Oborniki Śląskie, Wisznia Mała, Trzebnica, Zawonia w powiecie trzebnickim,
 - gminy Leśna, Lubań i miasto Lubań, Olszyna, Platerówka, Siekierczyn w powiecie lubańskim,
 - powiat miejski Wrocław,
 - gminy Czernica, Długołęka, Siechnice, część gminy Żórawina położona na wschód od linii wyznaczonej przez autostradę A4, część gminy Kąty Wrocławskie położona na północ od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie wrocławskim,
 - gminy Jelcz - Laskowice, Oława z miastem Oława i część gminy Domaniów położona na północny wschód od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie oławskim,
 - gmina Bierutów, miasto Oleśnica, część gminy wiejskiej Oleśnica położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr S8, część gminy Dobroszyce położona na zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy w powiecie oleśnickim,
 - gmina Cieszków, Krośnice, część gminy Milicz położona na wschód od linii łączącej miejscowości Poradów – Piotrkosice – Sulimierz – Sułów - Gruszcza w powiecie milickim,
 - część powiatu bolesławieckiego niewymieniona w części III załącznika I,
 - część powiatu głogowskiego niewymieniona w części III załącznika I,
 - gmina Niechlów w powiecie górowskim,
 - gmina Zagrodno w powiecie złotoryjskim,
- w województwie wielkopolskim:
- powiat wolsztyński,
 - gmina Wielichowo, Rakoniewice część gminy Kamieniec położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 308 w powiecie grodziskim,
 - gminy Lipno, Osieczna, Świąciechowa, Wijewo, Włoszakowice w powiecie leszczyńskim,
 - powiat miejski Leszno,
 - gminy Krzywiń i Śmigiel w powiecie kościańskim,
 - część powiatu międzychodzkiego niewymieniona w części III załącznika I,
 - część powiatu nowotomyskiego niewymieniona w części III załącznika I,
 - powiat obornicki,
 - część gminy Połajewo na położona na południe od drogi łączącej miejscowości Chraplewo, Tarnówko-Boruszyn, Krosin, Jakubowo, Połajewo - ul. Ryczywolska do północno-wschodniej granicy gminy w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim,

- powiat miejski Poznań,
- gminy Czerwonak, Swarzędz, Suchy Las, część gminy wiejskiej Murowana Goślina położona na północ od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy miasta Murowana Goślina do północno-wschodniej granicy gminy oraz część gminy Rokietnica położona na północ i na wschód od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy gminy w miejscowości Krzyszkowo do południowej granicy gminy w miejscowości Kiekrz w powiecie poznańskim,
- część gminy Ostroróg położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 186 i 184 biegnące od granicy gminy do miejscowości Ostroróg, a następnie od miejscowości Ostroróg przez miejscowości Piaskowo – Rudki do południowej granicy gminy, część gminy Wronki położona na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Wartę biegnącą od zachodniej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 182, a następnie na zachód od linii wyznaczonej przez drogi nr 182 oraz 184 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 182 do południowej granicy gminy, część gminy Pniewy położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Lubosinek – Lubosina – Buszewo biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 187 i na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 187 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą łączącą miejscowości Lubosinek – Lubosina – Buszewo część gminy Duszniki położona na północny – zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 306 biegnącą od północnej granicy gminy do miejscowości Duszniki, a następnie na północ od linii wyznaczonej przez ul. Niewierską oraz drogę biegnącą przez miejscowość Niewierz do zachodniej granicy gminy, część gminy Szamotuły położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 306 i drogę łączącą miejscowości Lipnica – Ostroróg oraz część położona na wschód od wschodniej granicy miasta Szamotuły i na północ od linii kolejowej biegnącej od południowej granicy miasta Szamotuły do południowo-wschodniej granicy gminy oraz część gminy Obrzycko położona na wschód od drogi nr 185 łączącej miejscowości Gaj Mały, Słapanowo i Obrzycko do północnej granicy miasta Obrzycko, a następnie na wschód od drogi przebiegającej przez miejscowość Chraplewo w powiecie szamotulskim,
- gmina Malanów, część gminy Tuliszków położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 72 biegnącej od wschodniej granicy gminy do miasta Turek, a następnie na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 443 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 72 w mieście Turek do zachodniej granicy gminy w powiecie tureckim,
- część gminy Rychwał położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 25 biegnącą od południowej granicy gminy do miejscowości Rychwał, a następnie na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 443 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 25 w miejscowości Rychwał do wschodniej granicy gminy w powiecie konińskim,
- gmina Mycielin, część gminy Stawiszyn położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 25 biegnącą od północnej granicy gminy do miejscowości Zbiersk, a następnie na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Zbiersk – Łyczyn – Petryki biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 25 do południowej granicy gminy, część gminy Ceków - Kolonia położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Młynisko – Morawin - Janków w powiecie kaliskim,
- gminy Gostyń i Pępowo w powiecie gostyńskim,
- gminy Kobylin, Zduny, część gminy Krotoszyn położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 15 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 36, nr 36 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 15 do skrzyżowania z drogą nr 444, nr 444 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 36 do południowej granicy gminy w powiecie krotoszyńskim,

w województwie łódzkim:

- gminy Białaczów, Drzewica, Opoczno i Poświętne w powiecie opoczyńskim,
- gminy Biała Rawska, Regnów i Sadkowice w powiecie rawskim,
- gmina Kowiesy w powiecie skierniewickim,

w województwie zachodniopomorskim:

- gmina Boleszkowice i część gminy Dębno położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 126 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 23 w miejscowości Dębno, następnie na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 23 do skrzyżowania z ul. Jana Pawła II w miejscowości Cychry, następnie na południe od ul. Jana Pawła II do skrzyżowania z ul. Ogrodową i dalej na południe od linii wyznaczonej przez ul. Ogrodową, której przedłużenie biegnie do wschodniej granicy gminy w powiecie myśliborskim,

— gminy Banie, Cedynia, Chojna, Gryfino, Mieszkowice, Moryń, Trzcіńsko – Zdrój, Widuchowa w powiecie gryfińskim,

w województwie opolskim:

— gminy Brzeg, Lubsza, Lewin Brzeski, Olszanka, Skarbimierz w powiecie brzeskim,

— gminy Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Popielów w powiecie opolskim,

— gminy Świerczów, Wilków, część gminy Namysłów położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie namysłowskim.

8. Slovačka

Sljedeće zone ograničenja II u Slovačkoj:

— the whole district of Gelnica except municipalities included in zone III,

— the whole district of Poprad

— the whole district of Spišská Nová Ves,

— the whole district of Levoča,

— the whole district of Kežmarok

— in the whole district of Michalovce except municipalities included in zone III,

— the whole district of Košice-okolie,

— the whole district of Rožnava,

— the whole city of Košice,

— the whole district of Sobrance,

— the whole district of Vranov nad Topľou,

— the whole district of Humenné except municipalities included in zone III,

— the whole district of Snina,

— the whole district of Prešov except municipalities included in zone III,

— the whole district of Sabinov except municipalities included in zone III,

— the whole district of Svidník,

— the whole district of Medzilaborce,

— the whole district of Stropkov

— the whole district of Bardejov,

— the whole district of Stará Ľubovňa,

— the whole district of Revúca,

— the whole district of Rimavská Sobota except municipalities included in zone III,

— in the district of Veľký Krtíš, the whole municipalities not included in part I,

— the whole district of Lučenec,

— the whole district of Poltár

— the whole district of Zvolen,

— the whole district of Detva,

— in the district of Krupina the whole municipalities of Senohrad, Horné Mladonice, Dolné Mladonice, Čekovce, Lackov, Zemiansky Vrbovok, Kozí Vrbovok, Čabradský Vrbovok, Cerovo, Trpín, Litava,

— In the district of Banská Bystrica, the whole municipalities of Kremnička, Malachov, Badín, Vlkanová, Hronsek, Horná Mičiná, Dolná Mičiná, Mólča Oravce, Čačín, Čerín, Bečov, Sebedín, Dúbravica, Hrochof, Poniky, Strelníky, Povrazník, Ľubietová, Brusno, Banská Bystrica, Pohronský Bukovec, Medzibrod, Lučatín, Hiadel', Moštenica, Podkonice, Slovenská Ľupča, Priechod,

- the whole district of Brezno,
- in the district of Liptovsky Mikuláš, the municipalities of Važec, Malužiná, Kráľova lehota, Liptovská Porúbka, Nižná Boca, Vyšná Boca a Východná – a part of municipality south of the highway D1.

9. Italija

Sljedeće zone ograničenja II u Italiji:

Piedmont Region:

- in the Province of Alessandria, the municipalities of Cavatore, Castelnuovo Bormida, Cabella Ligure, Carrega Ligure, Francavilla Bisio, Carpeneto, Costa Vescovato, Grogardo, Orsara Bormida, Pasturana, Melazzo, Mornese, Ovada, Predosa Lerma, Fraconalto, Rivalta Bormida, Fresonara, Malvicino, Ponzone, San Cristoforo, Sezzadio Rocca Grimalda, Garbagna, Tassarolo, Mongiardino Ligure, Morsasco, Montaldo Bormida, Prasco, Montaldeo, Belforte Monferrato, Albera Ligure, Bosio Cantalupo Ligure, Castelletto D'orba, Cartosio, Acqui Terme, Arquata Scrivia, Parodi Ligure, Ricaldone, Gavi, Cremolino, Brignano-Frascata, Novi Ligure, Molare, Cassinelle, Morbello, Avolasca, Carezzano, Basaluzzo, Dernice, Trisobbio, Strevi, Sant'Agata Fossili, Pareto, Visone, Voltaggio, Tagliolo Monferrato, Casaleggio Boiro, Capriata D'orba, Castellania, Carrosio, Cassine, Vignole Borbera, Serravalle Scrivia, Silvano D'orba, Villalvernia, Roccaforte Ligure, Rocchetta Ligure, Sardigliano, Stazzano, Borghetto Di Borbera, Grondona, Cassano Spinola, Montacuto, Gremiasco, San Sebastiano Curone, Fabbrica Curone,

Liguria Region:

- in the province of Genova, the municipalities of Bogliasco, Arenzano, Ceranesi, Ronco Scrivia, Mele, Isola Del Cantone, Lumarzo, Genova, Masone, Serra Riccò, Campo Ligure, Mignanego, Busalla, Bargagli, Savignone, Torriglia, Rossiglione, Sant'Olcese, Valbrevenna, Sori, Tiglieto, Campomorone, Cogoleto, Pieve Ligure, Davagna, Casella, Montoggio, Crocefieschi, Vobbia,
- in the province of Savona, the municipalities of Albisola Superiore, Celle Ligure, Stella, Pontinvrea, Varazze, Urbe, Sassello.

DIO III.

1. Bugarska

Sljedeće zone ograničenja III u Bugarskoj:

- in Blagoevgrad region:
 - the whole municipality of Sandanski
 - the whole municipality of Strumyani
 - the whole municipality of Petrich,
- the Pazardzhik region:
 - the whole municipality of Pazardzhik,
 - the whole municipality of Panagyurishte,
 - the whole municipality of Lesichevo,
 - the whole municipality of Septemvri,
 - the whole municipality of Strelcha,
- in Plovdiv region
 - the whole municipality of Hisar,
 - the whole municipality of Suedinenie,
 - the whole municipality of Maritsa
 - the whole municipality of Rodopi,
 - the whole municipality of Plovdiv,

- in Varna region:
 - the whole municipality of Byala,
 - the whole municipality of Dolni Chiflik.

2. Italija

Sljedeće zone ograničenja III u Italiji:

- tutto il territorio della Sardegna.

3. Poljska

Sljedeće zone ograničenja III u Poljskoj:

w województwie warmińsko-mazurskim:

- część powiatu działdowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- część powiatu iławskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- powiat nowomiejski,
- gminy Dąbrówno, Grunwald i Ostróda z miastem Ostróda w powiecie ostródzkim,
- część gminy Barczewo położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową, część gminy Purda położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 53, część gminy Biskupiec położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 57 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 16, a następnie na południe od drogi nr 16 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 57 do zachodniej granicy gminy w powiecie olsztyńskim,
- część gminy Dźwierzuty położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 57, część gminy Pasyw położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 53 w powiecie szczycieńskim,

w województwie lubelskim:

- gminy Radecznica, Sułów, Szczepleszyn, Zwierzyniec w powiecie zamojskim,
- gminy Biłgoraj z miastem Biłgoraj, Goraj, Frampol, Tereszpol i Turobin w powiecie biłgorajskim,
- gminy Horodło, Hrubieszów z miastem Hrubieszów w powiecie hrubieszowskim,
- gminy Dzwola, Chrzanów i Potok Wielki w powiecie janowskim,
- gminy Gościeradów i Trzydnik Duży w powiecie kraśnickim,

w województwie podkarpackim:

- powiat mielecki,
- gminy Radomyśl nad Sanem i Zaklików w powiecie stalowowolskim,
- część gminy Ostrów położona na północ od drogi linii wyznaczonej przez drogę nr A4 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 986, a następnie na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 986 biegnącą od tego skrzyżowania do miejscowości Osieka i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Osieka - Blizna w powiecie ropczycko - sędziszowskim,
- gminy Czarna, Żyraków i część gminy wiejskiej Dębica położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4 w powiecie dębickim,
- gmina Wielkie Oczy w powiecie lubaczowskim,
- gminy Laszki, Radymno z miastem Radymno, w powiecie jarosławskim,

w województwie lubuskim:

- gminy Małomice, Niegosławice, Szprotawa, Żagań w powiecie żagańskim,
- gmina Sulęcín w powiecie sulęcińskim,
- gminy Bledzew, Międzyrzecz, Pszczew, Trzciel w powiecie międzyrzeckim,
- gmina Sława w powiecie wschowskim,
- gminy Lubrza, Łągów, Skąpe, Świebodzin w powiecie świebodzińskim,

w województwie wielkopolskim:

- gminy Krzemieniewo, Rydzyna w powiecie leszczyńskim,
- gminy Krobia i Poniec w powiecie gostyńskim,
- powiat rawicki,
- gminy Kuślin, Lwówek, Miedzichowo, Nowy Tomyśl w powiecie nowotomyskim,
- gminy Chrzypsko Wielkie, Kwilcz w powiecie międzychodzkiem,
- część gminy Pniewy położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Lubosinek – Lubosina – Buszewo biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 187 i na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 187 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą łączącą miejscowości Lubosinek – Lubosina – Buszewo w powiecie szamotulskim,

w województwie dolnośląskim:

- część powiatu górowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- gminy Prusice i Żmigród w powiecie trzebnickim,
- gmina Kotla w powiecie głogowskim,
- gminy Gromadka i Osiecznica w powiecie bolesławieckim,
- gminy Chocianów i Przemków w powiecie polkowickim,
- gmina Chojnów i miasto Chojnów w powiecie legnickim,
- część gminy Wołów położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 339 biegnącą od wschodniej granicy gminy do miejscowości Pełczyn, a następnie na północny - wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 339 i łączącą miejscowości Pełczyn – Smogorzówek, część gminy Wińsko położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 36 biegnącą od północnej granicy gminy do miejscowości Wińsko, a następnie na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 36 w miejscowości Wińsko i łączącą miejscowości Wińsko – Smogorzów Wielki – Smogorzówek w powiecie wołowskim,
- część gminy Milicz położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Poradów – Piotrkosice - Sulimierz-Sułów - Gruszczyca w powiecie milickim,

w województwie świętokrzyskim:

- gminy Gnojno, Pacanów, Stopnica, Tuczępy, część gminy Busko Zdrój położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Siedlawy-Szaniec- Podgaje-Kołaczkowice w powiecie buskim,
- gminy Łubnice, Oleśnica, Połaniec, część gminy Rytwiany położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 764, część gminy Szydłów położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 756 w powiecie staszowskim,
- gminy Chęciny, Chmielnik, Daleszyce, Górnio, Masłów, Miedziana Góra, Mniów, Morawica, Łopuszno, Piekoszów, Pierzchnica, Sitkówka-Nowiny, Strawczyn, Zagnańsk, część gminy Raków położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi nr 756 i 764 w powiecie kieleckim,
- powiat miejski Kielce,
- gminy Kluczewsko, Krasocin, Włoszczowa w powiecie włoszczowskim,
- gmina Kije w powiecie pińczowskim,
- gminy Małogoszcz, Oksa, Sobków w powiecie jędrzejowskim,
- gmina Słupia Konecka w powiecie koneckim,

w województwie małopolskim:

- gminy Dąbrowa Tarnowska, Radgoszcz, Szczucin w powiecie dąbrowskim,
- gminy Lisia Góra, Pleśna, Ryglice, Skrzyszów, Tarnów, Tuchów w powiecie tarnowskim,
- powiat miejski Tarnów.

4. Rumunjska

Sljedeće zone ograničenja III u Rumunjskoj:

- Zona orašului București,
- Județul Constanța,
- Județul Satu Mare,
- Județul Tulcea,
- Județul Bacău,
- Județul Bihor,
- Județul Bistrița Năsăud,
- Județul Brăila,
- Județul Buzău,
- Județul Călărași,
- Județul Dâmbovița,
- Județul Galați,
- Județul Giurgiu,
- Județul Ialomița,
- Județul Ilfov,
- Județul Prahova,
- Județul Sălaj,
- Județul Suceava
- Județul Vaslui,
- Județul Vrancea,
- Județul Teleorman,
- Județul Mehedinți,
- Județul Gorj,
- Județul Argeș,
- Județul Olt,
- Județul Dolj,
- Județul Arad,
- Județul Timiș,
- Județul Covasna,
- Județul Brașov,
- Județul Botoșani,
- Județul Vâlcea,
- Județul Iași,
- Județul Hunedoara,
- Județul Alba,
- Județul Sibiu,
- Județul Caraș-Severin,
- Județul Neamț,
- Județul Harghita,
- Județul Mureș,

- Județul Cluj,
- Județul Maramureș.

5. Slovačka

Sljedeće zone ograničenja III u Slovačkoj:

- In the district of Lučenec: Lučenec a jeho časti, Panické Dravce, Mikušovce, Pinciná, Holiša, Vidiná, Boľkovce, Trebeľovce, Halič, Stará Halič, Tomášovce, Trenč, Veľká nad Ipľom, Buzitka (without settlement Dóra), Prša, Nitra nad Ipľom, Mašková, Lehôtka, Kalonda, Jelšovec, Luboreč, Filakovské Kováče, Lipovany, Mučín, Rapovce, Lupoč, Gregorova Vieska, Praha,
 - In the district of Poltár: Kalinovo, Veľká Ves,
 - The whole district of Trebišov',
 - The whole district of Vranov and Topľou,
 - In the district of Humenné: Lieskovec, Myslina, Humenné, Jasenov, Brekov, Závadka, Topoľovka, Hudcovce, Ptičie, Chlmec, Porúbka, Brestov, Gruzovce, Ohradzany, Slovenská Volová, Karná, Lackovce, Kochanovce, Hažín nad Cirochou,
 - In the district of Michalovce: Strážske, Staré, Oreské, Zbudza, Voľa, Nacina Ves, Pusté Čemerné, Lesné, Rakovec nad Ondavou, Petrikovce, Oborín, Veľké Raškovec, Beša,
 - In the district of Nové Zámky: Sikenička, Pavlová, Bíňa, Kamenín, Kamenný Most, Malá nad Hronom, Belá, Lubá, Šarkan, Gbelce, Nová Vieska, Bruty, Svodín,
 - In the district of Levice: Veľké Ludince, Farná, Kuraľany, Keť, Pohronský Ruskov, Čata,
 - In the district of Rimavská Sobota: Jesenské, Gortva, Hodejov, Hodejovec, Širkovce, Šimonovce, Drňa, Hostice, Gemerské Dechtáre, Jestice, Dubovec, Rimavské Janovce, Rimavská Sobota, Belín, Pavlovce, Sútor, Bottovo, Dúžava, Mojín, Konrádovce, Čierny Potok, Blhovce, Gemerček, Hajnáčka,
 - In the district of Gelnica: Hrišovce, Jaklovce, Kluknava, Margecany, Richnava,
 - In the district Of Sabinov: Daletice,
 - In the district of Prešov: Hrabkov, Krížovany, Žipov, Kvačany, Ondrašovce, Chminianske Jakubovany, Klenov, Bajerov, Bertotovce, Brežany, Bzenov, Fričovce, Hendrichovce, Hermanovce, Chmiňany, Chminianska Nová Ves, Janov, Jarovnice, Kojatice, Lažany, Mikušovce, Ovčie, Rokycany, Sedlice, Suchá Dolina, Svinia, Šindliar, Široké, Štefanovce, Vífaz, Župčany."
-

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2022/441**od 17. ožujka 2022.****o izmjeni priloga V. i XIV. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/404 u pogledu unosa za Ujedinjenu Kraljevinu i Sjedinjene Američke Države na popisima trećih zemalja iz kojih je odobren ulazak u Uniju pošiljaka peradi, zametnih proizvoda peradi te svježeg mesa peradi i pernate divljači****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju izvan snage određenih akata u području zdravlja životinja („Zakon o zdravlju životinja”) ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 230. stavak 1. i članak 232. stavak 1.,

budući da:

- (1) Uredbom (EU) 2016/429 propisano je da u Uniju smiju ulaziti samo pošiljke životinja, zametnih proizvoda i proizvoda životinjskog podrijetla koje dolaze iz treće zemlje ili područja ili njihove zone ili kompartmenta koji su uvršteni na popis u skladu s člankom 230. stavkom 1. te uredbe.
- (2) U Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2020/692 ⁽²⁾ utvrđeni su zahtjevi u pogledu zdravlja životinja kojima moraju udovoljavati pošiljke određenih vrsta i kategorija životinja, zametnih proizvoda i proizvoda životinjskog podrijetla iz trećih zemalja ili područja ili njihovih zona, ili kompartmenata ako je riječ o životinjama akvakulture, kako bi mogle ući u Uniju.
- (3) U Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2021/404 ⁽³⁾ utvrđeni su popisi trećih zemalja, područja ili njihovih zona ili kompartmenata iz kojih je dopušten ulazak u Uniju vrsta i kategorija životinja, zametnih proizvoda i proizvoda životinjskog podrijetla koji su obuhvaćeni područjem primjene Delegirane uredbe (EU) 2020/692.
- (4) Konkretnije, u prilogima V. i XIV. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/404 utvrđeni su popisi trećih zemalja, područja ili njihovih zona iz kojih je odobren ulazak u Uniju pošiljaka peradi i zametnih proizvoda peradi te svježeg mesa peradi i pernate divljači.
- (5) Ujedinjena Kraljevina obavijestila je Komisiju o izbijanju visokopatogene influence ptica kod peradi. To izbijanje bolesti otkriveno je u blizini mjesta Redgrave, Mid Suffolk, Suffolk, Engleska i potvrđeno je 1. ožujka 2022. laboratorijskom analizom (RT-PCR).
- (6) Sjedinjene Američke Države obavijestile su Komisiju o izbijanjima visokopatogene influence ptica kod peradi. Ta izbijanja bolesti otkrivena su u drugom objektu u već pogođenom okrugu Newcastle, država Delaware, Sjedinjene Američke Države, okrugu Queen Anne's, država Maryland, Sjedinjene Američke Države i okrugu Jasper, država Missouri, Sjedinjene Američke Države i potvrđena su 8. ožujka 2022. laboratorijskom analizom (RT-PCR).

⁽¹⁾ SL L 84, 31.3.2016., str. 1.

⁽²⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/692 od 30. siječnja 2020. o dopuni Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu pravila za ulazak u Uniju pošiljaka određenih životinja, zametnih proizvoda i proizvoda životinjskog podrijetla te njihovo premještanje i postupanje s njima nakon ulaska (SL L 174, 3.6.2020., str. 379.).

⁽³⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2021/404 od 24. ožujka 2021. o utvrđivanju popisa trećih zemalja, područja ili njihovih zona iz kojih je dopušten ulazak u Uniju životinja, zametnih proizvoda i proizvoda životinjskog podrijetla u skladu s Uredbom (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 114, 31.3.2021., str. 1.).

- (7) Sjedinjene Američke Države obavijestile su Komisiju o još jednom izbijanju visokopatogene influence ptica kod peradi. To izbijanje bolesti otkriveno je u okrugu Lawrence, država Missouri, Sjedinjene Američke Države i potvrđeno je 9. ožujka 2022. laboratorijskom analizom (RT-PCR).
- (8) Veterinarska tijela Ujedinjene Kraljevine i Sjedinjenih Američkih Država uspostavila su zonu kontrole od 10 km oko zahvaćenih objekata i provela mjere usmrćivanja u preventivne svrhe radi kontrole visokopatogene influence ptica i ograničenja njezina širenja.
- (9) Ujedinjena Kraljevina i Sjedinjene Američke Države Komisiji su dostavile podatke o epidemiološkoj situaciji na svojem državnom području i o mjerama koje su poduzele radi suzbijanja daljnjeg širenja visokopatogene influence ptica. Komisija je ocijenila te podatke. Na temelju te ocjene i radi zaštite zdravstvenog stanja životinja u Uniji više ne bi trebao biti odobren ulazak u Uniju pošiljaka peradi, zametnih proizvoda peradi i svježeg mesa peradi i pernate divljači iz područja pod ograničenjima koja su zbog nedavnih izbijanja visokopatogene influence ptica uspostavila veterinarska tijela Ujedinjene Kraljevine i Sjedinjenih Američkih Država.
- (10) Nadalje, Ujedinjena Kraljevina dostavila je ažurirane podatke o epidemiološkoj situaciji na svojem državnom području u pogledu izbijanja visokopatogene influence ptica, potvrđenih u objektima za uzgoj peradi 8. studenoga 2021. u blizini mjesta Alcester, Bidford, Warwickshire, Engleska te 21. studenoga 2021. u blizini mjesta North Fambridge, Maldon, Essex, Engleska. Ujedinjena Kraljevina dostavila je i podatke o mjerama koje je poduzela radi sprečavanja daljnjeg širenja te bolesti. Konkretno, nakon tih izbijanja visokopatogene influence ptica Ujedinjena Kraljevina provela je mjere usmrćivanja radi kontrole i ograničavanja širenja te bolesti. Osim toga, Ujedinjena Kraljevina provela je potrebne mjere čišćenja i dezinfekcije nakon provedbe mjera usmrćivanja u zaraženim objektima za uzgoj peradi na svojem državnom području.
- (11) Komisija je ocijenila informacije koje je dostavila Ujedinjena Kraljevina i zaključila da su izbijanja visokopatogene influence ptica u objektima za uzgoj peradi u blizini mjesta Alcester, Bidford, Warwickshire, Engleska i mjesta North Fambridge, Maldon, Essex, Engleska uklonjena i da više ne postoji rizik povezan s ulaskom u Uniju proizvoda od peradi iz zona Ujedinjene Kraljevine iz kojih je zbog tih izbijanja suspendiran ulazak u Uniju proizvoda od peradi.
- (12) Priloge V. i XIV. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/404 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (13) Uzimajući u obzir trenutačnu epidemiološku situaciju u Ujedinjenoj Kraljevini i Sjedinjenim Američkim Državama u pogledu visokopatogene influence ptica i ozbiljan rizik njezina unošenja u Uniju, izmjene koje se ovom Uredbom unose u Provedbenu uredbu (EU) 2021/404 trebale bi hitno stupiti na snagu.
- (14) Mjere predviđene u ovoj Uredbi u skladu su s mišljenjem Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Prilozi V. i XIV. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/404 mijenjaju se u skladu s Prilogom ovoj Uredbi.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 17. ožujka 2022.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN

Prilozi V. i XIV. Provedbenoj uredbi (EU) 2021/404 mijenjaju se kako slijedi:

1. Prilog V. mijenja se kako slijedi:

(a) dio 1. mijenja se kako slijedi:

i. u unosu za Ujedinjenu Kraljevinu, redak za zonu GB-2.19 zamjenjuje se sljedećim:

„GB Ujedinjena Kraljevina	GB-2.19	Perad za rasplod osim bezgrebenki i perad za proizvodnju osim bezgrebenki	BPP	N, P1		8.11.2021.	4.3.2022.
		Bezgrebenke za rasplod i bezgrebenke za proizvodnju	BPR	N, P1		8.11.2021.	4.3.2022.
		Perad namijenjena klanju osim bezgrebenki	SP	N, P1		8.11.2021.	4.3.2022.
		Bezgrebenke namijenjene klanju	SR	N, P1		8.11.2021.	4.3.2022.
		Jednodnevni pilići osim bezgrebenki	DOC	N, P1		8.11.2021.	4.3.2022.
		Jednodnevni pilići bezgrebenki	DOR	N, P1		8.11.2021.	4.3.2022.
		Manje od 20 jedinki peradi osim bezgrebenki	POU-LT20	N, P1		8.11.2021.	4.3.2022.
		Jaja za valenje peradi osim bezgrebenki	HEP	N, P1		8.11.2021.	4.3.2022.
		Jaja za valenje bezgrebenki	HER	N, P1		8.11.2021.	4.3.2022.
	Manje od 20 jaja za valenje peradi osim bezgrebenki	HE-LT20	N, P1		8.11.2021.	4.3.2022.”	

ii. u unosu za Ujedinjenu Kraljevinu, redak za zonu GB-2.28 zamjenjuje se sljedećim:

„GB Ujedinjena Kraljevina	GB-2.28	Perad za rasplod osim bezgrebenki i perad za proizvodnju osim bezgrebenki	BPP	N, P1		21.11.2021.	8.3.2022.
		Bezgrebenke za rasplod i bezgrebenke za proizvodnju	BPR	N, P1		21.11.2021.	8.3.2022.
		Perad namijenjena klanju osim bezgrebenki	SP	N, P1		21.11.2021.	8.3.2022.
		Bezgrebenke namijenjene klanju	SR	N, P1		21.11.2021.	8.3.2022.
		Jednodnevni pilići osim bezgrebenki	DOC	N, P1		21.11.2021.	8.3.2022.
		Jednodnevni pilići bezgrebenki	DOR	N, P1		21.11.2021.	8.3.2022.

		Manje od 20 jedinki peradi osim bezgrebenki	POU-LT20	N, P1		21.11.2021.	8.3.2022.
		Jaja za valenje peradi osim bezgrebenki	HEP	N, P1		21.11.2021.	8.3.2022.
		Jaja za valenje bezgrebenki	HER	N, P1		21.11.2021.	8.3.2022.
		Manje od 20 jaja za valenje peradi osim bezgrebenki	HE-LT20	N, P1		21.11.2021.	8.3.2022.”

iii. u unosu za Ujedinjenu Kraljevinu, iza retka za zonu GB-2.103 dodaje se sljedeći redak za zonu GB-2.104:

„GB Ujedinjena Kraljevina	GB-2.104	Perad za rasplod osim bezgrebenki i perad za proizvodnju osim bezgrebenki	BPP	N, P1		1.3.2022.	
		Bezgrebenke za rasplod i bezgrebenke za proizvodnju	BPR	N, P1		1.3.2022.	
		Perad namijenjena klanju osim bezgrebenki	SP	N, P1		1.3.2022.	
		Bezgrebenke namijenjene klanju	SR	N, P1		1.3.2022.	
		Jednodnevni pilići osim bezgrebenki	DOC	N, P1		1.3.2022.	
		Jednodnevni pilići bezgrebenki	DOR	N, P1		1.3.2022.	
		Manje od 20 jedinki peradi osim bezgrebenki	POU-LT20	N, P1		1.3.2022.	
		Jaja za valenje peradi osim bezgrebenki	HEP	N, P1		1.3.2022.	
		Jaja za valenje bezgrebenki	HER	N, P1		1.3.2022.	
		Manje od 20 jaja za valenje peradi osim bezgrebenki	HE-LT20	N, P1		1.3.2022.”	

iv. u unosu za Sjedinjene Američke Države, iza retka za zonu US-2.16 dodaju se sljedeći reci za zone od US-2.17 do US-2.20:

„US Sjedinjene Američke Države	US-2.17	Perad za rasplod osim bezgrebenki i perad za proizvodnju osim bezgrebenki	BPP	N, P1		8.3.2022.	
		Bezgrebenke za rasplod i bezgrebenke za proizvodnju	BPR	N, P1		8.3.2022.	
		Perad namijenjena klanju osim bezgrebenki	SP	N, P1		8.3.2022.	

		Bezgrebenke namijenjene klanju	SR	N, P1		8.3.2022.	
		Jednodnevni pilići osim bezgrebenki	DOC	N, P1		8.3.2022.	
		Jednodnevni pilići bezgrebenki	DOR	N, P1		8.3.2022.	
		Manje od 20 jedinki peradi osim bezgrebenki	POU-LT20	N, P1		8.3.2022.	
		Jaja za valenje peradi osim bezgrebenki	HEP	N, P1		8.3.2022.	
		Jaja za valenje bezgrebenki	HER	N, P1		8.3.2022.	
		Manje od 20 jaja za valenje peradi osim bezgrebenki	HE-LT20	N, P1		8.3.2022.	
	US-2.18	Perad za rasplod osim bezgrebenki i perad za proizvodnju osim bezgrebenki	BPP	N, P1		8.3.2022.	
		Bezgrebenke za rasplod i bezgrebenke za proizvodnju	BPR	N, P1		8.3.2022.	
		Perad namijenjena klanju osim bezgrebenki	SP	N, P1		8.3.2022.	
		Bezgrebenke namijenjene klanju	SR	N, P1		8.3.2022.	
		Jednodnevni pilići osim bezgrebenki	DOC	N, P1		8.3.2022.	
		Jednodnevni pilići bezgrebenki	DOR	N, P1		8.3.2022.	
		Manje od 20 jedinki peradi osim bezgrebenki	POU-LT20	N, P1		8.3.2022.	
		Jaja za valenje peradi osim bezgrebenki	HEP	N, P1		8.3.2022.	
		Jaja za valenje bezgrebenki	HER	N, P1		8.3.2022.”	
		Manje od 20 jaja za valenje peradi osim bezgrebenki	HE-LT20	N, P1		8.3.2022.	
	US-2.19	Perad za rasplod osim bezgrebenki i perad za proizvodnju osim bezgrebenki	BPP	N, P1		8.3.2022.	
		Bezgrebenke za rasplod i bezgrebenke za proizvodnju	BPR	N, P1		8.3.2022.	
		Perad namijenjena klanju osim bezgrebenki	SP	N, P1		8.3.2022.	
		Bezgrebenke namijenjene klanju	SR	N, P1		8.3.2022.	

		Jednodnevni pilići osim bezgrebenki	DOC	N, P1		8.3.2022.	
		Jednodnevni pilići bezgrebenki	DOR	N, P1		8.3.2022.	
		Manje od 20 jedinki peradi osim bezgrebenki	POU-LT20	N, P1		8.3.2022.	
		Jaja za valenje peradi osim bezgrebenki	HEP	N, P1		8.3.2022.	
		Jaja za valenje bezgrebenki	HER	N, P1		8.3.2022.	
		Manje od 20 jaja za valenje peradi osim bezgrebenki	HE-LT20	N, P1		8.3.2022.	
	US-2.20	Perad za rasplod osim bezgrebenki i perad za proizvodnju osim bezgrebenki	BPP	N, P1		9.3.2022.	
		Bezgrebenke za rasplod i bezgrebenke za proizvodnju	BPR	N, P1		9.3.2022.	
		Perad namijenjena klanju osim bezgrebenki	SP	N, P1		9.3.2022.	
		Bezgrebenke namijenjene klanju	SR	N, P1		9.3.2022.	
		Jednodnevni pilići osim bezgrebenki	DOC	N, P1		9.3.2022.	
		Jednodnevni pilići bezgrebenki	DOR	N, P1		9.3.2022.	
		Manje od 20 jedinki peradi osim bezgrebenki	POU-LT20	N, P1		9.3.2022.	
		Jaja za valenje peradi osim bezgrebenki	HEP	N, P1		9.3.2022.	
		Jaja za valenje bezgrebenki	HER	N, P1		9.3.2022.	
		Manje od 20 jaja za valenje peradi osim bezgrebenki	HE-LT20	N, P1		9.3.2022.	

(b) dio 2. mijenja se kako slijedi:

i. u unosu za Ujedinjenu Kraljevinu, iza opis zone GB-2.103 dodaje se sljedeći opis zone GB-2.104:

„Ujedinjena Kraljevina	GB-2.104	U blizini mjesta Redgrave, Mid Suffolk, Suffolk, Engleska: područje koje se nalazi unutar kruga polumjera 10 km sa središtem u točki s decimalnim koordinatama WGS84: N52.37 i E0.99”
------------------------	----------	--

ii. u unosu za Sjedinjene Američke Države, iza opisa zone US-2.16 dodaju se sljedeći opisi zona od US-2.17 do US-2.20:

„Sjedinjene Američke Države	US-2.17	Država Delaware: New Castle 02 okrug New Castle: područje polumjera 10 km koje započinje sjevernom točkom (GPS koordinate: 75.7430486°W 39.5199819°N) i prostire se kružno u smjeru kazaljke na satu: (a) sjever: 1,1 km sjeverozapadno od raskrižja cesta W Creek Ln i Dickerson Ln (b) sjeveroistok: 0,3 km sjeveroistočno od raskrižja cesta Cuter Way i Nantucket Dr (c) istok: 0,23 km sjeveroistočno od raskrižja cesta Denny Lynn Dr i Kelsey Lynn Ct (d) jugoistok: 0,8 km jugoistočno od raskrižja cesta Blackbird Station Rn i Lloyd Guessford Rd (e) jug: 2,2 km jugoistočno od raskrižja cesta Massey Rd i Bradford Johnson Rd (f) jugozapad: 1,9 km zapadno-jugozapadno od raskrižja cesta Megan Rd i Scott Rd (g) zapad: 2,7 km sjeverozapadno od raskrižja ceste Bohemia Church Rd i autoceste Augustine Herman (h) sjeverozapad: 0,7 km na sjeverno-sjeverozapadno od raskrižja ceste Court House Point Rd i autoceste Augustine Herman
	US-2.18	Država Maryland: okrug Queen Anne's: područje polumjera 10 km koje započinje sjevernom točkom (GPS koordinate: 75.8786226°W 39.2489713°N) i prostire se kružno u smjeru kazaljke na satu: (a) sjever: 0,6 km sjeverno-sjeverozapadno od raskrižja cesta Herbies Way i Chester River Heights Rd (b) sjeveroistok: 0,8 km sjeverozapadno od raskrižja cesta Stulltown Rd i Peters Corner Rd (c) istok: 1,4 km jugoistočno od raskrižja cesta Basic Church Rd i Duhamel Corner Rd

		<p>(d) jugoistok: 0,36 km jugozapadno od raskrižja cesta Basic Church Rd i Duhamel Corner Rd</p> <p>(e) jug: 0,63 km jugoistočno od raskrižja cesta Murphy Rd i Price Station Rd 405</p> <p>(f) jugozapad: 0,1 km jugoistočno od raskrižja cesta Flat Iron Square Rd i Lieby Rd</p> <p>(g) zapad: 2,2 km istočno-jugoistočno od raskrižja cesta Rolphs Wharf Rd i Church Hill Rd</p> <p>(h) sjeverozapad: 0,5 km sjeverozapadno od raskrižja cesta Deep Landing Rd i Bright Meadow Ln</p>
US-2.19		<p>Država Missouri: okrug Jasper: područje polumjera 10 km koje započinje sjevernom točkom (GPS koordinate: 94.5953717°W 37.4321134°N) i prostire se kružno u smjeru kazaljke na satu:</p> <p>(a) sjever: 0,7 km jugozapadno od raskrižja cesta SW 50th Rd i SW 160th Ln</p> <p>(b) sjeveroistok: 0,7 km zapadno od raskrižja autoceste W 126 i ceste SW 115th Ln</p> <p>(c) istok: 0,5 km jugoistočno od raskrižja autoceste State 43 i ceste Thistle Rd</p> <p>(d) jugoistok: 0,5 km jugozapadno od raskrižja cesta Park Ln i 25B</p> <p>(f) jugozapad: 0,3 km južno-jugoistočno od raskrižja cesta NE Scammon Rd i NE 85th St</p> <p>(g) zapad: 0,6 km sjeverozapadno od raskrižja autocesta E 400 i 69</p> <p>(h) sjeverozapad: 0,7 km jugozapadno od raskrižja autocesta 126 i N Free King's</p>
US-2.20		<p>Država Missouri: okrug Lawrence: područje polumjera 10 km koje započinje sjevernom točkom (GPS koordinate: 93.7354261°W 37.1689086°N) i prostire se kružno u smjeru kazaljke na satu:</p> <p>(a) sjever: 1,2 km sjeverno-sjeveroistočno od raskrižja cesta Farm Rd 2077 i Farm Rd 1170</p> <p>(b) sjeveroistok: 1,1 km zapadno od raskrižja cesta County Rd 2090 i County Rd 1230</p> <p>(c) istok: 1,0 km jugozapadno od raskrižja cesta Farm Rd 2130 i Farm Rd 1245</p> <p>(d) jugoistok: 0,4 km sjeveroistočno od raskrižja cesta Farm Rd 1220 i Farm Rd 2180</p> <p>(f) jugozapad: 0,5 km istočno-sjeveroistočno od raskrižja cesta County Rd 1131 i Farm Rd 2181</p> <p>(g) zapad: 0,7 km južno-jugozapadno od raskrižja autocesta I-44 i H</p> <p>(h) sjeverozapad: 1,5 km sjeverno-sjeveroistočno od raskrižja cesta Farm Rd 2100 i Farm Rd 1132 LC"</p>

2. Prilog XIV. mijenja se kako slijedi:

(a) dio 1. mijenja se kako slijedi:

i. u unosu za Ujedinjenu Kraljevinu, redak za zonu GB-2.19 zamjenjuje se sljedećim:

„GB Ujedinjena Kraljevina	GB-2.19	Svježe meso peradi osim bezgrebenki	POU	N, P1		8.11.2021.	4.3.2022.
		Svježe meso bezgrebenki	RAT	N, P1		8.11.2021.	4.3.2022.
		Svježe meso pernate divljači	GBM	P1		8.11.2021.	4.3.2022.”

ii. u unosu za Ujedinjenu Kraljevinu, redak za zonu GB-2.28 zamjenjuje se sljedećim:

„GB Ujedinjena Kraljevina	GB-2.28	Svježe meso peradi osim bezgrebenki	POU	N, P1		21.11.2021.	8.3.2022.
		Svježe meso bezgrebenki	RAT	N, P1		21.11.2021.	8.3.2022.
		Svježe meso pernate divljači	GBM	P1		21.11.2021.	8.3.2022.”

iii. u unosu za Ujedinjenu Kraljevinu, iza retka za zonu GB-2.103 dodaje se sljedeći redak za zonu GB-2.104:

„GB jedinjena Kraljevina	GB-2.104	Svježe meso peradi osim bezgrebenki	POU	N, P1		1.3.2022.	
		Svježe meso bezgrebenki	RAT	N, P1		1.3.2022.	
		Svježe meso pernate divljači	GBM	P1		1.3.2022.”	

iv. u unosu za Sjedinjene Američke Države, iza retka za zonu US-2.16 dodaju se sljedeći reci za zone od US-2.17 do US-2.20:

„US Sjedinjene Američke Države	US-2.17	Svježe meso peradi osim bezgrebenki	POU	N, P1		8.3.2022.	
		Svježe meso bezgrebenki	RAT	N, P1		8.3.2022.	
		Svježe meso pernate divljači	GBM	P1		8.3.2022.	
	US-2.18	Svježe meso peradi osim bezgrebenki	POU	N, P1		8.3.2022.	
		Svježe meso bezgrebenki	RAT	N, P1		8.3.2022.	
		Svježe meso pernate divljači	GBM	P1		8.3.2022.	
	US-2.19	Svježe meso peradi osim bezgrebenki	POU	N, P1		8.3.2022.	
		Svježe meso bezgrebenki	RAT	N, P1		8.3.2022.	
		Svježe meso pernate divljači	GBM	P1		8.3.2022.	

US-2.20	Svježe meso peradi osim bezgrebenki	POU	N, P1		9.3.2022.		
	Svježe meso bezgrebenki	RAT	N, P1		9.3.2022.		
	Svježe meso pernate divljači	GBM	P1		9.3.2022.”		

(b) u dijelu 2. u unosu za Sjedinjene Američke Države, reci za zone od US-2 do US-2.16 zamjenjuju se sljedećim:

„Sjedinjene Američke Države	US-2	Zone Sjedinjenih Američkih Država opisane pod unosom US-2 u dijelu 2. Priloga V.”
-----------------------------	------	---

ODLUKE

ODLUKA VIJEĆA (EU) 2022/442

od 21. veljače 2022.

o odobravanju otvaranja pregovora s Islandom, Kraljevinom Norveškom, Švicarskom Konfederacijom i Kneževinom Lihtenštajnom s ciljem sklapanja sporazumâ između Europske unije i tih zemalja o dodatnim pravilima u vezi s Instrumentom za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike, u okviru Fonda za integrirano upravljanje granicama

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 77. stavak 2. i članak 79. stavak 2. točku (d) u vezi s člankom 218. stavcima 3. i 4.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

budući da:

- (1) Uredba (EU) 2021/1148 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ kojom je uspostavljen, u okviru Fonda za integrirano upravljanje granicama, Instrumenta za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike za razdoblje 2021.–2027. donesena je 7. srpnja 2021.
- (2) Cilj je Uredbe (EU) 2021/1148 pružiti okvir za iskazivanje solidarnosti financiranjem pomoći za one države članice i zemlje koje primjenjuju odredbe schengenske pravne stečevine o vanjskim granicama. Ona predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u kojem sudjeluju pridružene zemlje.
- (3) Uredba (EU) 2021/1148 predstavlja daljnji razvoj schengenske pravne stečevine, a Danska je, u skladu s člankom 4. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, odlučila tu uredbu provesti u svojem nacionalnom pravu. U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 Danska ne sudjeluje u donošenju ove Odluke te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.
- (4) Ova Odluka predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u kojima Irska ne sudjeluje, u skladu s Odlukom Vijeća 2002/192/EZ ⁽²⁾. Irska stoga ne sudjeluje u donošenju ove Odluke te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.
- (5) Island, Kraljevina Norveška, Švicarska Konfederacija i Kneževina Lihtenštajn priopćili su, svaka od tih zemalja za sebe, 1. rujna 2021., 17. prosinca 2021., 11. kolovoza 2021. i 18. kolovoza 2021. svoju odluku da prihvate sadržaj Instrumenta za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/1148 i da ga provedu u svojem unutarnjem pravnom poretku.
- (6) S obzirom na članak 7. stavak 6. Uredbe (EU) 2021/1148 trebalo bi stoga otvoriti pregovore s ciljem sklapanja međunarodnih sporazuma s Islandom, Kraljevinom Norveškom, Švicarskom Konfederacijom i Kneževinom Lihtenštajnom o dodatnim pravilima o provedbi Uredbe (EU) 2021/1148 od strane svake od tih zemalja,

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2021/1148 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2021. o uspostavi, u okviru Fonda za integrirano upravljanje granicama, Instrumenta za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (SL L 251, 15.7.2021., str. 48.).

⁽²⁾ Odluka Vijeća 2002/192/EZ od 28. veljače 2002. o zahtjevu Irske za sudjelovanje u pojedinim odredbama schengenske pravne stečevine (SL L 64, 7.3.2002., str. 20.).

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

1. Komisiju se ovlašćuje za otvaranje pregovora o sporazumima s Islandom, Kraljevinom Norveškom, Švicarskom Konfederacijom i Kneževinom Lihtenštajnom o dodatnim pravilima o provedbi Uredbe (EU) 2021/1148 od strane tih zemalja.
2. Pregovori se vode na temelju pregovaračkih smjernica Vijeća koje su navedene u dodatku ovoj Odluci.

Članak 2.

Pregovori se vode uz savjetovanje sa savjetnicima za pravosuđe i unutarnje poslove koji su pripremno tijelo određeno kao poseban odbor u smislu članka 218. stavka 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Članak 3.

Ova je Odluka upućena Komisiji.

Sastavljeno u Bruxellesu 21. veljače 2022.

Za Vijeće
Predsjednik
J. DENORMANDIE

ODLUKA VIJEĆA (EU) 2022/443**od 3. ožujka 2022.****o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije u okviru Zajedničkog odbora EGP-a u vezi s izmjenom Priloga IV. (Energija) Sporazumu o EGP-u (Direktiva o energetskej učinkovitosti zgrada)****(Tekst značajan za EGP)**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 194. stavak 2., u vezi s člankom 218. stavkom 9.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 2894/94 od 28. studenoga 1994. o rješenjima za provedbu Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 1. stavak 3.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru ⁽²⁾ („Sporazum o EGP-u”) stupio je na snagu 1. siječnja 1994.
- (2) Na temelju članka 98. Sporazuma o EGP-u, Zajednički odbor EGP-a može odlučiti izmijeniti, među ostalim, Prilog IV. Sporazumu o EGP-u, koji sadržava odredbe o energiji.
- (3) Direktivu 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ treba uključiti u Sporazum o EGP-u.
- (4) Prilog IV. (Energija) Sporazumu o EGP-u trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (5) Stajalište Unije u okviru Zajedničkog odbora EGP-a trebalo bi se stoga temeljiti na priloženom nacrtu odluke,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Stajalište koje treba zauzeti u ime Unije u okviru Zajedničkog odbora EGP-a o predloženoj izmjeni Priloga IV. (Energija) Sporazumu o EGP-u temelji se na nacrtu odluke Zajedničkog odbora EGP-a priloženom ovoj Odluci.

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu na dan donošenja.

Sastavljeno u Bruxellesu 3. ožujka 2022.

Za Vijeće
Predsjednik
G. DARMANIN

⁽¹⁾ SL L 305, 30.11.1994., str. 6.

⁽²⁾ SL L 1, 3.1.1994., str. 3.

⁽³⁾ Direktiva 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 2010. o energetskej učinkovitosti zgrada (SL L 153, 18.6.2010., str. 13.).

NACRT ODLUKA ZAJEDNIČKOG ODBORA EGP-a br. ...
od ...
o izmjeni Priloga IV. (Energija) Sporazumu o EGP-u

ZAJEDNIČKI ODBOR EGP-a,

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru („Sporazum o EGP-u”), a posebno njegov članak 98.,

budući da:

- (1) Direktiva 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 2010. o energetske učinkovitosti zgrada ⁽¹⁾ („Direktiva o energetske učinkovitosti zgrada”) treba se uključiti u Sporazum o EGP-u.
- (2) Zbog posebnosti relativno novog i ujednačenog fonda zgrada Islanda prihvaća se privremeno i uvjetno izuzeće od primjene Direktive 2010/31/EU o energetske učinkovitosti zgrada. To bi se izuzeće trebalo primjenjivati na Direktivu 2010/31/EU u obliku u kojem je bila na snazi prije izmjene Direktivom (EU) 2018/844 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. To bi izuzeće trebalo biti strogo vremenski ograničeno i trebalo bi se primjenjivati isključivo do trenutka kad se postigne dogovor o uključivanju Direktive 2010/31/EU kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2018/844 u Sporazum o EGP-u.
- (3) S obzirom na vrlo malu veličinu fonda zgrada u Lihtenštajnu te njegovu klimu i tipologiju zgrada, Lihtenštajn je izuzet od obveze iz članka 5. Direktive o energetske učinkovitosti zgrada o provođenju vlastitih izračuna za utvrđivanje troškovno optimalnih razina minimalnih zahtjeva energetske učinkovitosti zgrada.
- (4) U skladu s uvjetima prilagodbe (c), Norveška i Lihtenštajn mogu utvrditi propise o minimalnim zahtjevima energetske učinkovitosti primjenom granice sustava koja se razlikuje od granice za potrošnju primarne energije koja se zahtijeva na temelju Direktive o energetske učinkovitosti zgrada, pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti iz prilagodbe (c) ove Odluke.
- (5) Prilagodbom (d) osigurava se da sustav energetske certificiranja kojim upravljaju korisnici u Norveškoj proizvodi rezultate jednakovrijedne certifikatima koje izdaju neovisni stručnjaci u skladu s člankom 17. Direktive o energetske učinkovitosti zgrada.
- (6) Prilog IV. Sporazumu o EGP-u trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Tekst točke 17. (Direktiva 2002/91/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2002.) Priloga IV. Sporazumu o EGP-u zamjenjuje se sljedećim:

„**32010 L 0031**: Direktiva 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 2010. o energetske učinkovitosti zgrada („Direktiva o energetske učinkovitosti zgrada”) (SL L 153, 18.6.2010., str. 13.).

Za potrebe ovog Sporazuma odredbe Direktive sadržavaju sljedeće prilagodbe:

- (a) Direktiva se ne primjenjuje na Island;
- (b) u članku 5. stavku 2. dodaje se sljedeće:

„Za potrebe utvrđivanja troškovno optimalnih razina minimalnih zahtjeva energetske učinkovitosti zgrada Lihtenštajn može iskoristiti izračune druge ugovorne stranke koja ima usporedive parametre.”;

⁽¹⁾ SL L 153, 18.6.2010., str. 13.

- (c) za potrebe članka 9. stavka 3. točke (a) i Priloga I. Direktive o energetskej učinkovitosti zgrada Lihtenštajn i Norveška svoje zahtjeve za potrošnju energije mogu temeljiti na neto energiji, uz uvjet da su ispunjeni sljedeći uvjeti i uspostavljene sljedeće zaštitne mjere:
- i. minimalni zahtjevi energetske učinkovitosti utvrđeni su u skladu sa zahtjevima članka 5. Direktive o energetskej učinkovitosti zgrada, na temelju osnovnih načela metodološkog okvira za izračunavanje troškovno optimalnih razina minimalnih zahtjeva energetske učinkovitosti ^(?);
 - ii. objavljen je brojčani pokazatelj potrošnje primarne energije koji odgovara zahtjevima energetske učinkovitosti utvrđenima u građevinskim propisima;
 - iii. Komisija zadržava pravo izmjene ove prilagodbe u kontekstu budućih pregovora o Direktivi o energetskej učinkovitosti zgrada kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2018/844;
- (d) u članku 17. dodaje se sljedeće:

„Države EFTA-e mogu za stambene zgrade uspostaviti pojednostavnjeni sustav energetske certifikacije kojim upravljaju korisnici, a koji se može primjenjivati kao alternativa angažiranju stručnjaka ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- i. na raspolaganju su temeljito znanje i kvalitetni podaci o cijelom fondu stambenih zgrada, uključujući sve tipologije zgrada i starosne razrede, te značajkama ovojnice zgrade i tehničkih sustava zgrade u upotrebi po pojedinoj tipologiji, što omogućuje izračun energetske učinkovitosti pojedinih zgrada i samostalnih uporabnih cjelina zgrada uz visok stupanj pouzdanosti na temelju informacija dobivenih od korisnika;
- ii. na raspolaganju su detaljni podaci o troškovno optimalnim ili troškovno učinkovitim poboljšanjima za svaku tipologiju zgrada;
- iii. uspostavljene su mjere za potporu korisnicima pri upravljanju sustavom za potrebe izdavanja certifikata za zgrade. Te mjere mogu uključivati telefonsku podršku ili savjetodavne službe koje će omogućiti kontakt između korisnika s jedne strane i neovisnih stručnjaka i stručnjaka za sustav s druge strane;
- iv. kako bi rizik od manipulacije rezultata bio zanemariv, sustav certifikacije kojim upravljaju korisnici uključuje kontrolu kvalitete i mehanizme provjere informacija koje korisnik unosi i njihove transparentnosti;
- v. uspostavljeni su neovisni sustavi kontrole kako bi se osiguralo da certifikacije energetske učinkovitosti kojim upravljaju korisnici daje jednakovrijedne rezultate kao i certifikati koje izdaju stručnjaci kad je riječ o kvaliteti i pouzdanosti;
- vi. sustav kojim upravljaju korisnici izdaje preporuke koje im mogu pomoći pri odabiru troškovno optimalnih ili troškovno učinkovitih poboljšanja za njihove konkretne zgrade i samostalne uporabne cjeline zgrada.”

Članak 2.

Vjerodostojni su tekstovi Direktive 2010/31/EU na islandskom i norveškom jeziku koji se objavljuju u Dodatku o EGP-u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu [...], pod uvjetom da su podnesene sve obavijesti iz članka 103. stavka 1. Sporazuma o EGP-u ^(?).

Članak 4.

Ova se Odluka objavljuje u odjeljku o EGP-u *Službenog lista Europske unije* i u Dodatku o EGP-u *Službenom listu Europske unije*.

^(?) Delegirana uredba Komisije (EU) br. 244/2012 od 16. siječnja 2012. o dopuni Direktive 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća o energetskej učinkovitosti zgrada utvrđivanjem usporednog metodološkog okvira za izračunavanje troškovno optimalnih razina za minimalne zahtjeve energetske svojstava zgrada i dijelova zgrada (SL L 81, 21.3.2012., str. 18.).

^(?) [Ustavni zahtjevi nisu navedeni.] [Ustavni su zahtjevi navedeni.]

Sastavljeno u Bruxellesu [...]

Za Zajednički odbor EGP-a
Predsjednik

Tajnici
Zajedničkog odbora EGP-a

ODLUKA KOMISIJE (EU) 2022/444**od 28. lipnja 2021.****o programu državnih potpora SA.49414 (2020/C) (ex 2019/NN) koju je provela Francuska u korist upravitelja infrastrukturnim objektima za skladištenje prirodnog plina***(priopćeno pod brojem dokumenta C(2021) 4494)***(Vjerodostojan je samo tekst na francuskom jeziku)****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 108. stavak 2. prvi podstavak,

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru, a posebno njegov članak 62. stavak 1. točku (a),

nakon poziva zainteresiranim stranama da dostave primjedbe u skladu s navedenim člancima ⁽¹⁾ i uzimajući u obzir te primjedbe,

budući da:

1. POSTUPAK

- (1) Dopisom od 23. listopada 2017. francuska tijela obavijestila su Komisiju o projektu reforme zakonodavnog i regulatornog okvira primjenjivog na skladištenje prirodnog plina („reforma“). Francuska su tijela poslala obavijest o tom projektu 23. studenoga 2017. te su, nakon što je francuski parlament donio reformu, dostavila Komisiji dodatne informacije.
- (2) Dopisom od 28. veljače 2020. Komisija je obavijestila Francusku da je odlučila pokrenuti postupak („odluka o pokretanju postupka“) iz članka 108. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („službeni istražni postupak“) u pogledu te mjere.
- (3) Odluka o pokretanju postupka objavljena je u *Službenom listu Europske unije*. Komisija je pozvala zainteresirane strane da dostave primjedbe o predmetnoj mjeri.
- (4) U okviru službenog istražnog postupka Komisija je zaprimila primjedbe zainteresiranih strana. Prosljedila ih je francuskim tijelima i time im omogućila da se o njima očituju. Francuska tijela dostavila su svoja očitovanja dopisom od 3. kolovoza 2020.
- (5) Francuska tijela dostavila su dodatne informacije 21. rujna 2020., 26. siječnja 2021., 15. ožujka 2021. i 10. svibnja 2021.

2. KONTEKST MJERE**2.1. Skladištenje prirodnog plina u Francuskoj**

- (6) Infrastrukturni objekti za podzemno skladištenje prirodnog plina omogućuju stvaranje zaliha prirodnog plina koje su priključene na transportni sustav. Oni su dio procesa upravljanja protokom plina u sustavu.

⁽¹⁾ SL C 112, 3.4.2020., str. 39.

- (7) Skladištenje je način osiguravanja ravnoteže između količine prirodnog plina u sustavu i količine potrošenog prirodnog plina, na primjer u slučaju poremećaja u opskrbi ili vršne potražnje zbog vala hladnoće zimi. Istodobno, skladištenje, zajedno s plinovodima i kompresorima, omogućava da se osigura usluga dostave u transportnom sustavu, posebno u slučaju zagušenja.
- (8) Operatori sustava skladištenja plina nude skladišne kapacitete opskrbljivačima prirodnim plinom prisutnima na maloprodajnim i veleprodajnim tržištima te operatorima transportnih sustava. Spremnost opskrbljivača prirodnim plinom da plaćaju za skladišne kapacitete usko je povezana s razlikama između prodajne cijene prirodnog plina ljeti i zimi (*spread*). Razina proizvodnje prirodnog plina relativno je stabilna tijekom cijele godine, dok se potrošnja prirodnog plina znatno razlikuje ovisno o temperaturi.
- (9) U Francuskoj postoji 14 infrastrukturnih objekata za skladištenje, od čega ih je 11 u pogonu ⁽²⁾, i tri operatora sustava skladištenja plina:
- Storengy, društvo kći koje je u stopostotnom vlasništvu društva ENGIE, posjeduje objekte na 12 lokacija i upravlja njima, od kojih su tri u pričuvi, a devet ih je u pogonu. Tih devet objekata ima radni kapacitet od 102,1 Twh (odnosno 74 % ukupnog kapaciteta države);
 - društvo Teréga (bivši TIGF), koje je u vlasništvu društava Snam (40,5 %), GIC (31,5 %), EDF Investissement (18 %) i Prédica (10 %), upravlja objektom u pogonu koji ima radni kapacitet od 33,1 Twh (odnosno 24 % ukupnog kapaciteta države);
 - društvo Géométhane, koje je u vlasništvu društava Storengy (50 %), CNP (49 %) i Géostock (1 %), posjeduje objekt u pogonu koji ima radni kapacitet od 3,3 Twh (odnosno 2 % ukupnog kapaciteta države).
- (10) Od 2009. smanjile su se sezonske razlike u cijenama prirodnog plina. Do 2011. *spread* je bio dovoljno velik da potakne opskrbljivače da ugovore sve skladišne kapacitete prirodnog plina. Od 2011. *spread* više nije bio dovoljan kako bi pokrio cijenu skladištenja koju su ponudili operatori (1,5 do 2 EUR/MWh *spreada* za cijenu od 6 do 7 EUR/MWh). Slijedom toga, u razdoblju 2010.–2011. skladišni kapaciteti više nisu bili u potpunosti ugovoreni, tri su objekta u 2014. i 2015. radila smanjenim kapacitetom („u pričuvi“), a stopa ugovaranja infrastrukturnih objekata za skladištenje koji su u pogonu pala je na 63 % u razdoblju 2017.–2018.

2.2. Zakonodavni i regulatorni okvir

- (11) Kako bi se osigurala sigurnost opskrbe, Francuska je 2014. najprije donijela uredbu kako bi ojačala obveze opskrbljivača prirodnim plinom da naprave zalihe prirodnog plina ⁽³⁾. Francuska je zatim zauzela stajalište da taj sustav ima više nedostataka, a neki opskrbljivači prirodnim plinom podnijeli su tužbu kako bi osporili zakonitost uredbe iz 2014. Nakon toga Francuska je odlučila uvesti odgovarajuću mjeru koja je predmet ove odluke („predmetna mjera“).
- (12) Osim toga, člankom 33. Direktive 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ predviđa se mogućnost da države članice reguliraju infrastrukturne objekte za skladištenje. Skladištenje prirodnog plina ujedno je jedna od mjera koje države članice mogu primijeniti kako bi zajamčile poštovanje obveza koje proizlaze iz Uredbe (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾ u skladu s uvjetima predviđenima u toj uredbi, prije svega obveze jamčenja sigurnosti opskrbe nacionalnih kupaca, i istodobno osigurati pravilno i neprekinuto funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina.

⁽²⁾ Ako se Lussagnet i Izaute smatraju zasebnim lokacijama, u pogonu je 12 objekata. Objekti na tim lokacijama u vlasništvu su društva Teréga i dijele određena tehnička postrojenja. Zato se ponekad smatraju samo jednim infrastrukturnim objektom (na primjer u PPE-u 2019.–1928.), a ponekad dvama zasebnim objektima (na primjer u PPE-u 2016.–2023.).

⁽³⁾ Uredba br. 2014-328 od 12. ožujka 2014. o izmjeni Uredbe br. 2006-1034 od 21. kolovoza 2006. o pristupu podzemnim skladištima prirodnog plina

⁽⁴⁾ Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ (SL L 211, 14.8.2009., str. 94.)

⁽⁵⁾ Uredba (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2017. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 994/2010 (SL L 280, 28.10.2017., str. 1.)

3. DETALJAN OPIS PREDMETNE MJERE I RAZLOZI ZA POKRETANJE POSTUPKA

3.1. Cilj mehanizma

- (13) Cilj regulatornog mehanizma jest osigurati održavanje u pogonu infrastrukturnih objekata za skladištenje koji su potrebni kako bi se srednjoročno i dugoročno zajamčila sigurnost opskrbe prirodnim plinom francuskog državnog područja.
- (14) Konkretno, regulatornim mehanizmom želi se osigurati sposobnost sustava da zadovolji potražnju, posebno tijekom hladnih razdoblja, te osigurati usluga prijenosa u transportnom sustavu prirodnog plina, posebno u slučaju zagušenja.

3.2. Pravna osnova

- (15) Regulatorni mehanizam temeljnih infrastrukturnih objekata za skladištenje prirodnog plina uveden je u Zakonik o energiji Zakonom br. 2017-1839 od 30. prosinca 2017. ⁽⁶⁾ („Zakon o ugljikovodicima”), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2018.
- (16) Konkretno, člankom 12. Zakona o ugljikovodicima predviđa se da se područje primjene regulatornog mehanizma utvrđuje višegodišnjim programom za energiju (PPE), navedenim u članku L.141-1 Zakonika o energiji. PPE se donosi uredbom nakon mišljenja nekoliko savjetodavnih tijela te se revidira najmanje svakih pet godina tijekom dvaju razdoblja od pet godina. Za razdoblje 2019.–2028. PPE se utvrđuje Uredbom br. 2020-456 od 21. travnja 2020. („Uredba br. 2020-456 o PPE-u”).
- (17) Usto, člankom 12. Zakona o ugljikovodicima predviđa se da Komisija za regulaciju energije (CRE) utvrđuje određene načine funkcioniranja regulatornog mehanizma, posebno uvjete prodaje skladišnih kapaciteta na dražbi, odobrene prihode operatora sustava skladištenja plina i načine naplate tih prihoda prodajom kapaciteta te cijene za upotrebu transportnog sustava prirodnog plina i njihov povrat operatorima sustava skladištenja plina (vidjeti uvodne izjave od 20. do 22.).

3.3. Opće funkcioniranje mehanizma

- (18) Regulatorni mehanizam za skladištenje prirodnog plina koji je donesen u Francuskoj 2017. temelji se na trima načelima.
- (19) Kao prvo, područje primjene tog mehanizma odgovara podzemnim infrastrukturnim objektima za skladištenje koje su potrebne kako bi se srednjoročno i dugoročno zajamčila sigurnost opskrbe francuskog državnog područja ⁽⁷⁾ („temeljne infrastrukture za skladištenje”). Popis tih temeljnih infrastrukturnih objekata utvrđuje se Uredbom o PPE-u. Operatori koji njima upravljaju trebaju ih i održavati u pogonu ⁽⁸⁾.
- (20) Kao drugo, kapaciteti temeljnih infrastrukturnih objekata za skladištenje prodaju se na dražbi u skladu s pravilima koje je utvrdio CRE ⁽⁹⁾. Dražba je otvorena za svakog opskrbljivača koji se nalazi u državi članici Unije ili drugoj državi koja ima odobrenje za opskrbu na temelju kojeg može intervenirati na francuskom tržištu za maloprodajnu i veleprodajnu opskrbu. U siječnju 2018. 213 francuskih ili stranih opskrbljivača bili su nositelji takvog odobrenja. Prihode od dražbe izravno primaju operatori sustava skladištenja plina.

⁽⁶⁾ Zakon br. 2017-1839 od 30. prosinca 2017. kojim su prekinuta istraživanja i eksploatacija ugljikovodika te su utvrđene razne odredbe o energiji i okolišu

⁽⁷⁾ Članak L.421-3-1 Zakonika o energiji

⁽⁸⁾ Članak L.421-3-1 Zakonika o energiji

⁽⁹⁾ Članak L.421-5-1 Zakonika o energiji

- (21) Kao treće, operatori temeljnih infrastrukturnih objekata za skladištenje imaju jamstvo za nadoknadu svojih troškova ako ti troškovi odgovaraju troškovima „učinkovitog operatora”⁽¹⁰⁾. U tu svrhu primaju regulirani prihod koji se utvrđuje na temelju odluke CRE-a („odobreni prihod”). Ako su njihovi izravni prihodi od kupaca niži od odobrenih prihoda, operatori sustava skladištenja plina primaju naknadu jednaku razlici između njihova odobrenog prihoda i primljenih prihoda (vidjeti uvodnu izjavu 89.). Tu naknadu snose distributeri prirodnog plina ovisno o portfelju stalnih kupaca koji se nisu proglasili nerizičnim rasterećenjem, a priključeni su na javnu distribucijsku mrežu prirodnog plina (vidjeti uvodne izjave 104. i 105.). Naknadu prikupljaju operatori transportnog sustava u određenom roku na temelju namjenske pristojbe u okviru cijena za upotrebu transportnog sustava („cijena ATRT”) i zatim se vraća operatorima sustava skladištenja plina.
- (22) Suprotno tomu, ako su prihodi operatora sustava skladištenja plina viši od njihova odobrenog prihoda, operatori sustava skladištenja plina trebaju vratiti višak kroz cijenu za upotrebu transportnog sustava (vidjeti uvodnu izjavu 90.).

3.4. Opseg regulatornog mehanizma

- (23) U skladu s objašnjenjima koja su pružila francuska tijela, način utvrđivanja temeljnih infrastrukturnih objekata za skladištenje sastoji se od određivanja, s jedne strane, infrastrukturnih objekata koji su potrebni kako bi se osigurala sposobnost sustava da zadovolji potražnju i, s druge strane, infrastrukturnih objekata koji su potrebni kako bi se osigurala usluga prijenosa u transportnom sustavu prirodnog plina.

3.4.1. *Infrastrukturni objekti koji su potrebni za osiguravanje kapaciteta sustava da zadovolji potražnju u slučaju hladnih razdoblja*

- (24) Očekivana razina sigurnosti opskrbe plinskog sustava utvrđuje se u članku R. 121-4 Zakonika o energiji. Cilj je osigurati opskrbu svih potrošača koji na temelju ugovora nisu prihvatili opskrbu koja se može obustaviti u iznimno hladnim klimatskim uvjetima kao što se to statistički događa jednom u 50 godina.
- (25) Utvrđivanje infrastrukturnih objekata koji su potrebni za osiguravanje kapaciteta sustava da zadovolji potražnju temelji se na radu koji obavljaju operatori transportnog sustava koji uspoređuju potražnju za prirodnim plinom tijekom hladnih razdoblja u trajanju od jednog do 30 dana i opskrbi kapacitet prirodnim plinom, posebno putem spojnih plinovoda i terminalâ za ukapljeni prirodni plin (UPP).

3.4.1.1. Procjena potražnje za prirodnim plinom

- (26) Francuska su tijela najprije razmotrila pet scenarija koji se odnose na razvoj potrošnje prirodnog plina koji treba predvidjeti tijekom sljedećih 10 godina, osim proizvodnje električne energije. Predviđene stope smanjenja stoga se kreću od –2 % do –18 % u odnosu na referentnu godinu 2012. Francuska tijela u konačnici su pretpostavila da smanjenje potrošnje prirodnog plina iznosi 2 %, ne računajući proizvodnju električne energije.
- (27) Nadalje, prosječna dnevna potrošnja prirodnog plina, osim proizvodnje električne energije, tijekom hladnih razdoblja procjenjuje se na otprilike 3 640 Gwh/dan u 2025., pri čemu se isključuje potrošnja prirodnog plina niske ogrjevne vrijednosti („plin B”). Osim toga, potrošnja prirodnog plina za proizvodnju električne energije tijekom hladnih razdoblja procjenjuje se na 310 Gwh/dan.
- (28) Francuska su tijela uzela u obzir i obustavljeni dio potražnje za prirodnim plinom, odnosno potrošače koji su sklopili ugovor o obustavi s operatorom transportnog sustava na koji su priključeni. U tom su se pogledu u trenutku provedbe regulatornog mehanizma uređaji za obustavu koji su primjenjivi u slučaju hladnih razdoblja još razvijali. Francuska su tijela utvrdila mogućnost obustave od 138 Gwh/dan.
- (29) Francuska su tijela pojasnila da je rasterećenje krajnja mjera u slučaju krize u opskrbi, a ne mehanizam fleksibilnosti. Zato se rasterećenje nije uzelo u obzir u procjeni potražnje za prirodnim plinom tijekom hladnih razdoblja.

⁽¹⁰⁾ Članak L.452-1 Zakonika o energiji

- (30) Usto, uzelo se u obzir da je prosječna potrošnja tijekom kratkotrajnog hladnog razdoblja veća od prosječne potrošnje tijekom dugotrajnijeg hladnog razdoblja.
- (31) Naposljetku, francuska su tijela uzela u obzir postupno smanjenje u upotrebi plina B, uzimajući u obzir program prevođenja, u korist prirodnog plina visoke ogrjevne vrijednosti (plin H) koji danas predstavlja 90 % prirodnog plina koji se troši u Francuskoj. Postupak prevođenja započeo je 2018., a završit će najkasnije 2028. Francuska tijela smatraju da će potražnja za plinom B koji je preveden u plin H 2025. iznositi 180 Gwh/dan.
- (32) Iz prethodno navedenog proizlazi da su francuska tijela smatrala da će ukupna potražnja za prirodnim plinom 2025. tijekom hladnog razdoblja od četiri dana iznositi otprilike 4 000 Gwh/dan.

3.4.1.2. Procjena opskrbnog kapaciteta prirodnim plinom

- (33) Kad je riječ o opskrbnom kapacitetu prirodnim plinom, francuska tijela provela su procjene uzimajući u obzir spojne plinovode, opskrbu UPP-om terminalima za ukapljeni prirodni plin i učinkovitost zaliha prirodnog plina.
- (34) Kao prvo, kad je riječ o spojnim plinovodima, procjene stalnih kapaciteta, koje su provedene u skladu s pretpostavkom o stopostotnoj upotrebi stalnih kapaciteta spojnih plinovoda za plin H, iznose 1 780 Gwh/dan u smjeru uvoza i 425 Gwh/dan u smjeru izvoza ⁽¹⁾. Neto uvoz plina H plinovodima procjenjuje se na 1 355 Gwh/dan.
- (35) Francuska tijela navela su da jačanje plinskog sustava i spojnih plinovoda predstavlja velik trošak ⁽²⁾, posebno u odnosu na upotrebu postojećih infrastrukturnih objekata za skladištenje. U svakom slučaju ta vrsta infrastrukture ne bi bila dostupna u srednjoročnom razdoblju zbog dugog razdoblja izgradnje.
- (36) Kao drugo, kad je riječ o opskrbi UPP-om, četiri francuska terminala za ukapljeni prirodni plin imaju ukupni kapacitet otpreme u sustav od 1 160 Gwh/dan ⁽³⁾. Međutim, ti se kapaciteti mogu iskoristiti samo ako je UPP dostupan u rezervoarima terminalâ za ukapljeni prirodni plin. Francuska su tijela smatrala da se za nepredviđeni slučaj, kao što je hladno razdoblje koje traje kraće od 10 dana, može otpremiti samo zaliha UPP-a u rezervoaru. Suprotno tomu, ako traje dulje od 10 dana, može se izvršiti isporuka UPP-a i u potpunosti iskoristiti kapacitet terminalâ za ukapljeni prirodni plin. Dva su scenarija odabrana ovisno o prosječnoj razini zalihe UPP-a izmjerenoj u rezervoarima: tijekom najnepovoljnije zime (scenarij br. 1) i tijekom najpovoljnije zime (scenarij br. 2).
- (37) Dva scenarija odgovaraju razini upotrebe terminalâ za ukapljeni prirodni plin većoj od prosječne razine upotrebe tijekom zime u razdoblju od 2011. do 2018. Francuska je u konačnici odabrala scenarij br. 1 i procijenila mogućnost otpreme terminalâ za ukapljeni prirodni plin na 330 Gwh/dan za hladno razdoblje od četiri dana.
- (38) Francuska su tijela navela da postojeći terminali za ukapljivanje rade na razini koja je blizu njihovu najvećem mogućem kapacitetu kako bi amortizirali velike troškove ulaganja. Usto, gotovo su sve isporuke UPP-a predmet dugoročnih ugovora zbog kapitalnog intenziteta tih projekata i stoga se već prodaju prije njihove proizvodnje. Osim toga, nižim troškom skladištenja prirodnog plina u plinovitom obliku objašnjava se slab razvoj skladištenja UPP-a na svjetskoj razini. Stoga su količine UPP-a koje su dostupne kratkoročno male.
- (39) Kao treće, kad je riječ o učinkovitosti podzemnih zaliha prirodnog plina, francuska su tijela objasnila da iskorištavanje vodonosnika, koji čine 90 % infrastrukturnih objekata za skladištenje u Francuskoj, znači da ih se svake godine puni do dovoljno visoke razine i prazni do dovoljno niske razine. Usto, količina plina koja se može iscrpiti iz infrastrukture za skladištenje snižava se kako se smanjuje zaliha.

⁽¹⁾ Podaci o stalnim kapacitetima spojnih plinovoda za plin H proizlaze iz izvješća *Transmission Capacity Map 2017* (Pregled prijenosnih kapaciteta 2017.) Europske mreže operatora transportnih sustava za plin (ENTSOG).

⁽²⁾ Na primjer, Francuska je procijenila trošak izgradnje plinovoda Arc Lyonnais, Eridan i Perche čiji je cilj olakšati prijenos plina sa sjevera na jug Francuske na 1,6 milijardi EUR.

⁽³⁾ Kapacitet otpreme tako se dijeli među četirima terminalima: terminal Montoir raspolaže kapacitetom otpreme od 400 Gwh/dan, terminal za ukapljeni prirodni plin Fos-Cavaou raspolaže kapacitetom od 205 Gwh/dan, terminal za ukapljeni prirodni plin Fos-Tonkin raspolaže kapacitetom otpreme od 205 Gwh/dan i terminal za ukapljeni prirodni plin Dunkerque raspolaže kapacitetom otpreme od 520 Gwh/dan. Kad se spojni plinovod u Dunkerqueu upotrebljava u punom kapacitetu, kapacitet integriranja terminala za ukapljeni prirodni plin u Dunkerqueu u francuski sustav prirodnog plina stoga je ograničen na 350 Gwh/dan zbog uskih grla u transportnom sustavu.

- (40) Budući da je, s jedne strane, tijekom devet zima koje su prethodile analizi provedenoj u Francuskoj prosječna stopa popunjenosti infrastrukturnih objekata za skladištenje 1. veljače iznosila 42 % i da je, s druge strane, 85 % hladnih razdoblja zabilježenih tijekom posljednjih 70 godina počelo prije 5. veljače, francuska su tijela pretpostavila da je količina crpljenja povezana s popunjenošću radnog kapaciteta od 45 % dostupna u svakom infrastrukturnom objektu za skladištenje na početku hladnog razdoblja.
- (41) Osim toga, francuska tijela uzela su u obzir zalihe za slučaj nužde koje operatori transportnog sustava prirodnog plina trebaju stvoriti kako bi osigurali opskrbu u krajnjoj nuždi temeljnih socijalnih usluga u slučaju neispunjavanja obveze njihova opskrbljivača, odnosno količinu crpljenja od 124 Gwh/dan za popunjenost radnog kapaciteta od 45 %.
- (42) Na temelju svih tih pretpostavki, francuska su tijela utvrdila za razdoblje od 2019. do 2025. godišnju potrebu za infrastrukturnim objektima za skladištenje radnog kapaciteta od 138,5 Twh i količinu crpljenja od 2 376 Gwh/dan za popunjenost radnog kapaciteta od 45 % kako bi se osigurao kapacitet sustava da zadovolji potražnju tijekom hladnih razdoblja ⁽¹⁴⁾.

3.4.2. Infrastrukturni objekti potrebni za osiguranje usluge prijenosa u transportnom sustavu prirodnog plina

- (43) Francuska su tijela utvrdila i infrastrukturne objekte za skladištenje koji su potrebni kako bi se osigurala opskrba cjelokupnog državnog područja uzimajući u obzir kapacitete opskrbe transportnog sustava prirodnog plina. U tu su svrhu ispitala različite situacije zagušenja transportnog sustava.
- (44) Operatori transportnog sustava (OTS) utvrdili su najvjerojatniji scenarij u pogledu zagušenja koji odgovara situaciji koja se u to vrijeme razmatrala u kontekstu tržišta na kojem opskrbljivači žele u najvećoj mogućoj mjeri povećati uvoz prirodnog plina iz Norveške u Rusiju, prema mišljenju francuskih tijela, koje su trenutačno najkonkurentniji izvori prirodnog plina u Europi, te smanjiti uvoz ukapljenog prirodnog plina za koji se veće cijene mogu postići u Aziji. U toj se situaciji mogu utvrditi četiri glavna operativna ograničenja (vidjeti sliku 1. u nastavku).

Slika 1.: Glavna operativna ograničenja koja se mogu utvrditi u transportnom sustavu kad opskrbljivači žele u najvećoj mogućoj mjeri povećati utiskivanje prirodnog plina sa sjeveroistoka Francuske

⁽¹⁴⁾ Uredba br. 2020-456 o PPE-u

- (45) U metodologiji se uzela u obzir činjenica da su opskrbljivačima prirodnim plinom potrebne zalihe UPP-a kako bi mogli zadovoljiti potražnju potrošača, ali da opskrbljivači nemaju nikakvo ograničenje u pogledu raspodjele mjesta zaliha UPP-a između četiriju francuskih terminala za ukapljeni prirodni plin.
- (46) Kad se dosegne ograničenje, pretpostavlja se da operatori transportnog sustava najprije upotrebljavaju prekidive kapacitete spojnih plinovoda kako bi riješili problem zagušenja. Kad zagušenje potraje, utvrđuje se količina prirodnog plina koji je potrebno ukloniti iz podzemnih infrastrukturnih objekata za skladištenje koji se nalaze silazno od fronte zagušenja.
- (47) Taj rad omogućuje da se stvore podzemne zalihe prirodnog plina koje su potrebne silazno od svake fronte zagušenja kako bi se mogla osigurati usluga prijenosa u transportnom sustavu prirodnog plina.
- (48) Primjenom te metode na zimu 2018.–2019., za glavne fronte zagušenja koje se mogu utvrditi kad opskrbljivači žele u najvećoj mogućoj mjeri povećati utiskivanje prirodnog plina sa sjeveroistoka Francuske, dobiva se procjena potrebe za podzemnim skladištenjem s kumulativnim radnim kapacitetom od najmanje:
- 16 TWh silazno od fronte zagušenja NS4 (infrastrukturni objekti za skladištenje u Izauteu, Lussagnetu i Manosqueu),
 - 54 TWh silazno od fronte zagušenja NS3 (infrastrukturni objekti za skladištenje u Céré-la-Rondeu, Chemeryju, Izauteu, Lussagnetu i Manosqueu),
 - 55 TWh silazno od fronte zagušenja NS2 (infrastrukturni objekti za skladištenje u Céré-la-Rondeu, Chemeryju, Etrezu, Izauteu, Lussagnetu, Manosqueu i Tersanneu),
 - 64 TWh silazno od fronte zagušenja NS1 (infrastrukturni objekti za skladištenje Beynesu, Céré-la-Rondeu, Chemeryju, Etrezu, Germigny-sous-Coulombu, Gournay-sur-Arondeu, Izauteu, Lussagnetu, Manosqueu, Saint-Illiers-la-Villeu i Tersanneu).

3.4.3. Popis infrastrukturnih objekata koji su obuhvaćeni regulatornim opsegom

- (49) Francuska su tijela navela da se posao utvrđivanja temeljnih infrastrukturnih objekata nije mogao završiti na vrijeme za zimu 2018.–2019. Zbog tog se razloga regulatorni mehanizam najprije primijenio za razdoblje 2018.–2019. kao prijelazna mjera na sve infrastrukturne objekte za skladištenje prirodnog plina na francuskom državnom području. Te je infrastrukturne objekte PPE utvrdio 2016. kao objekte koji su potrebni za sigurnost opskrbe ⁽¹⁵⁾.
- (50) Uredbom od 26. prosinca 2018. ⁽¹⁶⁾ zatim su s popisa potrebnih infrastrukturnih objekata uklonjena tri objekta smanjenog poslovanja u Storengyju (Soings-en-Sologne, Saint-Clair-sur-Epte i Trois-Fontaines), kao i projekti Lussagnet faza 1 (Teréga) i Manosque 2 (Géométhane). Ti se infrastrukturni objekti nikad nisu koristili nakon uvođenja reguliranog pristupa skladištu prirodnog plina.
- (51) Naposljetku, za razdoblje od 2019. do 2023. Uredbom br. 2020-456 o PPE-u utvrđuju se podzemni infrastrukturni objekti za skladištenje prirodnog plina koji trebaju ostati u pogonu kako bi se zajamčila srednjoročna i dugoročna sigurnost opskrbe. Te infrastrukture imaju radni kapacitet od 138,5 TWh i kapacitet crpljenja od 2 376 Gwh/dan za popunjenost koja odgovara radnom kapacitetu od 45 %:

Infrastruktura	Upravitelj	Godina puštanja u rad	Vrsta skladišta
Beynes	Storengy	1956.	Vodonosnik
Céré-la-Ronde	Storengy	1993.	Vodonosnik
Cerville-Verlaine	Storengy	1970.	Vodonosnik
Chemery	Storengy	1968.	Vodonosnik
Etrez	Storengy	1980.	Slani vodonosnik

⁽¹⁵⁾ Uredba br. 2016-1442 od 27. listopada 2016. o PPE-u

⁽¹⁶⁾ Uredba br. 2018-1248 od 26. prosinca 2018. o infrastrukturnim objektima za skladištenje plina koji su potrebni za sigurnost opskrbe

Germigny-sous-Coulomb	Storengy	1982.	Vodonosnik
Gournay	Storengy	1976.	Vodonosnik
Lussagnet/Izaute	Teréga	1957.	Vodonosnik
Manosque	Géométhane	1993.	Slani vodonosnik
Saint-Illiers-la-Ville	Storengy	1965.	Vodonosnik
Tersanne/Hauterives	Storengy	1970.	Slani vodonosnik

Tablica 1.: Sustavi skladišta prirodnog plina koji trebaju ostati u pogonu do 2023.

- (52) PPE-om se predviđa da se za razdoblje od 2024. do 2028. potrebe za skladištenjem trebaju smanjiti. Popis infrastrukturnih objekata za skladištenje može se smanjiti za kapacitet crpljenja koji odgovara najmanje 140 Gwh/dan na 45 % radnog kapaciteta do 2026. S obzirom na neizvjesnost koja se odnosi na količine potrebne za sigurnost opskrbe nakon 2026., te količine treba potvrditi 2023. i utvrditi u sljedećem PPE-u.

3.5. Prodaja skladišnih kapaciteta na dražbi

- (53) U skladu s člankom L.421-5-1 Zakonika o energiji, regulirani skladišni kapaciteti prodaju se na dražbi u skladu s pravilima koja je utvrdio CRE. Konkretno, u skladu s odlukom CRE-a od 22. veljače 2018., dražbe se održavaju s rezervnom cijenom jednakom nuli ⁽¹⁷⁾.

- (54) Rezultati prvih dražbi bili su sljedeći:

Razdoblje skladištenja	Prihodi (u milijunima EUR)	Prosječna postignuta cijena (euro/MWh)
2018.–2019.	68,4	0,53
2019.–2020.	233,6	1,80
2020.–2021.	504,6	3,85

Tablica 2.: Rezultati dražbi i prihodi od dodatnih prodaja izvršenih tijekom godine

3.6. Pokrivenost odobrenog prihoda operatora sustava skladištenja plina kako je utvrđen CRE-om

- (55) U skladu s člankom L.452-1 Zakonika o energiji, „cijene za upotrebu transportnih sustava [...] utvrđuju se na transparentan i nediskriminirajući način kako bi se pokrili svi troškovi koje snose operatori transportnih sustava i operatori infrastrukturnih objekata za skladištenje navedeni u istom članku L. 421-3-1, ako ti troškovi odgovaraju onima učinkovitih operatora”.
- (56) Usto, istim se člankom određuje da se tim troškovima „uzimaju u obzir obilježja pružene usluge i troškovi povezani s tom uslugom” i da u pogledu operatora sustava skladištenja plina ti troškovi uključuju, među ostalim, „uobičajen povrat uloženog kapitala”.
- (57) Člankom L.452-2 Zakonika o energiji CRE-u daje se ovlast za određivanje „metoda primijenjenih za utvrđivanje cijena za upotrebu transportnih sustava prirodnog plina” i za to da od operatora sustava skladištenja plina zatraži da mu dostave elemente, posebno računovodstvene i financijske, koji su potrebni za utvrđivanje tih cijena.
- (58) Iz tih odredbi proizlazi da je CRE zakonom ovlašten utvrditi odobreni prihod operatora sustava skladištenja plina na način da se pokriju troškovi „učinkovitog operatora” i osigura uobičajen povrat uloženog kapitala.

⁽¹⁷⁾ Odluka br. 2018-039 od 22. veljače 2018. o odluci koja se odnosi na pravila za stavljanje na tržište skladišnih kapaciteta u okviru provedbe reguliranog pristupa treće strane podzemnim skladištima prirodnog plina u Francuskoj.

- (59) CRE je utvrdio ciljani odobreni prihod na temelju odluke najprije za regulatorno razdoblje od dvije godine. Ta je prva cijena skladištenja vrijedila 2018. i 2019. (ATS 1) ⁽¹⁸⁾. CRE je zatim uskladio regulatorni okvir operatora sustava skladištenja plina s onim drugih infrastrukturnih cijena. Druga cijena skladištenja (ATS 2) primjenjuje se od 2020. na razdoblje od četiri godine ⁽¹⁹⁾.
- (60) Opći pristup za utvrđivanje ciljanog odobrenog prihoda nije se promijenio za različite cijene skladištenja. CRE je odobrene prihode operatora sustava skladištenja plina utvrdio *ex ante* na temelju predviđanja koja su iznijeli ti operatori, koji su zatim prilagođeni regulacijom sljedeće godine i provedbom *ex post* revizija. CRE je uzeo u obzir troškove operatora sustava skladištenja plina ako se smatraju učinkovitima.
- (61) Međutim, s obzirom na posebno kratke rokove za provedbu reforme, za 2018. i 2019. primijenjen je pojednostavnjeni okvir. CRE je za to prvo razdoblje utvrdio cjenovni okvir u kojem su razlike između svih predviđenih i ostvarenih troškova i prihoda regulirane *a posteriori*. Tim se mehanizmom jamči razina cijena koja je *in fine* u potpunosti jednaka stvarnim troškovima i prihodima subjekata. Za razdoblje 2020.–2023. CRE je želio proširiti načela poticajne regulative na infrastrukturne objekte za skladištenje te je nakon svojih analiza utvrdio kontroliranu putanju troškova subjekata, u kontekstu koji obilježava trend smanjenja potrošnje prirodnog plina.
- (62) U skladu s metodom koju je utvrdio CRE, ciljani odobreni prihod jednak je iznosu predviđenih neto troškova poslovanja (CNE), predviđenih normativnih troškova kapitala (CCN) i poravnanju iznosa regulatornog računa troškova i prihoda za prethodnu godinu (CRCP).

$$\text{Odobreni prihod} = \text{CNE} + \text{CCN} + \text{CRCP}$$

- (63) Za izračun tih sastavnica u obzir se uzimaju samo djelatnosti koje su obuhvaćene regulacijom.

3.6.1. Neto troškovi poslovanja

- (64) Neto troškovi poslovanja odgovaraju bruto troškovima poslovanja (troškovi energije, vanjska potrošnja, troškovi osoblja, porezi i ostala davanja) „učinkovitog operatora” nakon odbitka prihoda od poslovanja operatora (osobito kapitalizirane proizvodnje, izvantarifnih proizvoda, dobiti ili gubitaka od kupnje ili prodaje zaliha prirodnog plina).
- (65) Budući da su rokovi za provedbu reforme kratki, CRE za razdoblje 2018.–2019. nije mogao odrediti odgovaraju li troškovi subjekata troškovima „učinkovitog operatora”. Slijedom toga, troškovi koji su uzeti u obzir u tom razdoblju odgovaraju *in fine* stvarnim troškovima koje su snosili operatori sustava skladištenja plina, a koje je potvrdio CRE. Kad je riječ o cijeni ATS 2, CRE je uspostavio poticajni regulatorni mehanizam za neto troškove poslovanja, osim određenih unaprijed utvrđenih stavki. Stoga, osim nekoliko iznimki, svako će odstupanje od putanje troškova poslovanja utvrđene za razdoblje ATS 2 ići na teret ili u korist operatora.

3.6.2. Normativni troškovi kapitala

- (66) CCN-ovi obuhvaćaju amortizaciju i povrat fiksnog kapitala. Stoga CCN-ovi odgovaraju iznosu amortizacije osnove regulirane imovine (BAR) i povratu fiksnog kapitala izračunanog na temelju ponderiranog prosječnog troška kapitala (CMPC) za BAR koji je već upotrijebljen i trošak duga u pogledu imovine u izgradnji (IEC).

$$\text{CCN} = \text{amortizacija BAR-a} + \text{BAR} \times \text{CMPC} + \text{IEC} \times \text{trošak duga}$$

- (67) CRE je potvrdio da ta metoda odgovara regulatornoj praksi u pogledu regulacijskih postrojenja na tržištima prirodnog plina i električne energije u Francuskoj i zapadnoj Europi ⁽²⁰⁾.

⁽¹⁸⁾ Odluka CRE-a br. 2018-068 od 22. ožujka 2018. o odluci koja se odnosi na cijenu za upotrebu podzemnih infrastrukturnih objekata za skladištenje prirodnog plina društava Storengy, TIGF i Géométhane od 2018.

⁽¹⁹⁾ Odluka CRE-a br. 2020-011 od 23. siječnja 2020. o odluci koja se odnosi na cijenu za upotrebu podzemnih infrastrukturnih objekata za skladištenje prirodnog plina društava Storengy, Teréga i Géométhane

⁽²⁰⁾ CRE temelji tu usporedbu na studiji *Methodologies and parameters used to determine the allowed or target revenue of gas transmission system operators (TSOs)* (Metodologije i parametri upotrijebljeni za utvrđivanje dopuštenog ili ciljanog prihoda operatora transportnog sustava), koju je Economic Consulting Associates (ECA) proveo za europsku Agenciju za suradnju energetske regulatora (ACER).

- (68) Kako bi utvrdio početnu razinu BAR-a na dan 1. siječnja 2018. („početni BAR” ili „prvotni BAR”), CRE primjenjuje takozvanu metodu „tekućih gospodarskih troškova” ⁽²¹⁾. Ta se metoda sastoji od izračuna ekonomske neto vrijednosti imovine i. na temelju bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine navedene u računovodstvenim podacima subjekata (dosadašnji troškovi izgradnje), ii. diskontirane u skladu s inflacijom, a zatim iii. umanjene tijekom ekonomskog vijeka trajanja imovine.
- (69) Svake se godine BAR razvija ovisno o:
- amortizaciji, koja se temelji na ekonomskom vijeku trajanja imovine, od koje se odbija BAR,
 - novim ulaganjima koja su stavljena u upotrebu i koja će povećati BAR,
 - po potrebi, razdvajanju imovine prije njezine potpune amortizacije, čime se smanjuje BAR,
 - ponovnom vrednovanju imovine u skladu s inflacijom (indeks potrošačkih cijena, osim duhana).
- (70) CRE smatra da je najreprezentativnija mjera početne vrijednosti ulaganja koja su izvršili operatori bruto vrijednost imovine upisane u njihove financijske izvještaje. Prema mišljenju CRE-a, ta je vrijednost, koju su provjerili revizori u okviru godišnje revizije, zabilježena i objektivna. Ta je metoda jednaka onoj koja je primijenjena 2002. pri prvotnoj regulaciji operatora transportnih sustava prirodnog plina te je upotrijebljena i za francuske regulirane terminale za ukapljeni prirodni plin.
- (71) CRE nije uzeo u obzir „novu” vrijednost imovine, nego amortiziranu vrijednost, koja je u skladu s amortizacijom koju su zabilježili operatori sustava skladištenja plina prije 2018., kako zajednica ne bi ponovno snosila troškove koji su već plaćeni u prošlosti, niti umanjenje vrijednosti imovine koje se već uzelo u obzir.
- (72) Za najveći su dio imovine razdoblje amortizacije koju su primijenili operatori u svojim dosadašnjim računima i razdoblje amortizacije koju su zatražili operatori u svojoj dokumentaciji o cijenama slični. Usto, ta trajanja odgovaraju uobičajenim podacima u sektoru koji mogu biti prisutni i u drugim zemljama.
- (73) Suprotno tomu, kad je riječ o plinskom jastuku ⁽²²⁾, CRE je odbio zahtjev subjekata da razmatraju jedinstveno razdoblje amortizacije od 250 godina. Naime, CRE je uzeo u obzir činjenicu da su plinski jastuk, za razliku od druge imovine operatora, ti operatori amortizirali u razdobljima koja su se razlikovala od jednog operatora do drugog i tijekom vremena (od 25 do 250 godina). Slijedom toga, CRE je, kako bi utvrdio početni BAR operatora sustava skladištenja plina, odabrao stupanj amortizacije plinskog jastuka koji je u skladu sa stupnjem amortizacije zabilježenim kod svakog od triju subjekata. Za budućnost je utvrdio da će razdoblje amortizacije plinskog jastuka trajati 75 godina, što odgovara trima obnovama koncesije za iskorištavanje podzemnih šupljina od 25 godina.
- (74) Ekonomski vjekovi trajanja koje je CRE utvrdio za različite kategorije imovine subjekata jesu sljedeći:

Kategorije imovine	Normativni vjekovi trajanja
Plinski jastuk	75 godina
Bušotine, šupljine, prikupljanje	50 godina
Postrojenja za preradu, kompresiju, isporuku, mjerenje	20 do 30 godina
Nekretnine i izgradnja	30 godina
Razni materijal	10 do 15 godina
Programska i sitna oprema	5 godina

Tablica 3.: Razdoblje amortizacije po kategoriji imovine

⁽²¹⁾ Ta metoda proizlazi iz izmijenjenog Zakona o financijama od 28. prosinca 2001. kojim je uveden poseban odbor (Odbor Houri) koji je zadužen za određivanje prodajne cijene po kojoj država prodaje transportne sustave prirodnog plina. Slična se metoda primijenila i za vrednovanje imovine terminala za ukapljeni prirodni plin i distributera prirodnog plina.

⁽²²⁾ „Plinski jastuk” znači plin koji je trajno utisnut u podzemne spremnike i neophodan za skladištenje jer je potreban za održavanje minimalnog tlaka u skladištu koji omogućuje radni kapacitet uz potreban profil opterećenja (prethodno navedena Odluka CRE-a br. 2018-068).

- (75) Usto, CRE je 2017. zatražio od vanjskog konzultanta [...] da provede reviziju zahtjeva za početni BAR operatora sustava skladištenja plina. Za Storengy izvršeni izračun iznosi oko [3 do 5 milijardi EUR].
- (76) U slučaju društva Teréga, dodatnom studijom koju je proveo konzultant PwC na temelju pristupa *discounted cash-flow* procjenjuje se da vrijednost BAR-a iznosi od [1 do 2 milijarde EUR].
- (77) Stoga je CRE za provedbu regulatornog mehanizma proveo reviziju početnog BAR-a koji su zatražili operatori sustava skladištenja plina kako bi se uzela u obzir neovisna ekonomska procjena tržišne vrijednosti imovine. Stoga je CRE odredio sljedeće početne BAR-ove:

Na dan 1.1.2018.	Storengy (u milijardama EUR)	Teréga (u milijardama EUR)	Géométhane (u milijardama EUR)
Zahtjev operatora	4,0	1,37	0,20
BAR koji je utvrdio CRE	3,5	1,15	0,19

Tablica 4.: Početni BAR-ovi operatora sustava skladištenja plina pri prvotnoj regulaciji

- (78) Kad je riječ o stopi povrata kapitala, CRE je utvrdio stopu CMPC-a kako bi omogućio operatoru da plati kamate i ostvari povrat vlasničkog kapitala usporediv s onim koji može ostvariti za ulaganja sa sličnom razinom rizika. CRE je naveo da je CMPC metoda koju često upotrebljavaju europski regulatori kako bi odredili stopu povrata na imovinu reguliranih infrastrukturnih objekata.
- (79) Na temelju ekonomskih studija i rada vanjskih konzultanata ⁽²³⁾ CRE je utvrdio da je CMPC iznosio 5,75 % za 2018. i 2019. Za razdoblje 2020.–2023., CRE je utvrdio da CMPC iznosi 4,75 %. Metoda koja je primijenjena za utvrđivanje CMPC-a za ATS 2 nije se promijenila u odnosu na onu koja je primijenjena za cijenu ATS 1. Promjena se opravdava smanjenjem troškova financiranja, planiranim smanjenjem poreza na dobit i povećanjem beta-koeficijenta imovine. To povećanje beta-koeficijenta imovine odražava uzimanje u obzir financijskog rizika, posebno izgubljenih troškova koje zbog energetske tranzicije snose dioničari infrastrukturnih poduzeća za prirodni plin.
- (80) U nedostatku usporedivog operatora sustava skladištenja plina i koji je uvršten na burzu, CRE je kao referentnu stopu odabrao CMPC OTS-ova prirodnog plina, pri čemu ju je uvećao za premiju rizika svojstvenu skladištenju. Ta je premija utvrđena na 50 baznih bodova zbog koncentracije sustava skladišta, geološkog rizika koji proizlazi iz skladištenja u podzemlju i rizika od zamjenjivosti s terminalima za ukapljeni prirodni plin te spojnim plinovodima s inozemstvom.
- (81) CRE je pojasnio i da je ta stopa povrata niža od one koja je dodijeljena reguliranim operatorima terminalâ za ukapljeni prirodni plin (7,25 % nakon stupanja na snagu mjere) čija je djelatnost rizičnija posebno s poslovnog aspekta zbog istodobnog postojanja reguliranih i neregularnih terminala za ukapljeni prirodni plin i manjeg broja kupaca. Osim toga, CRE je naveo primjer stope povrata od 6,5 % koju je utvrdio talijanski regulator za skladištenje prirodnog plina.

3.6.3. Ulaganja

- (82) Svake godine, u skladu s člankom L.421-7-1 Zakonika o energiji, operatori sustava podzemnog skladištenja prirodnog plina podnose CRE-u na odobrenje svoj godišnji program ulaganja. U tom okviru CRE „osigurava provedbu ulaganja potrebnih za pravilan razvoj skladišta i da je pristup tim skladištima transparentan i nediskriminirajuć”.
- (83) U drugoj cijeni skladištenja CRE je uveo poticaj za nadziranje troškova za različite kategorije ulaganja.

⁽²³⁾ Konkretno, u izvješću društva Compass Lexecon od 20. ožujka 2017. preporučilo se da se iznos CMPC-a utvrdi u rasponu od 4,2 do 5,8 %.

3.6.4. Regulatorni račun troškova i prihoda

- (84) CRE je odobreni prihod utvrdio na temelju pretpostavki subjekata koje se odnose na njihove troškove i prihode za sljedeću godinu. CRCP je uveden kako bi se uzela u obzir razlika između predviđenih troškova ili prihoda i stvarno ostvarenih troškova ili prihoda, na temelju određenog broja unaprijed utvrđenih stavki. Stoga CRCP štiti operatore od promjena određenih stavki troškova ili prihoda. CRCP se upotrebljava i za isplatu financijskih poticaja koji proizlaze iz primjene poticajnih regulatornih mehanizama te kako bi se uzeli u obzir kapitalni dobitak od prodaje ili izgubljeni troškovi, nakon što ih CRE odobri.
- (85) Kad je riječ o cijeni ATS 1, u prvom razdoblju reguliranog skladišta CRE je utvrdio cjenovni okvir u kojem su razlike između svih predviđenih troškova i prihoda i svih ostvarenih troškova i prihoda regulirane *a posteriori*. Cijena je stoga predstavljala „100 % CRCP” i nije dan poticaj ni za jednu stavku troškova ili prihoda.
- (86) Kad je riječ o cijeni ATS 2, CRE je primijenio opseg CRCP-a koji je u skladu s općim okvirom za sve cijene sustava električne energije i infrastrukture za prirodni plin. Stoga se samo na određene unaprijed utvrđene stavke odnosi pokrivenje *a posteriori* razlika između predviđenih i ostvarenih troškova ili prihoda *primjenom* CRCP-a. Te stavke koje su pokrivena CRCP-om odnose se posebno na troškove ulaganja ili prihode od prodaje. *A contrario*, gotovo su svi troškovi poslovanja predmet poticaja koji može biti potpun (stopostotna razlika između predviđenih i ostvarenih troškova ili prihoda ide na teret ili u korist djelatnosti) ili djelomičan (na primjer za troškove energije poticaj iznosi 20 % s obzirom na to da se za 80 % razlika tereti CRCP).

3.7. Korisnici

- (87) Korisnici mjere jesu upravitelji infrastrukturnih objekata za skladištenje prirodnog plina koji su obuhvaćeni područjem primjene regulatornog mehanizma. Od stupanja na snagu mjere, riječ je o društvima Storengy, Teréga i Géométhane.

3.8. Financiranje mjere primjenom cijena za upotrebu transportnih sustava

- (88) Financiranje odobrenog prihoda operatora sustava skladištenja plina proizlazi, s jedne strane, iz prihoda koje operatori sustava skladištenja plina izravno primaju i, s druge strane, kad su ti prihodi niži od odobrenog prihoda, iz naknade za skladištenje koja je jednaka razlici između odobrenog prihoda i izravno primljenih prihoda.

$$\text{Naknada} = \text{odobreni prihod} - \text{izravno primljeni prihodi}$$

- (89) Prihodi koje operatori izravno primaju uglavnom su prihodi od dražbi, ali proizlaze i iz eventualnih prošlih dugoročnih ugovora i dodatnih usluga.
- (90) Naknadu za skladištenje OTS-ovi naplaćuju distributerima prirodnog plina na temelju namjenske pristojbe, takozvane „tarife za skladištenje”, u okviru cijena za upotrebu transportnog sustava („cijena ATRT”) pod uvjetima koje je utvrdio CRE (vidjeti uvodnu izjavu 21.).
- (91) Najprije valja pojasniti da u Francuskoj postoje dva OTS-a, odnosno dva nositelja odobrenja za rad plinovoda za prijenos prirodnog plina na temelju članka L.431-1 Zakonika o energiji: GRTgaz i Teréga (bivši TIGF).
- (92) GRTgaz dioničko je društvo koje je 75 % u vlasništvu društva ENGIE i 25 % u vlasništvu društva Société d’Infrastructures Gazière. GRTgaz, kojim izravno upravlja ENGIE, neovisan je u odnosu na druge dijelove svojeg vertikalno integriranog poduzeća (grupa ENGIE) u skladu s neovisnim modelom OTS-ova, čime se osigurava učinkovito razdvajanje djelatnosti OTS-ova i djelatnosti proizvodnje ili opskrbe ⁽²⁴⁾.

⁽²⁴⁾ Odluka CRE-a od 26. siječnja 2012. u pogledu odluke o certificiranju društva GRTgaz; Odluka CRE-a br. 2019-135 od 25. lipnja 2019. u pogledu odluke o zadržavanju certificiranja društva Teréga nakon što je grupa Crédit Agricole tri put uložila u vlasnički kapital poduzeća za proizvodnju energije.

- (93) Kao što je to opisano u uvodnoj izjavi 9., Teréga je 40,5 % u vlasništvu društva Snam, 31,5 % u vlasništvu društva GIC, 18 % u vlasništvu društva EDF Investissement i 10 % u vlasništvu društva Predica. Teréga provjerava i uvjete neovisnog OTS-a ⁽²⁵⁾.

3.8.1. Tarifa za skladištenje koju u okviru cijena za upotrebu transportnih sustava utvrđuje CRE

- (94) U skladu s člankom L.452-1 šestim stavkom Zakonika o energiji, „cijene za upotrebu transportnih sustava prirodnog plina obično plaćaju operatori tih sustava. Operatori transportnih sustava isplaćuju operatorima sustava podzemnog skladištenja prirodnog plina navedenim u članku L. 421-3-1 dio vraćenog iznosa u skladu s pravilima koja je utvrdila Komisija za regulaciju energije”.
- (95) U skladu s člankom L.452-2 Zakonika o energiji, „metode primijenjene za utvrđivanje cijena za upotrebu transportnih sustava prirodnog plina [...] utvrđuje Komisija za regulaciju energije”.
- (96) Na temelju tih odredbi, Odlukom br. 2018-069 od 22. ožujka 2018. ⁽²⁶⁾ CRE je utvrdio pravila za izračun tarife za skladištenje, koja su primjenjiva od 1. travnja 2018.
- (97) Tarifa za skladištenje koju plaća svaki distributer treba, prema mišljenju CRE-a, odražavati vrijednost „sigurnosti opskrbe”, odnosno naknadu za skladišta kojima se prije svega osigurava opskrba prirodnim plinom kupaca u čijoj opskrbi ne može doći do poremećaja, posebno domaćih kupaca.

3.8.2. Plaćanje tarife za skladištenje koje izvršavaju distributeri i ponovna naplata krajnjim kupcima

- (98) Kad je riječ o obvezi plaćanja tarife za skladištenje koju imaju distributeri, CRE je Odlukom od 22. ožujka 2018. uveo tarifu za skladištenje u cijene ATRT, pri čemu je unio nove odredbe u svoju Odluku br. 2018-022 od 7. veljače 2018. u pogledu odluke o promjeni cijene za upotrebu transportnih sustava prirodnog plina društava GRTgaz i TIGF na dan 1. travnja 2018.
- (99) Iz te izmjene proizlazi da se na „svakog distributera kojem je dodijeljen stalni kapacitet isporuke na barem jednom mjestu priključenja na sustav prijenosa i distribucije (PITD) primjenjuje tarifa za skladištenje ovisno o zimskoj promjeni njegovih kupaca priključenih na javne distribucijske mreže plina u njegovu portfelju prvog dana svakog mjeseca”.
- (100) Pojam distributer znači svaka „fizička ili pravna osoba koja s OTS-om sklapa ugovor o prijenosu u plinski transportni sustav. Distributer je, ovisno o slučaju, povlašteni kupac, opskrbljivač ili njihov zastupnik”. PITD se definira kao „fizičko ili virtualno mjesto priključenja između transportnog sustava i javne distribucijske mreže”.
- (101) Usto, iz teksta članka L.452-1 šestog stavka Zakonika o energiji proizlazi da OTS-ovi obvezno moraju platiti cijene ATRT (vidjeti uvodnu izjavu 94. „plaćaju”).
- (102) Kad je riječ o prijenosu tarife za skladištenje na krajnje korisnike, CRE je naveo da distributeri prenose tarifu za skladištenje na svoje krajnje kupce koji su obuhvaćeni osnovicom naknade u dijelu njihova računa koji se naziva „Prijenos”. CRE nema opis predmetnih kupaca.

⁽²⁵⁾ Odluka CRE-a od 26. siječnja 2012. u pogledu odluke o certificiranju društva TIGF; Odluka CRE-a od 4. veljače 2016. u pogledu odluke o zadržavanju certificiranja društva TIGF nakon što je Predica ušla u kapital društva TIGF Holding.

⁽²⁶⁾ Odluka CRE-a br. 2018-69 od 22. ožujka 2018. u pogledu odluke o uvođenju tarife za skladištenje u cijenu za upotrebu transportnih sustava društava GRTgaz i TIGF

- (103) Konkretnije, taj je prijenos obvezan samo na temelju reguliranih prodajnih tarifa prirodnog plina na temelju članaka L.445-3 i R.445-3 Zakonika o energiji ⁽²⁷⁾. U pogledu tržišnih ponuda o tom prijenosu odlučuje opskrbljivač.

3.8.3. *Raspodjela sredstava koje su prikupili OTS-ovi među operatorima sustava skladištenja plina u skladu s pravilima koja je utvrdio CRE*

- (104) U skladu s odlukom CRE-a o tarifi za skladištenje, kad se prihodi od tarife za skladištenje prikupe, OTS-ovi ih vraćaju različitim operatorima sustava skladištenja plina *pro rata* naknadi koju treba primiti ⁽²⁸⁾. Dio koji se dodjeljuje svakom operatoru odgovara omjeru između predviđene godišnje naknade operatora i predviđene ukupne naknade svih reguliranih operatora sustava skladištenja plina, kao što ih je utvrdio CRE. Ti se dijelovi utvrđuju godišnje u odluci CRE-a koja se odnosi na promjenu tarife za skladištenje.
- (105) U tu svrhu, u skladu s odlukom CRE-a, OTS-ovi sklapaju ugovor sa svakim operatorom sustava skladištenja plina kako bi uredili načine naplate i isplate naknade, čiji trošak utvrđuje CRE, a pokriva je odobreni prihod subjekata. Za 2018. taj trošak iznosi 130 000 EUR po OTS-u po operatoru sustava skladištenja plina ⁽²⁹⁾.

3.9. Proračun

- (106) Svake godine ukupan iznos naknada koji se isplaćuje reguliranim operatorima ovisi o prihodima od dražbi i odobrenom prihodu koji je utvrdio CRE. Iznos naknada koje su isplaćene trima reguliranim operatorima sustava skladištenja plina iznosio je 528 milijuna EUR 2018., 540 milijuna EUR 2019. i 251 milijun EUR 2020.

	2018. (u milijunima EUR)	2019. (u milijunima EUR)	2020. (u milijunima EUR)
Storengy	402	392	199
Teréga	101	113	25
Géométhane	26	36	28
Ukupno	528	540	251

Tablica 5.: Bilanca naknade za skladištenje za 2018., 2019. i 2020.

3.10. Trajanje

- (107) Odredbe Zakona o ugljikovodicima koje se odnose na regulatorni mehanizam operatora sustava skladištenja plina stupile su na snagu 1. siječnja 2018. CRE je od 1. siječnja 2018. utvrdio odobrene prihode operatora sustava skladištenja plina. K tomu, prve dražbe skladišnih kapaciteta održale su se od 5. do 29. ožujka 2018. za razdoblje 2018.–2019., te su organizirane u razdobljima 2019.–2020. i 2020.–2021. (vidjeti tablicu 2. u uvodnoj izjavi 54.).
- (108) Usto, tarifa za skladištenje uvedena je u cijenu ATRT od 1. travnja 2018. CRE je najprije utvrdio ciljani odobreni prihod za regulatorno razdoblje od dvije godine ⁽³⁰⁾. Zatim je uskladio regulatorni okvir operatora sustava skladištenja plina s onim drugih infrastrukturnih cijena. Ta druga cijena skladištenja primjenjuje se za razdoblje 2020.–2023. ⁽³¹⁾.

⁽²⁷⁾ Članak L.445-3 Zakonika o energiji: „Regulirane prodajne tarife prirodnog plina utvrđuju se ovisno o obilježjima svojstvenima opskrbama i troškovima povezanim s tim opskrbama. Pokrivaju sve te troškove [...]”

Članak R.445-3 Zakonika o energiji: „Za svakog opskrbljivača utvrđuje se tarifna formula koja odražava sve troškove opskrbe prirodnim plinom. Tarifna formula i troškovi koji se ne odnose na opskrbu omogućavaju utvrđivanje prosječnog troška isporuke prirodnog plina, na temelju koje se određuju regulirane prodajne tarife tog proizvoda, uzimajući u obzir načine njegove isporuke kupcima na koje se primjenjuju.

Troškovi koji se ne odnose na opskrbu obuhvaćaju osobito: [...] 2. Troškove skladištenja prirodnog plina, po potrebi”.

⁽²⁸⁾ Prethodno navedena Odluka br. 2018-069, str. 7.–8.

⁽²⁹⁾ Prethodno navedena Odluka br. 2018-069

⁽³⁰⁾ Prethodno navedena Odluka CRE-a br. 2018-069 od 22. ožujka 2018.

⁽³¹⁾ Prethodno navedena Odluka CRE-a br. 2020-011 od 23. siječnja 2020.

- (109) Francuska tijela trenutačno ne predviđaju datum prestanka primjene mehanizma. S druge strane, područje primjene mehanizma utvrđeno je u posljednjem PPE-u ⁽³²⁾ do revizije tog programa, koja se previđa za 2023., a provest će se najkasnije do 31. prosinca 2028.

3.11. Obveze

- (110) Francuska su tijela preuzela dvije obveze. Kao prvo, francuska su se tijela obvezala da će Komisiji podnijeti izvješće prije kraja 2024. To izvješće treba obuhvaćati sljedeće točke:
- informacije o provedbi mjere u prethodnom razdoblju (2018.–2023.), posebno rezultati dražbi u pogledu kapaciteta i cijena te iznosi primljene naknade po lokaciji;
 - ažurirani pregled funkcioniranja tržišta prirodnog plina u Francuskoj, posebno elemenata kojima se opravdava zadržavanje mjere za razdoblje 2023.–2028., uključujući razinu *spreada*, razinu potražnje, ulaganja u plinski sustav u Francuskoj i inozemstvu te ulaganja u terminale za UPP;
 - informacije o reviziji PPE-a 2023. i njegov eventualni utjecaj na područje primjene mjere;
 - način izračuna zajamčene naknade tijekom regulatornog razdoblja 2023.–2028. U slučaju izmjene načina izračuna Komisija želi informacije o razlozima za izmjenu;
 - podatke o utjecaju mjere na tržišno natjecanje, s naglaskom na mogućem narušavanju tržišnog natjecanja utvrđenom u odluci, na primjer, utjecaju mjere na sustave skladišta prirodnog plina u susjednim državama članicama, o spojnim plinovodima i francuskim terminalima za ukapljeni prirodni plin. Ti elementi trebaju biti potkrijepljeni povijesnim podacima o upotrebi te imovine kao i relevantnim izmjenama regulatornog programa u pogledu skladištenja prirodnog plina u susjednim zemljama Francuske. Treba procijeniti i kvantificirati i utjecaj mjere na francusko tržište za maloprodaju.
- (111) Kao drugo, francuska se tijela obvezuju da će objaviti sljedeće informacije na sveobuhvatnim internetskim stranicama o državnim potporama u Francuskoj ⁽³³⁾, kao i *Transparency Award Module*: poveznicu koja omogućuje pristup cijelom tekstu o mehanizmu i načinima njegove provedbe, identitet korisnika financijskih tokova, oblik financijskih tokova, iznos dodijeljen svakom korisniku, datum dodjele, vrstu poduzeća (MSP/veliko poduzeće), regiju u kojoj korisnik ima poslovni nastan i glavni gospodarski sektor u kojem korisnik obavlja svoje djelatnosti.

3.12. Opis razloga koji su doveli do pokretanja službenog istražnog postupka

- (112) Komisija u svojoj odluci o pokretanju postupka prije svega smatra da je regulatorni mehanizam državna potpora u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a koja može biti spojiva s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a. Međutim, u fazi službenog istražnog postupka Komisija je iznijela dvojbe u pogledu proporcionalnosti regulatornog mehanizma i postojanja narušavanja tržišnog natjecanja.
- (113) Točnije, s jedne strane, Komisija je smatrala da u svrhu utvrđivanja odobrenog prihoda operatora sustava skladištenja plina CRE tim operatorima omogućuje da ostvare povrat na fiksni kapital. Izračun tog povrata uključuje procjenu vrijednosti regulirane imovine. Komisija je iznijela dvojbe u pogledu postupka neovisne ekonomske procjene tržišne vrijednosti imovine u trenutku u kojem je CRE pokrenuo regulatorni mehanizam, što je moglo dovesti u pitanje proporcionalnost mjere.
- (114) S druge strane, s obzirom na informacije koje su dostavljene Komisiji u okviru službenog istražnog postupka, Komisija nije mogla isključiti mogućnost da taj mehanizam dovodi do narušavanja tržišnog natjecanja. To prekomjerno narušavanje tržišnog natjecanja postojalo je i. između francuskih opskrbljivača prirodnim plinom i opskrbljivača iz drugih država članica, ii. između, s jedne strane, operatora sustava skladištenja prirodnog plina i, s druge strane, operatora sustava UPP-a i operatora spojnih plinovoda te iii. između francuskih operatora sustava skladištenja prirodnog plina i takvih operatora iz drugih država članica.

⁽³²⁾ Prethodno navedena Odluka br. 2020-456 od 21. travnja 2020.

⁽³³⁾ <http://www.europe-en-france.gouv.fr/Centre-de-ressources/Aides-d-etat/Regimes-d-aides>

4. KOMENTARI FRANCUSKE

- (115) Francuska je dostavila svoje primjedbe Komisiji, kojima su priložene primjedbe CRE-a. Stoga se smatra da su primjedbe CRE-a sastavni dio primjedbi Francuske.
- (116) Francuska smatra da su dvojbe koje je Komisija iznijela u pogledu reforme o skladištenju prirodnog plina neosnovane.

4.1. Postojanje potpore

- (117) Francuska najprije osporava da predmetna mjera podrazumijeva državna sredstva. Usto, prema mišljenju Francuske, ne može se smatrati da prelazak s dogovorenog programa na regulirani program predstavlja gospodarsku prednost za operatora koji je obavezan to učiniti. Osporava i da operatori spojnih plinovoda i terminala za ukapljeni prirodni plin konkuriraju operatorima sustava skladištenja plina.
- (118) Nadalje, kad je riječ o financiranju državnim sredstvima, Francuska osporava da pokriće jednog dijela troškova operatora temeljnih infrastrukturnih objekata za skladištenje prirodnog plina ima obilježje obveznog doprinosa. Cijenu za upotrebu transportnih sustava prirodnog plina plaćaju opskrbljivači prirodnim plinom u zamjenu za uslugu prijenosa, što je usluga s visokom razinom pouzdanosti i dugoročnom sposobnosti da zadovolji razumnu potražnju ⁽³⁴⁾.
- (119) Francuska napominje i da je prijenos cijene za upotrebu transportnog sustava na račun potrošača prirodnog plina obavezan samo za potrošače koji su odlučili ostvariti pravo na regulirane prodajne tarife prirodnog plina. Ponude po reguliranoj prodajnoj tarifi čine, prema mišljenju Francuske, manji dio isporuke prirodnog plina u Francuskoj ⁽³⁵⁾, posebno jer se predviđa da će se regulirane prodajne tarife prirodnog plina prestati primjenjivati u nekoliko faza ⁽³⁶⁾.
- (120) Usto, kad je riječ o dodijeljenoj prednosti, Francuska napominje, kao prvo, da se u određivanju kapitalnog troška uzima u obzir najmanji rizik povezan s djelatnostima koje se reguliraju niskim povratom uloženog kapitala u odnosu na neregulirane djelatnosti. Kao drugo, Francuska osporava da su prihodi koje prima operator sustava skladištenja plina u reguliranom programu sustavno viši od onih koje isti operator prima u dogovorenom programu ⁽³⁷⁾. Usto, Francuska podsjeća na to da je regulatorni okvir koji se provodi od 2018. simetričan: „naknada” se može izmijeniti i isplatiti operatorima sustava skladištenja plina kad prihodi od prodaje premašuju odobreni prihod koji je utvrdio CRE. Stoga se regulirani model ne može odvojiti od obveza i propuštanja gospodarske prilike koji se nalažu operatorima sustava skladištenja plina u okviru tog reguliranog modela.
- (121) Otpis knjigovodstvene vrijednosti od 494 milijuna EUR, koji je zabilježila grupa ENGIE na temelju svoje regulirane djelatnosti skladištenja nekoliko dana nakon objave parametara koje je CRE utvrdio za cijenu skladištenja, pokazuje taj gubitak nade u ostvarenje dobitka povezanog s povoljnim tržišnim uvjetima. Naposljetku, Francuska podsjeća na to da uvođenje regulatornog mehanizma nije dovelo do povećanja prihoda u razdoblju od 2017. do 2018. francuskih operatora sustava skladištenja plina, osim za društvo Storengy. Francuska naglašava i da Storengy, na usporedivim razinama *spreadova*, u regulatornom okviru prima odobreni prihod koji je niži od prihoda ostvarenih od prodaje u dogovorenom programu.
- (122) Francuska smatra da nije relevantno zadržavati se na situaciji operatora sustava skladištenja plina koji se nalaze u drugim državama članicama kad je riječ o analizi selektivnosti dodijeljene prednosti. Naime, citira Opći sud i Sud koji su istaknuli da se „*uvjet koji se odnosi na selektivnost [...] može ocijeniti samo na razini jedne države članice*” ⁽³⁸⁾. U svakom slučaju Francuska ističe da operatori sustava skladištenja plina iz drugih država članica nisu u činjenično i pravno usporedivoj situaciji s obzirom na cilj koji se želi postići predmetnom mjerom, odnosno da se zajamči sigurnost opskrbe prirodnim plinom u Francuskoj.

⁽³⁴⁾ U skladu s odredbama članka 14. stavka 4. Direktive 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ

⁽³⁵⁾ U skladu s izvješćem *Observatoire des marchés de détail du 4e trimestre 2019* (Centar za praćenje maloprodajnih tržišta za četvrto tromjesečje 2019.) koje je objavio CRE, 31. prosinca 2019. u tržišnim je ponudama bilo 66 % stambenih i nestambenih objekata u odnosu na 34 % u ponudama po reguliranoj prodajnoj tarifi, te se 91 % potrošnje prirodnog plina osiguralo tržišnim ponudama u odnosu na 9 % koji se osigurao ponudama po reguliranoj prodajnoj tarifi.

⁽³⁶⁾ U skladu s odredbama članka 63. Zakona br. 2019-1147 od 8. studenoga 2019. o energiji i klimi

⁽³⁷⁾ Iako su u razdoblju od 2013. do 2017. prihodi od prodaje bili vrlo niski, ukupni odobreni prihod znatno je niži od prometa koji su ti operatori ostvarili u razdoblju 2008.–2012. u kontekstu povećanog *spreada*.

⁽³⁸⁾ Presude od 7. studenoga 2014., *Banco Santander*, T-399/11, EU:T:2014:938, t. 75.; od 11. studenoga 2004., *Španjolska/Komisija*, C-73/03, EU:C:2004:711, t. 28.

- (123) Kad je riječ o operatorima spojnih plinovoda, s jedne strane, i upravitelja terminalâ za ukapljeni prirodni plin, s druge strane, Francuska podsjeća na to da se ti operatori svi reguliraju u Francuskoj ⁽³⁹⁾. Stoga se na njih primjenjuju regulatorni mehanizmi koji su vrlo slični onima koji se provode za skladištenje, uključujući to da regulator utvrđuje odobreni prihod koji im omogućuje da pokriju svoje troškove. Slijedom toga, Francuska smatra da se ne može osporiti da se predmetnom mjerom dodjeljuje selektivna prednost tim operatorima u donosu na operatore spojnih plinovoda i terminalâ za ukapljeni prirodni plin.
- (124) Kad je riječ o učinku na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama, Francuska smatra da operatori spojnih plinovoda i terminalâ za ukapljeni prirodni plin ne konkuriraju operatorima sustava skladištenja plina (vidjeti i uvodnu izjavu 133. i sljedeće).

4.2. Spojivost predmetne mjere s unutarnjim tržištem

4.2.1. Proporcionalnost

- (125) Francuska objašnjava da je regulacija koja se temelji na troškovima operatorâ pristup koji europski regulatori uvelike primjenjuju. Tim se pristupom istodobno jamči operatorima da imaju dovoljne prihode za zadržavanje svoje djelatnosti i krajnjim potrošačima da ne plaćaju za skladištenje po cijeni koja je veća od cijene pružene usluge. A *contrario*, Francuska objašnjava da je, prema njezinu mišljenju, metoda koja se temelji na razini *spreadova* nestabilna i da se njome, ovisno o kratkoročnom razvoju tržišnih cijena, ne mogu zajamčiti pokriće troškova operatorâ ili, naprotiv, ostvariti neopravdane prednosti.
- (126) Kako bi odredio razinu cijene skladištenja, CRE je utvrdio regulaciju koja se temelji na pokrivanju troškova koji se smatraju učinkovitima i koje snose operatori. Stoga za svakog operatora utvrđuje odobreni prihod na način da se pokriju troškovi koji nastaju troškovima poslovanja te amortizacijom imovine i kapitalnog troška. Kako bi utvrdio početnu razinu BAR-a operatora sustava skladištenja plina na dan 1. siječnja 2018., CRE je 31. prosinca 2016. ponovno proveo procjenu bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine operatora (vidjeti uvodnu izjavu 55. i sljedeće uvodne izjave o utvrđivanju odobrenih prihoda).
- (127) Nadalje, Francuska podnosi dodatne elemente analize kako bi dokazala da druge metode dovode do rezultata BAR-a koji su u skladu s CRE-ovom metodom.
- (128) Vrijednost operatora sustava skladištenja plina u računima njihovih dioničara određuje se u skladu računovodstvenim standardima i na temelju mogućnosti za ostvarivanje očekivanog prihoda od djelatnosti u dugoročnom razdoblju. Kad je riječ o društvu Storengy, CRE je primijenio vrijednost početnog BAR-a od 3,5 milijardi EUR za procjenu vrijednosti društva Storengy u računima grupe ENGIE na dan 31. prosinca 2016. od [3 do 5 milijardi EUR]. Kad je riječ o društvu Teréga, CRE je primijenio vrijednost početnog BAR-a od 1,156 milijuna EUR za procjenu vrijednosti skladištenja u računima društva majke na dan 31. prosinca 2016. od otprilike [1 do 2 milijarde EUR].
- (129) Nedavne transakcije omogućuju i da se razjasni vrijednost poduzeća i procjena vrijednosti djelatnosti skladištenja u okviru tih transakcija. Na primjer, na temelju transakcija koje su provedene u kapitalu društva Teréga 2013. ⁽⁴⁰⁾ i 2015. ⁽⁴¹⁾, vrijednost postrojenja za skladištenje procjenjuje se na [1 do 2 milijarde EUR].
- (130) Usto, Francuska navodi da su vanjski konzultanti radili i na vrednovanju BAR-a operatorâ. Za Storengy izračun koji je konzultant [...] izvršio za CRE iznosi oko [3 do 5 milijardi EUR]. Francuska je uputila i na studiju PwC-a, koju je naručilo društvo Teréga, kojom se vrijednost BAR-a u 2018. procjenjuje na [1 do 2 milijarde EUR].
- (131) Naposljetku, Francuska smatra da alternativna metoda, koja se sastoji od praćenja dosadašnjih prihoda operatora kako bi se odredilo jesu li ti prihodi omogućili da se pokriju prijašnja ulaganja, nije dovoljno učinkovita kako bi se utvrdila vrijednost BAR-a. Naime, takva metoda podrazumijeva ponovni prikaz najstarijih postrojenja za skladištenje od prvotnog datuma stavljanja u pogon (krajem 1950-ih godina) i slobodne novčane tokove (*free cash-flows*) svakog operatora kojima se ostvaruju operatorova dostupna novčana sredstva nakon financiranja njegove potrebe za obrtnim kapitalom, njegovih poreza i ulaganja kako bi ih se usporedilo s bruto vrijednosti postrojenjâ.

⁽³⁹⁾ Osim terminala za UPP u Dunkerqueu koji ima pravo na izuzeće.

⁽⁴⁰⁾ Društvo TIGF preuzeo je konzorcij koji se sastoji od društava GIC, Snam i EDF.

⁽⁴¹⁾ Stjecanje udjela društva Prédica u kapitalu društva TIGF.

- (132) Čini se da je taj prikaz vrlo složeno ponovno uspostaviti zbog iscrpne dokumentacije koja je potrebna i zbog promjena u organizaciji i kapitalu postojećih društava za skladištenje: s jedne strane, kad je riječ o društvu Storengy, s obzirom na to da je dio modela uključenog u društvo Gaz de France/GDF Suez, prikaz dosadašnjih prihoda nužno bi podrazumijevao pretpostavke o razdvajanju djelatnosti. S druge strane, Teréga je bila predmet uzastopnih prijenosa.

4.2.2. Negativni učinci na tržišno natjecanje i trgovinu

- (133) Kad je riječ o narušavanju tržišnog natjecanja između francuskih opskrbljivača i opskrbljivača iz drugih država članica koji ugovaraju skladišne kapacitete u Francuskoj, Francuska objašnjava da „državljanstvo” opskrbljivača nema nikakav utjecaj. Javne dražbe otvorene su za sve dionike koji imaju odobrenje za isporuku prirodnog plina. To odobrenje za isporuku nije ograničeno samo na francuske opskrbljivače i može ga dobiti bilo koja osoba koja ima poslovni nastan na državnom području države članice Unije ⁽⁴²⁾. Kao drugo, francuska tijela naglašavaju da se za istu uslugu prijenosa na francuske opskrbljivače i opskrbljivače iz drugih država članica primjenjuje ista cijena za upotrebu transportnih sustava prirodnog plina.
- (134) Usto, prema mišljenju Francuske, skladišta ne konkuriraju spojnim plinovodima i terminalima za ukapljeni prirodni plin. Francuska najprije ističe da Komisija nikad nije ocijenila postojanje jedinstvenog tržišta koje obuhvaća skladištenje prirodnog plina, infrastrukturne objekte za ponovno uplinjavanje i spojne plinovode. Usto, Francuska naglašava da u analizama koje se odnose na sposobnost plinskog sustava da zadovolji razumnu potražnju, temeljni infrastrukturni objekti za skladištenje prirodnog plina pridonose potpunoj iskorisćenosti spojnih plinovoda i potpunoj iskorisćenosti kapaciteta terminala za ukapljeni prirodni plin, na razini dostupnih zaliha ukapljenog prirodnog plina.
- (135) K tomu, Francuska utvrđuje da je Komisija u nekoliko navrata priznala postojanje zasebnog tržišta podzemnog skladištenja prirodnog plina, u Francuskoj ⁽⁴³⁾ te u drugim državama članicama ⁽⁴⁴⁾. S obzirom na rezultate istraživanja tržišta koje se odnosi na djelatnost na francuskom državnom području, Komisija je utvrdila da skladištenje i drugi oblici fleksibilnosti međusobno nisu zamjenjivi ⁽⁴⁵⁾. Francuska napominje i da je Komisija u dvjema odlukama smatrala da je tržište skladištenja prirodnog plina bilo od regionalne, čak nacionalne važnosti ⁽⁴⁶⁾.
- (136) Francuska smatra da svaki instrument fleksibilnosti ima svoje vlastite značajke i svojstva koja sprečavaju zamjenu drugim instrumentima fleksibilnosti. Spojni plinovodi omogućuju opskrbu državnog područja prirodnim plinom. Ako ne postoji skladište, potrebno je odrediti veličinu spojnih plinovoda kako bi se mogla zajamčiti opskrba francuskog državnog područja prirodnim plinom tijekom povećane potražnje. Takvo je određivanje veličine stoga neučinkovito. Usto, cilj je Unije smanjiti potrošnju prirodnog plina. Ne predviđa se nikakvo novo ulaganje u spojne plinovode kojima Francuska danas raspolaže. Stoga je očito da je pitanje koje je Komisija postavila u pogledu tržišnog natjecanja i dugoročnih signala za ulaganja isključivo teoretsko.
- (137) Terminali za ukapljeni prirodni plin nude mogućnost arbitraže za opskrbu državnog područja po najnižoj cijeni. Dostupnost UPP-a neizvjesna je i uvelike ovisi o svjetskim uvjetima ponude i potražnje kojima se redovito preusmjeravaju isporuke. Usto, terminali za ukapljeni prirodni plin imaju ograničene kapacitete skladištenja ⁽⁴⁷⁾ te se u najboljim uvjetima ne mogu koristiti dulje od pet dana. Međutim, to je razdoblje kraće od prosječnog trajanja vala hladnoće koji traje od pet do 15 dana, što stoga nije dovoljno vremena da se dovoljno brzo osigura dolazak isporuke kako bi se izbjegao poremećaj u emisijama ⁽⁴⁸⁾.
- (138) Stoga skladištenje prirodnog plina pruža uslugu međusezonske fleksibilnosti koju ne mogu pružiti ni spojni plinovodi u usporedivim gospodarskim uvjetima ni terminali za ukapljeni prirodni plin. A *contrario*, postojanje skladišta u Francuskoj nije dovoljno da se osigura sigurnost opskrbe Francuske prirodnim plinom. Neophodno je upotrebljavati spojne plinovode i terminale za ukapljeni prirodni plin za opskrbu državnog područja.

⁽⁴²⁾ U skladu s odredbama članka L. 443-4 Zakonika o energiji

⁽⁴³⁾ Vidjeti, na primjer, Komisija, 14. studenoga 2006., M. 4180 Gaz de France/Suez, t. 341.

⁽⁴⁴⁾ Komisija, 29. rujna 1999., M. 1383 – Exxon/Mobil, t. 69. i 261.; Komisija, 25. travnja 2003., M. 3086 – Gaz de France/Preussag Energie, t. 14.; Komisija, 21. prosinca 2005., M. 3696 EON/MOL, t. 99.; Komisija, 19. studenoga 2013., M.6984 – EPH/Stredoslovenska Energetika, t. 24.

⁽⁴⁵⁾ Komisija, 8. listopada 2004., M. 3410 Total/Gaz de France, t. 19.

⁽⁴⁶⁾ Komisija, 21. prosinca 2005., M. 3696 – EON/MOL, t. 130.; Komisija, 19. studenoga 2013., M.6984 – EPH/Stredoslovenska Energetika, t. 24.

⁽⁴⁷⁾ Prosječni kapacitet skladištenja u francuskim terminalima zimi iznosi 4,2 TWh.

⁽⁴⁸⁾ Od 10 do 15 dana, ovisno o podrijetlu plina

- (139) Stoga su te različite vrste infrastrukturnih objekata komplementarne i ne konkuriraju si međusobno kako bi se osigurala sigurnost opskrbe Francuske.
- (140) Čak i kad bi se smatralo da si spojni plinovodi, terminali za ukapljeni prirodni plin i skladišta prirodnog plina konkuriraju, Francuska podsjeća na to da se francuski spojni plinovodi i terminali za ukapljeni prirodni plin svi reguliraju, osim terminala u Dunkerqueu. Stoga profitabilnost tih infrastrukturnih objekata odgovara stopi povrata na imovinu koju je utvrdio CRE. Prema tome, provedba regulacije skladištenja ne može utjecati na profitabilnost drugih reguliranih infrastrukturnih objekata.
- (141) K tomu, Francuska podsjeća na to da su nedavni događaji u suprotnosti s mogućom pretpostavkom o tržišnom natjecanju koje je štetno za spojne plinovode ili terminale za ukapljeni prirodni plin. Od kraja 2018. upotreba francuskih i europskih terminala dosegla je posebno visoku razinu u usporedbi s posljednjih 10 godina. Usto, operatori terminala za ukapljeni prirodni plin nedavno su uspješno pokrenuli postupke za stavljanje na tržište svojih srednjoročnih kapaciteta. Regulacija skladištenja, zajedno sa spajanjem područja u Francuskoj koje je provedeno 2018., uvelike je pridonijela poboljšanju dubine i likvidnosti francuskog i zapadnoeuropskog tržišta.
- (142) Francuska osporava i da regulacija skladištenja može smanjiti poticaje za upotrebu postojećih terminala za ukapljeni prirodni plin i spojnih plinovoda. Poticaji za upotrebu proizlaze iz cjenovnih signala različitih tržišta prirodnog plina ⁽⁴⁹⁾. U tom kontekstu skladištenje je dodatno sredstvo za optimiranje troškova opskrbe prirodnim plinom i postizanje konkurentnih tržišnih cijena.
- (143) Francuska napominje i da se odluke o ulaganjima u spojne plinovode i terminale za ukapljeni prirodni plin temelje na strategijama opskrbe na koje skladištenje prirodnog plina ne utječe negativno.
- (144) Naposljetku, Francuska smatra da predmetna mjera ni na koji način ne utječe na situaciju operatora sustava skladištenja plina iz drugih država članica. Francuska tijela napominju da određivanje veličine francuskog plinskog sustava, koji se posebno temelji na uzimanju u obzir 100 % dostupnih kapaciteta spojnih plinovoda, automatski podrazumijeva uzimanje u obzir izvora opskrbe koji se nalaze iza spojnih plinovoda, posebno infrastrukturnih objekata za skladištenje prirodnog plina smještenih u drugim državama članicama Unije. Francuska tijela napominju i da su neki od tih infrastrukturnih objekata isto tako regulirani.
- (145) Prodaja skladišnih kapaciteta provodi se na dražbama i po tržišnoj cijeni. Slijedom toga, predmetnom se mjerom operatore sustava skladištenja plina iz drugih država članica ne stavlja u nepovoljniji položaj. Usto, predmetna mjera može imati samo minimalan utjecaj na formiranje cijena. Francuska skladišta omogućuju skladištenje otprilike 130 Twh ⁽⁵⁰⁾, što je malo u usporedbi s količinama kojima se trguje na tržištima. Tijekom 2018. prodano je 28 220 Twh na čvorištu TTF ⁽⁵¹⁾.
- (146) Stoga se na sve operatore sustava skladištenja plina iz različitih država članica primjenjuju tržišni uvjeti na koje francusko skladištenje ima samo neznatan utjecaj, tako da se ne može smatrati da bi se njihova profitabilnost mogla smanjiti provedbom predmetne mjere.
- (147) Francuska uostalom napominje da su stope popunjenosti njemačkih i belgijskih skladišta dosegle visoke razine koje su se povećale u razdoblju od 2018. do 2019. ⁽⁵²⁾. Te visoke razine pokazuju da se regulacijom francuskog skladištenja operatorima iz drugih država članica ne uskraćuje mogućnost prodaje svih njihovih skladišnih kapaciteta u povoljnom tržišnom okruženju.

5. PRIMJEDBE ZAINTERESIRANIH STRANA

- (148) Komisija je zaprimila primjedbe od 18 zainteresiranih strana, od kojih su tri korisnici mjere. Njihove su primjedbe sažete u uvodnim izjavama od 149. do 233.

⁽⁴⁹⁾ Cijene različitih tržišnih mjesta na europskoj razini i cijene UPP-a u svijetu

⁽⁵⁰⁾ Stavljani su na tržište u razdoblju od četiri mjeseca.

⁽⁵¹⁾ Title Transfer Facility koji obuhvaća većinu terminskog trgovanja.

⁽⁵²⁾ Od 88 % do 99 % odnosno od 54 % do 97 %

5.1. Primjedbe korisnikâ mjere

5.1.1. Géométhane

(149) Géométhane naglašava pozitivne učinke uvođenja mjere s obzirom na cilj energetske sigurnosti. U prilog svojim argumentima Géométhane je Komisiji podnio detaljno izvješće ⁽³⁾.

5.1.1.1. Postojanje potpore

(150) Prema mišljenju društva Géométhane, predmetna mjera nije državna potpora zbog nekoliko razloga.

(151) Najprije, Géométhane napominje da ne postoji financiranje državnim sredstvima jer se tarifa za skladištenje ne može kvalificirati kao obvezni doprinos: sredstva se prenose samo između privatnih operatora (opskrbljivači prirodnim plinom i operatori sustava skladištenja plina), država ima ograničenu kontrolu nad sredstvima, predmetnom mjerom ne smanjuje se državni proračun i njome se predviđa obveza operatora da održavaju ključne infrastrukturne objekte za skladištenje obuhvaćene sustavom.

(152) K tomu, predmetna mjera ne može se smatrati selektivnom prednosti koja se dodjeljuje aktivnim operatorima sustava skladištenja plina na francuskom državnom području u odnosu na operatore iz inozemstva jer se ne nalaze u pravnoj i činjeničnoj situaciji koja bi bila usporediva sa situacijom operatora sustava skladištenja plina na francuskom državnom području s obzirom na cilj koji se želi postići predmetnom mjerom. Usto, operatori drugih instrumenata fleksibilnosti nisu u pravno i činjenično usporedivoj situaciji.

(153) Naposljetku, Géométhane objašnjava da predmetna mjera ne utječe na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama.

5.1.1.2. Spojivost potpore

(154) Prema mišljenju društva Géométhane, kad bi se predmetna mjera kvalificirala kao državna potpora, trebalo bi je smatrati usklađenom s pravilima o državnim potporama. Naime, predmetna mjera pridonosi ostvarenju cilja od zajedničkog interesa u pogledu energetske sigurnosti. K tomu, potrebna je i primjerena za ostvarenje tog cilja s obzirom na analizu alternativnih mjera.

(155) Uvođenje predmetne mjere ima poticajni učinak jer bi u nedostatku takve mjere niska stopa ugovaranja skladišnih kapaciteta te smanjenje prihoda ostvarenih od nadmetanja za ugovaranje zbog smanjenja *spreada* naveli operatore sustava skladištenja plina da zaustave ili čak trajno zatvore infrastrukturne objekte ključne za osiguranje sigurnosti opskrbe prirodnim plinom u Francuskoj.

(156) Izračun odobrenog prihoda koji se temelji na metodi vrednovanja BAR-a na osnovi tekućih gospodarskih troškova opravdan je i proporcionalan zbog sljedećih razloga:

— vrijednost BAR-a bila je predmet neovisne ekonomske procjene pri uvođenju regulatornog mehanizma koju je u okviru vanjske revizije provelo konzultantsko društvo [...];

— početnu vrijednost BAR-a koju su predložili operatori nije potvrdio CRE;

— metodologija tekućih gospodarskih troškova temelji se na bruto knjigovodstvenoj vrijednosti imovine za vrednovanje BAR-a;

— metodologija omogućuje iskazivanje troškova zamjene imovine bez amortizacije;

— metodologija se primjenjuje na sve regulirane cijene infrastrukturnih objekata u Francuskoj;

— metodologiju primjenjuju gotovo svi europski regulatori.

⁽³⁾ Tehničko-gospodarsko izvješće sastavljeno nakon što je Europska komisija pokrenula istragu o regulatornim uvjetima za skladištenje prirodnog plina u Francuskoj, [...] 12. lipnja 2020.

- (157) Alternativno, vrednovanje BAR-a na temelju tržišne vrijednosti koju predstavljaju *spreadovi* ne bi bilo relevantno jer ne pokriva troškove subjekata, što je protivno načelu pokrivanja troškova iz Direktive 2009/73/EZ. Stoga bi uzimanje u obzir tržišne vrijednosti ugrozilo regulatorni mehanizam čija je svrha osigurati da objekti za skladištenje koji su bitni za pravilno funkcioniranje transportnog sustava ostanu u pogonu. Usto, postoji rizik od preplaćivanja u slučaju povećanja *spreada*. Vrijednost BAR-a koju je izračunao CRE u skladu je s tržišnom vrijednosti infrastrukture u dugoročnom i srednjoročnom razdoblju.
- (158) Nije bilo relevantno procijeniti jesu li prihodi koji su ostvareni prije stupanja na snagu regulatornog mehanizma omogućili pokrivanje početnih troškova ulaganja jer bi uključivanje tih prihoda u tu procjenu bilo protivno praksi europskih regulatora, odnosno složeno i nepouzđano.
- (159) Naposljetku, poduzete su mjere kako bi se ograničili izgledi za ostvarivanje dobiti subjekata (odnosno ponderirani prosječni trošak kapitala, djelotvorno ograničenje troškova operatora infrastrukturnih objekata za skladištenje i uvođenje poticajne regulative).
- (160) Géométhane dodatno napominje i da vrijednost BAR-a koju je potvrdio CRE odgovara vrijednosti nedavne transakcije. Društva Total, Ineos i Géostock 2016. ustupila su 98 % dionica društva Géosud, koje samo ima 50 % udjela u društvu Geomethane, društvu CNP Assurances za iznos od [...]. Stoga je moguće izračunati ukupnu vrijednost društva Géométhane koju je kupac procijenio u trenutku ustupanja, odnosno [...] ⁽⁵⁴⁾ (uvećani za [...] dostupnih novčanih sredstava, odnosno ukupno otprilike [...]). Prema mišljenju društva Géométhane, ta je tržišna vrijednost u skladu s [...] vrijednošću BAR-a od 188,9 milijuna EUR koju je 2018. potvrdio CRE, uvećanu za imovinu u izgradnji [...].
- (161) Predmetnom mjerom sprečavaju se negativni učinci na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama. I doista:
- tržišno natjecanje između francuskih i inozemnih opskrbljivača prirodnim plinom nije narušeno. Načinom prodaje usluga skladištenja na dražbi jamči se jednako postupanje prema francuskim i inozemnim opskrbljivačima prirodnim plinom. Usto, načinom financiranja naknade za skladištenje koji se predviđa regulatornim mehanizmom osigurava se jednako postupanje prema inozemnim i francuskim opskrbljivačima. Inozemni opskrbljivači nemaju pravo na snižene cijene u odnosu na francuske opskrbljivače;
 - tržišno natjecanje nije narušeno ni u odnosu na operatore sustava skladištenja plina iz susjednih zemalja. Od stupanja na snagu regulatornog mehanizma stope popunjenosti skladišta povećale su se u cijeloj Uniji i dosegle posebno visoke razine;
 - nije narušeno ni tržišno natjecanje između operatora sustava skladištenja plina i terminala za ukapljeni prirodni plin ili spojnih plinovoda zbog nezamjenjivosti terminala za ukapljeni prirodni plin i spojnih plinovoda. U Komisijinoj praksi odlučivanja o koncentracijama, tržište skladištenja prirodnog plina definira se kao zasebno tržište. Više je riječ o komplementarnosti skladišta prirodnog plina, terminala za ukapljeni prirodni plin i spojnih plinovoda.

5.1.2. Storengy

- (162) Storengy naglašava pozitivne učinke uvođenja predmetne mjere s obzirom na cilj energetske sigurnosti. U prilog svojim argumentima Storengy je Komisiji podnio detaljno izvješće ⁽⁵⁵⁾.

5.1.2.1. Postojanje potpore

- (163) Prema mišljenju društva Storengy, predmetna mjera nije državna potpora zbog nekoliko razloga.

⁽⁵⁴⁾ Odnosno kupovna cijena $(130,6)/(98\% \times 50\%)$

⁽⁵⁵⁾ Tehničko-gospodarsko izvješće sastavljeno nakon što je Europska komisija pokrenula istragu u pogledu regulatornih uvjeta za skladištenje prirodnog plina u Francuskoj, [...] 12. lipnja 2020.

- (164) Najprije, Storengy napominje da ne postoji financiranje iz državnih sredstava jer se tarifa za skladištenje ne može kvalificirati kao obvezni doprinos, da se prijenos sredstava izvršava samo između privatnih operatora (opskrbljivači prirodnim plinom i operatori sustava skladištenja plina), da je nadzor države nad sredstvima ograničen, da se predmetnom mjerom ne smanjuje državni proračun i da se njome ne predviđa obveza operatora da održavaju temeljne infrastrukturne objekte za skladištenje obuhvaćene sustavom.
- (165) K tomu, predmetna mjera ne može se smatrati selektivnom prednosti koja se dodjeljuje aktivnim operatorima sustava skladištenja plina na francuskom državnom području u odnosu na operatore koji su u inozemstvu jer se ne nalaze u pravnoj i činjeničnoj situaciji usporedivoj s onom operatora sustava skladištenja plina koji se nalaze na francuskom državnom području s obzirom na cilj koji se želi postići mjerom. Usto, upravitelji drugih instrumenata fleksibilnosti nisu u pravno i činjenično usporedivoj situaciji.
- (166) Naposljetku, Storengy objašnjava da predmetna mjera ne utječe na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama.

5.1.2.2. Spojivost potpore

- (167) Prema mišljenju društva Storengy, kad bi se predmetna mjera kvalificirala kao državna potpora, trebalo bi smatrati da je spojiva s pravilima o državnim potporama. Naime, mjera pridonosi ostvarenju cilja od zajedničkog interesa u pogledu energetske sigurnosti. K tomu, predmetna mjera je potrebna i primjerena za ostvarenje tog cilja s obzirom na analizu alternativnih mjera.
- (168) Uvođenje predmetne mjere ima poticajni učinak jer bi u nedostatku takve mjere niska stopa ugovaranja skladišnih kapaciteta te smanjenje prihoda ostvarenih od nadmetanja za ugovaranje zbog smanjenja *spreada* naveli operatore sustava skladištenja plina da zaustave ili čak trajno zatvore infrastrukturne objekte ključne za osiguranje sigurnosti opskrbe prirodnim plinom u Francuskoj.
- (169) Izračun odobrenog prihoda koji se temelji na metodi vrednovanja osnove regulirane imovine na osnovi tekućih gospodarskih troškova opravdan je i proporcionalan zbog sljedećih razloga:
- BAR je bio predmet neovisne ekonomske procjene tijekom provedbe regulatornog mehanizma koju je u okviru vanjske revizije provelo konzultantsko društvo [...];
 - početni BAR koji su predložili operatori nije utvrdio CRE;
 - metodologija tekućih gospodarskih troškova temelji se na bruto knjigovodstvenoj vrijednosti imovine za vrednovanje BAR-a;
 - metodologijom se omogućuje iskazivanje troškova zamjene imovine bez amortizacije;
 - metodologija se primjenjuje na sve regulirane cijene infrastrukturnih objekata u Francuskoj;
 - metodologiju primjenjuju gotovo svi europski regulatori.
- (170) Alternativno, vrednovanje BAR-a na temelju tržišne vrijednosti koju predstavljaju *spreadovi* nije relevantno jer ne pokriva troškove subjekata, što je protivno načelu pokrivanja troškova uspostavljenom Direktivom 2009/73/EZ. Stoga bi uzimanje u obzir tržišne vrijednosti ugrozilo regulatorni mehanizam čija je svrha osigurati da infrastrukturni objekti za skladištenje koje su bitni za pravilno funkcioniranje transportnog sustava ostanu u pogonu. Usto, postoji rizik od preplaćivanja u slučaju povećanja *spreada*. Vrijednost BAR-a koju je izračunao CRE u skladu je s tržišnom vrijednosti infrastrukturnih objekata u dugoročnom i srednjoročnom razdoblju.
- (171) Nije bilo relevantno procijeniti jesu li prihodi koji su ostvareni prije stupanja na snagu regulatornog mehanizma omogućili pokrivanje početnih troškova ulaganja jer bi uključivanje tih prihoda u tu procjenu bilo protivno praksama europskih regulatora, što je složeno i nepouzdan.
- (172) Naposljetku, poduzete su mjere kako bi se ograničili izgledi za ostvarivanje dobiti operatora (odnosno ponderirani prosječni trošak kapitala, ograničenje troškova učinkovitih operatora infrastrukturnih objekata za skladištenje i uvođenje poticajne regulative).

(173) Predmetnom mjerom sprečavaju se negativni učinci na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama. Naime:

- ne postoji narušavanje tržišnog natjecanja između francuskih i inozemnih opskrbljivača prirodnim plinom. Načinom prodaje usluga skladištenja na dražbi jamči se jednako postupanje prema francuskim i inozemnim opskrbljivačima prirodnim plinom. Usto, način financiranja naknade za skladištenje koji se predviđa regulatornim mehanizmom osigurava jednako postupanje između inozemnih i francuskih opskrbljivača. Inozemni opskrbljivači nemaju pravo na snižene cijene u odnosu na francuske opskrbljivače;
- tržišno natjecanje nije narušeno ni u odnosu na operatore sustava skladištenja plina iz susjednih zemalja. Od stupanja na snagu regulatornog mehanizma stope popunjenosti skladišta povećale su se u cijeloj Uniji i dosegle posebno visoke razine;
- nije narušeno ni tržišno natjecanje između operatora sustava skladištenja plina i terminala za ukapljeni prirodni plin ili spojnih plinovoda zbog nezamjenjivosti terminala za ukapljeni prirodni plin i spojnih plinovoda. U Komisijinoj praksi odlučivanja o koncentracijama, tržište skladištima prirodnog plina definira se kao zasebno tržište. Više je riječ o komplementarnosti između skladišta prirodnog plina, terminala za ukapljeni prirodni plin i spojnih plinovoda.

5.1.3. *Teréga*

(174) *Teréga* naglašava da je glavni cilj reforme skladištenja sigurnost opskrbe Francuske prirodnim plinom koja je bila ugrožena prije stupanja na snagu regulatornog mehanizma.

5.1.3.1. Postojanje potpore

(175) *Teréga* smatra da se mjera ne može kvalificirati kao državna potpora. *Teréga* napominje da se regulatorni sustavi koji se temelje na načelu pokrivanja troškova učinkovitog operatora i uobičajenog povrata uloženog kapitala obično primjenjuju u Uniji a da ih se pritom ipak ne smatra državnim potporom.

(176) Najprije, *Teréga* smatra da je predmetna mjera samo instrument regulacije tarifa koji se ne financira iz državnih sredstava. Naime, nema utjecaj na državni proračun i ne stvara dodatni trošak koji se obvezno prenosi na krajnje kupce. Usto, francuska država ne provodi javni nadzor nad sredstvima koja su prikupili OTS-ovi niti nad samim OTS-ovima koji su privatnopravna poduzeća koja nadziru većinom privatni dioničari.

(177) Nadalje, *Teréga* smatra da se predmetnom mjerom ne dodjeljuje nikakva selektivna prednost predmetnim operatorima. Regulatorni mehanizam temelji se na dražbama, što uključuje i poticaje za učinkovitost te instrument za *ex post* regulaciju svih troškova i prihoda. Usto, simetričnost regulatornog mehanizma podrazumijeva da operatori sustava skladištenja plina ne primaju nužno naknadu, nego, naprotiv, od njih se može tražiti da vrate prekomjerna plaćanja.

(178) Usto, kad je riječ o kriteriju selektivnosti, *Teréga* smatra da situacija inozemnih operatora nije relevantan element ocjene s obzirom na taj kriterij. Operatori sustava skladištenja plina nalaze se u činjeničnoj i pravnoj situaciji koja je s mnogo aspekata različita od situacije operatora terminala za ukapljeni prirodni plin i operatora spojnih plinovoda, posebno s obzirom na cilj sigurnosti opskrbe prirodnim plinom Francuske.

(179) Naposljetku, *Teréga* objašnjava da predmetna mjera ni na koji način ne utječe na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama. Skladišni kapaciteti ugovaraju se na dražbama u skladu s regulatornim mehanizmom kojim se ne diskriminira operatore koji se nalaze u drugim državama članicama. Usto, Komisijinom praksom odlučivanja o koncentracijama i protutržišnim praksama uvijek se utvrđivalo relevantno tržište skladištenja prirodnog plina koje je pretežno nacionalno a da se pritom nikad nije zaključilo da postoji šire tržište, sa stajališta predmetnih usluga i sa zemljopisnog stajališta. U svakom slučaju, činjenica da je plinska infrastruktura u velikoj mjeri regulirana nespojiva je s utvrđenjem o narušavanju tržišnog natjecanja na tržištima prirodnog plina.

5.1.3.2. Spojivost potpore s unutarnjim tržištem

- (180) Pod pretpostavkom da je regulatorni mehanizam državna potpora *quod non*, Teréga tvrdi da regulatorni mehanizam ispunjava sve uvjete spojivosti s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a.
- (181) Teréga smatra da se predmetnom mjerom nastoji ostvariti cilj od zajedničkog interesa u pogledu sigurnosti opskrbe Francuske prirodnim plinom. Povećanjem količine prirodnog plina dostupnog u objektima za skladištenje, regulatornim mehanizmom nastoji se postići točna i mjerljiva razina sigurnosti opskrbe. K tomu, predmetna mjera odgovara nužnoj državnoj intervenciji koja se temelji na razumnoj analizi i kojom se rješavaju jasno utvrđeni tržišni nedostaci, kao što je nemogućnost krajnjih kupaca da navedu vrijednost koju pripisuju sigurnosti opskrbe (kao što je osigurana vrijednost ili vrijednost sustava). Osim toga, Teréga naglašava činjenicu da je predmetna mjera primjeren instrument za jačanje sigurnosti opskrbe na francuskom državnom području, ne samo u odnosu na druge dostupne mjere fleksibilnosti, nego i u odnosu na druge vrste regulacije skladištenja.
- (182) Teréga osporava Komisijino rasuđivanje u odluci o pokretanju postupka koja se odnosi na proporcionalnost predmetne mjere. Regulatornim mehanizmom iznos navodne potpore ograničava se na najmanji potreban iznos. Regulatorni mehanizam zapravo se temelji na načelu pokrivanja troškova „učinkovitog operatora”, ograničavanju prihoda operatora sustava skladištenja plina i integriranim programima poticaja za operatore kako bi poboljšali učinkovitost svojih troškova poslovanja. Usto, CRE je proveo neovisnu procjenu troškova. Time je CRE osigurao da se pokriju samo prihvatljivi troškovi. CRE se usto oslonio na niz objektivnih, suvremenih i vjerodostojnih ekonomskih studija koje su proveli neovisni stručnjaci kako bi procijenio vrijednost regulirane imovine. Metoda vrednovanja imovine koju je upotrijebio CRE u tom je pogledu dosljedna i u skladu je s praksom drugih europskih regulatora. Suprotno onomu što Komisija predlaže, Teréga smatra da bi uključivanje prihoda ostvarenih prije provedbe regulacije u vrijednost osnove regulirane imovine nužno bilo nepotpuno zbog nedostatka dostupnih podataka i u svakom bi slučaju moglo biti protivno općim načelima prava. Osim toga, rad CRE-a odnosi se na troškove poslovanja i na vrednovanje imovine operatora sustava skladištenja plina koji su sustavno objavljeni u njegovim odlukama o tarifama, čime se jamči transparentnost mjere.
- (183) Naposljetku, Teréga smatra da predmetna mjera ne dovodi do narušavanja tržišnog natjecanja između opskrbljivača prirodnim plinom koji se nalaze u Francuskoj i inozemstvu. Predmetna mjera nije diskriminirajuća. Svi maloprodajni opskrbljivači mogu kupiti kapacitete u francuskim objektima za skladištenje u okviru dražbi. Usto, svi maloprodajni opskrbljivači koji pružaju usluge francuskim kupcima plaćaju cijene ATRT, čime podupiru mehanizam naknade. Mjera čak ima pozitivne učinke na maloprodajna tržišta prirodnog plina, time što ograničava razdoblja teških uvjeta i rizike od zagušenja sustava. Nadalje, mjera ne dovodi ni do narušavanja tržišnog natjecanja u odnosu na operatore sustava UPP-a i operatore spojnih plinovoda. Ti dionici, na čije se prihode isto tako u velikoj mjeri primjenjuju regulatorni mehanizmi, nisu u konkurentskom odnosu s operatorima sustava skladištenja plina, nego u komplementarnom odnosu s obzirom na cilj sigurnosti opskrbe. Predmetnom mjerom ne daje se prednost jednom izvoru opskrbe prirodnim plinom pred drugim i ne zabranjuje se niti odvrća od primjene tih komplementarnih instrumenata kao što su spojni plinovodi i terminali za ukapljeni prirodni plin. Na primjer, stopa ugovaranja kapaciteta u europskim terminalima za ukapljeni prirodni plin pokazuje tu težnju u posljednjih nekoliko godina. Naposljetku, predmetna mjera ne dovodi do narušavanja tržišnog natjecanja u odnosu inozemne operatore sustava skladištenja plina. Potonji operatori ne mogu se kazniti dražbama koje se temelje na tržišnom mehanizmu i u praksi uvođenje predmetne mjere nije usporilo opće povećanje stope ugovaranja skladišta u Europi.

5.2. Primjedbe ostalih zainteresiranih strana

5.2.1. Neovisno francusko udruženje za električnu energiju i plin (AFIEG) ⁽⁵⁶⁾

- (184) AFIEG podnosi primjedbe o metodi vrednovanja postrojenja za skladištenje i opsegu potrebnih postrojenja za skladištenje u pogledu veličine i protoka kako bi se osigurala sigurnost opskrbe.
- (185) AFIEG naglašava da su uklonjena narušavanja tržišnog natjecanja koja su prevladavala prije reforme zbog nedostatka transparentnosti prethodnog sustava.

⁽⁵⁶⁾ AFIEG obuhvaća francuska poduzeća i društva kćeri europskih operatora u sektoru električne energije i plina: Alpiq Energie France, BKW France, Endesa, Fortum France, Gazprom Energy, Total Direct Energie, Gazel Energie, Vattenfall. Enovos i Primeo Energie pridruženi su članovi.

- (186) Kad je riječ o metodi vrednovanja osnove regulirane imovine, AFIEG ne raspolaže točnim brojčanim podacima koji omogućuju potvrđivanje procjene vrijednosti koju je utvrdio CRE, ali smatra da bi ekonomskoj vrijednosti tržišta trebalo dati prednost u odnosu na knjigovodstvenu vrijednost tržišta. Taj bi izbor omogućio odraz skladištenja u određenom trenutku umjesto prikaza koji je više povijesni. Usto, AFIEG smatra da je procjena vrijednosti plinskog jastuka temeljna sastavnica vrednovanja postrojenja za skladištenje i stoga želi da se uzme u obzir financijski utjecaj izbora pravila o amortizaciji plinskog jastuka na ukupnu vrijednost BAR-a. Naposljetku, AFIEG naglašava da operatori sustava skladištenja plina u obavljanju svoje djelatnosti nisu izloženi većim rizicima od operatora transportnih sustava. Slijedom toga, stopa povrata na BAR koja je utvrđena za operatore sustava skladištenja plina ne bi trebala biti viša od stope povrata OTS-ova.
- (187) AFIEG smatra da bi francuska tijela trebala smanjiti opseg potrebnih postrojenja za skladištenje u pogledu veličine i protoka kako bi se osigurala sigurnost opskrbe i u najvećoj mogućoj mjeri povećao omjer troškova i koristi skladištenja za potrošače. Naime, francuska uprava utvrdila je minimalne zalihe prirodnog plina koje su potrebne kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe od 1 990 Gwh/dan u količini crpljenja i 64 TWh u obujmu ⁽⁵⁷⁾, dok se popisom utvrđenim Uredbom o PPE-u za razdoblje 2023.–2028. uzima u obzir 2 376 Gwh/dan u količini crpljenja i 138,5 TWh u obujmu. AFIEG smatra da je opseg koji se utvrđuje Uredbom o PPE-u prekomjeran u odnosu na potrebe za skladištenjem kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe u Francuskoj. Opseg stoga treba ponovno procijeniti i smanjiti kako se ne bi stvorio dodatni trošak za krajnje potrošače i stavilo u nepovoljan položaj druge kapacitete za fleksibilnost prirodnog plina. Usto, AFIEG navodi prekomjernu razinu zaštite od rizika od neispunjenja obveza koju je utvrdila francuska javna vlast, koja iznosi 2 % u odnosu na razinu od 5 % koja je utvrđena u susjednim zemljama.

5.2.2. Francusko udruženje za plin (AFG) ⁽⁵⁸⁾

- (188) AFG smatra da je regulatorni sustav za skladištenje prirodnog plina koji su francuska tijela uvela 1. siječnja 2018. pravedan.
- (189) AFG smatra i da se predmetna mjera temelji na načelu regulacije na osnovi troškova i da dovodi do učinkovitog i proporcionalnog vrednovanja imovine. AFG potvrđuje da to načelo regulacije na osnovi troškova primjenjuje većina regulatornih tijela i da se ono primjenjuje na djelatnosti transporta i distribucije prirodnog plina te na terminale za ukapljeni prirodni plin u Francuskoj.
- (190) Prema mišljenju AFG-a, metoda u kojoj se umjesto troškova „učinkovitih operatora” primjenjuju tržišne cijene mogla je dovesti do regulatornog okvira koji je promjenjiv i koji je potencijalno daleko od ekonomskog optimuma. Naime, u slučaju nepovoljnih *spreadova*, tom se metodom ne jamči pokrivanje troškova subjekata koji bi ih potencijalno mogli dovesti u kritičnu situaciju. Suprotno tomu, u slučaju da su tržišni *spreadovi* bili vrlo povoljni, prihod operatorâ bio bi prevelik i daleko od optimalne vrijednosti za kupce skladišta.
- (191) Prema mišljenju AFG-a, regulacija francuskih skladišta nije dovela do narušavanja tržišnog natjecanja u odnosu na druge infrastrukture za prirodni plin u Francuskoj, terminale za ukapljeni prirodni plin u Francuskoj i u Uniji ili operatore sustava skladištenja plina u Uniji. Kad je riječ o terminalima za ukapljeni prirodni plin, AFR utvrđuje da su se količine UPP-a uvezene u Francusku tijekom protekle dvije godine tako udvostručile s 9,6 Gm³ u 2017. na 21,5 Gm³ u 2019. AFG navodi i da se projekti za razvoj terminala za ukapljeni prirodni plin trenutačno proučavaju u Njemačkoj. Kad je riječ o operatorima sustava skladištenja plina u Europi, AFG naglašava da se stopa popunjenosti skladišta u Njemačkoj, Nizozemskoj i Belgiji povećala u razdoblju od 2018. do 2019. i da je 1. studenoga 2019. dosegla razinu od najmanje 95 % u zapadnoj Europi.

5.2.3. Nacionalno udruženje maloprodajnih operatora u području energije (ANODE) ⁽⁵⁹⁾

- (192) Prema mišljenju ANODE-a, regulacija francuskih skladišta omogućuje usklađivanje želje opskrbljivača za uspostavom tržišnih pravila za stavljanje skladišnih kapaciteta na tržište i regulirani mehanizam kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe.

⁽⁵⁷⁾ Odluka od 13. ožujka 2018. o minimalnim zalihama prirodnog plina kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe prirodnim plinom u razdoblju od 1. studenoga 2018. do 31. ožujka 2019.

⁽⁵⁸⁾ AFG je strukovno udruženje francuske plinske industrije. Punopravni su članovi EDF, ENGIE, France Gas Liquides, Gazprom, GRDF, GRTgaz, Teréga, Total. Uz punopravne članove postoje pridruženi članovi, članovi partneri i suradnici.

⁽⁵⁹⁾ ANODE okuplja alternativne opskrbljivače energijom u Francuskoj. Članovi udruženja jesu EkWateur, Enercoop, Energie d'ici, Eni Gas & Power France, Greenyellow, Gaz Européen, Planète OUI, Plüm Energie, SAVE, Total Direct Energie, Vattenfall i Wekiwi.

- (193) Usto, ANODE smatra da je ključno da se cilj ugovaranja i popunjenosti skladišta kao i opseg postrojenja koji se uzimaju u obzir radi sigurnosti opskrbe u mehanizmu naknade trebaju redovito preispitivati kako bi se osiguralo da odgovaraju stvarnim potrebama. Ta je točka tim važnija, prema mišljenju ANODE-a, jer je Francuska pretpostavila da smanjenje potrošnje prirodnog plina iznosi 2 %, ne računajući proizvodnju električne energije [...].
- (194) Kad je riječ o proporcionalnosti, ANODE smatra da CRE treba uzeti u obzir iskustvo stečeno u pogledu troškova i rada skladišta te smanjenje rizika koji snose operatori sustava skladištenja plina. Smatra da povrat na BAR operatora sustava skladištenja plina treba biti u skladu s povratom OTS-ova.

5.2.4. Komisija za regulaciju električne energije i plina (CREG) ⁽⁶⁰⁾

- (195) CREG smatra da nije dokazano da su svi skladišni kapaciteti u Francuskoj potrebni u svakom trenutku kako bi se osigurala sigurnost opskrbe prirodnim plinom. Dio tog prirodnog plina, koji može biti znatan, upotrebljavaju zakupnici kako bi ostvarili dobit povezanu sa špekulacijama o razlikama u cijeni prirodnog plina između ljeta i zime. Mehanizam naknade stoga može biti i besplatno sredstvo za zakupnike da ostvare kapitalne dobitke od prirodnog plina. Time se zakupnicima koji djeluju u Francuskoj daje konkurentna prednost koju ne ostvaruju zakupnici iz susjednih zemalja.
- (196) Belgija ima samo jedno postrojenje za skladištenje prirodnog plina, u Loenhoutu, kojom upravlja Fluxys Belgium ⁽⁶¹⁾. CREG smatra da taj objekt konkurira ostalim objektima za skladištenje na sjeverozapadu Unije.
- (197) Iako je *spread* između zimskih i ljetnih cijena prirodnog plina ostao nizak 2017. i 2018., nedostupnost najvećeg sustava skladišta u Ujedinjenoj Kraljevini dovela je do povećanja rezervacija skladišnog kapaciteta na tržištu sjeverozapadne Unije. Time se objašnjava stopa popunjenosti od 87 % i 84 % objekta u Loenhoutu u sezonama 2016.–2017. i 2017.–2018.
- (198) Međutim, stopa popunjenosti za sezonu 2018.–2019. bila je niska, iznosila je 54 %, dok je stopa popunjenosti za EU-28 ostala prilično stabilna. U tom pogledu CREG utvrđuje da se stopa popunjenosti za skladištenje u Francuskoj povećala sa 75 % u sezoni 2017.–2018. na 94 % u sezoni 2018.–2019. Ulogu objekta u Loenhoutu kao izvora fleksibilnosti preuzeli su francuski sustavi skladišta koji su mogli ostvariti pravo na vrlo niske tarife zahvaljujući novom regulatornom okviru potpore. CREG smatra da je uvođenje francuskog mehanizma naknade stoga imalo znatan utjecaj na objekt u Loenhoutu: samo su sudionici na tržištu koji imaju postojeće dugoročne ugovore ostali aktivni na lokaciji u Loenhoutu. CREG smatra da francuski mehanizam naknade obvezuje susjedne operatore sustava skladištenja plina da prodaju svoje skladišne kapacitete po graničnoj cijeni, čak i po cijeni nižoj od nje.
- (199) Usto, CREG naglašava da je stopa popunjenosti za sezonu 2019.–2020. iznimna za Belgiju (97 %) i za EU-28 (97 %). Ta se stopa objašnjava vrlo niskim cijenama prirodnog plina tijekom ljeta 2019. i velikim *spreadom*.
- (200) CREG zaključuje da se stoga ne može isključiti da mehanizam naknade koji se primjenjuje u Francuskoj dovodi do narušavanja tržišnog natjecanja između operatora sustava skladišta na francuskom državnom području i operatora sustava skladišta u susjednim državama članicama, između sudionika na tržištu koji djeluju na francuskom tržištu i onih koji djeluju u susjednim državama članicama te između, s jedne strane, operatora sustava skladištenja prirodnog plina i, s druge strane, operatorima sustava UPP-a i operatora spojnih plinovoda.

⁽⁶⁰⁾ CREG je regulator električne energije i plina u Belgiji.

⁽⁶¹⁾ Skladišni kapacitet objekta iznosi 780 milijuna kubičnih metara (što odgovara 9 TWh).

5.2.5. [...] ⁽⁶²⁾

- (201) [...] smatra da je stvaranje zaliha prirodnog plina obvezno kako bi se osigurala kratkoročna sigurnost opskrbe i čini mu se da su relevantna načela regulacije provedene 2018. Budući da je količina zalihe potrebna za sigurnost opskrbe veća od „gospodarske” količine koja bi se spontano vrednovala na tržištu, potrebno je upotpuniti prihod operatora sustava skladištenja plina.
- (202) Međutim, regulirani opseg treba ograničiti na skladišne kapacitete koji su izričito neophodni za sigurnost opskrbe. To je važno kako bi se osiguralo da krajnji potrošači ne snose prekomjerne troškove. Prekomjernim opsegom moglo bi se kazniti i skladišta koja se nalaze u drugoj državi članici i utjecati na terminale za ukapljeni prirodni plin i spojne plinovode.
- (203) [...] priznaje da je teško točno odrediti količinu zalihe potrebne za sigurnost opskrbe. Međutim, [...] smatra da bi uključivanje svih podzemnih skladišta u opseg potrebnih skladišta moglo biti nužno za sigurnost opskrbe. S obzirom na nedavne događaje, [...] smatra da bi scenariji koje je odabrala Francuska mogli dovesti do veće upotrebe posebno izvora UPP-a, zbog čega bi se smanjila količina potrebna za sigurnost opskrbe.
- (204) [...] postavlja pitanje i o odluci da se regulirani opseg ograniči samo na podzemne skladišne kapacitete, osobito s obzirom na to da se francuskim zakonodavstvom priznaje postojanje zaliha u terminalima za ukapljeni prirodni plin i smatra da te zalihe mogu pridonijeti sigurnosti opskrbe prirodnim plinom.
- (205) U srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, [...] očekuje da će Francuska trebati upravljati razdvajanjem određenih plinskih infrastrukturnih objekata. Slijedom toga, čak i ako bi povećanje uvoznog kapaciteta dovelo do smanjenja količine koju treba skladištiti kako bi se osigurala sigurnost opskrbe, ta bi se alternativa mogla *in fine* pokazati vrlo skupom. Stoga kako bi se osigurala sigurnost opskrbe, čini se da je relevantnije upotrebljavati postojeća skladišta nego graditi nove uvozne kapacitete.

5.2.6. *Europska federacija trgovaca energijom (European Federation of Energy Traders, EFET)* ⁽⁶³⁾

- (206) EFET podupire reformu koju su francuska tijela provela 2018., kojom se omogućilo stvaranje privlačnog i konkurentnog tržišta skladištenja prirodnog plina u Francuskoj.
- (207) Kad je riječ o spojivosti potpore, EFET ne dvoji u pogledu metodologije izračuna osnovne vrijednosti ili stope povrata na kapital koje je utvrdio CRE. Vrijednost regulirane imovine trebala bi odgovarati osnovi regulirane imovine i reguliranoj stopi povrata.
- (208) EFET ne smatra da je uvođenje reforme moglo dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja: ni između francuskih operatora sustava skladištenja prirodnog plina i operatora iz drugih država članica, što dokazuje stalno povećanje sudjelovanja operatora u Francuskoj i u inozemstvu od 2018., ni između operatora sustava skladištenja prirodnog plina i upravitelja terminala za UPP jer tržišna vrijednost terminala za UPP stalno raste od 2018.

5.2.7. *Elengy* ⁽⁶⁴⁾

- (209) Uvođenje reforme nije dovelo do umjetnog smanjenja poticaja za upotrebu terminala za UPP. Kao prvo, djelatnosti terminala Elengyja povećale su se nakon provedbe mjere te su 2019. i 2020. dosegle rekordne razine.
- (210) Kao drugo, na privlačnost terminala za UPP utječu brojni čimbenici: razlika između tržišta Unije i azijskih tržišta, tarife, postojanje dugoročnih ugovora, dubina i likvidnost silaznog tržišta, fleksibilnost terminala i pravila o trgovini. Mjera koja se odnosi na skladištenje nema izravan utjecaj na te čimbenike privlačnosti, ali imala je neizravne i pozitivne posljedice. Reforma je doista pridonijela najvećem mogućem povećanju skladišnih kapaciteta Unije povećanjem dubine tržišta Unije prirodnog plina, čime se omogućilo skladištenje prirodnog plina i smanjenje troškova za potrošače kada je potražnja za prirodnim plinom velika, te povećanjem dostupnih likvidnosti na francuskom tržištu.

⁽⁶²⁾ [...].

⁽⁶³⁾ EFET obuhvaća više od 100 društava za trgovanje energijom koja posluju u više od 28 europskih zemalja.

⁽⁶⁴⁾ Operator terminala za ukapljeni prirodni plin

5.2.8. *Enovos* ⁽⁶⁵⁾

- (211) Enovos smatra da je, kad postoji dovoljan broj različitih dionika koji sudjeluju u sustavu, tržište u najboljem položaju za utvrđivanje vrijednosti imovine. Trenutačni mehanizam dražbi dovodi do pravedne ocjene tržišta. Ako sustav dražbi dovodi do niže ili više naknade za određene dionike, provest će se prilagodbe tijekom dražbi sljedećih godina.

5.2.9. *Fluxys* ⁽⁶⁶⁾

- (212) Fluxys napominje da se skladištenje prirodnog plina u Uniji suočava sa znatnim izazovima posljednjih godina jer je sve teže pokriti operativne troškove operatora sustava skladištenja prirodnog plina. Stoga je potrebno, kako bi se odgovorilo na brzi razvoj tržišta, uspostaviti odgovarajući gospodarski model koji odražava vrijednost skladištenja prirodnog plina za sustav i njegov doprinos sigurnosti opskrbe. Jednostranom uspostavom mehanizama potpore moglo bi se narušiti tržišno natjecanje s drugim državama članicama Unije. Stoga valja primijeniti mehanizam naknade, koji se temelji na strogim kriterijima, na sve države članice Unije.

5.2.10. *Nacionalno udruženje za rudnike i energiju CGT (FNME-CGT)* ⁽⁶⁷⁾

- (213) Prema mišljenju udruženja FNME-CGT, reforma skladištenja prirodnog plina u Francuskoj omogućila je da se ispune sljedeća dva cilja: zajamči energetska sigurnost po pravednoj cijeni za potrošača i osigura pravilno funkcioniranje transportnog sustava kako bi se osigurala opskrba.
- (214) FNME-CGT smatra da se predmetna mjera ne može kvalificirati kao državna potpora. Prema mišljenju udruženja FNME-CGT, naknada se ne financira iz državnih sredstava. Usto, predmetna mjera nije obvezujuće davanje bez protunaknade, kao što je porez. Štoviše, FNME-CGT tvrdi da je prijenos cijene za upotrebu transportnog sustava na račun potrošača prirodnog plina obavezan samo za potrošače koji su odlučili ostvariti pravo na regulirane tarife i da ni sredstva iz tarife za skladištenje ni operatori koji primaju naknadu nisu pod državnim nadzorom.
- (215) FNME-CGT ne smatra da se predmetnom mjerom dodjeljuje selektivna prednost zbog postojanja obveza koje imaju operatori sustava skladištenja plina za održavanje tih infrastrukturnih objekata u pogonu. K tomu, regulacijom se predviđa da operator vraća višak prihoda operatorima sustava i stoga on predstavlja gubitak gospodarske prilike.
- (216) Kad bi se predmetna mjera kvalificirala kao državna potpora, bila bi spojiva s unutarnjim tržištem.
- (217) FNME-CGT smatra da je metoda vrednovanja regulirane imovine proporcionalna cilju sigurnosti opskrbe. Provedba regulacije prihoda operatora koji se temelje na troškovima koje nadzire i odobrava nacionalno regulatorno tijelo omogućila je da se zajamči da krajnji potrošač plaća cijenu koja je unaprijed utvrđena na transparentan način.
- (218) Usto, metoda vrednovanja BAR-a primjenjuje se na sve regulirane cijene infrastrukturnih objekata u Francuskoj, osim na distribuciju električne energije. Vrednovanjem koje se temelji na ljetnim odnosno zimskim *spreadovima* nisu se mogli ukloniti nedostaci tržišta koje nije moglo odražavati osiguranu vrijednost u cijenama. Usto, prijedlozi operatorâ za BAR bili su predmet neovisne revizije koju je zatražio CRE, a koja je dovela do smanjenja početno utvrđenog BAR-a. Nadalje, u okviru početnog BAR-a uzima se u obzir amortizirana vrijednost imovine. Određena je imovina, koja je u potpunosti amortizirana, čak uključena u BAR po nultoj vrijednosti i stoga se za tu imovinu ne isplaćuje nikakva naknada.
- (219) Prema mišljenju udruženja FNME-CGT, na temelju drugih elemenata može se zaključiti da je mjera proporcionalna: redovita revizija regulatornog opsega u skladu s PPE-om, pokrivanje troškova koje operatori plinskih infrastrukturnih objekata snose samo ako ti troškovi odgovaraju troškovima „učinkovitih operatora”, simetrija naknade kojom se izbjegava svaki rizik od prekomjerne naknade i činjenica da je cilj regulacije u najvećoj mogućoj mjeri povećati ugovaranje skladišnih kapaciteta i prihode od dražbi.

⁽⁶⁵⁾ *Trader* u energetske sektoru

⁽⁶⁶⁾ Operator skladišta plina u Belgiji

⁽⁶⁷⁾ Francuski savez sindikata koji je povezan s Općom konfederacijom rada (CGT).

- (220) FNME-CGT smatra da mjera nije imala negativne učinke na tržišno natjecanje i trgovinu. Kao prvo, naknada koju plaća svaki opskrbljivač određuje se na temelju njegova profila potrošnje neovisno o tome nalaze li se njegova postrojenja na francuskom državnom području ili u susjednoj zemlji, čime se stoga ne narušava tržišno natjecanje među dobavljačima. Kao drugo, skladištenje ne konkurira UPP-u i spojnim plinovodima koji su zapravo komplementarni. Terminali za ukapljeni prirodni plin imaju tehnička svojstva i operativna ograničenja koja su svojstvena za lanac opskrbe UPP-om. Iako je cilj skladištenja ispunjenje potreba u razdoblju najveće potrošnje, terminali za UPP i spojni plinovodi predstavljaju način uvoza i povećanja raznovrsnosti izvora opskrbe prirodnim plinom. Komplementarnost skladišta i terminala za ukapljeni prirodni plin omogućila je skladištenje UPP-a koji je uz niske troškove uvezen u Uniju u korist korisnikâ prirodnog plina. Kao treće, predmetnom mjerom ne narušava se tržišno natjecanje u odnosu na operatore sustava skladištenja plina iz drugih država članica, što dokazuje činjenica da su se sve stope ugovaranja i upotrebe skladišta u Uniji povećale i dosegle visoke razine.
- (221) Za razliku od PPE-a, FNME-CGT ne smatra da će se potrošnja prirodnog plina smanjiti za 2 % godišnje zbog razvoja novih načina upotrebe prirodnog plina. FNME-CGT naglašava kriterije koji se odnose na sigurnost opskrbe, a često se zaboravljaju u određivanju veličine infrastrukturnih objekata, kao što je nestanak glavnog izvora opskrbe do najviše šest mjeseci u prosječnim vremenskim uvjetima.

5.2.11. *GRTgaz* ⁽⁶⁸⁾

- (222) Prema mišljenju društva GRTgaz, sustav i skladišta osmišljeni su kao cjelina i oboje su neophodni za zadovoljavanje potražnje u zimskom razdoblju. GRTgaz izveo je simulacije početkom 2018. koje upućuju na potrebu za skladištenjem od 115 do 125 TWh uzimajući u obzir vremenske uvjete posljednjih zima. GRTgaz navodi i da skladišta koja su u potpunosti popunjena, odnosno od 135 TWh, nisu dovoljna za hladnu zimu s hladnim razdobljem a da se ne upotrebljava UPP.
- (223) U razdoblju od 2012. do 2018. GRTgaz redovito je upozoravao na probleme povezane s nedovoljnim razinama ugovaranja i popunjenosti podzemnih skladišta i posebno na rizik koji iz toga proizlazi za sigurnost i kontinuitet opskrbe. Usto, GRTgaz smatra da je stvaranjem jedinstvene zone (TRF) 1. studenoga 2018. ojačana uloga skladištenja u francuskom plinskom sustavu.

5.2.12. *Hungarian Gas Storage* ⁽⁶⁹⁾

- (224) Skladištenje prirodnog plina jamstvo je i vrijednost za sam sustav, kao što to dokazuju studije provedene za udruženje Gas Infrastructure Europe. Te se vrijednosti ne odražavaju u tržišnoj cijeni ⁽⁷⁰⁾. Stoga je potrebna regulatorna intervencija ⁽⁷¹⁾ kao što je ona koja je uvedena u Francuskoj. Francuskim sustavom, koji se temelji na tržištu, jamče se tržišni uvjeti koji su ravnopravni s drugim izvorima fleksibilnosti. Prekomjerna se naknada izbjegava jer se svaka razlika između reguliranih i tržišnih prihoda vraća. Transparentnost naknade osigurava se pravilima koja je utvrdio CRE. Zahvaljujući provedbi predmetne mjere ne postoji narušavanje tržišnog natjecanja na tržištu skladištenja ili u energetskom vrijednosnom lancu. Predmetna mjera primjer je za druge države članice Unije.

5.2.13. *Total Direct Énergie* ⁽⁷²⁾

- (225) Kao što se to predviđa Uredbom o PPE-u, opseg imovine potrebne za sigurnost opskrbe utvrđen je na iznos od 138,5 TWh, dok je u prethodnom mehanizmu skladištenja bila potrebna količina od samo 90 TWh.
- (226) Total Direct Énergie postavlja pitanje o pretpostavci u pogledu upotrebe spojnih plinovoda na 1 585 Gwh/dan kad tehnički kapaciteti iznose 1 810 Gwh/dan. Čini se da ta razlika nije opravdana. Treba ažurirati vrijeme isporuke koje iznosi 10 dana i uzeti u obzir konačne ugovore o isporuci UPP-a (čime se omogućuje smanjenje prosječnog vremena isporuke). Naposljetku, uzimanje u obzir valova hladnoće koji traju od šest do devet dana samo dovodi do smanjenja korisnosti UPP-a.

⁽⁶⁸⁾ Operator plinskog transportnog sustava

⁽⁶⁹⁾ Operator skladišta plina

⁽⁷⁰⁾ Studija koja je provedena za Gas Infrastructure Europe (GIE): *Gas Storage Market Failures*, Pöyry, rujan 2017.

⁽⁷¹⁾ Studija koja je provedena za Gas Infrastructure Europe (GIE): *Measures for a sustainable gas storage market*, FTI-CL Energy, listopad 2018.

⁽⁷²⁾ Poduzeće koje posluje u energetskom sektoru.

- (227) Prekomjeran opseg infrastrukturnih objekata automatski bi doveo do preplaćivanja operatora sustava skladištenja plina. U okviru početnog BAR-a treba uzeti u obzir već provedene amortizacije. Usto, Total Direct Énergie smatra da je djelatnost operatora sustava skladištenja plina preplaćena u odnosu na rizike koje snose. Ta djelatnost zapravo nije izložena većim rizicima od djelatnosti operatora transportnih sustava. Stoga se nijednim razlogom ne opravdava viša stopa povrata. Zbog tog razloga utvrđena stopa povrata na BAR ne može biti viša od stope povrata OTS-ova, koju CRE trenutačno utvrđuje na 5,25 %.
- (228) Total Direct Énergie smatra i da veličina mjere može narušiti cjenovne signale na veleprodajnim tržištima, a ne potaknuti dionike da ugovore druge instrumente fleksibilnosti (posebno spojne plinovode i UPP), iako su jednako bitni. Total Direct Énergie napominje da će dugoročni ugovori za kapacitete spojnih plinovoda isteći u nadolazećim godinama a da ih trenutačni tržišni signali ne potiču na obnovu.

5.2.14. Uniper Energy Storage ⁽⁷³⁾

- (229) Dostupnost skladišnih kapaciteta ključna je kako bi se osigurala sigurna i ekonomična upotreba cjelokupne infrastrukture za uvoz prirodnog plina. Međutim, činjenica da bi tržište trebalo poticati na to da se u potpunosti iskoriste skladišni kapaciteti ne odražava se u uvjetima na tržištu podzemnog skladištenja prirodnog plina ⁽⁷⁴⁾. Upravitelji sustava skladištenja već se dugi niz godina suočavaju sa znatnim padom tržišnih cijena. Situaciju pogoršavaju različite konkurentne situacije u Europi, ovisno o različitim nacionalnim regulatornim odredbama koje se primjenjuju na pristup skladištu i tržišnu ili reguliranu fleksibilnost. Stoga je potrebno standardizirati nacionalne sustave za regulaciju skladištenja prirodnog plina ⁽⁷⁵⁾.

5.2.15. Strukovno udruženje privatnih plinskih industrija (UPRIGAZ) ⁽⁷⁶⁾

- (230) UPRIGAZ podsjeća na to da je Francuska već izmijenila svoj regulatorni mehanizam za skladištenje nakon što je Državno vijeće podnijelo tužbu zbog prekoračenja ovlasti protiv starog mehanizma. Smatra da je ažurirani mehanizam relevantan i da omogućuje stvaranje stvarne tržišne vrijednosti proizvoda za skladištenje u Francuskoj.
- (231) Prema mišljenju udruženja UPRIGAZ, ne može se smatrati da upotrebu francuskih terminala za ukapljeni prirodni plin i onih koji se nalaze u susjednim zemljama otežava regulatorni program za skladištenje prirodnog plina. Francuski terminali za ukapljeni prirodni plin isпусти su 9,6 Gm³ u 2017. Emisije zabilježene 2018. (11,1 Gm³) i 2019. (21,5 Gm³) nedvojbeno su pokazale sklonost tržišta k francuskim terminalima za ukapljeni prirodni plin tijekom tog razdoblja. Takvo zapažanje vrijedi i za terminale za ukapljeni prirodni plin koji se nalaze u susjednim zemljama, uz veliko povećanje emisija u Belgiji (od 1,1 Gm³ u 2017. do 6,7 Gm³ u 2019.) i Nizozemskoj (od 0,8 Gm³ u 2017. do 7,9 Gm³ u 2019.).
- (232) UPRIGAZ smatra i da metodologija koju su primijenila francuska tijela i posebno pretpostavka o tome da je 100 % stalnog ulaznog kapaciteta dostupno na točkama međusobnog povezivanja nije izvor ograničenja tržišnog natjecanja.
- (233) Naposljetku, UPRIGAZ smatra da se predmetnom mjerom ne dodjeljuje neopravdana prednost francuskim operatorima sustava skladištenja plina u odnosu na inozemna slična društva.

6. OCJENA PREDMETNE MJERE

6.1. Državna potpora u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a

- (234) Državne potpore definirane su u članku 107. stavku 1 UFEU-a kao „svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku koja narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, [...] u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama”.

⁽⁷³⁾ Operator skladišta plina

⁽⁷⁴⁾ Studije koje su provedene za Gas Infrastructure Europe (GIE): *Gas Storage Market Failures*, Pöyry, rujan 2017. i *Value of the gas storage infrastructure for the electricity system*, Artelys, listopad 2019.

⁽⁷⁵⁾ Studija koja je provedena za Gas Infrastructure Europe (GIE): *Measures for a sustainable gas storage market*, FTI-CL Energy, listopad 2018.

⁽⁷⁶⁾ UPRIGAZ obuhvaća poduzeća koja posluju u cjelokupnom plinskom lancu ili dijelu cjelokupnog plinskog lanca: Dalkia France, Eni, ENGIE, Equinor, ENGIE Cofely, Naturgy, Total Energie Gaz, Teréga, Total Gaz Électricité Holdings France.

- (235) Kvalifikacijom mjere kao državne potpore pretpostavlja se da su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti: (a) mjera mora biti pripisiva državi i mora se financirati iz državnih sredstava; (b) mjera stavlja određene poduzetnike ili proizvodnju određene robe u povoljniji položaj; i (c) mjera mora narušavati ili prijetiti da će narušiti tržišno natjecanje i biti takva da može utjecati na trgovinu među državama članicama.

6.1.1. Državna sredstva i pripisivost

- (236) Da bi se mjere mogle kvalificirati kao državna potpora u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, one moraju, s jedne strane, izravno ili neizravno biti dodijeljene putem državnih sredstava i, s druge strane, one se moraju moći pripisati državi ⁽⁷⁷⁾.
- (237) Kao prvo, kad je riječ o uvjetu koji se odnosi na pripisivost mjere, valja ispitati treba li smatrati da su tijela javne vlasti sudjelovala u donošenju te mjere ⁽⁷⁸⁾.
- (238) U tom pogledu, kao prvo, valja napomenuti da je regulatorni mehanizam uspostavljen zakonom donesenim 2017. ⁽⁷⁹⁾, čije se područje primjene utvrđuje Uredbom ⁽⁸⁰⁾ i čija su pravila utvrđena odlukama CRE-a, kao nezavisnog upravnog tijela, u okviru nadležnosti koja mu je dodijeljena zakonom (vidjeti uvodne izjave od 15. do 17.). Konkretno, CRE utvrđuje pravila o prodaji kapaciteta temeljnih infrastrukturnih objekata na dražbama, odobreni prihod operatora sustava skladištenja plina i način izračuna tarife za skladištenje u okviru cijene ATRT. Stoga treba smatrati da se regulatorni mehanizam može pripisati državi.
- (239) Kao drugo, kad je riječ o uvjetu koji se odnosi na izravno ili neizravno financiranje iz državnih sredstava, iz sudske prakse Suda proizlazi da u svakom slučaju nije potrebno utvrditi izravno državno financiranje kako bi se prednost koja je dodijeljena jednom poduzetniku ili nekoliko njih mogla smatrati državnom potporom u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a ⁽⁸¹⁾.
- (240) Konkretno, Sud je presudio da se sredstva koja se financiraju putem obveznih doprinosa koje nameće zakonodavstvo države, kojima se upravlja i koje se raspoređuje sukladno tom zakonodavstvu, mogu smatrati državnim sredstvima u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a čak i ako njima upravljaju operatori koji nisu tijela javne vlasti ⁽⁸²⁾. Činjenica da ta tijela jesu tijela javnog prava ili privatnog prava nije sama po sebi odlučujuća ⁽⁸³⁾. S tim u vezi, odlučujući element jest taj da je država ovlastila takva tijela da upravljaju državnim sredstvom a da ona nemaju samo obvezu otkupa putem vlastitih financijskih sredstava ⁽⁸⁴⁾. U presudi *ENEA S.A.* Sud je presudio da se mjera nije dodijelila iz državnih sredstava ako se dodatni troškovi koji proizlaze iz te mjere ne mogu u potpunosti prenijeti na krajnje korisnike ⁽⁸⁵⁾. Usto, iz sudske prakse Suda proizlazi da se pravila za izračun tih doprinosa mogu precizno odrediti uredbom ili odlukom javnog tijela, kao što je nacionalno regulatorno tijelo, a da se pritom ipak ne isključi kvalifikacija „obveznih doprinosa koje nameće zakonodavstvo države članice” ⁽⁸⁶⁾.

⁽⁷⁷⁾ Presude od 16. svibnja 2002., *Francuska/Komisija*, C-482/99, EU:C:2002:294, t. 24.; od 30. svibnja 2013., *Doux Élevage et Coopérative agricole UKL-ARREE*, C-677/11, EU:C:2013:348, t. 27. i od 19. prosinca 2013., *Association Vent De Colère! i dr.*, C-262/12, EU:C:2013:851, t. 16.

⁽⁷⁸⁾ Presuda od 19. prosinca 2013., *Association Vent De Colère! i dr.*, C-262/12, EU:C:2013:851, t. 17. i navedena sudska praksa

⁽⁷⁹⁾ Zakon br. 2017-1839 od 30. prosinca 2017. kojim su prekinuta istraživanja i eksploatacija ugljikovodika te su utvrđene razne odredbe o energiji i okolišu

⁽⁸⁰⁾ Uredba br. 2020-456 o PPE-u

⁽⁸¹⁾ Presude od 16. svibnja 2002., *Francuska/Komisija*, C-482/99, EU:C:2002:294, t. 36.; od 30. svibnja 2013., *Doux Élevage et Coopérative agricole UKL-ARREE*, C-677/11, EU:C:2013:348, t. 34.; od 28. ožujka 2019., *Njemačka/Komisija*, C-405/16 P, EU:C:2019:268, t. 55. i od 20. rujna 2019., *FVE Holyšov I i dr./Komisija*, T-217/17, EU:T:2019:633, t. 105.

⁽⁸²⁾ Presude od 2. srpnja 1974., *Italija/Komisija*, 173/73, EU:C:1974:71, t. 35.; od 19. prosinca 2013., *Association Vent De Colère! i dr.*, C-262/12, EU:C:2013:851, t. 25.; od 28. ožujka 2019., *Njemačka/Komisija*, C-405/16 P, EU:C:2019:268, t. 58. i od 20. rujna 2019., *FVE Holyšov I i dr./Komisija*, T-217/17, EU:T:2019:633, t. 107.

⁽⁸³⁾ Presuda od 20. rujna 2019., *FVE Holyšov I i dr./Komisija*, T-217/17, EU:T:2019:633, t. 126.

⁽⁸⁴⁾ Presuda od 28. ožujka 2019., *Njemačka/Komisija*, C-405/16 P, EU:C:2019:268, t. 59. i navedena sudska praksa i od 20. rujna 2019., *FVE Holyšov I i dr./Komisija*, T-217/17, EU:T:2019:633, t. 108.

⁽⁸⁵⁾ Presuda od 13. rujna 2017., *ENEA*, C-329/15, EU:C:2017:671, t. 30.

⁽⁸⁶⁾ Presuda od 15. svibnja 2019., *Achema i dr.*, C-706/17, EU:C:2019:407, t. 66.

- (241) U presudi *Essent Netwerk Noord* ⁽⁸⁷⁾ predmetna mjera kvalificirala se kao porez i stoga kao mjera koja podrazumijeva državno sredstvo s obzirom na to da je država naložila povećanje cijene kupcima električne energije na temelju zakona u skladu s objektivnim kriterijem o broju prenesenih kilovatsati ⁽⁸⁸⁾. Sud je u tom pogledu pojasnio da status poreznog obveznika nije relevantan ako se porez odnosi na proizvod ili djelatnost koja je potrebna u vezi s proizvodom ⁽⁸⁹⁾.
- (242) Usto, u presudi *EEG 2012* ⁽⁹⁰⁾ Sud je pojasnio da nije dovoljno da je naplata financijskog opterećenja za opskrbljivače neobvezna i da se prenosi na krajnjeg potrošača samo „u praksi” kako bi se moglo zaključiti da postoje državna sredstva.
- (243) U ovom je slučaju, s jedne strane, pokrivanje troškova operatora sustava skladištenja plina obuhvaćeno područjem regulatornog mehanizma u okviru cijena za upotrebu transportnog sustava kao što se to predviđa Zakonom o ugljikovodicima (vidjeti uvodne izjave 17. i 104.). Na temelju svoje nadležnosti koja se predviđa zakonom (vidjeti uvodnu izjavu 17.), CRE je u cijene ATRT uveo naknadu koja je namijenjena financiranju predmetnog regulatornog mehanizma (tarifa za skladištenje) (vidjeti uvodnu izjavu 90.). Financiranjem se pokriva i trošak naplate i isplate naknade OTS-ovima (vidjeti uvodnu izjavu 105.).
- (244) U skladu s odlukom CRE-a od 7. veljače 2018. ⁽⁹¹⁾ svi distributeri kojima je dodijeljen stalni kapacitet isporuke na barem jednom PITD-u obvezni su platiti tu tarifu za skladištenje OTS-u s kojim su sklopili ugovor o prijenosu (vidjeti uvodnu izjavu 99.). Iznos tarife za skladištenje za svakog se distributera, u skladu s metodologijom koju je utvrdio CRE, određuje ovisno o zimskoj promjeni njegovih stalnih kupaca koji ne predstavljaju rasterećenje i koji su priključeni na javne distribucijske mreže prirodnog plina (vidjeti uvodnu izjavu 21.). Suprotno stajalištu koje su iznijele zainteresirane strane, iz prethodno navedenog proizlazi da je tarifa za skladištenje obvezni doprinos koji se distributerima nalaže zakonom, a ne mogućnost, čiji se iznos izračunava u skladu s objektivnim kriterijem zimske promjene njihovih kupaca na temelju metodologije koju je utvrdio CRE. Ti se doprinosi izračunavaju kako bi se pokrili svi troškovi OTS-ova koji su povezani s tom uslugom.
- (245) Tu analizu potvrđuje činjenica da se tarifa za skladištenje, koju plaćaju distributeri, obvezno treba prenijeti na potrošače na temelju reguliranih prodajnih tarifa prirodnog plina (vidjeti uvodne izjave od 98. do 101.).
- (246) S druge strane, na temelju Zakona o ugljikovodicima, OTS-ovi vraćaju operatorima sustava skladištenja plina i koji su obuhvaćeni regulatornim mehanizmom dio iznosa prikupljenih na temelju cijena ATRT u skladu pravilima koja je utvrdilo javno tijelo CRE. U tom pogledu CRE utvrđuje iznos tog dijela i trošak naplate i isplate naknade (vidjeti uvodnu izjavu 90.). Stoga se OTS-ovi imenuju i ovlašćuju zakonom radi naplate i isplate sredstava koja proizlaze iz tarife za skladištenje reguliranim operatorima sustava skladištenja plina. Sredstva nisu na raspolaganju OTS-ovima jer oni nemaju nikakvu diskrecijsku ovlast u pogledu određivanja i usmjeravanja tih sredstava koja se obvezno preraspodjeljuju i o čijim iznosima odlučuje CRE.
- (247) Slijedom toga, tarifa za skladištenje u okviru cijene ATRT, kojom se osigurava financiranje regulatornog mehanizma, obvezni je doprinos koji se zakonom nalaže istodobno distributerima i potrošačima na temelju reguliranih tarifa pod nadzorom CRE-a. Usto, OTS-ovi upravljaju sredstvima koja proizlaze iz tarife za skladištenje te ih raspodjeljuju. Stoga Komisija smatra da se mjera dodjeljuje iz državnih sredstava.

6.1.2. Selektivna prednost

- (248) Kad je riječ o postojanju prednosti, prema ustaljenoj sudskoj praksi državnim potporama smatraju se mjere koje su bez obzira na svoj oblik takve da mogu staviti poduzetnike izravno ili neizravno u povoljniji položaj ili kojima se dodjeljuje gospodarska prednost koju poduzetnik korisnik ne bi ostvario u normalnim tržišnim uvjetima ⁽⁹²⁾.

⁽⁸⁷⁾ Presuda od 17. srpnja 2008., *Essent Netwerk Noord BV*, C-206/06, EU:C:2008:413

⁽⁸⁸⁾ Presuda od 17. srpnja 2008., *Essent Netwerk Noord BV*, C-206/06, EU:C:2008:413, t. 47. i 66.

⁽⁸⁹⁾ Presuda od 17. srpnja 2008., *Essent Netwerk Noord BV*, C-206/06, EU:C:2008:413, t. 49.

⁽⁹⁰⁾ Presuda od 28. ožujka 2019., *Njemačka/Komisija*, C-405/16 P, EU:C:2019:268

⁽⁹¹⁾ Odluka br. 2018-022 od 7. veljače 2018. u pogledu odluke o promjeni cijene za upotrebu transportnih sustava prirodnog plina društava GRTgaz i TIGF na dan 1. travnja 2018.

⁽⁹²⁾ Presude od 17. srpnja 2008., *Essent Netwerk Noord i dr.*, C-206/06, EU:C:2008:413, t. 79.; od 27. lipnja 2017., *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania*, C-74/16, EU:C:2017:496, t. 65. i od 15. svibnja 2019., *Achema i dr.*, C-706/17, EU:C:2019:407, t. 74.

- (249) U ovom slučaju regulatorni mehanizam omogućuje reguliranim operatorima sustava skladištenja plina da ostvare pravo na zajamčeni prihod, odnosno „odobreni prihod”, koji je CRE utvrdio na način da se zajamči pokrivanje njihovih troškova u dijelu u kojem ti troškovi odgovaraju troškovima „učinkovitog operatora”, kao i uobičajen povrat uloženog kapitala (vidjeti prethodno navedenu uvodnu izjavu 21.). Taj odobreni prihod osigurava se prihodima koje izravno primaju operatori te, kad su ti prihodi niži od odobrenog prihoda, naknadom za skladištenje koju isplaćuju OTS-ovi. Stoga regulirani operatori sustava skladištenja plina, čiji se eventualni gubici nadoknađuju, nisu više izloženi nepredviđenom slučaju koji je svojstven uobičajenim tržišnim uvjetima. Slijedom toga, suprotno argumentima zainteresiranih strana, Komisija smatra da operatori temeljnih infrastrukturnih objekata za skladištenje ostvaruju gospodarsku prednost.
- (250) Kad je riječ o selektivnosti prednosti, Sud je presudio da ocjena tog uvjeta zahtijeva utvrđivanje stavljajući li, u okviru predmetnog pravnog sustava, predmetna nacionalna mjera u povoljniji položaj „određene poduzetnike ili proizvodnju određene robe” u usporedbi s drugima koji se, s obzirom na cilj koji se želi postići navedenim sustavom, nalaze u činjenično i pravno usporedivoj situaciji i koji na taj način doživljavaju različit tretman ⁽⁹³⁾.
- (251) U ovom slučaju regulatorni mehanizam primjenjuje se samo na infrastrukturne objekte za podzemno skladištenje prirodnog plina koji se smatraju potrebnima kako bi se srednjoročno i dugoročno zajamčila sigurnost opskrbe francuskog državnog područja. Ograničeni popis tih temeljnih infrastrukturnih objekata utvrđuje se uredbom (vidjeti uvodnu izjavu 19.).
- (252) Za zimu 2018.–2019. taj je popis privremeno sadržavao sve infrastrukturne objekte za skladištenje na francuskom državnom području (vidjeti uvodnu izjavu 16.). U trenutačnom stanju zakonodavstva temeljni infrastrukturni objekti za skladištenje za razdoblje 2019.–2023. odgovaraju svim objektima za skladištenje koji su u pogonu na francuskom državnom području, pri čemu se tako isključuju tri infrastrukturna objekta koji su u pričuvi te dva projekta za objekte za skladištenje prirodnog plina (vidjeti uvodne izjave 49. i 50.). Trenutačnim PPE-om predviđa se i da će se popis temeljnih infrastrukturnih objekata smanjiti tijekom sljedeće revizije PPE-a (vidjeti uvodnu izjavu 52.).
- (253) Stoga su iz područja primjene regulatornog mehanizma isključeni objekti za skladištenje prirodnog plina koji su u pričuvi. K tomu, Francuska predviđa da će se objekti koje su danas u pogonu zatvoriti u budućnosti zbog smanjenja potrošnje prirodnog plina koje se predviđa u PPE-u. Usto, operatori sustava skladištenja plina iz drugih država članica, posebno susjednih država članica, isto se tako isključuju. Nadalje, isključeni su upravitelji drugih instrumenata fleksibilnosti koji pridonose i tomu da se zajamči sigurnost opskrbe, kao što su upravitelji terminala za ukapljeni prirodni plin ili operatori spojnih plinovoda.
- (254) Slijedom toga, čak i ako bi se postojanje selektivne prednosti analiziralo na nacionalnoj razini i odnosilo samo na infrastrukturne objekte za skladištenje prirodnog plina, te suprotno stajalištu koje su izrazile zainteresirane strane, Komisija smatra da se predmetnom mjerom dodjeljuje selektivna prednost jer se ta prednost primjenjuje na operatore temeljnih infrastrukturnih objekata za skladištenje koji su obuhvaćeni trenutačnim popisom u PPE-u.
- (255) Stoga se predmetnom mjerom određeni poduzetnici mogu staviti u povoljniji položaj u usporedbi s drugim poduzetnicima koji se, s obzirom na cilj koji se želi postići navedenim sustavom, nalaze u činjenično i pravno usporedivoj situaciji.

6.1.3. Utjecaj na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama

- (256) Kad je riječ o mogućem utjecaju na trgovinu među državama članicama, prema sudskoj praksi Suda, okolnost da je gospodarski sektor, kao što je sektor prirodnog plina, bio liberaliziran na razini Unije može odrediti stvarni ili potencijalni utjecaj potpora na trgovinu među državama članicama ⁽⁹⁴⁾.

⁽⁹³⁾ Presude od 14. siječnja 2015., *Eventech*, C-518/13, EU:C:2015:9, t. 53. do 55. i od 21. prosinca 2016., *Komisija/World Duty Free Group i dr.*, C-20/15 P i C-21/15 P, EU:C:2016:981, t. 54.

⁽⁹⁴⁾ Presude od 5. ožujka 2015., *Banco Privado Português et Massa Insolvente do Banco Privado Português*, C-667/13, EU:C:2015:151, t. 51.; od 18. svibnja 2017., *Fondul Proprietatea*, C-150/16, EU:C:2017:388, t. 34. i od 15. svibnja 2019., *Achema i dr.*, C-706/17, EU:C:2019:407, t. 94.

- (257) U ovom slučaju, zahvaljujući uvođenju regulatornog mehanizma, upravitelji temeljnih infrastrukturnih objekata za skladištenje na francuskom državnom području ostvarit će prednost u odnosu na svoje konkurente. To se prije svega odnosi na operatore sustava skladištenja plina iz drugih država članica, čak i ako se uzme u obzir da je tržište usmjereno na regiju kao što to tvrde neke strane. Podnosioci zainteresiranih strana ne omogućuju Komisiji da isključi učinak mjere na skladištenje prirodnog plina u susjednim zemljama, posebno u Belgiji u kojoj se za skladištenje prirodnog plina ne isplaćuje zajamčena naknada.
- (258) Komisija ne može isključiti ni učinak drugih instrumenata fleksibilnosti na operatore kao što su upravitelji terminala za ukapljeni prirodni plin ili operatori spojnih plinovoda. Naime, čak ako i oni posluju na temelju odobrenog prihoda, kao što to navode zainteresirane strane, njihove prihode država ne dopunjava na isti način.
- (259) Budući da je tržište prirodnog plina liberalizirano na razini Unije, eventualna prednost koja je dodijeljena poduzeću u tom sektoru može utjecati na trgovinu među državama članicama. Slijedom toga, Komisija smatra da mjera može utjecati na trgovinu među državama članicama.
- (260) U ovom je slučaju cilj predmetne mjere zajamčiti određeni prihod operatorima sustava skladištenja plina temeljnih infrastrukturnih objekata za skladištenje. Komisija smatra da mjera može narušiti tržišno natjecanje.

6.1.4. Zaključak o kvalifikaciji predmetne mjere kao državne potpore

- (261) Zbog razloga iznesenih u uvodnim izjavama od 234. do 260., Komisija smatra da je predmetna mjera državna potpora u smislu članka 107. UFEU-a.

6.2. Nezakonitost državne potpore

- (262) Utvrđivanjem odobrenih prihoda operatora sustava skladištenja plina od 1. siječnja 2018. organiziranjem dražbi i uvođenjem tarife za skladištenje u cijene ATRT od 1. travnja 2018., francuska su tijela provela regulatorni mehanizam koji čini državnu potporu.
- (263) Francuska tijela nisu prijavila predmetnu mjeru Komisiji prije datuma na koji su je počela provoditi. Time je Francuska povrijedila članak 108. stavak 3. UFEU-a. Stoga Komisija smatra da je predmetna mjera nezakonito provedena.

6.3. Spojivost državne potpore s unutarnjim tržištem

6.3.1. Pravna osnova za ocjenu spojivosti predmetne mjere

- (264) Svrha regulatornog mehanizma infrastrukturnih objekata za skladištenje prirodnog plina koji je provela Francuska jest olakšati razvoj gospodarske djelatnosti skladištenja prirodnog plina kako bi se srednjoročno i dugoročno osigurala sigurnost opskrbe prirodnim plinom.
- (265) Komisija napominje da je to prvi put da se ocjenjuje spojivost regulatornog mehanizma za skladištenje prirodnog plina s unutarnjim tržištem.
- (266) Ta se vrsta mjere ne predviđa ni u smjernicama o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju ⁽⁹⁵⁾ ni u bilo kojim drugim Komisijinim smjernicama.
- (267) Valja ocijeniti spojivost regulatornog mehanizma s unutarnjim tržištem s obzirom na odredbe UFEU-a i posebno članak 107. stavak 3. točku (c) UFEU-a, kojim se predviđa da se može smatrati da su potpore za olakšavanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti spojive s unutarnjim tržištem ako takve potpore ne utječu negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu.

⁽⁹⁵⁾ Komunikacija Komisije – Smjernice o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014.–2020. (SL C 200, 28.6.2014., str. 1.).

- (268) Stoga, kako bi se potpora smatrala spojivom, s jedne strane, njezin cilj mora biti olakšavanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti ili područja i, s druge strane, ne smije negativno utjecati na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu ⁽⁹⁶⁾.
- (269) U okviru prvog uvjeta Komisija ispituje je li program potpore namijenjen olakšavanju razvoja određenih gospodarskih djelatnosti. U okviru drugog uvjeta Komisija odvaga pozitivne učinke predviđene potpore za razvoj djelatnosti koje ona podupire i negativne učinke koje potpora može imati na unutarnje tržište u smislu narušavanja tržišnog natjecanja i nepovoljnih učinaka na trgovinu koje je uzrokovala ta potpora.

6.3.2. Olakšavanje razvoja gospodarske djelatnosti

6.3.2.1. Razvijena gospodarska djelatnost

- (270) U skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a, kako bi se smatrale spojivim s unutarnjim tržištem, potpore trebaju olakšavati razvoj određenih gospodarskih djelatnosti ⁽⁹⁷⁾. Trebaju imati poticajni učinak na predmetno poduzeće ili predmetna poduzeća, tako da promjene njihovo ponašanje na način da olakšavaju razvoj gospodarske djelatnosti, što se bez potpore ne bi dogodilo ili bi se dogodilo na ograničen ili drukčiji način. Potporama se ne smiju subvencionirati troškovi gospodarske djelatnosti koje bi poduzetnik ionako snosio niti nadoknađivati uobičajeni poslovni rizik gospodarske djelatnosti.
- (271) U ovom je slučaju gospodarska djelatnost koja je razvijena uz pomoć potpore skladištenje prirodnog plina u Francuskoj.
- (272) Svrha je regulatornog mehanizma promijeniti gospodarsko ponašanje operatora sustava skladištenja prirodnog plina. Francuska su tijela navela da je, iako Francuska nije uspostavila regulatorni mehanizam i ukinula prethodni sustav obveza skladištenja, cijena koju su primjenjivali operatori sustava skladištenja plina vrlo slična *spreadu* prodajnih cijena prirodnog plina. Međutim, *spreadovi* se smanjuju od 2009. Stoga primijenjene cijene više nisu omogućivale operatorima sustava skladištenja plina da pokriju svoje troškove prije provedbe reforme. Nakon pada profitabilnosti skladištenja prirodnog plina u Francuskoj tri objekta za skladištenje prirodnog plina stavljena su u pričuvu 2014. i 2015. (vidjeti uvodnu izjavu 10.). Francuska je stoga utvrdila stvarni rizik od toga da će operatori dodatno smanjiti skladišni kapacitet koji se nudi na tržištu i staviti dodatne objekte za skladištenje u pričuvu.
- (273) Komisija napominje i da se smanjila stopa popunjenosti objekata za skladištenje. Naime, zabilježena stopa ugovaranja skladišnih kapaciteta iznosila je samo 63 % u razdoblju 2017.–2018. Smanjenje stope ugovaranja tako je dovelo do dodatnog smanjenja prihoda za operatore.
- (274) Zahvaljujući reformi stope ugovaranja povećale su se na zabilježenu stopu ugovaranja skladišnih kapaciteta koja je iznosila 93 % za razdoblja 2018.–2019. i 2019.–2020.
- (275) U protučinjeničnom scenariju, da se nije uspostavio regulatorni mehanizam, postojao bi rizik od znatnog smanjenja razvoja gospodarske djelatnosti skladištenja prirodnog plina u Francuskoj. Od provedbe reforme odobreni prihod i obveza operatora sustava skladištenja plina da svoje skladišne kapacitete stave na raspolaganje *na dražbama* tako su potaknuli razvoj gospodarske djelatnosti operatora sustava skladištenja plina.
- (276) Slijedom toga, Komisija smatra da regulatorni mehanizam olakšava razvoj gospodarske djelatnosti skladištenja prirodnog plina u Francuskoj.

6.3.2.2. Usklađenost programa potpore s drugim odredbama prava Unije

- (277) Komisija napominje da su predmetna mjera i razvijena gospodarska djelatnost u skladu s odredbama prava Unije.

⁽⁹⁶⁾ Presuda od 22. rujna 2020. u predmetu C-594/18 P, *Austrija/Komisija* (Hinkley Point C), EU:C:2020:742, t. 19.

⁽⁹⁷⁾ Kao što se to potvrdilo u nedavnoj presudi Suda od 22. rujna 2020., *Austrija/Komisija*, EU:C:2020:742.

- (278) U području energetike svaka naknada čiji je cilj financiranje mjere državne potpore treba biti u skladu posebno s člancima 30. i 110. UFEU-a. U ovom slučaju tarifa za skladištenje ima obvezujući utjecaj na potporu koja je dodijeljena operatorima sustava skladištenja plina (vidjeti uvodnu izjavu 246.). Naknada koja se pod istim kriterijima primjenjuje na domaće i uvozne proizvode može ipak biti zabranjena UFEU-om ako je namjena prihoda od takve naknade potpora djelatnosti koje se posebno koriste oporezovanim domaćim proizvodima.
- (279) U ovom slučaju, s jedne strane, tarifu za skladištenje plaćaju distributeri koji upotrebljavaju transportni sustav prirodnog plina koji se gotovo u potpunosti uvozi i to neovisno o činjenici jesu li ti distributeri francuski (vidjeti uvodne izjave od 98. do 100.). S druge strane, korisnici su upravitelji infrastrukturnih objekata za skladištenje prirodnog plina. Francuski i strani distributeri imaju nediskriminirajući pristup dražbama koje organiziraju upravitelji infrastrukturnih objekata za skladištenje prirodnog plina (vidjeti uvodnu izjavu 20.). Stoga nije riječ o situaciji u kojoj oporezivanje posebno pogoduje oporezovanim domaćim proizvodima. Na taj se način poštuju članci 30. i 110. UFEU-a.
- (280) Osim toga, kao što se to opisuje u uvodnoj izjavi 12., člankom 33. Direktive 2009/73/EZ izričito se predviđa mogućnost da država članica provede regulaciju infrastrukturnih objekata za skladištenje. Skladištenje prirodnog plina dio je i mjera koje države članice mogu provesti kako bi zajamčile poštovanje obveza koje proizlaze iz Uredbe (EU) 2017/1938, u skladu s uvjetima predviđenima u toj uredbi, među ostalim, obveze osiguravanja sigurnosti opskrbe nacionalnih kupaca uzimanjem u obzir pravilnog i neprekinutog funkcioniranja unutarnjeg tržišta prirodnog plina.

6.3.2.3. Zaključak o doprinosu razvoju gospodarske djelatnosti

- (281) S obzirom na prethodno navedeno, Komisija smatra da predmetna mjera pridonosi razvoju gospodarske djelatnosti skladištenja prirodnog plina u Francuskoj, u skladu s ostalim odredbama prava Unije.

6.4. Negativni učinci potpore ne mijenjaju trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu

- (282) Komisija ocjenjuje mijenjaju li negativni učinci potpore trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu. Komisija najprije detaljno opisuje pozitivne učinke potpore uzimajući u obzir i zajednički interes te potom ocjenjuje elemente koji omogućuju ograničavanje negativnih učinaka potpore na trgovinu, odnosno potrebu, prikladnost, proporcionalnost i transparentnost potpore. S obzirom na tu analizu, Komisija utvrđuje preostale učinke na trgovinu prije odvagivanja pozitivnih i negativnih učinaka potpore na unutarnje tržište.

6.4.1. Pozitivni učinci potpore

- (283) Kao što se to navodi u uvodnim izjavama od 270. do 276., program potpore ima pozitivne učinke na olakšavanje razvoja gospodarske djelatnosti skladištenja prirodnog plina u Francuskoj.
- (284) Usto, Komisija napominje da razvoj gospodarske djelatnosti skladištenja prirodnog plina ima pozitivne učinke u pogledu srednjoročne i dugoročne sigurnosti opskrbe prirodnim plinom u Francuskoj. Skladištenje je potrebno kako bi se osigurala sposobnost sustava da zadovolji potražnju tijekom hladnih razdoblja i kako bi se osigurala usluga prijenosa u transportnom sustavu tijekom zagušenja.
- (285) Kad je riječ o hladnim razdobljima, Francuska je izvela simulacije na razini potražnje za prirodnim plinom te srednjoročnog i dugoročnog opskrbnog kapaciteta prirodnim plinom. Potražnja za prirodnim plinom tako je procijenjena za hladna razdoblja koja traju od jednog do 30 dana, kao što su ona koja se događaju jednom svakih 50 godina u Francuskoj (vidjeti uvodnu izjavu 25.). Francuska su tijela uzela u obzir niz pretpostavki o razvoju potrošnje prirodnog plina tijekom sljedećih 10 godina. Naposljetku, pretpostavila su da će se potrošnja smanjiti za 2 % za razdoblje 2018.–2028. (vidjeti uvodnu izjavu 26.). Procijenila su i učinke uređaja za obustavu koji ipak još nisu provedeni (vidjeti uvodnu izjavu 28.).
- (286) Kad je riječ o ponudi, francuska su tijela uzela u obzir granice dostupnosti različitih izvora prirodnog plina. Konkretno, pretpostavila su stopostotnu upotrebu stalnih kapaciteta postojećih spojnih plinovoda, kao i opskrbu UPP-om iz terminala za ukapljeni prirodni plin s rokom za nove isporuke od 10 dana (vidjeti uvodne izjave od 33. do 38.).

- (287) Čini se da je ta metodologija u skladu s povijesnim podacima i predviđanjima o dostupnosti u trenutku provedbe analize.
- (288) Procjene francuskih tijela pokazale su da potreba za skladištenjem prirodnog plina iznosi, s jedne strane, 2 376 Gwh/dan u količini crpljenja za popunjenost radnog kapaciteta od 45 % kako bi se izdržala hladna razdoblja od 2019. do 2025.
- (289) Međutim, kao što se to navodi u uvodnoj izjavi 10., smanjenje *spreadova* koje je zabilježeno od 2009. dovelo je do smanjenja stope ugovaranja skladišnih kapaciteta ispod razine koja je potrebna kako bi se osigurala sigurnost opskrbe te do stavljanja u pričuvu triju objekata, unatoč obvezi opskrbljivača da skladište prirodni plin.
- (290) Slijedom toga, očito je da uobičajeno funkcioniranje tržišta skladištenja plina ne omogućuje da se osigura održavanje u pogonu infrastrukturnih objekata za skladištenje koji se smatraju potrebnima kako bi se osigurala razina sigurnosti opskrbe koju zahtijeva Francuska. Stoga je cilj programa potpore olakšati razvoj djelatnosti skladištenja prirodnog plina u Francuskoj, što se ne bi osiguralo samo uobičajenim funkcioniranjem tržišta.

6.4.2. Ograničavanje negativnog utjecaja programa potpore na unutarnje tržište

- (291) U odluci o pokretanju postupka Komisija je utvrdila da program potpore koji su uvela francuska tijela može utjecati na sljedeća tržišta: i. francuske opskrbljivače prirodnim plinom i opskrbljivače iz drugih država članica, ii. s jedne strane, operatore sustava skladištenja prirodnog plina i, s druge strane, operatore sustava UPP-a i operatore spojnih plinovoda te iii. francuske operatore sustava skladištenja prirodnog plina i takve operatore iz drugih država članica.
- (292) Komisija ocjenjuje elemente koji mogu pridonijeti ograničavanju negativnog utjecaja predmetne mjere, odnosno nužnost, prikladnost i proporcionalnost tog mehanizma, kao i njegovu transparentnost.

(a) Nužnost programa potpore

Komisija smatra da je intervencija države nužna ako ta intervencija u određenoj situaciji može dovesti do znatnog poboljšanja do kojeg uobičajeno funkcioniranje tržišta ne bi moglo samo dovesti, na primjer uklanjanjem jasno utvrđenog tržišnog nedostatka.

- (293) Kao što se to navodi u uvodnoj izjavi 10., *spreadovi* se smanjuju od 2009. i operatori sustava skladištenja plina više nisu mogli pokriti svoje troškove. Gospodarska djelatnost skladištenja prirodnog plina u Francuskoj bila je u opasnosti da se znatno smanji. *A contrario*, od provedbe reforme povećala se stopa skladištenja prirodnog plina u Francuskoj.
- (294) Stoga Komisija zaključuje da je reforma bila potrebna kako bi se olakšao razvoj djelatnosti skladištenja prirodnog plina u Francuskoj.

(b) Prikladnost programa potpore

- (295) Potpora je instrument politike prikladan za olakšavanje gospodarske djelatnosti kad nije moguće postići isti rezultat drugim instrumentima politike kojima se manje narušava tržišno natjecanje.
- (296) Francuska je predvidjela nekoliko alternativnih instrumenata, ali ti instrumenti ne omogućuju olakšavanje razvoja gospodarske djelatnosti skladištenja prirodnog plina u Francuskoj na isti način niti jamče jednaku razinu sigurnosti opskrbe zbog sljedećih razloga.
- (297) Kao prvo, zadržavanje prethodnog sustava obveza skladištenja koje imaju opskrbljivači nije omogućilo da se osigura sigurnost opskrbe. Budući da je *spread* postao znatno niži od troška skladišnih kapaciteta, poticaji opskrbljivača da izdvoje kapacitete znatno su se smanjili, što je dovelo do stavljanja u pričuvu triju objekata. Ostala stavljanja u pričuvu bila bi problematična s obzirom na to da je procjena potrebe za skladištenjem pokazala da su sva postrojenja potrebna kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe u slučaju duljeg vala hladnoće. Osim toga, ukupni trošak skladištenja u okviru sustava obveza skladištenja bio je veći (od 5 do 8 EUR/MWh u 2016. i 2017.) nego u okviru regulatornog mehanizma (5,6 EUR/MWh nakon reforme).

- (298) Kao drugo, jačanje plinskog sustava i spojnih plinovoda isto tako nije vjerodostojna alternativa zbog velikog troška tih mjera u odnosu na upotrebu postojećih infrastrukturnih objekata za skladištenje. U svakom slučaju, tom se vrstom ulaganja ne bi riješile moguće nestašice prirodnog plina u slučaju hladnog razdoblja i ono ne bi bilo dostupno u srednjoročnom razdoblju.
- (299) Isto tako, iz informacija koje je dostavila Francuska proizlazi da je očito da povećanje upotrebe UPP-a nije vjerodostojna alternativa za osiguranje sigurnosti opskrbe. Naime, postojeći terminali za ukapljivanje rade na razini koja je blizu njihovu najvećem mogućem kapacitetu kako bi amortizirali velike troškove ulaganja. Usto, gotovo su sve isporuke UPP-a predmet dugoročnih ugovora zbog kapitalnog intenziteta tih projekata i stoga se već prodaju prije njihove proizvodnje. Osim toga, nižim troškom skladištenja prirodnog plina u plinovitom obliku objašnjava se slab razvoj skladištenja UPP-a na svjetskoj razini. Stoga su količine UPP-a koje su dostupne kratkoročno male.
- (300) Kao treće, Francuska je objasnila da se isključivo administrativni sustav sankcija izrečenih opskrbljivačima u slučaju da ne isporuče prirodni plin krajnjim kupcima ne može smatrati odgovarajućom alternativnom mjerom. Naime, takav sustav predstavlja problem u pogledu izvedivosti jer se ravnoteža europskih tržišta plina uspostavlja svakodnevno. Mjere rasterećenja koje operator sustava provodi u slučaju kritičnog pada tlaka u sustavu dovode do naknadnih razmjena prirodnog plina koje izrazito otežavaju utvrđivanje opskrbljivača koji prvotno nije ispunio obveze. Isto tako, potrošači koji predstavljaju rasterećenje nisu nužno kupci opskrbljivača koji nije ispunio obveze. U tom kontekstu, Francuska tvrdi da mjere *ex ante* imaju prednost pred *ex post* sankcijama.
- (301) Kao četvrto, isto vrijedi za rasterećenje ili uređaje za obustavu. Prema mišljenju francuskih tijela, rasterećenje je zapravo krajnja mjera u slučaju krize u opskrbi, a ne mehanizam fleksibilnosti čija učinkovitost ovisi o tome poštuje li potrošač redoslijed rasterećenja koji je odredio operator sustava kad nije moguće provesti automatsko rasterećenje na daljinu. Međutim, svrha regulatornog mehanizma temeljnih infrastrukturnih objekata za skladištenje jest izbjeći krize u opskrbi koje zahtijevaju provedbu rasterećenja. Uređaji za obustavu kojima se rješavaju rizici od velike opasnosti i rizici male vjerojatnosti kao što je hladno razdoblje još su se utvrđivali u trenutku reforme i uzeli su se u obzir u procjeni potražnje za prirodnim plinom. Suprotno tomu, uređaji za obustavu nisu prikladni za rješavanje rizika od zagušenja koje obilježava niža opasnost, ali veća vjerojatnost.
- (302) S obzirom na te elemente, Komisija smatra da je regulatorni mehanizam prikladan za olakšavanje razvoja djelatnosti skladištenja prirodnog plina i osiguravanje sigurnosti opskrbe.
- (c) Proporcionalnost programa potpore
- (303) Potpora se smatra proporcionalnom kad je njezin iznos ograničen na najmanji iznos potreban za ograničavanje učinaka na unutarnjem tržištu.
- (304) U ovom slučaju, u okviru regulatornog mehanizma, operatori sustava skladištenja plina imaju pravo na zajamčeni prihod. Ocjena proporcionalnosti regulatornog mehanizma pretpostavlja ocjenu proporcionalnosti načina izračuna odobrenog prihoda operatora sustava skladištenja plina opisanog u uvodnim izjavama od 59. do 81.
- (305) U svojoj odluci o pokretanju postupka Komisija je iznijela dvojbe u pogledu postupka CRE-ove neovisne ekonomske procjene tržišne vrijednosti BAR-a u trenutku provedbe regulatornog mehanizma. Prema Komisijinu mišljenju, time se moglo dovesti u pitanje proporcionalnost programa potpore.
- (306) Čak i ako se to vrednovanje uglavnom temelji na bruto knjigovodstvenoj vrijednosti i amortizaciji imovine, Francuska i korisnici mogli su dokazati da je CRE 31. prosinca 2016. ponovno proveo temeljitu procjenu početnog BAR-a. Naime, CRE je provjerio da razdoblja amortizacija koja su zatražili operatori odgovaraju razdobljima navedenima u njihovim dosadašnjim računima i standardnim podacima sektora zabilježenima u drugim zemljama. CRE je posebno ispitao razdoblje amortizacije plinskog jastuka. Kao što se to navodi u uvodnoj izjavi 73., CRE je odbio zahtjev za utvrđivanje razdoblja amortizacije od 250 godina i utvrdio razdoblje amortizacije za plinski jastuk od 75 godina. CRE-u su u njegovoj analizi pomogli i vanjski gospodarski konzultanti za određivanje početnog BAR-a. Komisija napominje da je CRE nakon tih analiza utvrdio početni BAR za tri operatora od 4,8 milijardi EUR, odnosno smanjenje od 13 % u odnosu na BAR koji su zatražili operatori (vidjeti tablicu 4. u uvodnoj izjavi 77.).

- (307) Komisija napominje i da primjena alternativnih metoda, kao što je vrijednost operatora sustava skladištenja plina u računima njihovih dioničara, vrijednosti koje se uzimaju u obzir u nedavnim transakcijama ili upotreba pristupa *discounted cash-flow* koji je PwC primijenio u svojoj studiji o društvu Teréga, dovode do sličnih vrijednosti imovine (vidjeti uvodne izjave 76., 129. i 160.).
- (308) Usto, primjena vrijednosti na temelju *spreadova* ne uključuje vrijednost koju skladištenje prirodnog plina predstavlja za sustav u smislu sigurnosti opskrbe. Taj pokazatelj stoga nije dovoljno reprezentativan za srednjoročna i dugoročna kretanja da bi bio koristan kao pokazatelj regulatornog mehanizma kao što je onaj u ovom slučaju, koji je osmišljen kako bi se srednjoročno i dugoročno osigurala sigurnost opskrbe.
- (309) U primjedbama koje je Komisija zaprimila u okviru postupka detaljno je navedeno da bi povijesni prikaz prihoda operatorâ nužno bio nepotpun u nedostatku dostupnih podataka i protivan općim pravnim načelima.
- (310) Komisija napominje i da je cilj cijene skladištenja nadoknada troškova operatorâ ako ti troškovi odgovaraju troškovima „učinkovitih operatora”. U tu svrhu CRE revidira naknadu koju su operatori zatražili na početku svakog tarifnog razdoblja i provjerava ulaganja koja su predvidjeli operatori na godišnjoj osnovi (vidjeti uvodnu izjavu 82.). Naknada stoga sadržava i stavku za regulaciju godišnjih troškova i prihoda. Komisija napominje da je CRE za razdoblje 2018.–2019. uzeo u obzir samo troškove koji se smatraju učinkovitim i da se od uvođenja cijene ATS 2 na brojne stavke primjenjuje poticaj za nadziranje troškova: poticajna regulativa za nadziranje troškova poslovanja i troškova ulaganja te poticajna regulativa za kvalitetu usluge (vidjeti uvodne izjave 60., 61., 65., 83., 84. i 85.).
- (311) Naposljetku, metodologija za određivanje CMPC-a objekata za skladištenje prirodnog plina i uvećanje u odnosu na referentnu stopu društva GRTgaz prikladni su.
- (312) Slijedom toga, Komisija zaključuje da metoda isplate naknade koju je utvrdio CRE, a posebno vrednovanje regulirane imovine, dovodi do proporcionalne naknade za ograničavanje učinaka programa potpore na unutarnje tržište.
- (d) Transparentnost programa potpore
- (313) Komisija smatra da se obvezama Francuske navedenima u uvodnoj izjavi 111. osigurava transparentnost programa potpore.

6.4.3. Sprečavanje negativnih učinaka programa potpore na tržišno natjecanje i trgovinu

- (314) Komisija smatra da se mjerom potpore negativni učinci na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama smanjuju na najmanju moguću mjeru ako su ti učinci dovoljno ograničeni da bi opća ravnoteža mjere bila pozitivna.
- (315) U odluci u pokretanju postupka Komisija nije mogla isključiti da se mehanizmom može narušiti tržišno natjecanje na način koji prekoračuje najmanje negativne učinke koji se opravdavaju uspostavom programa potpore između i. francuskih opskrbljivača prirodnim plinom i opskrbljivača iz drugih država članica, ii. s jedne strane, operatora sustava skladištenja prirodnog plina i, s druge strane, operatora sustava UPP-a i operatora spojnih plinovoda te iii. francuskih operatora sustava skladištenja prirodnog plina i takvih operatora iz drugih država članica.
- (316) U ovom slučaju, kao prvo, kad je riječ o tržištima za opskrbu prirodnim plinom, Komisija ne smatra da se programom potpore narušava tržišno natjecanje između francuskih opskrbljivača prirodnim plinom i opskrbljivača prirodnim plinom iz drugih država članica jer su dražbe otvorene za sve opskrbljivače prirodnim plinom u sličnim uvjetima neovisno o tome nalaze li se u Francuskoj ili u nekoj drugoj državi članici. U primjedbama zainteresiranih strana isto tako se potvrdilo da se za istu uslugu prijenosa na francuske opskrbljivače i opskrbljivače iz drugih država članica primjenjuje ista cijena za upotrebu transportnih sustava. Komisija stoga nije mogla utvrditi narušavanje tržišnog natjecanja između francuskih opskrbljivača prirodnim plinom i opskrbljivača prirodnim plinom iz drugih država članica.
- (317) Kao drugo, kad je riječ o narušavanju tržišnog natjecanja između operatora sustava skladištenja plina i pružatelja alternativnih instrumenata fleksibilnosti u Francuskoj, francuska tijela i zainteresirane strane smatraju da su ostali instrumenti nesavršene zamjene za skladištenje prirodnog plina ako djeluju u promjenjivim rokovima i mogu biti potrebni u različitim situacijama. Na primjer u slučaju vala hladnoće kapaciteti terminalâ za ukapljeni prirodni plin

moгу se iskoristiti samo ako je UPP dostupan u rezervoarima. Tim se ograničenim kapacitetima ne može koristiti dulje od pet dana u najboljim uvjetima. Međutim, to je razdoblje kraće od prosječnog trajanja vala hladnoće, što stoga nije dovoljno vremena da se dovoljno brzo osigura dolazak isporuke kako bi se izbjegao poremećaj u emisijama. Usto, u slučaju zagušenja sustava, učinkovitost terminala za UPP ovisi o njihovoj zemljopisnoj blizini točkama potrošnje.

- (318) Nekoliko trećih strana isto tako je naglasilo da ugovaranje terminala za ukapljeni prirodni plin ne konkurira ugovaranju skladišta za prirodni plin. Objašnjavaju da se uvoz UPP-a u Europu i Francusku znatno povećao od uvođenja programa potpore 2018. Razina uvoza od ~21,5 Bcm UPP-a u Francusku 2019. bila je rekordna.
- (319) Kad je riječ o spojnim plinovodima, u zaprimljenim se primjedbama tvrdi da su oni prije svega uvozni instrumenti. Zainteresirane strane napominju da je, ako ne postoji skladište, potrebno odrediti veličinu spojnih plinovoda kako bi se mogla zajamčiti opskrba prirodnim plinom tijekom povećane potražnje. To bi bilo neučinkovito. S obzirom na predviđanja o smanjenju potrošnje prirodnog plina u Francuskoj, nije se predvidjela izgradnja novih spojnih plinovoda. Troškovi izgradnje dodatnih spojnih plinovoda i jačanje sustava doista bi bili veći od troškova predmetnog programa potpore.
- (320) Osim toga, skladištenje prirodnog plina nema utjecaj na ukupnu količinu prirodnog plina koji prolazi spojnim plinovodima, koja ovisi o količini prirodnog plina potrošenog u Francuskoj. Međutim, zainteresirane strane navode izvješće⁽⁹⁸⁾ Agencije za suradnju energetske regulatora (ACER) u kojem se ističe da se velikom količinom prirodnog plina u skladištu smanjuje uvoz u razdobljima najveće potrošnje do kojih obično dolazi kad je cijena prirodnog plina najviša.
- (321) Kao što to navode zainteresirane strane, Komisija je u nekoliko navrata razmatrala, a da nije donijela odluku, postojanje relevantnog tržišta koje objedinjuje infrastrukturne objekte povezane s transportom prirodnog plina i uključuje posebno spojne plinovode, skladištenje prirodnog plina, terminale za UPP i infrastrukturne objekte za ponovno uplinjavanje. Komisija priznaje da se različitim instrumentima fleksibilnosti mogu pružiti dodatne u sluge a da se pritom ipak ne isključi u potpunosti utjecaj skladištenja prirodnog plina na terminale za UPP i spojne plinovode. Međutim, Komisija nije mogla utvrditi znatno narušavanje tržišnog natjecanja.
- (322) Kao treće, program potpore isto tako može dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja u odnosu na operatore sustava skladištenja plina iz drugih država članica, posebno država članica koje su susjedne države Francuske. Zbog spojnih plinovoda taj je rizik *a priori* posebno važan za Belgiju i Njemačku.
- (323) CREG u Belgiji obavijestio je Komisiju o tome da se nakon uvođenja regulatornog mehanizma stopa popunjenosti jedinog belgijskog objekta za skladištenje u Loenhoutu smanjila s 84 % (zima 2017.–2018.) na 54 % (zima 2018.–2019.). Stopa popunjenosti zatim se povećala na razinu od 97 % za zimu 2019.–2020. Stopa popunjenosti u razdoblju 2018.–2019. odgovarala je dugoročnim ugovorima. CREG ističe kako je određeni učinak imalo uvođenje mehanizma za naknadu u Francuskoj (vidjeti uvodne izjave od 195. do 200.). Iako su se stope popunjenosti ponovno povećale sljedeće zime, Komisija zbog toga ne može isključiti učinak na skladištenje prirodnog plina u susjednim zemljama. Međutim, Komisija napominje da Fluxys, operator objekta u Loenhoutu, navodi da regulatorni mehanizam nema znatan učinak na njegove djelatnosti (vidjeti uvodnu izjavu 212.).
- (324) Narušavanje tržišnog natjecanja između operatora iz susjednih država članica kratkoročno je ograničeno znatnom stopom ugovaranja (na primjer, više od 90 % u Njemačkoj, 60 % u Belgiji) na temelju dugoročnih ugovora. Međutim, ti ugovori istječu u razdoblju 2022.–2023. Stoga regulatorni mehanizam može utjecati na buduće trgovinske uvjete u okviru ponovnih pregovora o tim dugoročnim ugovorima u pogledu cijene i stope ugovaranja te naposljetku u pogledu profitabilnosti operatora sustava skladištenja plina iz susjednih država članica. Kako bi Komisija bila sigurna da će njezina procjena o tome vrijediti i nakon isteka dugoročnih ugovora, francuska su se tijela obvezala da će do kraja 2024. podnijeti Komisiji izvješće s podacima o učinku te mjere na tržišno natjecanje (vidjeti uvodnu izjavu 111.).
- (325) Komisija napominje i da Fluxys navodi da bi trebalo uvesti odgovarajući model na razini Unije kako bi se odgovorilo na kretanja na tržištu (vidjeti uvodnu izjavu 212.). Ostali operatori sustava skladištenja plina iznijeli su pozitivno mišljenje o reformi uvedenoj u Francuskoj, ističući istodobno potrebu usklađenog pristupa u Uniji (vidjeti uvodne izjave 224. i 229.).

⁽⁹⁸⁾ Izvješće ACER-a od 6. travnja 2020., *The internal gas market in Europe: The role of transmission tariffs*, t. 174.

6.5. Usporedba pozitivnih i negativnih učinaka potpore na unutarnje tržište

- (326) Opća ravnoteža učinaka programa državne potpore treba biti pozitivna, što znači da je potrebno izbjeći promjene trgovinskih uvjeta u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu.
- (327) Komisija podsjeća na to da u ovom slučaju program potpore olakšava razvoj gospodarske djelatnosti, odnosno skladištenje prirodnog plina u Francuskoj. Napominje i da regulatorni mehanizam pridonosi sigurnosti opskrbe prirodnim plinom. Usto, prikladnost, nužnost i proporcionalnost potpore ograničavaju njezin utjecaj na tržišno natjecanje i trgovinu. Komisija zaključuje da čak i ako se ne može isključiti učinak na tržišno natjecanje između francuskih operatora sustava skladištenja prirodnog plina i takvih operatora iz drugih država članica, čini se da su negativni učinci potpore dovoljno ograničeni da opća ravnoteža programa potpore bude pozitivna do završetka aktualnog PPE-a 2028., pod uvjetom da ne dođe do znatnih promjena u tržišnom natjecanju na tržištima prirodnog plina navedenima u uvodnoj izjavi 110. ⁽⁹⁹⁾.
- (328) S obzirom na prethodno navedene argumente, Komisija zaključuje da pozitivan učinak potpore na razvoj predmetne gospodarske djelatnosti nadilazi moguće negativne učinke na tržišno natjecanje i trgovinu, barem do 2028. Stoga do tog trenutka neće biti učinka na tržišno natjecanje i trgovinu u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu.

7. ZAKLJUČCI

- (329) Komisija sa žaljenjem utvrđuje da je Francuska nezakonito provela predmetnu mjeru protivno članku 108. stavku 3. UFEU-a. Međutim, Komisija smatra da je predmetna mjera spojiva s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a do 31. prosinca 2028., odnosno datuma završetka razdoblja aktualnog PPE-a.

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Državna potpora koju je Francuska provela u korist operatora sustava skladištenja prirodnog plina spojiva je s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. točke (c) Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Članak 2.

Ova je odluka upućena Francuskoj Republici.

Sastavljeno u Bruxellesu 28. lipnja 2021.

Za Komisiju
Margrethe VESTAGER
Članica Komisije

⁽⁹⁹⁾ Ako Komisija smatra da postojeća potpora nije ili više nije spojiva s unutarnjim tržištem, može pokrenuti postupak koji se predviđa u poglavlju IV. Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 248, 24.9.2015., str. 9.).

ODLUKA KOMISIJE (EU) 2022/445**od 15. ožujka 2022.****o izmjeni Priloga Monetarnom sporazumu između Europske unije i Kneževine Andore**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Monetarni sporazum od 30. lipnja 2011. između Europske unije i Kneževine Andore ⁽¹⁾, a posebno njegov članak 8. stavak 4.,

budući da:

- (1) Monetarni sporazum između Unije i Andore („Sporazum”) stupio je na snagu 1. travnja 2012.
- (2) U članku 8. stavku 1. Sporazuma propisuje se da Andora provodi pravne akte Unije koji se odnose na pravila o euronovčanicama i eurokovanicama, bankarstvu i financijskom pravu, sprečavanju pranja novca, sprečavanju prijevara i krivotvorenja gotovine i bezgotovinskih sredstava plaćanja, medaljama i žetonima te statističkim izvještajnim zahtjevima. Ti akti navedeni su u Prilogu Monetarnom sporazumu.
- (3) Komisija bi trebala svake godine mijenjati Prilog kako bi se uzeli u obzir novi mjerodavni pravni akti i propisi Unije te izmjene postojećih akata i propisa.
- (4) Određeni pravni akti i propisi Unije više nisu mjerodavni te bi ih stoga trebalo izbrisati iz Priloga, a u međuvremenu su doneseni ili izmijenjeni drugi mjerodavni pravni akti i propisi Unije koji bi se trebali dodati u Prilog.
- (5) Prilog Monetarnom sporazumu trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Prilog Monetarnom sporazumu između Europske unije i Kneževine Andore zamjenjuje se tekstem iz Priloga ovoj Odluci.

*Članak 2.*Ova Odluka stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu 15. ožujka 2022.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN

⁽¹⁾ SL C 369, 17.12.2011., str. 1.

PRILOG

„PRILOG

	ZAKONSKE ODREDBE KOJE TREBA PROVESTI	ROK ZA PROVEDBU
	Sprečavanje pranja novca	
1.	Odluka Vijeća 2000/642/PUP od 17. listopada 2000. o uređenju suradnje između financijsko-obavještajnih jedinica država članica vezano za razmjenu informacija (SL L 271, 24.10.2000., str. 4.)	
2.	Okvirna odluka Vijeća 2001/500/PUP od 26. lipnja 2001. o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima (SL L 182, 5.7.2001., str. 1.)	
3.	Okvirna odluka Vijeća 2005/212/PUP od 24. veljače 2005. o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine pribavljene kaznenim djelima (SL L 68, 15.3.2005., str. 49.)	31. ožujka 2015. ⁽¹⁾
4.	Odluka Vijeća 2007/845/PUP od 6. prosinca 2007. o suradnji između ureda za oduzimanje imovinske koristi država članica u području praćenja i utvrđivanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom ili druge imovine povezane s kaznenim djelom (SL L 332, 18.12.2007., str. 103.)	
5.	Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (SL L 127, 29.4.2014., str. 39.)	1. studenoga 2016. ⁽²⁾
6.	Uredba (EU) 2015/847 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o informacijama koje su priložene prijenosu novčanih sredstava i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1781/2006 (SL L 141, 5.6.2015., str. 1.)	1. listopada 2017. ⁽³⁾
7.	Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.) kako je izmijenjena:	1. listopada 2017. ⁽³⁾
8.	Direktivom (EU) 2018/843 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive (EU) 2015/849 o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma i o izmjeni direktiva 2009/138/EZ i 2013/36/EU (SL L 156, 19.6.2018., str. 43.) kako je dopunjena:	31. prosinca 2020. ⁽⁶⁾
9.	Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2016/1675 od 14. srpnja 2016. o dopuni Direktive (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem visokorizičnih trećih zemalja sa strateškim nedostacima (SL L 254, 20.9.2016., str. 1.) kako je izmijenjena:	1. prosinca 2017. ⁽³⁾
10.	Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2018/105 od 27. listopada 2017. o izmjeni Delegirane uredbe (EU) 2016/1675 u pogledu dodavanja Etiopije na popis visokorizičnih trećih zemalja u tablici u točki I. Priloga (SL L 19, 24.1.2018., str. 1.)	31. ožujka 2019. ⁽⁶⁾

11.	Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2018/212 od 13. prosinca 2017. o izmjeni Delegirane uredbe (EU) 2016/1675 o dopuni Direktive (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu dodavanja Šri Lanke, Trinidada i Tobaga i Tunisa u tablicu u točki I. Priloga (SL L 41, 14.2.2018., str. 4.)	31. ožujka 2019. (°)
12.	Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2018/1467 od 27. srpnja 2018. o izmjeni Delegirane uredbe (EU) 2016/1675 o dopuni Direktive (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu dodavanja Pakistana u tablicu u točki I. Priloga (SL L 246, 2.10.2018., str. 1.)	31. prosinca 2020. (°)
13.	Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2020/855 od 7. svibnja 2020. o izmjeni Delegirane uredbe (EU) 2016/1675 o dopuni Direktive (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu dodavanja Bahama, Barbadosa, Bocvane, Kambodže, Gane, Jamajke, Mauricijusa, Mongolije, Mjanmara/Burme, Nikaragve, Paname i Zimbabvea u tablicu u točki I. Priloga te brisanja Bosne i Hercegovine, Etiopije, Gvajane, Laoske Narodne Demokratske Republike, Šri Lanke i Tunisa iz te tablice (SL L 195, 19.6.2020., str. 1.)	31. prosinca 2022. (°)
14.	Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2021/37 od 7. prosinca 2020. o izmjeni Delegirane uredbe (EU) 2016/1675 o dopuni Direktive (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu brisanja Mongolije iz tablice u točki I. Priloga (SL L 14, 18.1.2021., str. 1.)	31. prosinca 2023. (°)
15.	Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2019/758 od 31. siječnja 2019. o dopuni Direktive (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za minimalno djelovanje i vrstu dodatnih mjera koje kreditne i financijske institucije moraju poduzeti kako bi se ublažili rizici pranja novca i financiranja terorizma u određenim trećim zemljama (SL L 125, 14.5.2019., str. 4.)	
16.	Uredba (EU) 2018/1672 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o kontrolama gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz Unije i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1889/2005 (SL L 284, 12.11.2018., str. 6.)	31. prosinca 2021. (°)
17.	Direktiva (EU) 2018/1673 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o borbi protiv pranja novca kaznenopravnim sredstvima (SL L 284, 12.11.2018., str. 22.)	31. prosinca 2021. (°)
	Sprečavanje prijevara i krivotvorenja	
18.	Uredba Vijeća (EZ) br. 1338/2001 od 28. lipnja 2001. o utvrđivanju mjera potrebnih za zaštitu eura od krivotvorenja (SL L 181, 4.7.2001., str. 6.)	30. rujna 2013.
	kako je izmijenjena:	
19.	Uredbom Vijeća (EZ) br. 44/2009 od 18. prosinca 2008. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1338/2001 o utvrđivanju mjera potrebnih za zaštitu eura od krivotvorenja (SL L 17, 22.1.2009., str. 1.)	
20.	Odluka Vijeća 2001/887/PUP od 6. prosinca 2001. o zaštiti eura od krivotvorenja (SL L 329, 14.12.2001., str. 1.)	30. rujna 2013.
21.	Odluka Vijeća 2003/861/EZ od 8. prosinca 2003. o analizi i suradnji s obzirom na krivotvorene kovanice eura (SL L 325, 12.12.2003., str. 44.)	30. rujna 2013.
22.	Uredba Vijeća (EZ) br. 2182/2004 od 6. prosinca 2004. o medaljama i žetonima koji nalikuju eurokovanicama (SL L 373, 21.12.2004., str. 1.)	30. rujna 2013.

	kako je izmijenjena:	
23.	Uredbom Vijeća (EZ) br. 46/2009 od 18. prosinca 2008. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2182/2004 o medaljama i žetonima koji nalikuju eurokovanicama (SL L 17, 22.1.2009., str. 5.)	
24.	Direktiva 2014/62/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o kaznenopravnoj zaštiti eura i drugih valuta od krivotvorenja, kojom se zamjenjuje Okvirnu odluku Vijeća 2000/383/PUP (SL L 151, 21.5.2014., str. 1.)	30. lipnja 2016. (²)
25.	Direktiva (EU) 2019/713 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o borbi protiv prijevара i krivotvorenja u vezi s bezgotovinskim sredstvima plaćanja i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/413/PUP (SL L 123, 10.5.2019., str. 18.)	31. prosinca 2021. (²)
	Propisi o euronovčanicama i eurokovanicama	
26.	Uz iznimku članka 1.a stavaka 2. i 3. te članaka 4.a, 4.b i 4.c: Uredba Vijeća (EZ) br. 2532/98 od 23. studenoga 1998. o ovlastima Europske središnje banke za izricanje sankcija (SL L 318, 27.11.1998., str. 4.) kako je izmijenjena:	30. rujna 2014. (¹)
27.	Uredbom Vijeća (EU) 2015/159 od 27. siječnja 2015. o izmjenama Uredbe (EZ) br. 2532/98 o ovlastima Europske središnje banke za izricanje sankcija (SL L 27, 3.2.2015., str. 1.)	31. prosinca 2020. (⁸)
28.	Zaključci Vijeća od 10. svibnja 1999. o sustavu upravljanja kvalitetom za eurokovanice	31. ožujka 2013.
29.	Komunikacija Komisije 2001/C 318/03 od 22. listopada 2001. o zaštiti autorskog prava na dizajn zajedničke strane eurokovanica (C(2001) 600 final) (SL C 318, 13.11.2001., str. 3.)	31. ožujka 2013.
30.	Smjernica Europske središnje banke ESB/2003/5 od 20. ožujka 2003. o izvršenju mjera protiv nepropisnih reprodukcija euronovčanica te o zamjeni i povlačenju euronovčanica (SL L 78, 25.3.2003., str. 20.) kako je izmijenjena:	31. ožujka 2013.
31.	Smjernicom Europske središnje banke ESB/2013/11 od 19. travnja 2013. o izmjeni Smjernice ESB/2003/5 o izvršenju mjera protiv nepropisnih reprodukcija euronovčanica te o zamjeni i povlačenju euronovčanica (SL L 118, 30.4.2013., str. 43.)	30. rujna 2014. (¹)
32.	Smjernicom (EU) 2020/2091 Europske središnje banke od 4. prosinca 2020. o izmjeni Smjernice ESB/2003/5 o izvršenju mjera protiv nepropisnih reprodukcija euronovčanica te o zamjeni i povlačenju euronovčanica (ESB/2020/61) (SL L 423, 15.12.2020., str. 65.)	30. rujna 2022. (⁹)
33.	Odluka Europske središnje banke ESB/2010/14 od 16. rujna 2010. o provjeri autentičnosti i prikladnosti euronovčanica te njihovu vraćanju u optjecaj (SL L 267, 9.10.2010., str. 1.) kako je izmijenjena:	30. rujna 2013.
34.	Odlukom Europske središnje banke ECB/2012/19 od 7. rujna 2012. o izmjeni Odluke ESB/2010/14 o provjeri autentičnosti i prikladnosti euronovčanica te njihovu vraćanju u optjecaj (SL L 253, 20.9.2012., str. 19.)	30. rujna 2014. (¹)

35.	Odlukom (EU) 2019/2195 Europske središnje banke od 5. prosinca 2019. o izmjeni Odluke ESB/2010/14 o provjeri autentičnosti i prikladnosti euronovčanica te njihovu vraćanju u optjecaj (ESB/2019/39) (SL L 330, 20.12.2019., str. 91.)	31. prosinca 2021. (°)
36.	Uredba (EU) br. 1210/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2010. o provjeri autentičnosti eurokovanica i postupanju s eurokovanicama neprikladnim za optjecaj (SL L 339, 22.12.2010., str. 1.)	31. ožujka 2013.
37.	Uredba (EU) br. 1214/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o profesionalnom prekograničnom cestovnom prijevozu gotovog novca u eurima između država članica europodručja (SL L 316, 29.11.2011., str. 1.)	31. ožujka 2015. (°)
38.	Uredba (EU) br. 651/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o izdavanju eurokovanica (SL L 201, 27.7.2012., str. 135.)	30. rujna 2014. (°)
39.	Odluka Europske središnje banke ESB/2013/10 od 19. travnja 2013. o apoenima, karakteristikama, reproduciranju, zamjeni i povlačenju euronovčanica (SL L 118, 30.4.2013., str. 37.) kako je izmijenjena:	30. rujna 2014. (°)
40.	Odlukom (EU) 2019/669 Europske središnje banke od 4. travnja 2019. o izmjeni Odluke ESB/2013/10 o apoenima, specifikacijama, reproduciranju, zamjeni i povlačenju euronovčanica (SL L 113, 29.4.2019., str. 6.)	31. prosinca 2020. (°)
41.	Odlukom (EU) 2020/2090 Europske središnje banke od 4. prosinca 2020. o izmjeni Odluke ESB/2013/10 o apoenima, specifikacijama, reproduciranju, zamjeni i povlačenju euronovčanica (ESB/2020/60) (SL L 423, 15.12.2020., str. 62.)	30. rujna 2022. (°)
42.	Uredba Vijeća (EU) br. 729/2014 od 24. lipnja 2014. o apoenima i tehničkim specifikacijama eurokovanica namijenjenih za optjecaj (preinaka) (SL L 194, 2.7.2014., str. 1.)	30. rujna 2014. (°)
Zakonodavstvo u području bankarstva i financija		
43.	Direktiva Vijeća 86/635/EEZ od 8. prosinca 1986. o godišnjim financijskim izvještajima i konsolidiranim financijskim izvještajima banaka i drugih financijskih institucija (SL L 372, 31.12.1986., str. 1.) kako je izmijenjena:	31. ožujka 2016.
44.	Direktivom 2001/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. rujna 2001. o izmjeni direktiva 78/660/EEZ, 83/349/EEZ i 86/635/EEZ u vezi s pravilima vrednovanja za godišnje financijske i konsolidirane financijske izvještaje određenih vrsta trgovačkih društava, kao i banaka i drugih financijskih institucija (SL L 283, 27.10.2001., str. 28.)	
45.	Direktivom 2003/51/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2003. o izmjeni direktiva 78/660/EEZ, 83/349/EEZ, 86/635/EEZ i 91/674/EEZ o godišnjim i konsolidiranim financijskim izvještajima određenih vrsta trgovačkih društava, banaka i drugih financijskih institucija te osiguravajućih poduzeća (SL L 178, 17.7.2003., str. 16.)	
46.	Direktivom 2006/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o izmjeni Direktive Vijeća 78/660/EEZ o godišnjim financijskim izvještajima za određene vrste trgovačkih društava, Direktive Vijeća 83/349/EEZ o konsolidiranim financijskim izvještajima, Direktive Vijeća 86/635/EEZ o godišnjim financijskim izvještajima i konsolidiranim financijskim izvještajima banaka i drugih financijskih institucija i Direktive Vijeća 91/674/EEZ o godišnjim financijskim izvještajima i konsolidiranim financijskim izvještajima osiguravajućih poduzeća (SL L 224, 16.8.2006., str. 1.)	

47.	Direktiva Vijeća 89/117/EEZ od 13. veljače 1989. o obvezama podružnica osnovanih u državi članici kreditnih i financijskih institucija koje imaju sjedište izvan te države članice, u pogledu objavljivanja godišnjih računovodstvenih dokumenata (SL L 44, 16.2.1989., str. 40.)	31. ožujka 2018.
48.	Direktiva 97/9/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 3. ožujka 1997. o sustavima naknada štete za investitore (SL L 84, 26.3.1997., str. 22.)	31. ožujka 2018.
49.	Direktiva 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira (SL L 166, 11.6.1998., str. 45.) kako je izmijenjena:	31. ožujka 2018.
50.	Direktivom 2009/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o izmjeni Direktive 98/26/EZ o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira i Direktive 2002/47/EZ o ugovorima o financijskom kolateralu s obzirom na povezane sustave i kreditna potraživanja (SL L 146, 10.6.2009., str. 37.)	
51.	Direktivom 2010/78/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o izmjeni direktiva 98/26/EZ, 2002/87/EZ, 2003/6/EZ, 2003/41/EZ, 2003/71/EZ, 2004/39/EZ, 2004/109/EZ, 2005/60/EZ, 2006/48/EZ, 2006/49/EZ i 2009/65/EZ u pogledu ovlasti Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje), Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala) (SL L 331, 15.12.2010., str. 120.)	
52.	Uredbom (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (SL L 201, 27.7.2012., str. 1.)	30. rujna 2019.
53.	Uredbom (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012 (SL L 257, 28.8.2014., str. 1.)	31. ožujka 2018. osim članka 3. stavka 1.: 1. veljače 2023. i od 1. veljače 2025. (*)
54.	Direktivom (EU) 2019/879 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o izmjeni Direktive 2014/59/EU u pogledu kapaciteta pokrivanja gubitaka i dokapitalizacije kreditnih institucija i investicijskih društava te Direktive 98/26/EZ (SL L 150, 7.6.2019., str. 296.)	31. prosinca 2022. (*)
55.	Direktiva 2001/24/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. travnja 2001. o restrukturiranju i likvidaciji kreditnih institucija (SL L 125, 5.5.2001., str. 15.) kako je izmijenjena:	31. ožujka 2018.
56.	Direktivom 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.)	
57.	Direktiva 2002/47/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. lipnja 2002. o financijskom kolateralu (SL L 168, 27.6.2002., str. 43.) kako je izmijenjena:	31. ožujka 2018.

58.	Direktivom 2009/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o izmjeni Direktive 98/26/EZ o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira i Direktive 2002/47/EZ o ugovorima o financijskom kolateralu s obzirom na povezane sustave i kreditna potraživanja (SL L 146, 10.6.2009., str. 37.)	
59.	Direktivom 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.)	31. ožujka 2018. (2)
60.	Uredbom (EU) 2021/23 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana i o izmjeni uredbi (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 i direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132 (SL L 22, 22.1.2021., str. 1.)	31. prosinca 2024. (uz iznimku članka 95. – 31. prosinca 2022., članka 87. stavka 2. – 31. prosinca 2023., članka 9. stavaka 1., 2., 3., 4., 6., 7., 9., 10., 12., 13., 16., 17., 18., 19., članka 10. stavaka 1., 2., 3., 8., 9., 10., 11., 12. i članka 11. – 31. prosinca 2024., članka 9. stavka 14. i članka 20. – 31. prosinca 2025.) (3)
61.	Direktiva 2002/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2002. o dodatnom nadzoru kreditnih institucija, društava za osiguranje i investicijskih društava u financijskom konglomeratu i o izmjeni direktiva Vijeća 73/239/EEZ, 79/267/EEZ, 92/49/EEZ, 92/96/EEZ, 93/6/EEZ i 93/22/EEZ i direktiva 98/78/EZ i 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 35, 11.2.2003., str. 1.) i, prema potrebi, povezane mjere 2. razine kako je izmijenjena:	31. ožujka 2018.
62.	Direktivom 2005/1/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2005. o izmjeni direktiva Vijeća 73/239/EEZ, 85/611/EEZ, 91/675/EEZ, 92/49/EEZ i 93/6/EEZ i direktiva 94/19/EZ, 98/78/EZ, 2000/12/EZ, 2001/34/EZ, 2002/83/EZ i 2002/87/EZ radi uspostavljanja nove organizacijske strukture odbora za financijske usluge (SL L 79, 24.3.2005., str. 9.)	
63.	Direktivom 2008/25/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2008. o izmjeni Direktive 2002/87/EZ o dopunskom nadzoru kreditnih institucija, osiguravajućih društava i investicijskih društava u financijskom konglomeratu, u pogledu provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji (SL L 81, 20.3.2008., str. 40.)	
64.	Direktivom 2010/78/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o izmjeni direktiva 98/26/EZ, 2002/87/EZ, 2003/6/EZ, 2003/41/EZ, 2003/71/EZ, 2004/39/EZ, 2004/109/EZ, 2005/60/EZ, 2006/48/EZ, 2006/49/EZ i 2009/65/EZ u pogledu ovlasti Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje), Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala) (SL L 331, 15.12.2010., str. 120.)	

65.	Direktivom 2011/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o izmjeni direktiva 98/78/EZ, 2002/87/EZ, 2006/48/EZ i 2009/138/EZ u odnosu na dodatni nadzor financijskih subjekata u financijskom konglomeratu (SL L 326, 8.12.2011., str. 113.)	
66.	Direktivom 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.)	
67.	Direktivom (EU) 2019/2034 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o bonitetnom nadzoru nad investicijskim društvima i izmjeni direktiva 2002/87/EZ, 2009/65/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU i 2014/65/EU (SL L 314, 5.12.2019., str. 64.)	31. prosinca 2023. ⁽⁸⁾
68.	Uredba (EZ) br. 924/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o prekograničnim plaćanjima u Zajednici i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 2560/2001 (SL L 266, 9.10.2009., str. 11.) kako je izmijenjena:	31. ožujka 2018.
69.	Uredbom (EU) br. 260/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012. o utvrđivanju tehničkih i poslovnih zahtjeva za kreditne transfere i izravna terećenja u eurima i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 924/2009 (SL L 94, 30.3.2012., str. 22.)	
70.	Direktiva 2009/110/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac te o izmjeni direktiva 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2000/46/EZ (SL L 267, 10.10.2009., str. 7.) kako je izmijenjena:	31. ožujka 2016.
71.	Direktivom 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.)	30. rujna 2017. ⁽⁹⁾
72.	Direktivom (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL L 337, 23.12.2015., str. 35.)	30. rujna 2018. ⁽⁴⁾
73.	Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.) kako je izmijenjena:	31. ožujka 2016.
74.	Uredbom (EU) br. 1022/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1093/2010 o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo) u odnosu na dodjelu određenih zadaća Europskoj središnjoj banci na temelju Uredbe Vijeća (EU) br. 1024/2013 (SL L 287, 29.10.2013., str. 5.)	

75.	Direktivom 2014/17/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. veljače 2014. o ugovorima o potrošačkim kreditima koji se odnose na stambene nekretnine i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2013/36/EU i Uredbe (EU) br. 1093/2010 (SL L 60, 28.2.2014., str. 34.)	
76.	Direktivom 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.)	31. ožujka 2018. (²)
77.	Uredbom (EU) br. 806/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2014. o utvrđivanju jedinstvenih pravila i jedinstvenog postupka za sanaciju kreditnih institucija i određenih investicijskih društava u okviru jedinstvenog sanacijskog mehanizma i jedinstvenog fonda za sanaciju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1093/2010 (SL L 225, 30.7.2014., str. 1.)	
78.	Direktivom (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL L 337, 23.12.2015., str. 35.)	30. rujna 2018. (⁴)
79.	Uredbom (EU) 2019/2033 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o bonitetnim zahtjevima za investicijska društva i o izmjeni uredbi (EU) br. 1093/2010, (EU) br. 575/2013, (EU) br. 600/2014 i (EU) br. 806/2014 (SL L 314, 5.12.2019., str. 1.)	31. prosinca 2023. (⁸)
80.	Uredba (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/77/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 84.) kako je izmijenjena:	31. ožujka 2016.
81.	Direktivom 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2003/41/EZ i 2009/65/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 1095/2010 (SL L 174, 1.7.2011., str. 1.)	
82.	Uredbom (EU) br. 258/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o uspostavi programa Unije za podupiranje posebnih aktivnosti u području financijskog izvještavanja i revizije za razdoblje 2014.–2020. i stavljanju izvan snage Odluke br. 716/2009/EZ (SL L 105, 8.4.2014., str. 1.)	
83.	Direktivom 2014/51/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o izmjeni direktiva 2003/71/EZ i 2009/138/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009, (EU) br. 1094/2010 i (EU) br. 1095/2010 u pogledu ovlasti Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje) i Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala) (SL L 153, 22.5.2014., str. 1.)	

84.	Uredbom (EU) 2021/23 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana i o izmjeni uredbi (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 i direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132 (SL L 22, 22.1.2021., str. 1.)	31. prosinca 2024. (uz iznimku članka 95. – 31. prosinca 2022., članka 87. stavka 2. – 31. prosinca 2023., članka 9. stavaka 1., 2., 3., 4., 6., 7., 9., 10., 12., 13., 16., 17., 18., 19., članka 10. stavaka 1., 2., 3., 8., 9., 10., 11., 12. i članka 11. – 31. prosinca 2024., članka 9. stavka 14. i članka 20. – 31. prosinca 2025.) ⁽⁹⁾
85.	Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (SL L 201, 27.7.2012., str. 1.) i, prema potrebi, povezane mjere 2. razine kako je izmijenjena:	30. rujna 2019. ⁽¹⁾
86.	Uredbom (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.)	
87.	Direktivom 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.)	
88.	Uredbom (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 173, 12.6.2014., str. 84.)	31. prosinca 2020. ⁽²⁾
89.	Direktivom (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.)	
90.	Uredbom (EU) 2015/2365 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o transparentnosti transakcija financiranja vrijednosnih papira i ponovne uporabe te o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 337, 23.12.2015., str. 1.)	30. rujna 2019. ⁽⁴⁾
91.	Uredbom (EU) 2019/834 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 u pogledu obveze poravnanja, suspenzije obveze poravnanja, zahtjeva za izvješćivanje, tehnika smanjenja rizika za ugovore o OTC izvedenicama čije se poravnanje ne obavlja posredstvom središnje druge ugovorne strane, registracije i nadzora trgovinskih repozitorija te zahtjeva za trgovinske repozitorije (SL L 141, 28.5.2019., str. 42.)	31. prosinca 2021. ⁽⁸⁾

92.	Uredbom (EU) 2019/876 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu omjera financijske poluge, omjera neto stabilnih izvora financiranja, zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljive obveze, kreditnog rizika druge ugovorne strane, tržišnog rizika, izloženosti prema središnjim drugim ugovornim stranama, izloženosti prema subjektima za zajednička ulaganja, velikih izloženosti, zahtjeva za izvješćivanje i objavu, i Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 150, 7.6.2019., str. 1.)	31. prosinca 2023. ⁽⁸⁾
93.	Uredbom (EU) 2021/23 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana i o izmjeni uredbi (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 i direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132 (SL L 22, 22.1.2021., str. 1.)	31. prosinca 2024. (uz iznimku članka 95. – 31. prosinca 2022., članka 87. stavka 2. – 31. prosinca 2023., članka 9. stavaka 1., 2., 3., 4., 6., 7., 9., 10., 12., 13., 16., 17., 18., 19., članka 10. stavaka 1., 2., 3., 8., 9., 10., 11., 12. i članka 11. – 31. prosinca 2024., članka 9. stavka 14. i članka 20. – 31. prosinca 2025.) ⁽⁹⁾
94.	Uredbom (EU) 2021/168 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. veljače 2021. o izmjeni Uredbe (EU) 2016/1011 u pogledu izuzeća određenih referentnih vrijednosti promptnog deviznog tečaja trećih zemalja i određivanja zamjene za određene referentne vrijednosti koje prestaju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 49, 12.2.2021., str. 6).	31. prosinca 2023. ⁽⁹⁾
95.	Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.) i, prema potrebi, povezane mjere 2. razine kako je izmijenjena:	30. rujna 2017. ⁽¹⁾
96.	Uredbom (EU) 2017/2395 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu prijelaznih uređenja za ublažavanje učinka uvođenja MSFI-ja 9 na regulatorni kapital te za tretman velikih izloženosti u slučaju određenih izloženosti javnog sektora koje su nominirane u domaćoj valuti bilo koje države članice (SL L 345, 27.12.2017., str. 27.)	30. lipnja 2019. ⁽⁶⁾
97.	Uredbom (EU) 2017/2401 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva (SL L 347, 28.12.2017., str. 1.).	31. ožujka 2020. ⁽⁶⁾
98.	Uredbom (EU) 2019/630 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu minimalnog pokrića gubitka za neprihodujuće izloženosti (SL L 111, 25.4.2019., str. 4.)	31. prosinca 2020. ⁽⁷⁾
99.	Uredbom (EU) 2019/876 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu omjera financijske poluge, omjera neto stabilnih izvora financiranja, zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljive obveze, kreditnog rizika druge ugovorne strane, tržišnog rizika, izloženosti prema središnjim drugim ugovornim stranama, izloženosti prema subjektima za zajednička ulaganja, velikih izloženosti, zahtjeva za izvješćivanje i objavu, i Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 150, 7.6.2019., str. 1.)	31. prosinca 2023. ⁽⁸⁾

100.	Uredbom (EU) 2019/2033 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o bonitetnim zahtjevima za investicijska društva i o izmjeni uredaba (EU) br. 1093/2010, (EU) br. 575/2013, (EU) br. 600/2014 i (EU) br. 806/2014 (SL L 314, 5.12.2019., str. 1.)	31. prosinca 2023. (°)
101.	Uredbom (EU) 2020/873 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2020. o izmjeni Uredbi (EU) br. 575/2013 i (EU) 2019/876 u pogledu određenih prilagodbi kao odgovora na pandemiju bolesti COVID-19 (SL L 204, 26.6.2020., str. 4.).	31. prosinca 2022. (uz iznimku članka 1. točke 4. – 31. prosinca 2023.) (°)
102.	Uredbom (EU) 2021/558 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2021. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu prilagodbi sekuritizacijskog okvira radi potpore gospodarskom oporavku kao odgovor na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19 (SL L 116, 6.4.2021., str. 25.)	31. prosinca 2023. (uz iznimku članka 1. točaka 2. i 4. – 31. prosinca 2024.) (°)
103.	Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.) i, prema potrebi, povezane mjere 2. razine kako je izmijenjena:	30. rujna 2017. (°)
104.	Direktivom 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.)	31. ožujka 2018. (°)
105.	Direktivom (EU) 2019/878 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o izmjeni Direktive 2013/36/EU u pogledu izuzetih subjekata, financijskih holdinga, mješovitih financijskih holdinga, primitaka, nadzornih mjera i ovlasti te mjera za očuvanje kapitala (SL L 150, 7.6.2019., str. 253.)	31. prosinca 2022. (°)
106.	Direktivom (EU) 2019/2034 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o bonitetnom nadzoru nad investicijskim društvima i izmjeni direktiva 2002/87/EZ, 2009/65/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU i 2014/65/EU (SL L 314, 5.12.2019., str. 64.)	31. prosinca 2023. (°)
107.	Direktivom (EU) 2021/338 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2021. o izmjeni Direktive 2014/65/EU u pogledu zahtjeva za informacije, upravljanja proizvodima i ograničenja pozicija, i direktiva 2013/36/EU i (EU) 2019/878 u pogledu njihove primjene na investicijska društva, radi potpore oporavku od krize uzrokovane bolešću COVID-19 (SL L 68, 26.2.2021., str. 14.)	31. prosinca 2023. (°)
108.	Uredba (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zlouporabi tržišta (Uredba o zlouporabi tržišta) te stavljanju izvan snage Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ (SL L 173, 12.6.2014., str. 1.) i, prema potrebi, povezane mjere 2. razine kako je izmijenjena:	30. rujna 2018. (°)
109.	Uredbom (EU) 2016/1011 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o indeksima koji se upotrebljavaju kao referentne vrijednosti u financijskim instrumentima i financijskim ugovorima ili za mjerenje uspješnosti investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2014/17/EU te Uredbe (EU) br. 596/2014 (SL L 171, 29.6.2016., str. 1.)	1. ožujka 2020. (°)

110.	Uredbom (EU) 2016/1033 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. lipnja 2016. o izmjeni Uredbe (EU) br. 600/2014 o tržištima financijskih instrumenata, Uredbe (EU) br. 596/2014 o zlouporabi tržišta i Uredbe (EU) br. 909/2014 o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira (SL L 175, 30.6.2016., str. 1.)	30. rujna 2018. (°)
111.	Direktiva 2014/49/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o sustavima osiguranja depozita (preinaka) (SL L 173, 12.6.2014., str. 149.)	31. ožujka 2016. (°)
112.	Direktiva 2014/57/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o kaznenopravnim sankcijama za zlouporabu tržišta (Direktiva o zlouporabi tržišta) (SL L 173, 12.6.2014., str. 179.)	30. rujna 2018. (°)
113.	Direktiva 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.) i, prema potrebi, povezane mjere 2. razine kako je izmijenjena:	31. ožujka 2018. (°)
114.	Direktivom (EU) 2017/2399 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o izmjeni Direktive 2014/59/EU u pogledu rangiranja neosiguranih dužničkih instrumenata u insolventijskoj hijerarhiji (SL L 345, 27.12.2017., str. 96.)	31. listopada 2019. (°)
115.	Direktivom (EU) 2019/879 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o izmjeni Direktive 2014/59/EU u pogledu kapaciteta pokrivanja gubitaka i dokapitalizacije kreditnih institucija i investicijskih društava te Direktive 98/26/EZ (SL L 150, 7.6.2019., str. 296.)	31. prosinca 2022. (°)
116.	Direktivom (EU) 2019/2034 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o bonitetnom nadzoru nad investicijskim društvima i izmjeni direktiva 2002/87/EZ, 2009/65/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU i 2014/65/EU (SL L 314, 5.12.2019., str. 64.)	31. prosinca 2023. (°)
117.	Uredbom (EU) 2021/23 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana i o izmjeni uredbi (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 i direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132 (SL L 22, 22.1.2021., str. 1.)	31. prosinca 2024. (uz iznimku članka 95. – 31. prosinca 2022., članka 87. stavka 2. – 31. prosinca 2023., članka 9. stavaka 1., 2., 3., 4., 6., 7., 9., 10., 12., 13., 16., 17., 18., 19., članka 10. stavaka 1., 2., 3., 8., 9., 10., 11., 12. i članka 11. – 31. prosinca 2024., članka 9. stavka 14. i članka 20. – 31. prosinca 2025.) (°)

118.	<p>Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (SL L 173, 12.6.2014., str. 349.) i, prema potrebi, povezane mjere 2. razine</p> <p>kako je izmijenjena:</p>	31. prosinca 2020. ⁽³⁾
119.	<p>Uredbom (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012 (SL L 257, 28.8.2014., str. 1.)</p>	31. prosinca 2020. ⁽⁴⁾
120.	<p>Direktivom (EU) 2016/1034 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. lipnja 2016. o izmjeni Direktive 2014/65/EU o tržištu financijskih instrumenata (SL L 175, 30.6.2016., str. 8.) Uz iznimku članka 64. stavka 5.:</p>	31. prosinca 2021. ⁽⁵⁾
121.	<p>Uz iznimku članka 64. stavka 5.:</p> <p>Direktivom (EU) 2019/2034 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o bonitetnom nadzoru nad investicijskim društvima i izmjeni direktiva 2002/87/EZ, 2009/65/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU i 2014/65/EU (SL L 314, 5.12.2019., str. 64.)</p>	31. prosinca 2023. ⁽⁸⁾
122.	<p>Direktivom (EU) 2019/2177 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2019. o izmjeni Direktive 2009/138/EZ o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II), Direktive 2014/65/EU o tržištu financijskih instrumenata i Direktive (EU) 2015/849 o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma (SL L 334, 27.12.2019., str. 155.)</p>	31. prosinca 2024. ⁽⁸⁾
123.	<p>Direktivom (EU) 2020/1504 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. listopada 2020. o izmjeni Direktive 2014/65/EU o tržištu financijskih instrumenata (SL L 347, 20.10.2020., str. 50.)</p>	31. prosinca 2023. ⁽⁹⁾
124.	<p>Direktivom (EU) 2021/338 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2021. o izmjeni Direktive 2014/65/EU u pogledu zahtjeva za informacije, upravljanja proizvodima i ograničenja pozicija, i direktiva 2013/36/EU i (EU) 2019/878 u pogledu njihove primjene na investicijska društva, radi potpore oporavku od krize uzrokovane bolešću COVID-19 (SL L 68, 26.2.2021., str. 14.)</p>	31. prosinca 2023. ⁽⁹⁾
125.	<p>Uredba (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 173, 12.6.2014., str. 84.) i, prema potrebi, povezane mjere 2. razine</p> <p>kako je izmijenjena:</p>	31. prosinca 2020. ⁽³⁾
126.	<p>Uredbom (EU) 2016/1033 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. lipnja 2016. o izmjeni Uredbe (EU) br. 600/2014 o tržištima financijskih instrumenata, Uredbe (EU) br. 596/2014 o zlouporabi tržišta i Uredbe (EU) br. 909/2014 o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira (SL L 175, 30.6.2016., str. 1.)</p>	31. prosinca 2020. ⁽³⁾
127.	<p>Uredbom (EU) 2019/2033 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o bonitetnim zahtjevima za investicijska društva i o izmjeni uredaba (EU) br. 1093/2010, (EU) br. 575/2013, (EU) br. 600/2014 i (EU) br. 806/2014 (SL L 314, 5.12.2019., str. 1.)</p>	31. prosinca 2023. ⁽⁸⁾

128.	Uredbom (EU) 2021/23 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana i o izmjeni uredbi (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 i direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132 (SL L 22, 22.1.2021., str. 1.)	31. prosinca 2024. (uz iznimku članka 95. – 31. prosinca 2022., članka 87. stavka 2. – 31. prosinca 2023., članka 9. stavaka 1., 2., 3., 4., 6., 7., 9., 10., 12., 13., 16., 17., 18., 19., članka 10. stavaka 1., 2., 3., 8., 9., 10., 11., 12. i članka 11. – 31. prosinca 2024., članka 9. stavka 14. i članka 20. – 31. prosinca 2025.) ⁽⁹⁾
129.	Uredba (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012 (SL L 257, 28.8.2014., str. 1.)	31. prosinca 2020. ⁽⁴⁾
	kako je izmijenjena:	
130.	Uredbom (EU) 2016/1033 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. lipnja 2016. o izmjeni Uredbe (EU) br. 600/2014 o tržištima financijskih instrumenata, Uredbe (EU) br. 596/2014 o zluporabi tržišta i Uredbe (EU) br. 909/2014 o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira (SL L 175, 30.6.2016., str. 1.)	31. prosinca 2020. ⁽⁶⁾
131.	Uredba (EU) 2015/2365 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o transparentnosti transakcija financiranja vrijednosnih papira i ponovne uporabe te o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 337, 23.12.2015., str. 1.)	30. rujna 2019. ⁽⁴⁾
	kako je izmijenjena:	
132.	Uredbom (EU) 2021/23 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana i o izmjeni uredbi (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 i direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132 (SL L 22, 22.1.2021., str. 1.)	31. prosinca 2024. (uz iznimku članka 95. – 31. prosinca 2022., članka 87. stavka 2. – 31. prosinca 2023., članka 9. stavaka 1., 2., 3., 4., 6., 7., 9., 10., 12., 13., 16., 17., 18., 19., članka 10. stavaka 1., 2., 3., 8., 9., 10., 11., 12. i članka 11. – 31. prosinca 2024., članka 9. stavka 14. i članka 20. – 31. prosinca 2025.) ⁽⁹⁾
133.	Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL L 337, 23.12.2015., str. 35.) i, prema potrebi, povezane mjere 2. razine	30. rujna 2018. ⁽⁴⁾

134.	Uredba (EU) 2016/1011 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o indeksima koji se upotrebljavaju kao referentne vrijednosti u financijskim instrumentima i financijskim ugovorima ili za mjerenje uspješnosti investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2014/17/EU te Uredbe (EU) br. 596/2014 (SL L 171, 29.6.2016., str. 1.) kako je izmijenjena:	1. ožujka 2020. (6)
135.	Uredbom (EU) 2019/2089 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o izmjeni Uredbe (EU) 2016/1011 u pogledu referentnih vrijednosti EU-a za klimatsku tranziciju i referentnih vrijednosti EU-a usklađenih s Pariškim sporazumom te objavama u vezi s održivošću za referentne vrijednosti (SL L 317, 9.12.2019., str. 17.)	31. prosinca 2021. (8)
136.	Uredbom (EU) 2021/168 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. veljače 2021. o izmjeni Uredbe (EU) 2016/1011 u pogledu izuzeća određenih referentnih vrijednosti promptnog deviznog tečaja trećih zemalja i određivanja zamjene za određene referentne vrijednosti koje prestaju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 49, 12.2.2021., str. 6).	31. prosinca 2023. (9)
Zakonodavstvo o prikupljanju statističkih podataka (*)		
137.	Smjernica Europske središnje banke ESB/2013/24 od 25. srpnja 2013. o statističkim izvještajnim zahtjevima Europske središnje banke u području tromjesečnih financijskih izvještaja (SL L 2, 7.1.2014., str. 34.) kako je izmijenjena:	31. ožujka 2016. (2)
138.	Smjernicom (EU) 2016/66 Europske središnje banke od 26. studenoga 2015. o izmjeni Smjernice ESB/2013/24 o statističkim izvještajnim zahtjevima Europske središnje banke u području tromjesečnih financijskih računa (ESB/2015/40) (SL L 14, 21.1.2016., str. 36.)	31. ožujka 2017. (4)
139.	Smjernicom (EU) 2020/1553 Europske središnje banke od 14. listopada 2020. o izmjeni Smjernice ESB/2013/24 o statističkim izvještajnim zahtjevima Europske središnje banke u području tromjesečnih financijskih računa (ECB/2020/51) (SL L 354, 26.10.2020., str. 24.).	31. prosinca 2022. (9)
140.	Smjernicom (EU) 2021/827 Europske središnje banke od 29. travnja 2021. o izmjeni Smjernice ESB/2013/24 o statističkim izvještajnim zahtjevima Europske središnje banke u području tromjesečnih financijskih računa (ESB/2021/20) (SL L 184, 25.5.2021., str. 4.).	31. prosinca 2022. (9)
141.	Uredba (EU) 2021/379 Europske središnje banke od 22. siječnja 2021. o bilančnim stavkama kreditnih institucija i sektora monetarnih financijskih institucija (preinaka) (ESB/2021/2) (SL L 73, 3.3.2021., str. 16.).	31. prosinca 2022. (9)
142.	Uredba (EU) br. 1072/2013 Europske središnje banke od 24. rujna 2013. o statistici kamatnih stopa koje primjenjuju monetarne financijske institucije (preinaka) (ESB/2013/34), SL L 297, 7.11.2013., str. 51.) kako je izmijenjena:	31. ožujka 2016. (2)
143.	Uredbom (EU) br. 756/2014 Europske središnje banke od 8. srpnja 2014. ESB/2014/30 o izmjeni Uredbe (EU) br. 1072/2013 (ESB/2013/34) o statistici kamatnih stopa koje primjenjuju monetarne financijske institucije (ESB/2014/30) (SL L 205, 12.7.2014., str. 14.)	
144.	Smjernicom (EU) 2021/830 Europske središnje banke od 26. ožujka 2021. o statističkim podacima koji se dostavljaju o bilančnim stavkama i kamatnim stopama monetarnih financijskih institucija (ESB/2021/11).	31. prosinca 2022. (9)

-
- (¹) Zajednički odbor iz 2013. dogovorio se o navedenim rokovima u skladu s člankom 8. stavkom 4. Monetarnog sporazuma od 30. lipnja 2011. između Europske unije i Kneževine Andore.
- (²) Zajednički odbor iz 2014. dogovorio se o navedenim rokovima u skladu s člankom 8. stavkom 4. Monetarnog sporazuma od 30. lipnja 2011. između Europske unije i Kneževine Andore.
- (³) Zajednički odbor iz 2015. dogovorio se o navedenim rokovima u skladu s člankom 8. stavkom 4. Monetarnog sporazuma od 30. lipnja 2011. između Europske unije i Kneževine Andore.
- (⁴) Zajednički odbor iz 2016. dogovorio se o navedenim rokovima u skladu s člankom 8. stavkom 4. Monetarnog sporazuma od 30. lipnja 2011. između Europske unije i Kneževine Andore.
- (⁵) Zajednički odbor iz 2017. dogovorio se o navedenim rokovima u skladu s člankom 8. stavkom 4. Monetarnog sporazuma od 30. lipnja 2011. između Europske unije i Kneževine Andore.
- (⁶) Zajednički odbor iz 2018. dogovorio se o navedenim rokovima u skladu s člankom 8. stavkom 4. Monetarnog sporazuma od 30. lipnja 2011. između Europske unije i Kneževine Andore.
- (⁷) Zajednički odbor iz 2019. dogovorio se o navedenim rokovima u skladu s člankom 8. stavkom 4. Monetarnog sporazuma od 30. lipnja 2011. između Europske unije i Kneževine Andore.
- (⁸) Zajednički odbor iz 2020. dogovorio se o navedenim rokovima u skladu s člankom 8. stavkom 4. Monetarnog sporazuma od 30. lipnja 2011. između Europske unije i Kneževine Andore.
- (⁹) Zajednički odbor iz 2021. dogovorio se o navedenim rokovima u skladu s člankom 8. stavkom 4. Monetarnog sporazuma od 30. lipnja 2011. između Europske unije i Kneževine Andore.
- (*) Kako je dogovoreno na temelju predložka za pojednostavnjeno statističko izvješćavanje.
-

ODLUKA KOMISIJE (EU) 2022/446**od 15. ožujka 2022.****o izmjeni Priloga Monetarnom sporazumu između Europske unije i Republike San Marina**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Monetarni sporazum od 27. ožujka 2012. između Europske unije i Republike San Marina ⁽¹⁾, a posebno njegov članak 8. stavak 5.,

budući da:

- (1) Monetarni sporazum između Unije i San Marina („Sporazum“) stupio je na snagu 1. rujna 2012.
- (2) U članku 8. stavku 1. Sporazuma propisuje se da San Marino provodi pravne akte i propise Unije o euronovčanicama i eurokovanicama, bankarstvu i financijskom pravu, sprečavanju pranja novca, sprečavanju prijevara i krivotvorenja gotovine i bezgotovinskih sredstava plaćanja, medaljama i žetonima te statističkim izvještajnim zahtjevima. Ti akti i propisi navedeni su u Prilogu Monetarnom sporazumu.
- (3) Komisija bi trebala, ako se smatra prikladnim, jedanput godišnje ili češće mijenjati Prilog Monetarnom sporazumu kako bi se u obzir uzeli novi mjerodavni pravni akti i propisi Unije te izmjene postojećih akata i propisa.
- (4) Određeni pravni akti i pravila Unije više nisu mjerodavni te bi ih stoga trebalo izbrisati iz Priloga, a u međuvremenu su doneseni ili izmijenjeni drugi pravni akti i pravila Unije koji bi se trebali dodati u Prilog.
- (5) Prilog Monetarnom sporazumu trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Prilog Monetarnom sporazumu između Europske unije i Republike San Marino zamjenjuje se tekstem Priloga ovoj Odluci.

*Članak 2.*Ova Odluka stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu 15. ožujka 2022.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN

⁽¹⁾ SL C 121, 26.4.2012., str. 5.

PRILOG

„PRILOG

	Zakonske odredbe koje treba provesti	Rok za provedbu
	Sprečavanje pranja novca	
1.	Odluka Vijeća 2000/642/PUP od 17. listopada 2000. o uređenju suradnje između financijsko-obavještajnih jedinica država članica vezano za razmjenu informacija (SL L 271, 24.10.2000., str. 4.)	1. rujna 2013.
2.	Okvirna odluka Vijeća 2001/500/PUP od 26. lipnja 2001. o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima (SL L 182, 5.7.2001., str. 1.)	
3.	Okvirna odluka Vijeća 2005/212/PUP od 24. veljače 2005. o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine pribavljene kaznenim djelima (SL L 68, 15.3.2005., str. 49.)	1. listopada 2014. ⁽¹⁾
4.	Odluka Vijeća 2007/845/PUP od 6. prosinca 2007. o suradnji između ureda za oduzimanje imovinske koristi država članica u području praćenja i utvrđivanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom ili druge imovine povezane s kaznenim djelom (SL L 332, 18.12.2007., str. 103.)	
5.	Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (SL L 127, 29.4.2014., str. 39.)	1. studenoga 2016. ⁽²⁾
6.	Uredba (EU) 2015/847 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o informacijama koje su priložene prijenosu novčanih sredstava i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1781/2006 (SL L 141, 5.6.2015., str. 1.)	1. listopada 2017. ⁽³⁾
7.	Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.) kako je izmijenjena:	1. listopada 2017. ⁽³⁾
8.	Direktivom (EU) 2018/843 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive (EU) 2015/849 o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma i o izmjeni direktiva 2009/138/EZ i 2013/36/EU (SL L 156, 19.6.2018., str. 43.) kako je dopunjena:	31. prosinca 2020. ⁽⁶⁾
9.	Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2016/1675 od 14. srpnja 2016. o dopuni Direktive (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem visokorizičnih trećih zemalja sa strateškim nedostacima (SL L 254, 20.9.2016., str. 1.) kako je izmijenjena:	1. listopada 2017. ⁽³⁾
10.	Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2018/105 od 27. listopada 2017. o izmjeni Delegirane uredbe (EU) 2016/1675 u pogledu dodavanja Etiopije na popis visokorizičnih trećih zemalja u tablici u točki I. Priloga (SL L 19, 24.1.2018., str. 1.)	31. ožujka 2019. ⁽⁶⁾

11.	Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2018/212 od 13. prosinca 2017. o izmjeni Delegirane uredbe (EU) 2016/1675 o dopuni Direktive (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu dodavanja Šri Lanke, Trinidada i Tobaga i Tunisa u tablicu u točki I. Priloga (SL L 41, 14.2.2018., str. 4.)	31. ožujka 2019. (°)
12.	Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2018/1467 od 27. srpnja 2018. o izmjeni Delegirane uredbe (EU) 2016/1675 o dopuni Direktive (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu dodavanja Pakistana u tablicu u točki I. Priloga (SL L 246, 2.10.2018., str. 1.)	31. prosinca 2019 (°)
13.	Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2020/855 od 7. svibnja 2020. o izmjeni Delegirane uredbe (EU) 2016/1675 o dopuni Direktive (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu dodavanja Bahama, Barbadosa, Bocvane, Kambodže, Gane, Jamajke, Mauricijusa, Mongolije, Mjanmara/Burme, Nikaragve, Paname i Zimbabvea u tablicu u točki I. Priloga te brisanja Bosne i Hercegovine, Etiopije, Gvajane, Laoske Narodne Demokratske Republike, Šri Lanke i Tunisa iz te tablice (SL L 195, 19.6.2020., str. 1.)	31. prosinca 2022. (°)
14.	Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2021/37 od 7. prosinca 2020. o izmjeni Delegirane uredbe (EU) 2016/1675 o dopuni Direktive (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu brisanja Mongolije iz tablice u točki I. Priloga (SL L 14, 18.1.2021., str. 1.)	31. prosinca 2023 (°)
15.	Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2019/758 od 31. siječnja 2019. o dopuni Direktive (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za minimalno djelovanje i vrstu dodatnih mjera koje kreditne i financijske institucije moraju poduzeti kako bi se ublažili rizici pranja novca i financiranja terorizma u određenim trećim zemljama (SL L 125, 14.5.2019., str. 4.)	31. prosinca 2020 (°)
16.	Uredba (EU) 2018/1672 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o kontrolama gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz Unije i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1889/2005 (SL L 284, 12.11.2018., str. 6.)	31. prosinca 2021 (°)
17.	Direktiva (EU) 2018/1673 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o borbi protiv pranja novca kaznenopravnim sredstvima (SL L 284, 12.11.2018., str. 22.)	31. prosinca 2021. (°)
	Sprečavanje prijevara i krivotvorenja	
18.	Uredba Vijeća (EZ) br. 1338/2001 od 28. lipnja 2001. o utvrđivanju mjera potrebnih za zaštitu eura od krivotvorenja (SL L 181, 4.7.2001., str. 6.) kako je izmijenjena:	1. rujna 2013.
19.	Uredbom Vijeća (EZ) br. 44/2009 od 18. prosinca 2008. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1338/2001 o utvrđivanju mjera potrebnih za zaštitu eura od krivotvorenja (SL L 17, 22.1.2009., str. 1.)	
20.	Odluka Vijeća 2001/887/PUP od 6. prosinca 2001. o zaštiti eura od krivotvorenja (SL L 329, 14.12.2001., str. 1.)	1. rujna 2013.
21.	Odluka Vijeća 2003/861/EZ od 8. prosinca 2003. o analizi i suradnji s obzirom na krivotvorene kovanice eura (SL L 325, 12.12.2003., str. 44.)	1. rujna 2013.

22.	Uredba Vijeća (EZ) br. 2182/2004 od 6. prosinca 2004. o medaljama i žetonima koji nalikuju eurokovanicama (SL L 373, 21.12.2004., str. 1.) kako je izmijenjena:	1. rujna 2013.
23.	Uredbom Vijeća (EZ) br. 46/2009 od 18. prosinca 2008. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2182/2004 o medaljama i žetonima koji nalikuju eurokovanicama (SL L 17, 22.1.2009., str. 5.)	
24.	Direktiva 2014/62/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o kaznenopravnoj zaštiti eura i drugih valuta od krivotvorenja, kojom se zamjenjuje Okvirnu odluku Vijeća 2000/383/PUP (SL L 151, 21.5.2014., str. 1.)	1. srpnja 2016. (²)
25.	Direktiva (EU) 2019/713 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o borbi protiv prijevara i krivotvorenja u vezi s bezgotovinskim sredstvima plaćanja i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/413/PUP (SL L 123, 10.5.2019., str. 18.)	31. prosinca 2021. (⁷)
	Propisi o euronovčanicama i eurokovanicama	
26.	Uz iznimku članka 1.a stavaka 2. i 3. te članka 4.a, 4.b i 4.c: Uredba Vijeća (EZ) br. 2532/98 od 23. studenoga 1998. o ovlastima Europske središnje banke za izricanje sankcija (SL L 318, 27.11.1998., str. 4.) kako je izmijenjena:	1. rujna 2013.
27.	Uredbom Vijeća (EU) 2015/159 od 27. siječnja 2015. o izmjenama Uredbe (EZ) br. 2532/98 o ovlastima Europske središnje banke za izricanje sankcija (SL L 27, 3.2.2015., str. 1.)	31. listopada 2021. (⁸)
28.	Zaključci Vijeća od 10. svibnja 1999. o sustavu upravljanja kvalitetom za eurokovanice	1. rujna 2013.
29.	Komunikacija Komisije 2001/C 318/03 od 22. listopada 2001. o zaštiti autorskog prava na dizajn zajedničke strane eurokovanica (C(2001) 600 final) (SL C 318, 13.11.2001., str. 3.)	1. rujna 2013.
30.	Smjernica Europske središnje banke ESB/2003/5 od 20. ožujka 2003. o izvršenju mjera protiv nepropisnih reprodukcija euronovčanica te o zamjeni i povlačenju euronovčanica (SL L 78, 25.3.2003., str. 20.) kako je izmijenjena:	1. rujna 2013.
31.	Smjernicom Europske središnje banke ESB/2013/11 od 19. travnja 2013. o izmjeni Smjernice ESB/2003/5 o izvršenju mjera protiv nepropisnih reprodukcija euronovčanica te o zamjeni i povlačenju euronovčanica (SL L 118, 30.4.2013., str. 43.)	1. listopada 2013. (¹)
32.	Smjernicom (EU) 2020/2091 Europske središnje banke od 4. prosinca 2020. o izmjeni Smjernice ESB/2003/5 o izvršenju mjera protiv nepropisnih reprodukcija euronovčanica te o zamjeni i povlačenju euronovčanica (ESB/2020/61) (SL L 423, 15.12.2020., str. 65.)	30. rujna 2022. (⁹)
33.	Odluka Europske središnje banke ESB/2010/14 od 16. rujna 2010. o apoenima, karakteristikama, reproduciranju, zamjeni i povlačenju euronovčanica (SL L 267, 9.10.2010., str. 1.) kako je izmijenjena:	1. rujna 2013.
34.	Odlukom Europske središnje banke ECB/2012/19 od 7. rujna 2012. o izmjeni Odluke ESB/2010/14 o provjeri autentičnosti i prikladnosti euronovčanica te njihovu vraćanju u optjecaj (2012/507/EU) (SL L 253, 20.9.2012., str. 19.)	1. listopada 2013. (¹)

35.	Odlukom (EU) 2019/2195 Europske središnje banke od 5. prosinca 2019. o izmjeni Odluke ESB/2010/14 o provjeri autentičnosti i prikladnosti euronovčanica te njihovu vraćanju u optjecaj (ESB/2019/39) (SL L 330, 20.12.2019., str. 91.)	31. prosinca 2021. (8)
36.	Uredba (EU) br. 1210/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2010. o provjeri autentičnosti eurokovanica i postupanju s eurokovanicama neprikladnim za optjecaj (SL L 339, 22.12.2010., str. 1.)	1. rujna 2013.
37.	Uredba (EU) br. 1214/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o profesionalnom prekograničnom cestovnom prijevozu gotovog novca u eurima između država članica europodručja (SL L 316, 29.11.2011., str. 1.)	1. listopada 2014. (1)
38.	Uredba (EU) br. 651/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o izdavanju eurokovanica (SL L 201, 27.7.2012., str. 135.)	1. listopada 2013. (1)
39.	Odluka ESB/2013/10 o apoenima, specifikacijama, reproduciranju, zamjeni i povlačenju euronovčanica (ESB/2013/10) (SL L 118, 30.4.2013., str. 37.) kako je izmijenjena:	1. listopada 2013. (1)
40.	Odlukom (EU) 2019/669 Europske središnje banke od 4. travnja 2019. o izmjeni Odluke ESB/2013/10 o apoenima, specifikacijama, reproduciranju, zamjeni i povlačenju euronovčanica (SL L 113, 29.4.2019., str. 6.)	31. prosinca 2020. (7)
41.	Odlukom (EU) 2020/2090 Europske središnje banke od 4. prosinca 2020. o izmjeni Odluke ESB/2013/10 o apoenima, specifikacijama, reproduciranju, zamjeni i povlačenju euronovčanica (ESB/2020/60) (SL L 423, 15.12.2020., str. 62.)	30. rujna 2022. (9)
42.	Uredba Vijeća (EU) br. 729/2014 od 24. lipnja 2014. o apoenima i tehničkim specifikacijama eurokovanica namijenjenih za optjecaj (preinaka) (SL L 194, 2.7.2014., str. 1.)	1. listopada 2013. (1)
Zakonodavstvo u području bankarstva i financija		
43.	Direktiva Vijeća 86/635/EEZ od 8. prosinca 1986. o godišnjim financijskim izvještajima i konsolidiranim financijskim izvještajima banaka i drugih financijskih institucija (SL L 372, 31.12.1986., str. 1.) kako je izmijenjena:	1. rujna 2016.
44.	Direktivom 2001/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. rujna 2001. o izmjeni direktiva 78/660/EEZ, 83/349/EEZ i 86/635/EEZ u vezi s pravilima vrednovanja za godišnje financijske i konsolidirane financijske izvještaje određenih vrsta trgovačkih društava, kao i banaka i drugih financijskih institucija (SL L 283, 27.10.2001., str. 28.)	
45.	Direktivom 2003/51/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2003. o izmjeni direktiva 78/660/EEZ, 83/349/EEZ, 86/635/EEZ i 91/674/EEZ o godišnjim i konsolidiranim financijskim izvještajima određenih vrsta trgovačkih društava, banaka i drugih financijskih institucija te osiguravajućih poduzeća (SL L 178, 17.7.2003., str. 16.)	
46.	Direktivom 2006/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o izmjeni Direktive Vijeća 78/660/EEZ o godišnjim financijskim izvještajima za određene vrste trgovačkih društava, Direktive Vijeća 83/349/EEZ o konsolidiranim financijskim izvještajima, Direktive Vijeća 86/635/EEZ o godišnjim financijskim izvještajima i konsolidiranim financijskim izvještajima banaka i drugih financijskih institucija i Direktive Vijeća 91/674/EEZ o godišnjim financijskim izvještajima i konsolidiranim financijskim izvještajima osiguravajućih poduzeća (SL L 224, 16.8.2006., str. 1.)	

47.	Direktiva Vijeća 89/117/EEZ od 13. veljače 1989. o obvezama podružnica osnovanih u državi članici kreditnih i financijskih institucija koje imaju sjedište izvan te države članice, u pogledu objavljivanja godišnjih računovodstvenih dokumenata (SL L 44, 16.2.1989., str. 40.)	1. rujna 2018.
48.	Direktiva 97/9/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 3. ožujka 1997. o sustavima naknada štete za investitore (SL L 84, 26.3.1997., str. 22.)	1. rujna 2018.
49.	Direktiva 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira (SL L 166, 11.6.1998., str. 45.) kako je izmijenjena:	1. rujna 2018.
50.	Direktivom 2009/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o izmjeni Direktive 98/26/EZ o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira i Direktive 2002/47/EZ o ugovorima o financijskom kolateralu s obzirom na povezane sustave i kreditna potraživanja (SL L 146, 10.6.2009., str. 37.)	
51.	Direktivom 2010/78/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o izmjeni direktiva 98/26/EZ, 2002/87/EZ, 2003/6/EZ, 2003/41/EZ, 2003/71/EZ, 2004/39/EZ, 2004/109/EZ, 2005/60/EZ, 2006/48/EZ, 2006/49/EZ i 2009/65/EZ u pogledu ovlasti Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje), Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala) (SL L 331, 15.12.2010., str. 120.)	
52.	Uredbom (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (SL L 201, 27.7.2012., str. 1.)	30. rujna 2019. ⁽³⁾
53.	Uredbom (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012 (SL L 257, 28.8.2014., str. 1.)	1. rujna 2018.
54.	Direktivom (EU) 2019/879 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o izmjeni Direktive 2014/59/EU u pogledu kapaciteta pokrivanja gubitaka i dokapitalizacije kreditnih institucija i investicijskih društava te Direktive 98/26/EZ (SL L 150, 7.6.2019., str. 296.)	31. prosinca 2022. ⁽⁸⁾
55.	Direktiva 2001/24/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. travnja 2001. o restrukturiranju i likvidaciji kreditnih institucija (SL L 125, 5.5.2001., str. 15.) kako je izmijenjena:	1. rujna 2018.
56.	Direktivom 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.)	

57.	<p>Direktiva 2002/47/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. lipnja 2002. o financijskom kolateralu (SL L 168, 27.6.2002., str. 43.)</p> <p>kako je izmijenjena:</p>	1. rujna 2018.
58.	<p>Direktivom 2009/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o izmjeni Direktive 98/26/EZ o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira i Direktive 2002/47/EZ o ugovorima o financijskom kolateralu s obzirom na povezane sustave i kreditna potraživanja (SL L 146, 10.6.2009., str. 37.)</p>	
59.	<p>Direktivom 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.)</p>	1. rujna 2018. (²)
60.	<p>Uredbom (EU) 2021/23 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana i o izmjeni uredbi (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 i direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132 (SL L 22, 22.1.2021., str. 1.)</p>	<p>31. prosinca 2024. (uz iznimku članka 95. – 31. prosinca 2022., članka 87. stavka 2. – 31. prosinca 2023., članka 9. stavaka 1., 2., 3., 4., 6., 7., 9., 10., 12., 13., 16., 17., 18., 19., članka 10. stavaka 1., 2., 3., 8., 9., 10., 11., 12. i članka 11. – 31. prosinca 2024., članka 9. stavka 14. i članka 20. – 31. prosinca 2025.) (²)</p>
61.	<p>Direktiva 2002/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2002. o dodatnom nadzoru kreditnih institucija, društava za osiguranje i investicijskih društava u financijskom konglomeratu i o izmjeni direktiva Vijeća 73/239/EEZ, 79/267/EEZ, 92/49/EEZ, 92/96/EEZ, 93/6/EEZ i 93/22/EEZ i direktiva 98/78/EZ i 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 35, 11.2.2003., str. 1.) i, prema potrebi, povezane mjere 2. razine</p> <p>kako je izmijenjena:</p>	1. rujna 2018.
62.	<p>Direktivom 2005/1/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2005. o izmjeni direktiva Vijeća 73/239/EEZ, 85/611/EEZ, 91/675/EEZ, 92/49/EEZ i 93/6/EEZ i direktiva 94/19/EZ, 98/78/EZ, 2000/12/EZ, 2001/34/EZ, 2002/83/EZ i 2002/87/EZ radi uspostavljanja nove organizacijske strukture odbora za financijske usluge (SL L 79, 24.3.2005., str. 9.)</p>	
63.	<p>Direktivom 2008/25/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2008. o izmjeni Direktive 2002/87/EZ o dopunskom nadzoru kreditnih institucija, osiguravajućih društava i investicijskih društava u financijskom konglomeratu, u pogledu provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji (SL L 81, 20.3.2008., str. 40.)</p>	

64.	Direktivom 2010/78/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o izmjeni direktiva 98/26/EZ, 2002/87/EZ, 2003/6/EZ, 2003/41/EZ, 2003/71/EZ, 2004/39/EZ, 2004/109/EZ, 2005/60/EZ, 2006/48/EZ, 2006/49/EZ i 2009/65/EZ u pogledu ovlasti Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje), Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala) (SL L 331, 15.12.2010., str. 120.)	
65.	Direktivom 2011/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o izmjeni direktiva 98/78/EZ, 2002/87/EZ, 2006/48/EZ i 2009/138/EZ u odnosu na dodatni nadzor financijskih subjekata u financijskom konglomeratu (SL L 326, 8.12.2011., str. 113.)	
66.	Direktivom 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.)	
67.	Direktivom (EU) 2019/2034 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o bonitetnom nadzoru nad investicijskim društvima i izmjeni direktiva 2002/87/EZ, 2009/65/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU i 2014/65/EU (SL L 314, 5.12.2019., str. 64.)	31. prosinca 2023. ⁽⁸⁾
68.	Uredba (EZ) br. 924/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o prekograničnim plaćanjima u Zajednici i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 2560/2001 (SL L 266, 9.10.2009., str. 11.) kako je izmijenjena:	1. rujna 2018.
69.	Uredbom (EU) br. 260/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012. o utvrđivanju tehničkih i poslovnih zahtjeva za kreditne transfere i izravna terećenja u eurima i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 924/2009 (SL L 94, 30.3.2012., str. 22.)	1. rujna 2018. ⁽¹⁾
70.	Direktiva 2009/110/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac te o izmjeni direktiva 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2000/46/EZ (SL L 267, 10.10.2009., str. 7.) kako je izmijenjena:	1. rujna 2016.
71.	Direktivom 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.)	1. rujna 2017. ⁽³⁾
72.	Direktivom (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL L 337, 23.12.2015., str. 35.)	30. rujna 2018. ⁽⁴⁾
73.	Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.) kako je izmijenjena:	1. rujna 2016.

74.	Uredbom (EU) br. 1022/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1093/2010 o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo) u odnosu na dodjelu određenih zadaća Europskoj središnjoj banci na temelju Uredbe Vijeća (EU) br. 1024/2013 (SL L 287, 29.10.2013., str. 5.)	
75.	Direktivom 2014/17/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. veljače 2014. o ugovorima o potrošačkim kreditima koji se odnose na stambene nekretnine i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2013/36/EU i Uredbe (EU) br. 1093/2010 (SL L 60, 28.2.2014., str. 34.)	
76.	Direktivom 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.)	1. rujna 2018. ⁽³⁾
77.	Direktivom (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL L 337, 23.12.2015., str. 35.)	30. rujna 2018. ⁽⁴⁾
78.	Uredbom (EU) 2019/2033 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o bonitetnim zahtjevima za investicijska društva i o izmjeni uredbi (EU) br. 1093/2010, (EU) br. 575/2013, (EU) br. 600/2014 i (EU) br. 806/2014 (SL L 314, 5.12.2019., str. 1.)	31. prosinca 2023. ⁽⁸⁾
79.	Uredba (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/77/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 84.)	1. rujna 2016.
kako je izmijenjena:		
80.	Direktivom 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2003/41/EZ i 2009/65/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 1095/2010 (SL L 174, 1.7.2011., str. 1.)	
81.	Uredbom (EU) br. 258/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o uspostavi programa Unije za podupiranje posebnih aktivnosti u području financijskog izvještavanja i revizije za razdoblje 2014.–2020. i stavljanju izvan snage Odluke br. 716/2009/EZ (SL L 105, 8.4.2014., str. 1.)	
82.	Direktivom 2014/51/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o izmjeni direktiva 2003/71/EZ i 2009/138/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009, (EU) br. 1094/2010 i (EU) br. 1095/2010 u pogledu ovlasti Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje) i Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala) (SL L 153, 22.5.2014., str. 1.)	

83.	Uredbom (EU) 2021/23 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana i o izmjeni uredbi (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 i direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132 (SL L 22, 22.1.2021., str. 1.)	31. prosinca 2024. (uz iznimku članka 95. – 31. prosinca 2022., članka 87. stavka 2. – 31. prosinca 2023., članka 9. stavaka 1., 2., 3., 4., 6., 7., 9., 10., 12., 13., 16., 17., 18., 19., članka 10. stavaka 1., 2., 3., 8., 9., 10., 11., 12. i članka 11. – 31. prosinca 2024., članka 9. stavka 14. i članka 20. – 31. prosinca 2025.) ⁽⁹⁾
84.	Uredba (EU) br. 260/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012. o utvrđivanju tehničkih i poslovnih zahtjeva za kreditne transfere i izravna terećenja u eurima i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 924/2009 (SL L 94, 30.3.2012., str. 22.) kako je izmijenjena:	1. travnja 2018. ⁽²⁾
85.	Uredbom (EU) br. 248/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o izmjeni Uredbe (EU) br. 260/2012 s obzirom na prijelaz na kreditne transfere i izravna terećenja na razini cijele Unije (SL L 84, 20.3.2014., str. 1.)	
86.	Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (SL L 201, 27.7.2012., str. 1.) i, prema potrebi, povezane mjere 2. razine kako je izmijenjena:	30. rujna 2019. ⁽³⁾
87.	Uredbom (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.)	
88.	Direktivom 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.)	
89.	Uredbom (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 173, 12.6.2014., str. 84.)	31. prosinca 2020. ⁽³⁾
90.	Direktivom (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.)	

91.	Uredbom (EU) 2015/2365 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o transparentnosti transakcija financiranja vrijednosnih papira i ponovne uporabe te o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 337, 23.12.2015., str. 1.)	30. rujna 2019. ⁽⁴⁾
92.	Uredbom (EU) 2019/834 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 u pogledu obveze poravnanja, suspenzije obveze poravnanja, zahtjevâ za izvješćivanje, tehnika smanjenja rizika za ugovore o OTC izvedenicama čije se poravnanje ne obavlja posredstvom središnje druge ugovorne strane, registracije i nadzora trgovinskih repozitorija te zahtjevâ za trgovinske repozitorije (SL L 141, 28.5.2019., str. 42.)	31. prosinca 2021. ⁽⁸⁾
93.	Uredbom (EU) 2019/876 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu omjera financijske poluge, omjera neto stabilnih izvora financiranja, zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljive obveze, kreditnog rizika druge ugovorne strane, tržišnog rizika, izloženosti prema središnjim drugim ugovornim stranama, izloženosti prema subjektima za zajednička ulaganja, velikih izloženosti, zahtjeva za izvješćivanje i objavu, i Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 150, 7.6.2019., str. 1.)	31. prosinca 2023. ⁽⁸⁾
94.	Uredbom (EU) 2021/23 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana i o izmjeni uredbi (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 i direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132 (SL L 22, 22.1.2021., str. 1.)	31. prosinca 2024. (uz iznimku članka 95. – 31. prosinca 2022., članka 87. stavka 2. – 31. prosinca 2023., članka 9. stavaka 1., 2., 3., 4., 6., 7., 9., 10., 12., 13., 16., 17., 18., 19., članka 10. stavaka 1., 2., 3., 8., 9., 10., 11., 12. i članka 11. – 31. prosinca 2024., članka 9. stavka 14. i članka 20. – 31. prosinca 2025.) ⁽⁹⁾
95.	Uredbom (EU) 2021/168 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. veljače 2021. o izmjeni Uredbe (EU) 2016/1011 u pogledu izuzeća određenih referentnih vrijednosti promptnog deviznog tečaja trećih zemalja i određivanja zamjene za određene referentne vrijednosti koje prestaju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 49, 12.2.2021., str. 6).	31. prosinca 2023. ⁽⁹⁾
96.	Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.) i, prema potrebi, povezane mjere 2. razine kako je izmijenjena:	1. rujna 2017. ⁽¹⁾
97.	Uredbom (EU) 2017/2395 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu prijelaznih uređenja za ublažavanje učinka uvođenja MSFI-ja 9 na regulatorni kapital te za tretman velikih izloženosti u slučaju određenih izloženosti javnog sektora koje su nominirane u domaćoj valuti bilo koje države članice (SL L 345, 27.12.2017., str. 27.)	30. lipnja 2019. ⁽⁶⁾

98.	Uredbom (EU) 2017/2401 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva (SL L 347, 28.12.2017., str. 1.).	31. ožujka 2020. ⁽⁶⁾
99.	Uredbom (EU) 2019/630 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu minimalnog pokrića gubitka za neprihodujuće izloženosti (SL L 111, 25.4.2019., str. 4.)	31. prosinca 2020. ⁽⁷⁾
100.	Uredbom (EU) 2019/876 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu omjera financijske poluge, omjera neto stabilnih izvora financiranja, zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljive obveze, kreditnog rizika druge ugovorne strane, tržišnog rizika, izloženosti prema središnjim drugim ugovornim stranama, izloženosti prema subjektima za zajednička ulaganja, velikih izloženosti, zahtjeva za izvješćivanje i objavu, i Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 150, 7.6.2019., str. 1.)	31. prosinca 2023. ⁽⁸⁾
101.	Uredbom (EU) 2019/2033 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o bonitetnim zahtjevima za investicijska društva i o izmjeni uredaba (EU) br. 1093/2010, (EU) br. 575/2013, (EU) br. 600/2014 i (EU) br. 806/2014 (SL L 314, 5.12.2019., str. 1.)	31. prosinca 2023. ⁽⁸⁾
102.	Uredbom (EU) 2020/873 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2020. o izmjeni Uredbi (EU) br. 575/2013 i (EU) 2019/876 u pogledu određenih prilagodbi kao odgovora na pandemiju bolesti COVID-19 (SL L 204, 26.6.2020., str. 4.).	31. prosinca 2022. (uz iznimku članka 1. točke 4. – 31. prosinca 2023.) ⁽⁹⁾
103.	Uredbom (EU) 2021/558 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2021. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu prilagodbi sekuritizacijskog okvira radi potpore gospodarskom oporavku kao odgovor na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19 (SL L 116, 6.4.2021., str. 25.)	31. prosinca 2023. (uz iznimku članka 1. točaka 2. i 4. – 31. prosinca 2024.) ⁽⁹⁾
104.	Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.) i, prema potrebi, povezane mjere 2. razine kako je izmijenjena:	1. rujna 2017. ⁽¹⁾
105.	Direktivom 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.)	1. rujna 2018. ⁽³⁾
106.	Direktivom (EU) 2019/878 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o izmjeni Direktive 2013/36/EU u pogledu izuzetih subjekata, financijskih holdinga, mješovitih financijskih holdinga, primitaka, nadzornih mjera i ovlasti te mjera za očuvanje kapitala (SL L 150, 7.6.2019., str. 253.)	31. prosinca 2022. ⁽⁸⁾
107.	Direktivom (EU) 2019/2034 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o bonitetnom nadzoru nad investicijskim društvima i izmjeni direktiva 2002/87/EZ, 2009/65/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU i 2014/65/EU (SL L 314, 5.12.2019., str. 64.)	31. prosinca 2023. ⁽⁸⁾

108.	Direktivom (EU) 2021/338 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2021. o izmjeni Direktive 2014/65/EU u pogledu zahtjeva za informacije, upravljanja proizvodima i ograničenja pozicija, i direktiva 2013/36/EU i (EU) 2019/878 u pogledu njihove primjene na investicijska društva, radi potpore oporavku od krize uzrokovane bolešću COVID-19 (SL L 68, 26.2.2021., str. 14.)	31. prosinca 2023. (°)
109.	Uredba (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zlouporabi tržišta (Uredba o zlouporabi tržišta) te stavljanju izvan snage Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ (SL L 173, 12.6.2014., str. 1.) i, prema potrebi, povezane mjere 2. razine kako je izmijenjena:	30. rujna 2018. (4)
110.	Uredbom (EU) 2016/1011 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o indeksima koji se upotrebljavaju kao referentne vrijednosti u financijskim instrumentima i financijskim ugovorima ili za mjerenje uspješnosti investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2014/17/EU te Uredbe (EU) br. 596/2014 (SL L 171, 29.6.2016., str. 1.)	1. ožujka 2020. (6)
111.	Uredbom (EU) 2016/1033 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. lipnja 2016. o izmjeni Uredbe (EU) br. 600/2014 o tržištima financijskih instrumenata, Uredbe (EU) br. 596/2014 o zlouporabi tržišta i Uredbe (EU) br. 909/2014 o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira (SL L 175, 30.6.2016., str. 1.)	30. rujna 2018. (5)
112.	Direktiva 2014/49/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o sustavima osiguranja depozita (preinaka) (SL L 173, 12.6.2014., str. 149.)	1. rujna 2016. (2)
113.	Direktiva 2014/57/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o kaznenopravnim sankcijama za zlouporabu tržišta (Direktiva o zlouporabi tržišta) (SL L 173, 12.6.2014., str. 179.)	30. rujna 2018. (4)
114.	Direktiva 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190.) i, prema potrebi, povezane mjere 2. razine kako je izmijenjena:	1. rujna 2018. (3)
115.	Direktivom (EU) 2017/2399 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o izmjeni Direktive 2014/59/EU u pogledu rangiranja neosiguranih dužničkih instrumenata u insolventijskoj hijerarhiji (SL L 345, 27.12.2017., str. 96.)	31. listopada 2019. (6)
116.	Direktivom (EU) 2019/879 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o izmjeni Direktive 2014/59/EU u pogledu kapaciteta pokrivanja gubitaka i dokapitalizacije kreditnih institucija i investicijskih društava te Direktive 98/26/EZ (SL L 150, 7.6.2019., str. 296.)	31. prosinca 2022. (8)
117.	Direktivom (EU) 2019/2034 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o bonitetnom nadzoru nad investicijskim društvima i izmjeni direktiva 2002/87/EZ, 2009/65/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU i 2014/65/EU (SL L 314, 5.12.2019., str. 64.)	31. prosinca 2023. (8)

118.	Uredbom (EU) 2021/23 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana i o izmjeni uredbi (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 i direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132 (SL L 22, 22.1.2021., str. 1.)	31. prosinca 2024. (uz iznimku članka 95. – 31. prosinca 2022., članka 87. stavka 2. – 31. prosinca 2023., članka 9. stavaka 1., 2., 3., 4., 6., 7., 9., 10., 12., 13., 16., 17., 18., 19., članka 10. stavaka 1., 2., 3., 8., 9., 10., 11., 12. i članka 11. – 31. prosinca 2024., članka 9. stavka 14. i članka 20. – 31. prosinca 2025.) ⁽⁹⁾
119.	Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (SL L 173, 12.6.2014., str. 349.) i, prema potrebi, povezane mjere 2. razine kako je izmijenjena:	31. prosinca 2020. ⁽³⁾
120.	Uredbom (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012 (SL L 257, 28.8.2014., str. 1.)	31. prosinca 2020. ⁽⁴⁾
121.	Direktivom (EU) 2016/1034 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. lipnja 2016. o izmjeni Direktive 2014/65/EU o tržištu financijskih instrumenata (SL L 175, 30.6.2016., str. 8.) Uz iznimku članka 64. stavka 5.:	31. prosinca 2021. ⁽⁵⁾
122.	Direktivom (EU) 2019/2034 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o bonitetnom nadzoru nad investicijskim društvima i izmjeni direktiva 2002/87/EZ, 2009/65/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU i 2014/65/EU (SL L 314, 5.12.2019., str. 64.)	31. prosinca 2023. ⁽⁸⁾
123.	Direktivom (EU) 2019/2177 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2019. o izmjeni Direktive 2009/138/EZ o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II), Direktive 2014/65/EU o tržištu financijskih instrumenata i Direktive (EU) 2015/849 o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma (SL L 334, 27.12.2019., str. 155.)	31. prosinca 2024. ⁽⁸⁾
124.	Direktivom (EU) 2020/1504 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. listopada 2020. o izmjeni Direktive 2014/65/EU o tržištu financijskih instrumenata (SL L 347, 20.10.2020., str. 50.)	31. prosinca 2023. ⁽⁹⁾
125.	Direktivom (EU) 2021/338 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2021. o izmjeni Direktive 2014/65/EU u pogledu zahtjeva za informacije, upravljanja proizvodima i ograničenja pozicija, i direktiva 2013/36/EU i (EU) 2019/878 u pogledu njihove primjene na investicijska društva, radi potpore oporavku od krize uzrokovane bolešću COVID-19 (SL L 68, 26.2.2021., str. 14.)	31. prosinca 2023. ⁽⁹⁾

126.	<p>Uredba (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 173, 12.6.2014., str. 84.) i, prema potrebi, povezane mjere 2. razine</p> <p>kako je izmijenjena:</p>	31. prosinca 2020. ⁽³⁾
127.	<p>Uredbom (EU) 2016/1033 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. lipnja 2016. o izmjeni Uredbe (EU) br. 600/2014 o tržištima financijskih instrumenata, Uredbe (EU) br. 596/2014 o zlouporabi tržišta i Uredbe (EU) br. 909/2014 o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira (SL L 175, 30.6.2016., str. 1.)</p>	31. prosinca 2020. ⁽³⁾
128.	<p>Uredbom (EU) 2019/2033 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o bonitetnim zahtjevima za investicijska društva i o izmjeni uredaba (EU) br. 1093/2010, (EU) br. 575/2013, (EU) br. 600/2014 i (EU) br. 806/2014 (SL L 314, 5.12.2019., str. 1.)</p>	31. prosinca 2023. ⁽⁸⁾
129.	<p>Uredbom (EU) 2021/23 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana i o izmjeni uredbi (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 i direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132 (SL L 22, 22.1.2021., str. 1.)</p>	<p>31. prosinca 2024. (uz iznimku članka 95. – 31. prosinca 2022., članka 87. stavka 2. – 31. prosinca 2023., članka 9. stavaka 1., 2., 3., 4., 6., 7., 9., 10., 12., 13., 16., 17., 18., 19., članka 10. stavaka 1., 2., 3., 8., 9., 10., 11., 12. i članka 11. – 31. prosinca 2024., članka 9. stavka 14. i članka 20. – 31. prosinca 2025.) ⁽⁹⁾</p>
130.	<p>Uredba (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012 (SL L 257, 28.8.2014., str. 1.)</p> <p>kako je izmijenjena:</p>	31. prosinca 2020. ⁽⁴⁾
131.	<p>Uredbom (EU) 2016/1033 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. lipnja 2016. o izmjeni Uredbe (EU) br. 600/2014 o tržištima financijskih instrumenata, Uredbe (EU) br. 596/2014 o zlouporabi tržišta i Uredbe (EU) br. 909/2014 o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira (SL L 175, 30.6.2016., str. 1.)</p>	31. prosinca 2020. ⁽⁶⁾
132.	<p>Uredba (EU) 2015/2365 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o transparentnosti transakcija financiranja vrijednosnih papira i ponovne uporabe te o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 337, 23.12.2015., str. 1.)</p> <p>kako je izmijenjena:</p>	30. rujna 2019. ⁽⁴⁾

133.	Uredbom (EU) 2021/23 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o okviru za oporavak i sanaciju središnjih drugih ugovornih strana i o izmjeni uredbi (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 i direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132 (SL L 22, 22.1.2021., str. 1.)	31. prosinca 2024. (uz iznimku članka 95. – 31. prosinca 2022., članka 87. stavka 2. – 31. prosinca 2023., članka 9. stavaka 1., 2., 3., 4., 6., 7., 9., 10., 12., 13., 16., 17., 18., 19., članka 10. stavaka 1., 2., 3., 8., 9., 10., 11., 12. i članka 11. – 31. prosinca 2024., članka 9. stavka 14. i članka 20. – 31. prosinca 2025.) ⁽⁹⁾
134.	Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL L 337, 23.12.2015., str. 35.) i, prema potrebi, povezane mjere 2. razine	30. rujna 2018. ⁽⁴⁾
135.	Uredba (EU) 2016/1011 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o indeksima koji se upotrebljavaju kao referentne vrijednosti u financijskim instrumentima i financijskim ugovorima ili za mjerenje uspješnosti investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2014/17/EU te Uredbe (EU) br. 596/2014 (SL L 171, 29.6.2016., str. 1.) kako je izmijenjena:	1. ožujka 2020. ⁽⁶⁾
136.	Uredbom (EU) 2019/2089 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o izmjeni Uredbe (EU) 2016/1011 u pogledu referentnih vrijednosti EU-a za klimatsku tranziciju i referentnih vrijednosti EU-a usklađenih s Pariškim sporazumom te objavama u vezi s održivošću za referentne vrijednosti (SL L 317, 9.12.2019., str. 17.)	31. prosinca 2021. ⁽⁸⁾
137.	Uredbom (EU) 2021/168 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. veljače 2021. o izmjeni Uredbe (EU) 2016/1011 u pogledu izuzeća određenih referentnih vrijednosti promptnog deviznog tečaja trećih zemalja i određivanja zamjene za određene referentne vrijednosti koje prestaju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 49, 12.2.2021, str. 6).	31. prosinca 2023. ⁽⁹⁾
Zakonodavstvo o prikupljanju statističkih podataka ^(*)		
138.	Smjernica Europske središnje banke ESB/2013/24 od 25. srpnja 2013. o statističkim izvještajnim zahtjevima Europske središnje banke u području tromjesečnih financijskih izvještaja (SL L 2, 7.1.2014., str. 34.) kako je izmijenjena:	1. rujna 2016. ⁽²⁾
139.	Smjernicom (EU) 2016/66 Europske središnje banke od 26. studenoga 2015. o izmjeni Smjernice ESB/2013/24 o statističkim izvještajnim zahtjevima Europske središnje banke u području tromjesečnih financijskih računa (ESB/2015/40) (SL L 14, 21.1.2016., str. 36.)	31. ožujka 2017. ⁽⁴⁾

140.	Smjernicom (EU) 2020/1553 Europske središnje banke od 14. listopada 2020. o izmjeni Smjernice ESB/2013/24 o statističkim izvještajnim zahtjevima Europske središnje banke u području tromjesečnih financijskih računa (ECB/2020/51) (SL L 354, 26.10.2020., str. 24.).	31. prosinca 2022. (°)
141.	Smjernicom (EU) 2021/827 Europske središnje banke od 29. travnja 2021. o izmjeni Smjernice ESB/2013/24 o statističkim izvještajnim zahtjevima Europske središnje banke u području tromjesečnih financijskih računa (ESB/2021/20) (SL L 184, 25.5.2021., str. 4.).	31. prosinca 2022. (°)
142.	Uredba (EU) 2021/379 Europske središnje banke od 22. siječnja 2021. o bilančnim stavkama kreditnih institucija i sektora monetarnih financijskih institucija (preinaka) (ESB/2021/2) (SL L 73, 3.3.2021., str. 16.).	31. prosinca 2022. (°)
143.	Uredba (EU) br. 1072/2013 Europske središnje banke od 24. rujna 2013. o statistici kamatnih stopa koje primjenjuju monetarne financijske institucije (preinaka) (ESB/2013/34), SL L 297, 7.11.2013., str. 51.) kako je izmijenjena:	1. rujna 2016. (°)
144.	Uredbom (EU) br. 756/2014 Europske središnje banke od 8. srpnja 2014. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1072/2013 (ESB/2013/34) o statistici kamatnih stopa koje primjenjuju monetarne financijske institucije (ESB/2014/30) (SL L 205, 12.7.2014., str. 14.)	
145.	Smjernica (EU) 2021/830 Europske središnje banke od 26. ožujka 2021. o statističkim podacima koji se dostavljaju o bilančnim stavkama i kamatnim stopama monetarnih financijskih institucija (ESB/2021/11).	31. prosinca 2022. (°)

(¹) Zajednički odbor iz 2013. dogovorio se o navedenim rokovima u skladu s člankom 8. stavkom 5. Monetarnog sporazuma od 27. ožujka 2012. između Europske unije i Republike San Marina.

(²) Zajednički odbor iz 2014. dogovorio se o navedenim rokovima u skladu s člankom 8. stavkom 5. Monetarnog sporazuma od 27. ožujka 2012. između Europske unije i Republike San Marina.

(³) Zajednički odbor iz 2015. dogovorio se o navedenim rokovima u skladu s člankom 8. stavkom 5. Monetarnog sporazuma od 27. ožujka 2012. između Europske unije i Republike San Marina.

(⁴) Zajednički odbor iz 2016. dogovorio se o navedenim rokovima u skladu s člankom 8. stavkom 5. Monetarnog sporazuma od 27. ožujka 2012. između Europske unije i Republike San Marina.

(⁵) Zajednički odbor iz 2017. dogovorio se o navedenim rokovima u skladu s člankom 8. stavkom 5. Monetarnog sporazuma od 27. ožujka 2012. između Europske unije i Republike San Marina.

(⁶) Zajednički odbor iz 2018. dogovorio se o navedenim rokovima u skladu s člankom 8. stavkom 5. Monetarnog sporazuma od 27. ožujka 2012. između Europske unije i Republike San Marina.

(⁷) Zajednički odbor iz 2019. dogovorio se o navedenim rokovima u skladu s člankom 8. stavkom 4. Monetarnog sporazuma od 27. ožujka 2012. između Europske unije i Republike San Marina.

(⁸) Zajednički odbor iz 2020. dogovorio se o navedenim rokovima u skladu s člankom 8. stavkom 4. Monetarnog sporazuma od 27. ožujka 2012. između Europske unije i Republike San Marina.

(⁹) Zajednički odbor iz 2021. dogovorio se o navedenim rokovima u skladu s člankom 8. stavkom 4. Monetarnog sporazuma od 27. ožujka 2012. između Europske unije i Republike San Marina.

(*) Kako je dogovoreno na temelju predloška za pojednostavnjeno statističko izvještavanje.”

ODLUKA (EU) 2022/447 EUROPSKE SREDIŠNJE BANKE**od 8. ožujka 2022.****o izmjeni Odluke 2011/15/EU o otvaranju računa za obradu plaćanja povezanih s kreditima EFSF-a državama članicama čija je valuta euro (ESB/2022/10)**

IZVRŠNI ODBOR EUROPSKE SREDIŠNJE BANKE,

uzimajući u obzir Statut Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke, a posebno njegov članak 17. i članak 21.,

budući da:

- (1) Depozite koji se drže kod Europske središnje banke (ESB) kako je propisano Odlukom 2011/15/EU Europske središnje banke (ESB/2010/31) ⁽¹⁾ trebalo bi remunerirati u skladu s odredbama članka 2. stavka 1. Odluke (EU) 2019/1743 Europske središnje banke (ESB/2019/31) ⁽²⁾ kako bi se osigurala usklađenost u remuneraciji usporedivih depozita u Eurosustavu.
- (2) Odluku 2011/15/EU (ESB/2010/31) trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Izmjena

Članak 5. Odluke 2011/15/EU (ESB/2010/31) zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 5.

RemuneracijaNovčani račun NSB-a remunerira se u skladu s odredbama članka 2. stavka 1. Odluke (EU) 2019/1743 Europske središnje banke (ESB/2019/31) ^(*).

^(*) Odluka (EU) 2019/1743 Europske središnje banke od 15. listopada 2019. o remuneraciji držanja viška pričuva i određenih depozita (ESB/2019/31) (SL L 267, 21.10.2019., str. 12.).”

Članak 2.

Stupanje na snaguOva Odluka stupa na snagu petog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Frankfurtu na Majni 8. ožujka 2022.

Predsjednica ESB-a
Christine LAGARDE

⁽¹⁾ Odluka 2011/15/EU Europske središnje banke od 20. prosinca 2010. o otvaranju računa za obradu plaćanja povezanih s kreditima EFSF-a državama članicama čija je valuta euro (ESB/2010/31) (SL L 10, 14.1.2011., str. 7.).

⁽²⁾ Odluka (EU) 2019/1743 Europske središnje banke od 15. listopada 2019. o remuneraciji držanja viška pričuva i određenih depozita (ESB/2019/31) (SL L 267, 21.10.2019., str. 12.).

ISSN 1977-0847 (elektroničko izdanje)

ISSN 1977-0596 (tiskano izdanje)

Ured za publikacije
Europske unije
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR